SALA DE LECTURĂ

flacara

anul XXXIV
23 (1 564)
VINERI 7 IUNIE 1985

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

Bucureştiul găzduieşte

NOUL DIALOG LA NIVEL ÎNALT ROMÂNO-FINLANDEZ

la invitaţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, ne vizitează ţara preşedintele Republicii Finlanda, Mauno Koivisto, şi doamna Tellervo Koivisto

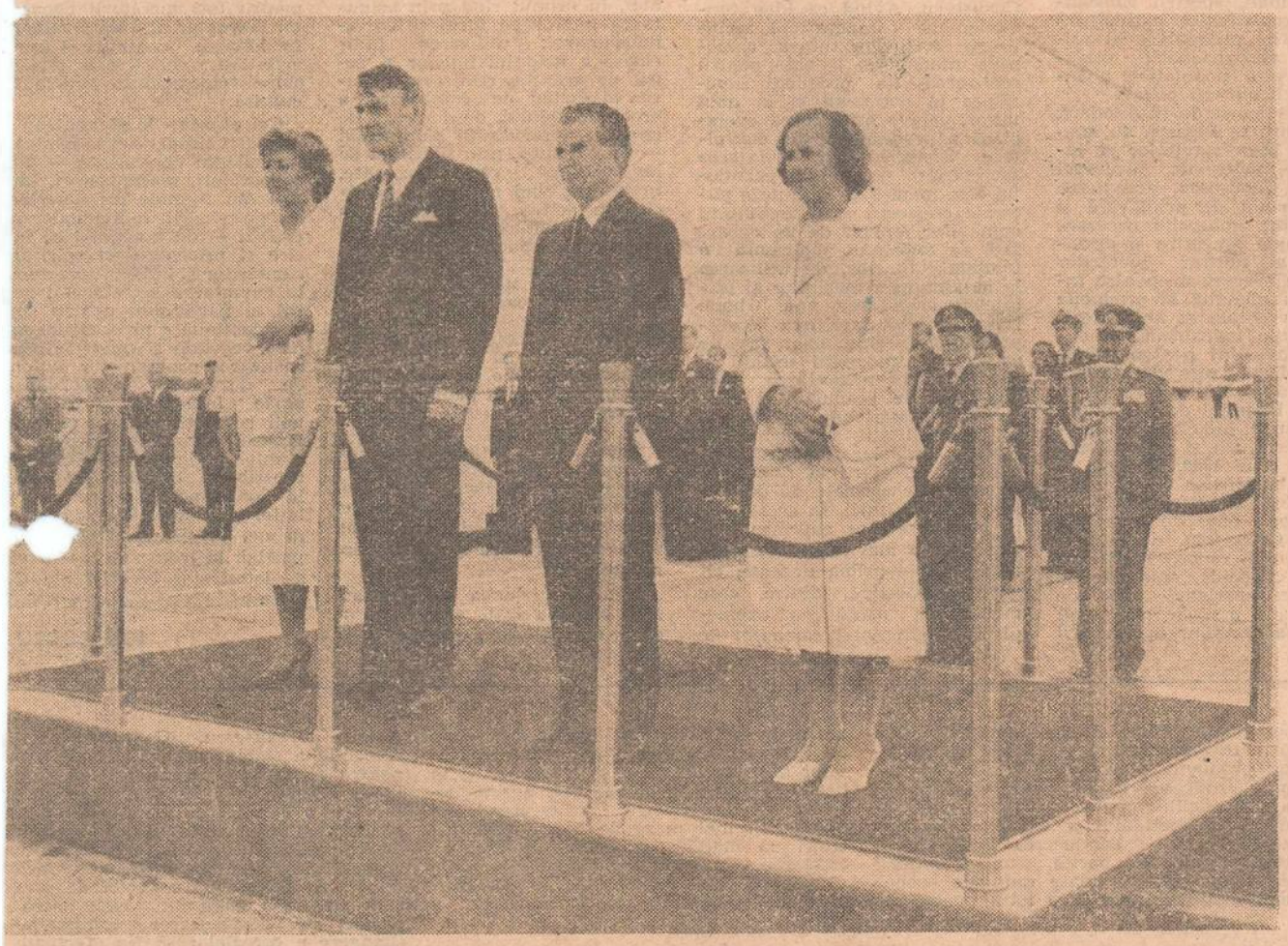

3 R

Într-o zi ne-a deschis uşa redacţiei un maistru dintr-o mare uzină. Emil Băcana de la Întreprinderea de autoturisme din Piteşti. Ţinea în mînă o piesă metalică, o bucşe, ca demonstraţie şi argument al drumului său pînă la Bucureşti. „Mă adresez dumneavoastră, ne spune, cu rugămintea de a mă sprijini să introduc în circuitul productiv, la reparaţiile curente de recondiţionare şi chiar confecţionarea de piese noi de schimb procedeul meu foarte simplu de folosire a şpanului din metale neferoase, fără nici un fel de cheltuieli de producţie. Doar prin folosirea strungului şi a unui aparat de sudură cu flacără oxiacetilenică pe care îl are în dotare orice atelier mecanic. Întrucît este cunoscută ca o realitate pe plan mondial penuria de metale ca plumb, cositor, zinc, antimoniu, cupru, aluminiu, bronz, socot drept o necesitate de prim ordin trecerea cît mai rapidă la nivelul întregii uzine, la recuperarea, reciclarea şi refolosirea a ceea ce rezultă în urma prelucrării prin aschiere a pieselor din metale neferoase, după procedeul propus de mine şi prin care se pot obţine economii de ordinul milioanelor de lei pe an, dar nu se face nimic în acest sens". Dacă asupra valoroasei inovaţii a maistrului piteştean ne vom opri mai pe larg într-un articol viitor, merită să reţinem, înainte de toate, acest caz de conştiinţă muncitorească — unul dintre numeroasele existente —, al grijii pentru avuţia ţării, faţă de care se simte, în modul cel mai firesc, prin calitatea sa de om al muncii, răspunzător. Faptul că un muncitor se preocupă la locul său de muncă de folosirea pînă la ultimul gram a materiilor prime, şi mai ales a unora atît de scumpe, cum este în situaţia de faţă, în loc să fie remarcat şi ajutat să devină cît mai curînd posibil bun de preţ al uzinei este tărăgănat sau respins trebuie să ne pună pe gînduri.

Repunînd în dezbatere cei 3 R, ca una dintre problemele fundamentale ale unei economii moderne, intrate în calculele de eficienţă şi rentabilitate, ne-am amintit de caz tocmai prin încărcătura de semnificaţii şi implicaţii ce le incumbă. Exprimă pe lîngă o atitudine înaintată faţă de bunurile naţionale, prin contrast, o anumită optică şi concepţie ce mai stăruie prin unele întreprinderi, centrale şi ministere. Şi anume de a aştepta mereu şi mereu materii prime noi, din bazele de aprovizionare, de a nu-şi pune specialiştii să gîndească şi să găsească soluţii pentru reintroducerea în circuitul productiv a tuturor resturilor tehnologice în propria întreprindere, centrală, ramură industrială, astfel încît numai cantită-

(Continuare în pag. 24)

CICI IORDACHE-ADAM

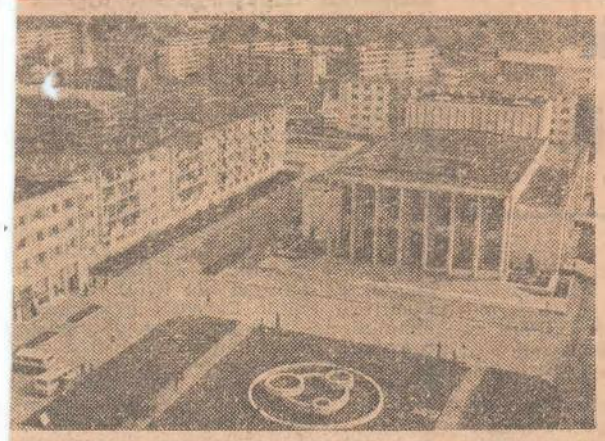

în ciclul „O primăvară de 20 de ani"

Înnoiri în oraşul lui Bacovia

(paginile 6—7)

S.O.S. apele minerale

Paharul justificărilor n-a fost încă golit!

(pagina 28)

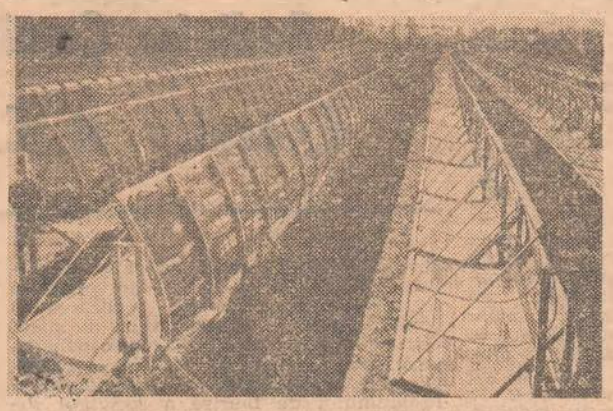

Dosarul noilor surse de energie

EXPERIENŢA JUDEŢULUI OLT — LA ÎNDEMÂNA TUTUROR

(pagina 9)

Cum se coace grîul lîngă Capitală

(pagina 5)

Cenaclul Flacăra în turneu

(paginile 22—23)

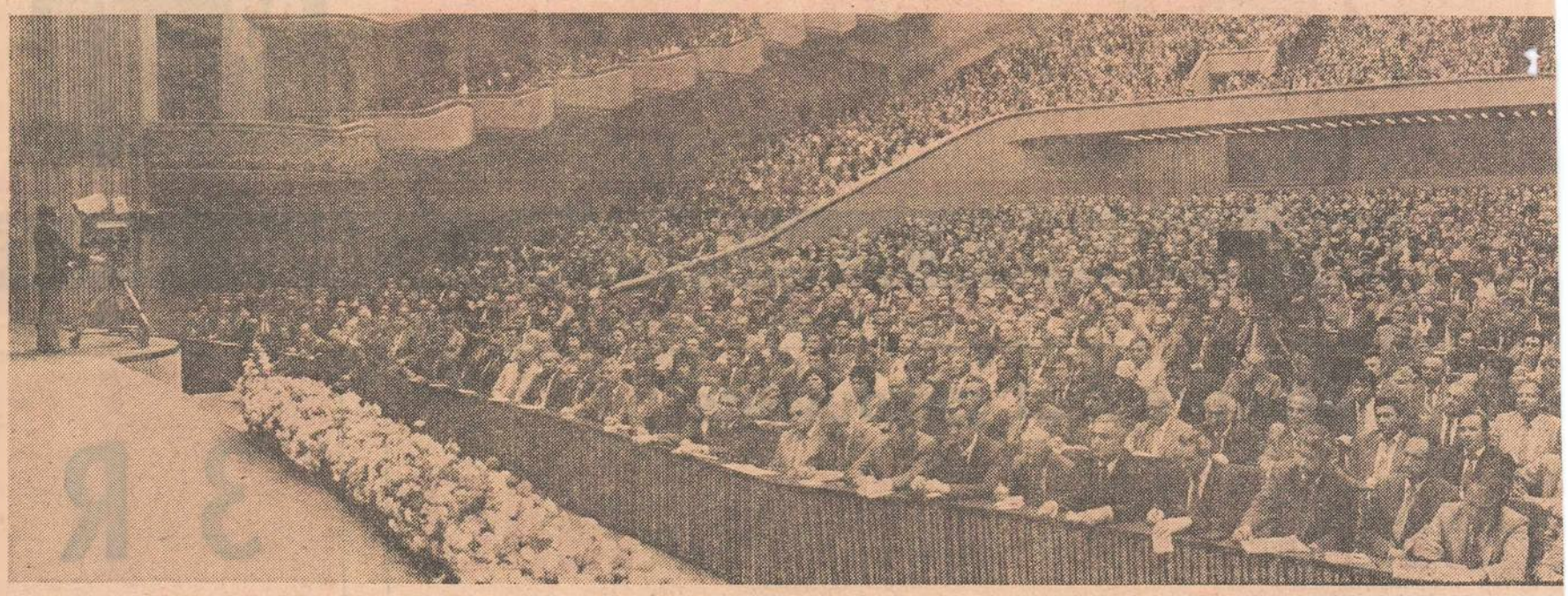

O agricultură de înaltă eficienţă

Spiritul revoluţionar şi novator cu care secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, fundamentează şi înfăptuieşte întreaga politică internă şi externă a partidului şi statului nostru, grija deosebită pe care o poartă agriculturii, ca ramură de bază a economiei naţionale, modernizării şi intensivizării producţiei agricole, realizării unei noi şi profunde revoluţii agrare s-au evidenţiat şi la Plenara lărgită a Consiliului Naţional al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Gospodăririi Apelor.

Cei care au luat cuvîntul în cadrul plenarei au relevat că în ultimele două decenii, de cînd la cîrma destinelor României socialiste se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, agricultura noastră a cunoscut o puternică dezvoltare şi modernizare, datorită dotării acestei ramuri cu tractoare şi maşini agricole din ce în ce mai perfecţionate, introducerii şi generalizării în practica agricolă a unor tehnologii de mare randament, chimizării, perfecţionării continue a structurilor organizatorice ale unităţilor agricole de stat şi cooperatiste, măsurilor iniţiate în scopul sporirii an de an a producţiei agricole, accentuării laturilor calitative ale întregii activităţi din agricultură. Participanţii la dezbateri au subliniat rolul hotărîtor al secretarului general al partidului în definirea principiilor şi obiectivelor noii revoluţii agrare, în conducerea activităţii pentru transpunerea în viaţă a acestora, care vizează punerea integrală în valoare a marilor rezerve de creştere a producţiei agroalimentare, a productivităţii muncii şi a eficienţei economice în toate sectoarele şi unităţile din agricultură, în scopul obţinerii unor producţii sigure şi stabile, la un nivel cantitativ şi calitativ cît mai înalt, sporirii substanţiale a contribuţiei agriculturii şi industriei alimentare la asigurarea aprovizionării corespunzătoare a populaţiei, a industriei cu materii prime.

Cu înalt spirit de răspundere, participanţii la Plenară au analizat, pe baza sarcinilor şi indicaţiilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, activitatea din campania de primăvară şi au stabilit măsurile necesare pentru buna pregătire şi desfăşurare a tuturor lucrărilor agricole din acest an, pentru îndeplinirea planului la producţia agricolă vegetală şi animalieră, la producţia industrială, la export şi investiţii pentru asigurarea realizării prevederilor actualului cincinal. Cu privire la proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii şi gospodăririi apelor în anul 1986, elaborat în lumina hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a orientărilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, dezbaterile au evidenţiat că prevederile pe care le cuprinde, ritmurile de dezvoltare superioară faţă de cele din anii precedenţi creează tuturor sectoarelor agriculturii posibilitatea realizării unor producţii sporite, înfăptuirii programului de autoconducere şi autoaprovizionare teritorială, asigurării livrărilor la fondul de stat şi acoperirii celorlalte cerinţe ale economiei naţionale.

De o importanţă excepţională este cuvîntarea rostită la Plenară de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Avînd ca idee fundamentală imperativul mobilizării eforturilor tuturor oamenilor muncii de la sate pentru realizarea de producţii superioare în acest an şi în anul viitor, pentru înfăptuirea exemplară a programelor de dezvoltare a agriculturii, cuvîntarea secretarului general al partidului este menită să stimuleze puternic creşterea responsabilităţii oamenilor muncii de pe ogoare faţă de folosirea judicioasă a fondului funciar, de utilizarea la maximum a maşinilor şi utilajelor, asigurarea unei bune baze furajere, îngrijirea corespunzătoare a animalelor, faţă de asigurarea întronării ordinii şi disciplinei în respectarea tehnologiilor de producţie şi executarea în perioada optimă şi la nivel calitativ superior a lucrărilor agricole, a sporirii contribuţiei cercetării la realizarea programelor speciale de dezvoltare a agriculturii. În acest sens, în cuvîntare sînt cuprinse sarcini de cea mai mare însemnătate, atît de primă urgenţă, cît şi de perspectivă, dintre care menţionăm : pregătirea exemplară a apropiatei campanii de vară, astfel încît secerişul orzului să se execute în cel mult 3—4 zile, iar al grîului în 8—10 zile ; realizarea de recolte corespunzătoare pe suprafeţele prevăzute a fi însămînţate cu culturi duble ; atenţie deosebită acordată plantelor tehnice ; realizarea în bune condiţii a programului de dezvoltare a zootehniei, în primul rînd prin asigurarea unei baze furajere corespunzătoare ; utilizarea judicioasă a fondului funciar şi, legat de aceasta, realizarea tuturor măsurilor de combatere a eroziunii solului, de desecări, de creştere a fertilităţii pămîntului — prin irigaţii, prin folosirea de îngrăşăminte corespunzătoare, în primul rînd naturale ; participarea activă, permanentă, a tuturor locuitorilor satelor la executarea exemplară a lucrărilor agricole. „Trebuie să înţelegem — a spus conducătorul partidului şi statului nostru — că avem obligaţia să facem totul pentru a obţine o producţie de cereale de 28 pînă la 33 de milioane de tone, ca o condiţie pentru asigurarea deplină a necesarului ţării noastre, a dezvoltării zootehniei, a creşterii contribuţiei agriculturii la progresul general al ţării. Trebuie să facem în aşa fel încît, în cîţiva ani, să înfăptuim acest obiectiv pus de Congresul al XIII-lea al partidului şi care e pe deplin realizabil !".

Prin clarviziunea cu care au fost jalonate căile şi modalităţile concrete de acţiune, prin exigenţa şi spiritul revoluţi[illegible] în care au fost analizate [illegible] vitatea şi rezultatele obţinut[illegible] agricultură, cuvîntarea tov[illegible]şului Nicolae Ceauşescu la [illegible]nara lărgită a Consiliului [illegible]ţional al Agriculturii, I[illegible]ust[illegible] Alimentare, Silvicultur[illegible] podăririi Apelor constituie [illegible] cuprinzător program de acţi[illegible] pentru toţi lucrătorii ogoa[illegible] un îndreptar al acestora în p[illegible]fecţionarea continuă a într[illegible] activităţi consacrate realiz[illegible] obiectivelor stabilite pentru a [illegible]cultură.

Cei prezenţi la plenară au [illegible] primat voinţa tuturor oamen[illegible] muncii din agricultură — ţăr[illegible] cooperatori, mecanizatori, luc[illegible]tori din fermele de stat, ţăr[illegible] cu gospodării individuale, s[illegible]cialişti — de a acţiona cu ho[illegible]rire şi pricepere, în spiritul [illegible]rientărilor şi indicaţiilor cupri[illegible] în cuvîntarea secretarului ge[illegible]ral al partidului, pentru sp[illegible]rea continuă a producţiilor ag[illegible]cole vegetale şi animale pen[illegible] realizarea programelor naţion[illegible] de dezvoltare a agricultu[illegible] parte integrantă a înfăptu[illegible] noii revoluţii agrare, pentru [illegible] această ramură de bază a e[illegible]nomiei naţionale să-şi aducă [illegible] contribuţie tot mai importa[illegible] la buna aprovizionare a po[illegible]laţiei şi a industriei cu mate[illegible] prime, la progresul g[illegible] patriei, la transpunerea [illegible] vi[illegible] a istoricelor hotărîri ale C[illegible]gresului al XIII-lea al partidul[illegible]

ION CODRU

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R.

În şedinţa de marţi a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ţinută sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a analizat îndeplinirea planului în industrie, investiţii şi comerţ exterior în perioada 1 ianuarie — 31 mai, şi în mod deosebit pe luna mai 1985, comparativ cu rezultatele din aceleaşi perioade ale anului 1984. Conducătorii ministerelor economice au raportat asupra modului în care s-a acţionat în sectoarele lor de activitate pentru realizarea prevederilor de plan, în special a exportului, şi au prezentat măsurile luate pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor prevăzute pentru luna iunie şi pentru întregul an, pentru încheierea cu rezultate cît mai bune a actualului cincinal. Criticînd activitatea nesatisfăcătoare a unor ministere economice, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a cerut guvernului, ministerelor de resort, centralelor industriale şi ministerelor producătoare să acţioneze cu toată fermitatea pentru recuperarea într-un timp cît mai scurt a rămînerilor în urmă şi pentru îndeplinirea ritmică, integrală şi la un nivel calitativ superior a producţiei stabilite, în mod deosebit a celei destinate exportului, pentru realizarea obiectivelor de investiţii la termenele prevăzute în plan. S-a indicat să fie luate măsuri ferme pentru buna organizare a muncii şi producţiei, pentru întărirea spiritului de ordine şi disciplină în fiecare sector de activitate, pentru utilizarea cu maximă eficienţă a potenţialului tehnic şi uman de care dispune economia noastră naţională. S-a subliniat că trebuie acordată în continuare toată atenţia creşterii mai accentuate a productivităţii muncii, sporirii eficienţei întregii activităţi prin utilizarea cu deosebită grijă a materiilor prime, energiei şi combustibilului, prin introducerea şi mai largă în circuitul productiv a materialelor reutilizabile, prin reducerea consumurilor specifice şi a cheltuielilor materiale. Secretarul general al partidului a exprimat convingerea că, sub conducerea organelor şi organizaţiilor de partid, oamenii muncii din industrie, din toate ramurile economiei naţionale vor face totul pentru ridicarea întregii activităţi la nivelul exigenţelor actualei etape de dezvoltare a societăţii noastre, pentru realizarea în bune condiţii a prevederilor de plan, asigurînd pe această bază transpunerea neabătută în viaţă a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism.

În aceeaşi şedinţă au fost examinate şi aprobate propunerile privind planul de şcolarizare, numărul de burse pentru anul şcolar 1985-1986, la toate gradele de învăţămînt. Comitetul Politic Executiv a apreciat că propunerile privind şcolarizarea în anul de învăţămînt 1985—1986 au în vedere ca marea majoritate a elevilor din clasa a IX-a să fie pregătiţi în licee de profiluri industriale, agroindustriale, silvice. Pentru asigurarea unui număr cît mai mare de cadre de muncitori cu înaltă calificare, se prevede creşterea în continuare a ponderii absolvenţilor de 10 clase cuprinşi în şcoli profesionale. Comitetul Politic Executiv a aprobat de asemenea propunerile privind numărul burselor ce vor fi acordate elevilor şi studenţilor în anul şcolar şi universitar 1985-1986. În acelaşi timp, au fost aprobate propunerile de primire la studii în ţara noastră, în anul universitar 1985—1986, a cetăţenilor străini.

Pe ordinea de zi a şedinţei s-a aflat, de asemenea, Raportul cu privire la pregătirea şi desfăşurarea în bune condiţii a lucrărilor din campania agricolă de toamnă. Pe baza programului adoptat de recenta plenară a Consiliului Naţional al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Gospodăririi Apelor, a indicaţiilor şi orientărilor date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, Comitetul Poli[illegible] Executiv a stabilit măsurile ce se imp[illegible] pentru strîngerea, transportul şi depo[illegible]tarea într-un timp cît mai scurt şi fă[illegible] pierderi a recoltei de vară. S-a sublin[illegible] că în condiţiile climatice ale acestui [illegible] agricol trebuie să se acţioneze cu toa[illegible] răspunderea pentru strîngerea recolt[illegible] de orz în 3-4 zile şi a celei de grîu [illegible] 8-10 zile. S-a subliniat necesitatea [illegible] paralel cu desfăşurarea campaniei [illegible] strîngere a cerealelor să fie efectuate [illegible] timp şi de calitate corespunzătoare l[illegible]crările privind eliberarea terenului, î[illegible]sămînţarea culturilor duble, irigarea [illegible] întreţinerea culturilor prăşitoare, reco[illegible]tarea legumelor şi furajelor.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a pr[illegible]zentat o informare despre vizita o[illegible]ei[illegible] de prietenie pe care a făcut-o, în [illegible]ru[illegible]tea unei delegaţii de partid şi de stat, [illegible] Republica Democrată Germană, în per[illegible]oada 28-30 mai, la invitaţia tovarăşul[illegible] Erich Honecker, secretar general al C[illegible]mitetului Central al Partidului Sociali[illegible] Unit din Germania, preşedintele Co[illegible]siliului de Stat al Republicii Democrat[illegible] Germane, a Comitetului Central [illegible] P.S.U.G., a Consiliului de Stat şi a Co[illegible]siliului de Miniştri ale R. D. German[illegible] Comitetul Politic Executiv a aprobat [illegible] unanimitate înţelegerile şi documentel[illegible] convenite cu prilejul vizitei şi a cer[illegible] guvernului, ministerelor, celorlalte orga[illegible]ne economice centrale să asigure reali[illegible]zarea în cele mai bune condiţii a mă[illegible]surilor stabilite privind dezvoltarea to[illegible] mai puternică a colaborării prieteneş[illegible] dintre Republica Socialistă România ş[illegible] Republica Democrată Germană, în inte[illegible]resul celor două ţări şi popoare, al cauze[illegible] socialismului şi păcii.

P. NICOARĂ

Rodnicul dialog româno-finlandez

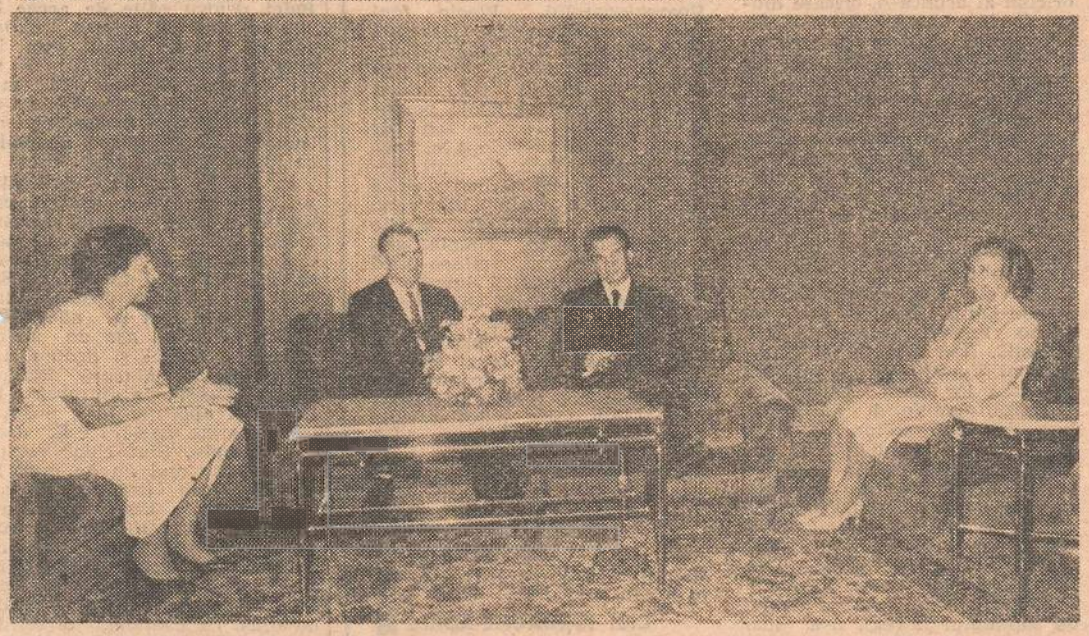

Relațiile de prietenie și colaborare pe multiple planuri dintre România și Finlanda au cunoscut în ultima vreme o dezvoltare neîntreruptă, ele constituind o dovadă grăitoare a faptului că două țări cu sisteme sociale diferite se pot înțelege și pot conlucra în mod fructuos dacă acționează în consens cu interesele lor naționale, precum și cu interesele păcii și progresului pe întreaga planetă. În acest context, raporturile economice româno-finlandeze se dezvoltă constant, existînd toate condițiile pentru amplificarea lor, în special pentru creșterea schimburilor comerciale. Protocolul ultimei sesiuni a Comisiei mixte româno-finlandeze de comerț și cooperare economică, industrială și tehnică prevede măsuri privind dezvoltarea și diversificarea în continuare a relațiilor comerciale româno-finlandeze. Au fost stabilite, totodată, noi căi și forme de cooperare economică între țările noastre, inclusiv în domeniul conlucrării cu alte țări. Un curs ascendent au avut și raporturile tehnico-științifice și culturale. În mod corespunzător se dezvoltă relațiile dintre cele două țări și pe plan politic, prin contacte la diferite niveluri. Aceste relații sînt potențate de faptul că atît România, cît și Finlanda sînt bine cunoscute pe arena mondială pentru eforturile făcute constant în direcția asigurării păcii și înțelegerii în lume. Ambele țări se pronunță pentru continuarea procesului de edificare a securității europene inaugurat prin semnarea Actului final de la Helsinki, pentru reluarea procesului de destindere, depunînd eforturi în direcția opririi cursei înarmărilor și eliminării pericolului unei catastrofe nucleare, inclusiv prin crearea de zone denuclearizate, în Balcani, în nordul Europei, în alte părți ale continentului și ale lumii. În Finlanda, ca și pe întreg globul, este bine cunoscută și apreciată activitatea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu la Conferința de la Stockholm unde, ca dealtfel și în alte foruri internaționale, delegațiile română și finlandeză au conlucrat cu folos, aducîndu-și o contribuție comună substanțială la înfăptuirea securității și cooperării în Europa și în lume. Hotărîtoare pentru dezvoltarea întregului ansamblu de legături dintre România și Finlanda sînt întîlnirile la cel mai înalt nivel. În acest cadru se situează și vizita de stat efectuată săptămîna aceasta în țara noastră — al treilea contact româno-finlandez la cel mai înalt nivel —, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de președintele Republicii Finlanda, Mauno Koivisto, împreună cu doamna Tellervo Koivisto.

Abordîndu-se, în cadrul convorbirilor oficiale de la București, probleme privind relațiile dintre România și Finlanda, președinții Nicolae Ceaușescu și Mauno Koivisto au exprimat dorința comună de a se acționa pentru amplificarea legăturilor bilaterale, pentru ridicarea relațiilor economice la nivelul celor politice. În acest sens, au fost subliniate posibilitățile mari care există pentru intensificarea schimburilor comerciale, lărgirea și diversificarea cooperării industriale, tehnico-științifice și în alte domenii de activitate, potrivit potențialului de care dispun în prezent economiile ambelor țări. În acest cadru, a fost evidențiat rolul important pe care îl are realizarea unor acorduri de lungă durată care să confere stabilitate și perspectivă raporturilor economice dintre cele două țări, inclusiv în ceea ce privește cooperarea pe terțe piețe. S-a subliniat că extinderea și diversificarea în continuare a relațiilor dintre România și Finlanda sînt în interesul și spre binele celor două țări și popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni.

În cadrul schimbului de păreri cu privire la situația internațională, a fost exprimată îngrijorarea față de evoluția evenimentelor în lume, față de încordarea deosebit de gravă la care s-a ajuns pe mapamond, apreciindu-se că trebuie să se depună toate eforturile pentru a se pune capăt cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru afirmarea unei politici de destindere, colaborare și pace între toate țările și popoarele. A fost reliefată necesitatea eliminării forței și amenințării cu forța din viața internațională, rezolvării tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a soluționării pe cale politică a problemelor complexe din Orientul Mijlociu, a tuturor conflictelor și stărilor de încordare din Asia, Africa și America Latină.

Apreciind vizita președintelui finlandez în țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Între România și Finlanda există vechi și tradiționale relații, bazate pe principiile de deplină egalitate, stimă și respect reciproc. Vizita de stat pe care o efectuați în țara noastră constituie o ilustrare a acestor bune relații, o expresie a dorinței comune de a le conferi un caracter tot mai larg. Apreciem că atît România, cît și Finlanda dispun de mari posibilități pentru intensificarea colaborării și a schimburilor economice și considerăm că este în interesul deplin al țărilor și popoarelor noastre să asigurăm, prin eforturi comune, punerea cît mai largă în valoare a acestor posibilități". La rîndul său, președintele Mauno Koivisto a declarat : „Relațiile de prietenie fino-române au tradiții îndelungate și o bază trainică. Între țările noastre există o rețea complexă de acorduri, care creează premise bune pentru dezvoltarea multilaterală a raporturilor noastre. Sînt convins că această vizită, ca și vizita dumneavoastră în Finlanda în 1971, va da noi impulsuri apropierii pe multiple planuri a relațiilor noastre".

Desfășurat într-o atmosferă cordială, de stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog româno-finlandez la nivel înalt reprezintă un moment important în relațiile dintre România și Finlanda, menit să deschidă noi perspective intensificării conlucrării bilaterale, precum și pe plan internațional, în interesul reciproc, al cauzei destinderii, păcii și colaborării în Europa și pe tot globul.

ION D. GOIA ■

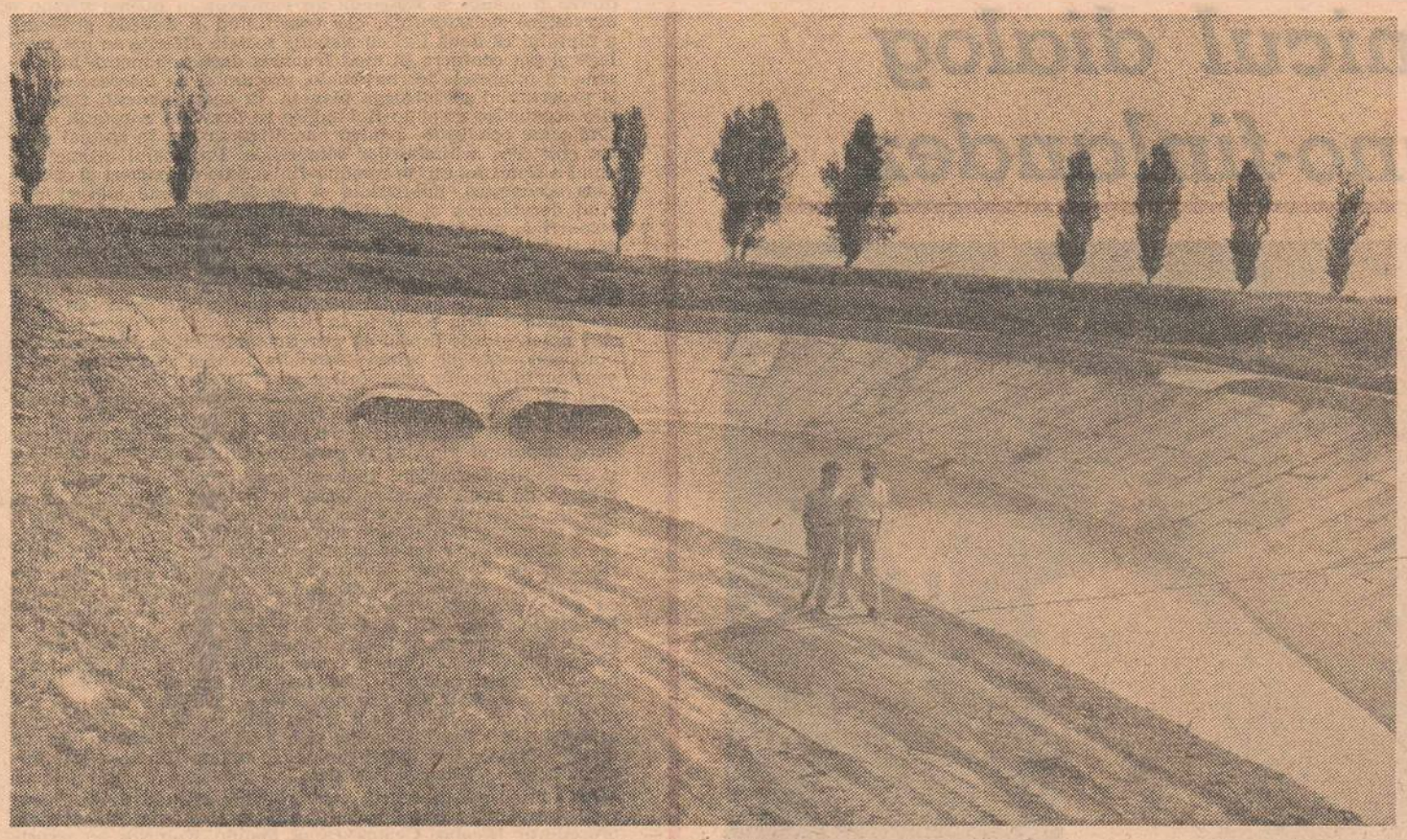

Plouă la polul secetei

Sîntem la Feteşti, în „Triunghiul Bermudelor", ceea ce nu înseamnă nici pe departe o ironie, ci doar o sugestivă comparaţie cu zona ciudată din Atlantic. Mai exact şi fără echivoc, la polul secetei din geografia climei ţării noastre. În spaţiul unde Bărăganul este cel mai vitregit de apă, unde ploile cad rar iar pînza freatică este atît de adîncă (la 70—100 metri) şi atît de ascunsă sub talpa cîmpiei încît căutătorii de apă şi săpătorii de fîntîni arareori au putut-o aduce la suprafaţă. De aceea, aici, în imensitatea dintre hotarele orizontului n-a gravitat niciodată cumpăna vreunei fîntîni pentru a potoli gurile arse ale truditorilor pămîntului. Ei îşi aduceau apa în ulcioare de lut ori butii de stejar pe care le îngropau în ţărînă pentru a le menţine răcoarea. O drămuiau cu grijă, cu zgîrcenie, cu obidă, alta neavînd de unde să ia decît cu preţul drumului înapoi spre sate, cale lungă de kilometri, în fuga cailor, pe drumul prăfos, sub tipsia de foc a soarelui.

Deşi e mijloc de mai, luna ca de cuptor a acestei primăveri ciudate, cîmpia arde fulgerată de razele dezlanţuite. E secetă grea peste Bărăgan şi mai grea la polul secetei. Pe drumul ce se afundă în cercul plat, tăindu-l în două ca un diametru al planetei, apare o şaretă cu un cal. Un cal alb, ca un punct de fugă al unei picturi, ca un punct de lumină într-o noapte neguroasă. În faţa „Aro"-ului nostru ce înalţă trîmbe uriaşe de praf se opreşte. Sar din ea doi oameni. O femeie şi un bărbat. Femeia rămîne lîngă cal, îl ia de căpăstru, îl mîngîie ca şi cum ar avea sub moliciunea palmei mătasea părului unui copil. Bărbatul cam ciudat — cu părul uşor lung, netuns la vreme, în pantaloni scurţi, cu o şapcă albă de jocheu pe cap, desculţ — o ia razna, la fugă, peste brazde, prin semănătura de porumb abia ridicat de la linia pămîntului. Femeia este Tudora Mocanu, de profesie tehnician veterinar şi căreia, la 36 de ani, i-a căzut pe umeri povara conducerii unui C.A.P. foarte greu. Cu multe hectare şi, mai corect, fără braţe de muncă. Cooperativa agricolă de producţie din Feteşti-gară. Dintr-un orăşel de ceferişti. Bărbatul este Dan Teodorescu, inginer agronom, şeful fermei peste care domneşte polul secetei din România, o fermă cu nu mai puţin de 800 de hectare. Femeia ne aşteaptă, bărbatul nu se opreşte din fuga sa, nici măcar nu se uită înapoi, deşi este strigat şi i se fac semne să se întoarcă. Jenată, femeia ne cere îngăduinţa să-l aşteptăm, va reveni „după ce-o să vadă ce-i cu hidrantul care curge. Are o defecţiune, încearcă să-l repare". Hidrantul se vede, nu e prea departe, cam la 30—40 de metri de noi. Bolboroseşte fără noimă, cu viteza şi debitul unui imens izvor, în loc să trimită apa prin conductele aliniate peste cîmpul unde se rotesc zeci de aripi de ploaie în superbe evantaie lichide. A îngenuncheat în faţa lui, meşterind la robinetele uriaşe. După ce-i opreşte curgerea haotică se îndreaptă spre noi. De pe chipul ars de soare şi invadat de sudoare, explodează doi ochi de culoarea oceanului. Cu priviri de laser, ce te străpung şi te cîntăresc într-o fracţiune de secundă. Într-o mînă ţine sculele, o cheie franceză şi un patent. Între timp, noi aflasem multe despre acest bărbat voluntar, puternic şi tînăr, care n-a atins nici el 40 de ani şi care va împlini vara aceasta, 16 de la absolvirea facultăţii. Între timp, preşedinta ne depănase biografia „celui mai bun inginer şi celui mai bun şef de fermă al C.A.P.-ului nostru. Şi poate nu numai de la noi". Biografia unui adolescent care a vrut neapărat să urmeze drumul tatălui său, deşi acesta n-a fost deloc un tată blînd şi nici nu l-a purtat doar pe căile presărate cu roze ale agriculturii. Inginerul Constantin Teodorescu, absolvent al Agronomiei în anul 1938, copil al Bărăganului, a fost printre primii, dacă nu chiar primul inginer agronom al patriei pîinii româneşti. Şi aici s-a întors şi aici a muncit şi aici a ieşit la pensie şi aici trăieşte. La 75 de ani cu sufletul fiind legat tot de destinul acestui pămînt. Pămînt aprig şi aspru, care, totuşi, devine atît de cald şi de blînd cu cei ce ştiu şi vor să-l iubească şi să-l îmblînzească prin truda lor. Cînd fiul îi deschide uşa şi-i poposeşte în prag, ca răspuns la „bună ziua", nu-l întreabă nici dacă e sănătos, nici ce-i fac nevasta şi copilul, ci, doar, ce-i face pămîntul ? Dacă ştie să-l strunească ? Dacă ştie cum arată grîul şi ce face porumbul ? Oameni cu viaţa într-o pasiune şi cu pasiunea devorîndu-le viaţa !

Biografia unui bărbat care n-a vrut şi nu vrea să fie inginer şef, care a venit la Feteşti dintr-o asemenea funcţie tocmai pentru a fi „simplu agronom". „Măsura mea ca specialist n-o pot da decît astfel. N-am talent să conduc oameni, spune. Pe timpul lui tata, agricultura se făcea mai mult cu ţăranii, azi o facem mai mult fără ţărani. Pe vremea lui nu erau irigaţii, culturi duble, intensivitate... Inginerul de azi trebuie să fie cap de concepţie, nu numai de organizare". Desigur, e o concepţie despre termenii noi ai unei profesiuni vechi. O concepţie cîştigătoare oricum ai arunca-o, oricare dintre feţele monedei. Cum o demonstrează faptele şi rezultatele de la Feteşti-gară, ale inginerului Dan Teodorescu. Străbatem solele fermei sale, sole cu porumb, sole cu floarea-soarelui, sole cu sfeclă-de-zahăr, sole cu lucernă, sole cu alte culturi bine orînduite la capătul cărora, la bornele de hotar, sînt înfipte plăcuţe cu numele celor ce le lucrează. Nume desemnate generic prin cîteva iniţiale de tipul D.F.G., R.V.F., C.T.$_2$F. etc. Însemnînd Depoul Feteşti-gară, Revizia de vagoane Feteşti, Staţia C.F.R. Feteşti... Nod feroviar al Bărăganului, Feteştii au dat ceferişti de clasă iar clasa ceferiştilor lucrează pămîntul părinţilor, bunicilor, străbunilor. Pămîntul pîinii lor. C.A.P.-ul este în patronajul Staţiei C.F.R. de cîţiva ani, ani în care nu s-a mai vorbit de pămînt rămas nemuncit la Feteşti (experienţă ce o pot prelua şi alţii care se plîng şi se justifică pretutindeni că nu au forţă de muncă.

Biografia unui inginer care, de săptămîni întregi, n-a mai ajuns acasă decît noaptea tîrziu şi s-a sculat, ca primul ţăran al acestui pămînt, înainte de a da zorile şi a cînta cocoşii de ziuă, să fie pe cîmp odată cu roua. Şi care, în ultimele două săptămîni, n-a mai ajuns acasă nici nopţile. A stat de veghe la setea recoltelor, la setea mărilor verzi încă firave, fără valuri de ape vegetale din lipsa apei minerale, a apei pur şi simplu. A străbătut metru cu metru pătrat, desculţ, ca să poată umbla mai uşor şi mai iute peste brazde, în pantaloni săi scurţi şi cămaşa cadrilată, în „stil" Bărăgan, cele 800 de hectare, verificînd hidrant cu hidrant şi coloană de irigare cu coloană şi aspersor cu aspersor şi post cu post şi om cu om. Azi e chiar fericit, toate cele 15 motopompe merg din plin, toate irigă. Aruncă ploaie fertilă asupra a peste 350 hectare cu porumb, 125 cu grîu, 90 cu floarea-soarelui. Ploaie fără nori adusă din unda Ialomiţei prin Sistemul, de cîţiva ani intrat în exploatare, Pietroiu-Movila — Ştefan cel Mare. Cine sînt oamenii de la pompe şi „schimbătorii" de aripi de ploaie ? A umblat după ei încă din iarnă şi încă din anii trecuţi. Sînt 15—16 bărbaţi vajnici din înaltul Bucovinei, din zona Rădăuţilor, ţărani de munte coborîţi, iată, în cîmpie, aici unde i-a chemat pîinea ţării întregi. Inginerul îi învaţă cu tact, ceea ce învaţă chiar şi el, priceperea, arta şi secretele unei noi meserii a agriculturii, fără de care azi, la nivelul de azi, pîine nu se mai poate face. Dacă va ploua fără impedimente ca acum peste „polul secetei" e de aşteptat să depăşim, chiar în condiţiile secetei ce bîntuie, nivelul recoltelor de anul trecut. Şi care n-au fost mici". O afirmaţie ce îl costă pe inginerul Dan Teodorescu. Zile şi nopţi de veghe lîngă setea pămîntului. Preţ care îl plăteşte la libera sa voinţă.

CICI IORDACHE-ADAM

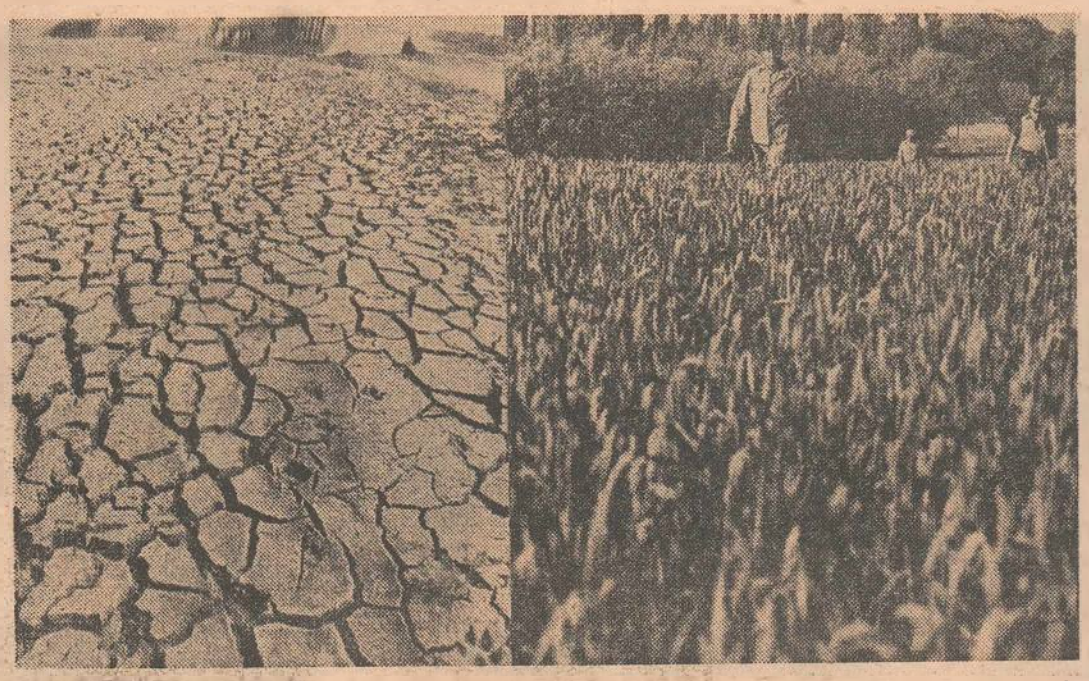

Fotografie de **PAUL AGARICI**

Opinia unui alegător

Indicatoare de circulaţie sau însemne de civilizaţie

Am făcut, de curînd, un drum mai lung pînă în inima Ardealului şi m-am bucurat să constat progresul civilizaţiei noastre rutiere prin comparaţie cu situaţia din urmă cu nu mai mult de două decenii cînd încă nu ieşisem din imperiul drumurilor de ţară. Cine trece azi în Ardeal pe la Turnu Roşu, vreau să spun pe vechea **Calc a lui Traian care şi la Rîmnicu Vîlcea ar trebui să-şi reia numele** şi cu atît mai mult cu cît oraşul nou are nevoie să reînvie o tradiţie milenară, cine trece azi spre Ardeal pe vestita Vale a Oltului nu poate să nu recunoască şi cu mindrie investiţia de inteligenţă tehnică, de fantezie arhitecturală şi de buget care face drumul nu numai uşor accesibil dar cu adevărat fermecător şi capabil să concureze cele mai spectaculoase şosele din munţii Europei orgolioase să arate lumii cît a cheltuit pentru civilizaţia locuitorilor ei.

Nu mai insist, aşadar, asupra sentimentelor fireşti de bucurie şi de mîndrie, cum spuneam. Insist însă asupra unei tristeţi izvorîte din lipsa de interes a unor judeţe, a direcţiilor lor de drumuri, care lasă să se strice prea repede, mai ales prin neîngrijire, mari realizări rutiere. Nu ştiu cui aparţine de pildă drumul dintre Copşa Mică şi Blaj dar el arată destul de rău, nu ştiu cui aparţine, dar de fapt ne aparţine nouă, tuturor. **Nu e vorba, însă, numai de acest drum,** e vorba de **cîtă grijă se manifestă în fiecare judeţ** pentru **căile de acces în primul rînd de interes naţional** şi de cît obraz pun în această grijă cei plătiţi ca să nu roşească. O anchetă mai atentă, în revista noastră, ne-ar arăta că şi aici proverbul cu **„omul care sfinţeşte... drumul"**, se justifică foarte bine.

În sfîrşit, tot de civilizaţie ţin şi indicatoarele arătînd călătorului unde se află, încotro trebuie să o ia ca să ajungă unde doreşte şi aşa mai departe. Trebuia să traversez Sibiul ca să ies în drumul Blajului şi a fost o adevărată aventură. Chiar aşa de neînsemnat e Blajul şi drumul lui încît venind dinspre Rîmnic să nu găseşti, la intrarea în Sibiu, şi apoi pe tot drumul indicatoarele fireşti ? ! **E doar un exemplu.** Sînt chiar comune care nu mai au de mult, la intrare, placa vestitoare a geografiei lor, în timp ce primari destoinici nu ştiu ce să mai facă să atragă atenţia lumii că au intrat pe teritoriul gospodărit de ei. Cine să pună aceste indicatoare dacă nu primăriile de oraş, de comune, direcţiile drumurilor şi cine să-i determine să o facă pe cei ce trebuie să o facă dacă **simpla retribuţie nu-i mai ajută ?** Multe asemenea indicatoare **au fost,** unele s-au degradat cu timpul, altele au dispărut ca prin minune, la altele nu s-a gîndit nimeni. Ce ar fi dacă toţi cei interesaţi să-şi justifice existenţa şi prin astfel de argumente s-ar apuca serios de treabă şi ne-ar ajuta să circulăm civilizat şi nu pe principiul lui „Unde eşti Chimiţă ?" din jocul copilăriei noastre ? ! Un primar harnic, la Horezu, a ştiut să atragă tuturor atenţia că se intră în oraşul lui ca într-un mare oraş însoţindu-şi indicatorul şi de un frumos „Bine aţi venit" ! Se poate, aşadar ! Am impresia că în domeniul cu pricina s-a cam obosit şi chiar prin departamentul cu drumurile. A venit vara, se circulă mai mult ca oricînd, călătorii au nevoie să fie călăuziţi bine şi atent în drumul lor, un inventar al indicatoarelor n-ar strica, după cum n-ar strica punerea lor la nivelul ambiţiilor care ne animă.

DINU SĂRARU

Doi reporteri şi un fotoreporter la Domneşti

Cum se coace grîul lîngă Capitală

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Ambiţii în plină campanie

N-am reuşit să facem rost de biciclete dar de alergat pe cîmp, am alergat toată duminica. Aşa cum stă bine, de altfel, unor tineri şi ambiţioşi în plină campanie agricolă. Am ieşit aşadar prin Drumul Taberei şi de la capătul lui 105 am luat-o pe jos pe şoseaua ce duce la Domnesti, sat aflat la vreo 10 km de Capitală, sat în toată puterea cuvîntului înfipt în cîmpia Bărăganului ca unul din pilonii pe care îmi imaginez că s-ar putea sprijini cupola invizibilă a Bucureştiului.

Ultimii kilometri pînă în centrul satului i-am făcut în căruţa unui ţăran care şi-a cumpărat nişte purcei din capitală, de la Obor, şi acum îi aducea acasă, la ţară.

Din căruţa ţăranului necunoscut care ne-a primit în mijlocul său de locomoţie cu simplitatea şi bunul simţ al tuturor locuitorilor satelor noastre, posesori ai unui agromobil (cum îmi place mie să numesc arhaicul atelaj cu cai) privesc casele Domneştiului îngropate pur şi simplu sub faldurile viţei de vie şi ale cireşilor doldora de fructe cărnoase, grase de sevă şi dulceaţa soarelui şi nu pot deloc să-mi imaginez că hărnicia unui astfel de sat a cărui prosperitate se vedea la prima lectură după faţadele caselor, grădinilor şi gospodăriilor ar putea fi umbrită într-o pagină de revistă fie şi de intenţia zeloasei mele agresivităţi. Hotărît lucru, mi-am spus, orice pădure are uscături dar nu trebuie niciodată judecată o pădure după calitatea uscăturilor sale. Vreau să spun de la început deci că satul m-a cucerit prin gospodăriile sale văzute din viteza mersului milenar al căruţei şi nu aveam nici o îndoială că dincolo de aceste case bogate cîmpul se întinde la fel de bine gospodărit în toată desfăşurarea anotimpurilor sale. Şi presentimentul acesta bun avea să-mi fie confirmat de-a lungul întregii zile de duminică 2 iunie 1985.

Deşi era duminică şi abia ora 9 dimineaţa, în faţa Consiliului popular se muncea de zor iar înăuntru, nici n-am apucat bine să spunem cine sîntem şi că ne-ar interesa în mod deosebit sectorul agricol : îndată s-a ridicat de la o masă un bărbat înalt, a spus simplu că e vicele, a dat mîna cu noi şi din clipa aceea ne-a însoţit toată ziua pe cărările terenurilor arabile ale fermelor Domneştiului, încît părea că ne aşteaptă demult şi chiar ar vrea să ne întrebe de ce-am sosit aşa de tîrziu. Deşi Domneştiul e la doi paşi de Bucureşti, atît de aproape încît mă şi mir cum de n-a devenit el capitala ţării, aici deci, la doi paşi de industria tipografică, n-a mai poposit o echipă de reporteri de mult timp, să tot fie şapte, opt ani.

Oricum ar sta lucrurile, vicele Marin Ioan are ceva blînd în făptura sa care te cucereşte de la început, o simplitate şi un firesc în vorbe şi comportament dublate de o cunoaştere atît de exactă a tuturor situaţiilor comunei încît fac din el, incontestabil, o competenţă a locului. Cînd vede un om pe drum sau pe cîmp îţi spune exact, într-o frază, toată situaţia sa de parcă i-ar fi extras fişa dintr-o bancă de date a destinului. Şi cum răspunde din partea Consiliului popular de I.A.S., ne-am dus direct în mijlocul celor mai palpabile realităţi agricole. Spun palpabile pentru că cele 400 de vaci cu lapte rasa Holstein şi cei 500 de viţei se aflau chiar în faţa ochilor noştri şi nu erau nicidecum o invenţie scriptică a tehnicianului agronom Melinte Vasile împreună cu care „am răsfoit" realizările acestei harnice unităţi agricole care predă în fiecare zi F.P.L.-ului Bucureşti 3000 litri lapte şi care chiar în acea dimineaţă a realizat cea mai bună producţie a anului, 1810 litri cu un procent de grăsime de 3.7%. Ferma se mai mîndreşte cu o natalitate de 89% care reprezintă cea mai bună performanţă a judeţului pe anul 1984, după cum ne informează tehnicianul veterinar Gherghei Pavel pe care l-am oprit o clipă din traseul său funcţional şi funcţionînd impecabil din 1954.

Însă prezenţa tehnicianului veterinar într-o căruţă care venea de pe cîmp cu un recipient de sămînţă bovină, nu este de loc o excepţie. La locurile lor de muncă îi găsim şi pe majoritatea celorlalţi muncitori ai fermei, de la îngrijitorii preocupaţi de hrana şi curăţenia animalelor pînă la lăptăresele de la punctul de colectare. Traseul nostru prin grajdurile şi incinta I.A.S.-ului ne pune în faţa unor situaţii clare : deşi e duminică, prezenţa oamenilor la lucru, fiecare la locul său de muncă, e un fapt atît de obişnuit încît insistenţele noastre acolo nu-i miră atît pe cît îi nedumereşte mirarea noastră în faţa unor lucruri atît de normale pentru ei.

Şi chiar dacă la C.A.P. ştacheta e mai joasă decît la I.A.S., bovinele sînt mai slabe şi poate mai neîngrijite, chiar dacă se face oarecare risipă de nutreţ (care nu e tocat cum ar fi normal pentru c-a ars bobinajul electromotorului de la moară şi reparaţia costă aproape mai scump decît motorul), după ce am alergat o jumătate de zi pe cîmp de la un capăt la altul voind să vedem situaţia irigaţiilor şi am găsit fiecare om la locul său, motopompele funcţionînd din plin şi cîmpurile şiroind de apă pe toată întinderea orizontului, după ce ne-am convins de sănătatea porumbului, a grîului, a orzului şi florii soarelui, am avut sentimentul statistic — ca să zic şi eu o vorbă „ieşită din comună" — că în ansamblul lor lucrurile stau bine în comuna Domneşti şi că oamenii de aici fac tot ce le stă în putinţă să răspundă fertilităţii pămîntului cu fertilitatea propriei lor angajări.

Dar poate că ar mai trebui să adaug neapărat ceva : venind din nordul ţării unde pămîntul e zgîrcit în preajma lăcomiei pădurilor, a pietrei şi a munţilor, vederea cîmpiei cu pămîntul „gras ca untul", cum ar zice ai noştri din Maramureş, simpla viziune a unor spaţii mari umplute cu ordinea promiţătoare a recoltei m-a contaminat cu o forţă ciudată astfel încît unele neajunsuri întîlnite mi s-au părut simple accidente imediat reparabile în marele circuit al rodului şi producţiei. Dincolo de amănunte, de cifre şi date, mai presus de acestea simţeam cu putere pulsul de dedesubt al pămîntului, solidaritatea sa cu cea mai bună parte lucrătoare din oameni. Sînt sigur că pămîntul e viu şi îşi simte oamenii, care devin după un timp ai locului, ai acelui loc de pămînt şi de cer ajuns în cele din urmă propriul lor destin. Şi chiar dacă nu iubesc pămîntul toţi cei pe care pămîntul îi iubeşte şi îi răsplăteşte, prezenţa unor oameni ca Marin Ioan şi Melinte Vasile în mijlocul unor colectivităţii ca satul Domneşti e o certitudine că dialogul primordial dintre fiinţă şi teagănul său e posibil şi regenerabil la nesfîrşit.

ION ZUBAŞCU

10 puncte – dar nu de nota 10

1. Ora 8 şi 15. Cu cîteva sute de metri înainte de a intra dinspre Bucureşti în comună, am întîlnit un bărbat trecut de 70 de ani. Purta o pălărie neagră şi mare, se cunoştea că e veche, dar nu arăta a fi fost mult purtată, semn că pălăria era pentru zilele de duminică sau, în general, pentru zilele de sărbătoare. Şi hainele aveau aceeaşi vechime discretă, aceeaşi distincţie ţărănească, cămaşa era albă şi încheiată pînă la gît, nu era o cămaşă cu gulere mari, cumpărată din comerţ, ci o cămaşă făcută în casă sau la un croitor al satului, cu gulerul tăiat sus. Flanelul avea culoarea maro. Nu avea nici o cusătură la coate, pe margine sau la gît, ceea ce, în psihologia ţărănească, înseamnă că „este nou". Pantalonii erau negri, din postav gros. Bătrînul purta sandale şi şosete curate. Ducea de mîna stîngă un lanţ uşor cu care legase o capră. Mergea încet pe lîngă şanţ, spre Bucureşti, fără să vrea să ajungă prea departe. Păscutul caprei era o muncă mai uşoară, de duminică, o muncă pe care îi plăcea s-o facă. Cu cît m-am apropiat de sat, numărul bătrînilor care păsteau animale a început să crească.

2. Nu treceau 5 minute fără să apară pe drum căruţe care se retrăgeau dinspre oraş. Era ora la care se terminase tîrgul. Faci ce faci la tîrg pînă la 8 dimineaţa. După 8, degeaba te mai duci, nu mai găseşti pe nimeni. Nu poţi nici măcar afla ce a fost acolo, care mai sînt preţurile. Cele mai multe dintre căruţe duceau în ele purcei. Erau doi sau trei ţărani într-o căruţă. Se strînseseră ca să-şi facă treaba. Veneau de la tîrg şi nu vorbeau unii cu alţii. Le venea să vorbească numai cu copiii, care, după ce strînseseră sîmbătă seara cireşele de prin pomi, ieşiseră la marginea drumului să le vîndă.

3. Restaurantul este cea mai prăpădită clădire a comunei, semn că oamenii nu-i acordă prea mare respect. De fapt, avea firma căzută şi, din tot cuvîntul, rămăseseră între pilonii centrali doar literele care

una lîngă alta dădeau un alt cuvînt : Taur. În campanie, programul restaurantului trebuie să fie 18—23. Era aproape ora 9 şi m-am oprit să văd cum arată un restaurant închis. Am pătruns fără greutate în clădire şi am găsit la o masă o sticlă de vin de curînd desfăcută şi trei pahare umplute pe jumătate. În jurul mesei beau trei vlăjgani : Gheorghe Stoica, Dorel Enache, care lucrează la I.T.B., şi unul zis Pele, care a şi fugit făcînd scandal şi care nu lucrează nicăieri. Este vremea cînd în comună trebuie să se termine prăşila întîi la porumb şi la floarea-soarelui, cînd se fac irigaţii zi şi noapte la grîu, la porumb şi la lucernă. Consiliul popular al comunei a hotărît ca fiecare cetăţean să ia partea lui de pămînt pe care s-o muncească. Dorel Enache a acceptat, de ceilalţi doi nu s-a putut nimeni lipi. Mai sînt prieteni cu alţii care nu vor să muncească mai mult de două luni pe an şi care, încălcînd legea, vînd bilete în faţa cinematografelor din Bucureşti. Şeful unităţii nu era acolo. Îi servise, însă, un grup specializat de lucrători comerciali în frunte cu Cristian Niculescu.

4. Constantin Ghiţă e bolnav de picioare. Aşa s-a născut. Îşi cîştigă pîinea făcînd căraşie la C.A.P. Are şi lot de roşii, are şi lot de porumb. La 9 şi 15 tocmai trecea prin centrul comunei cu căruţa plină de butoaie. Sătenii se gîndeau că merge să ude roşiile, dar le udase mai de dimineaţă.

5. La C.A.P. Domneşti Gheorghe Vînă şi doi prieteni ai săi mai mici, Nicu Marin, în vîrstă de 14 ani, şi Florentin Paraschiv, în vîrstă de 11 ani, descărcau cu furca porumbul dintr-o remorcă pentru a-l da la animale. Fata îngrijitoarei Ioana Serban, cam de vîrsta măritişului, îmbrăcată frumos, tocmai îşi căuta mama plimbîndu-se pe bicicletă.

Elena Stan, medicul veterinar, nu era acolo, era în Bucureşti, unde locuieşte. Era de serviciu Dan Dumitru, economistul. M-am interesat la sătenii care mi-au spus : „cade cam des economistul de serviciu".

Îngrijitoarea Alexandra Paraschiv îşi adusese şi fetele cu ea să o ajute : pe Marianna, în vîrstă de 14 ani, şi pe Tanţa, în vîrstă de 11 ani.

6. Vasile Alexoaie este sergent major undeva prin Bucureşti şi locuieşte şi el în comună. Nu a vrut să ia cele 3 rînduri la porumb sau la floarea-soarelui. Cînd vrea să trimită părinţii la oraş, opreşte maşinile pe drum şi îi urcă pe ai

lui. Tatăl său a scris la consiliul popular cele mai multe anonime. Într-o comună, se ştie bine cine scrie anonimele. Ba chiar bătrînul s-a dus să şi le semneze de cîteva ori după ce le-a trimis. Cine oare scrie anonimele bătrînului îngrijitor care trecea la ora 10 pe drum împreună cu fiul său după ce luaseră „una mică" ?

7. Dumitru T. Gheorghe este cel mai bun mulgător al I.A.S.-ului. E om cu cinci copii. „În timpul liber" a ajuns şi cel mai bun cioban al satului. La ora 11 şi 5, după ce îşi făcuse treaba la serviciu, îşi ducea turma înspre Sabar.

8. Cele mai multe probleme cu munca necalificată în comună le ridică femeile, care lasă uneori cîmpul şi pleacă femei de serviciu retribuite de locatari la blocurile din Drumul Taberei şi Militari.

9. Dintr-o echipă de mecanizatori, de oameni care lucrează la irigaţii adică, trei erau pensionari de stat. Echipa era condusă de Ioan Gheorghe.

10. Aproape de locurile unde se fac irigaţii, am găsit un bătrîn de 81 de ani, pe nume Marin Preda. M-am apropiat de el şi omul a sărit şanţul mai repede decît l-am sărit eu. Ca şi bătrînii de la marginea cealaltă a comunei, şi el ducea de lanţ o vită. Am stat de vorbă. I-am urat ani mulţi şi, în cele din urmă, am plecat. Bătrînul, care nu mă cunoştea ca fiind al locului, mi-a spus la despărţire : „Taică, aşa e că n-o să mă amendezi pentru că pasc vaca ?".

TITU DUMITRESCU

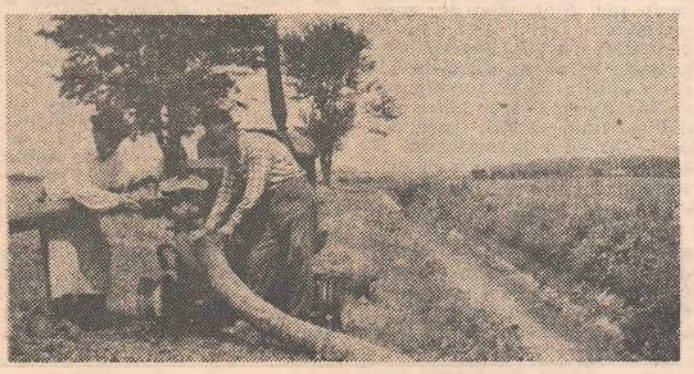

Cum a răspuns oraşul visării marelui său poet

„O, vino odată, măreţ viitor!“

Vă mai amintiţi? „Prin mahalăli noaptea mai groasă pare...“ Locul e-acelaşi decorul e altul

Aştept în faţa hîrtiei albe cu oarecare teamă : aştept cuvintele. Trebuie să scriu două pagini despre oraş. Nu e simplu, deşi ar părea. Cum să arate ele, ce să vă spună. Descriu aşteptarea. Din multele începuturi care-mi dau tîrcoale să aleg unul. Care anume ? Am starea celui ce vrea să scrie o scrisoare de dragoste. Voi fi deci stîngaci şi sentimental, chiar patetic. E şi o primăvară explozivă, un Mai cu liliac izbucnind de la toate ferestrele Liceului de fete din juneţea mea. Ieri a plouat puternic prin împrejurimi şi astăzi aerul e clarvăzător şi **verde crud**, cum spunea patronul oraşului meu, Poetul Bacovia. A plouat pînă în mărginimea cetăţii, pe străzi abia a ţîrîit. Brusc îmi aduc aminte de stropitoarea comunală din copilărie, de micile taifunuri de praf, de maghernite, de căruţa cu sifoane albastre, de iaurtgii, de vînzătorii de var coborîţi din munte.

Eu sînt de-aici dintotdeauna.

Am plecat pe la şcoli, puteam rămîne, n-am rămas nicăieri decît aici. Sînt, cum se spune, un cetăţean, sînt al singurului meu oraş posibil. Sînt şi eu o hematie în acest organism viu, am rosturile mele, funcţia mea de căraţuş de oxigen între nordul şi sudul cetăţii, pretutindeni. Oraşul este matricea. Nu e greu să observi că oamenii seamănă înduioşător de mult cu oraşele din care provin.

Seamănă cu **locul** lor de naştere. Fiecare loc e luminat de o altă stea. Şi prima lumină văzută nu se uită. Ca şi prima dragoste. E un dat irepetabil. Cunoşti lungimea umbrelor, orele zilei, fără ceas, numai acolo unde trăieşti statornic deşi totul e în schimbare, se mişcă. Devine. Altceva şi tu te topeşti în acest Altceva aflîndu-ţi singurul echilibru posibil.

Trăiesc la Bacău de o jumătate de secol, e mult, e puţin ? Oricum o viaţă aproape întreagă, un destin comun. Ştiu

Însemnări de scriitor

Trăind la Bacău

de unde vine ploaia. Oraşul e chiar lumea. Pulsul meu şi al lui bat acelaş ritm, împărţim totul pe din două, pîinea şi cartea, melancolia şi flacăra. Oameni mari au trăit aici, vor mai trăi, dintre ei Bacovia mă copleşeşte. Legătura lui cu urbea Bacăului a fost, aş spune geologică. Cetatea şi-a binemeritat Poetul. Bacovia, ca nimeni altul, poate, şi-a elogiat Locul Dintîi.

Sînt un provincial convins în sensul că-mi place să stau **departe**. Nu-mi dau seama ce înseamnă acest departe. Oricum pentru mine e o calitate rară să mă simt mereu acasă. Departe de ce ? m-aş întreba fără să pot răspunde. Probabil departe de alte oraşe dar aproape de propria mea esenţă care este **aici**. Un **Aici** într-o continuă devenire.

Vremea cînd îmi salutam în dreapta şi-n stînga cunoscuţii, plimbîndu-mă prin vechiul centru sentimental al oraşului, — vremea aceea a trecut. Mă simt ceva mai singur. Înţeleg şi de ce. E rîndul altor generaţii să fie mai împreună. O lume tînără, viguroasă a invadat străzile. Apar cartiere pe care nu le cunosc, arbori, flori, familii, contextul se modifică progresiv şi mă modifică, Noutatea mă depăşeşte, mă hrănesc cu ea, numai iarba rămîne statornică deşi lucrează continuu.

Iată, aşteptam cuvintele şi cîteva au venit, nu toate fiind cele mai potrivite. O scrisoare de dragoste către Locul în care exist rămîne mereu doar o încercare ; un început fără sfîrşit. A trecut o oră şi Oraşul primeşte altfel lumina de Mai ; deja mii de evenimente umane mai mari sau mai mărunte, vizibile sau nu, au schimbat faţa cetăţii în devenirea ei. Fără să-ţi dai seama ceilalţi lucrează şi pentru tine. Ce lucrează ei îţi va folosi astăzi sau poimîine. Acest vuiet inconfundabil al oraşului tău, acest puls unanim care lasă o urmă în istorie este şi dragostea ta.

Eu sînt de-aici dintotdeauna.

Astăzi e sîmbătă. Miercuri vor înflori salcîmii la Bacău. Va fi cu miresme. Rămîn pe loc.

OVIDIU GENARU ■

Banca de idei

În urmă cu şase ani, pe cea de a doua mare platformă industrială a Bacăului constructorii înălţau o nouă unitate economică : întreprinderea de Panouri Electropneumatice. Ridicată pe verticală, aceasta atrăgea atenţia în primul rînd prin profilul cu totul inedit în peisajul industrial al judeţului.

La 1 aprilie 1979, director al unităţii a fost numit inginerul Sergiu Iorga, unul şi acelaşi cu cel ce, la 31 ani, fusese desemnat să conducă destinele unei alte întreprinderi băcăuane. La 23 August 1980, I.P.E.P.-ul de azi producea primele panouri de automatizare, inaugurînd o ramură de vîrf a economiei dezvoltate pe aceste meleaguri. Un an mai tîrziu, întreprinderea avea deja un statut bine definit în cadrul Centralei industriale de Electronică şi Automatizări şi un aport substanţial la realizarea planului economic al municipiului.

Cum s-a reuşit ca în mai puţin de un cincinal să se ajungă la performanţele care au făcut din I.P.E.P. o firmă atît de căutată ? Cum a putut acest colectiv fără prea multă experienţă să depăşească asprele situaţii generate de iarna neînchipuit de grea şi să înregistreze, pe primele patru luni, plusuri de 1 682 000 lei la producţia marfă, 2 086 000 lei la producţia netă, 1 544 000 lei la producţia fizică, în condiţiile în care productivitatea a crescut cu 1 822 lei pe fiecare om, iar cheltuielile la 1 000 lei au scăzut substanţial ?

„Avem un colectiv minunat, ne spune directorul, cu maiştri, muncitori, tehnicieni şi ingineri de o înaltă probitate profesională, testaţi şi selectaţi după ultimele norme internaţionale. Trăiesc clipe de mare satisfacţie, pentru că de puţine ori un conducător poate să edifice, alături de uzină, şi un colectiv de muncă, lucru cu atît mai dificil, cu cît acesta trebuia format într-o ramură fără tradiţie. Printr-un efort permanent de conştientizare am reuşit însă ca să aducem toţi oamenii la înălţimea sarcinilor care ne stau în faţă, i-am educat în sensul de a se implica mai mult, de a fi mai eficienţi, de a folosi mai bine timpul productiv şi a fi mai sănătoşi. Am creat în acest scop un climat lipsit de orice sursă de poluare, am pus omul potrivit la locul potrivit

Sigur, aceste cîteva cuvinte nu fac altceva decît să ne introducă în atmosfera de la I.P.E.P. În spatele lor se ascunde însă o muncă imensă, care pentru inginerul Iorga înseamnă cel puţin 10—12 ore pe zi. Totul a demarat încă din clipa numirii în funcţie, cînd banca sa de idei a început să funcţioneze matematic. A experimentat, mai întîi, chestionarul de testare pentru muncitorii candidaţi la angajare şi testul de primă cunoaştere pentru personalul TESA şi maiştri, rezultatul fiind o primă autoselecţie. A acordat toată încrederea tinerilor, media de vîrstă a personalului fiind şi în acest moment cu mult sub 25 ani. A introdus banca obiectelor care produc foc, reuşind printr-o muncă titanică de conştientizare a pericolului fumatului să transforme I.P.E.P.-ul, încă din 1982, în prima unitate economică cu personal nefumător din România. A izbutit, tot prin metode de conştientizare, să disciplineze întreg colectivul în ceea ce priveşte începerea şi terminarea programului, introducînd, între altele, un ingenios program de folosire a liftului. A instituit ordinea şi curăţenia la locurile de muncă, fiind primul care îşi face curat în birou, şi, totodată, întîiul care intră pe poartă (la 5,30, cu precizie de metronom). A aplicat n alte idei care au creat un climat foarte bun de muncă, dar spaţiul nu ne permite să le amintim pe toate.

Ne vom opri însă la altele, legate direct de producţie, considerînd că merită a fi preluate şi de alte unităţi. Astfel, pornind de la puternicul potenţial tehnico-ingineresc al I.P.E.P.-ului (peste 16 la sută din cadre au studii superioare), a introdus, în fiecare joi, **ora de progres tehnic**. În cadrul acesteia, prin rotaţie, subinginerii şi inginerii îşi expun propunerile legate de reducerea consumurilor de materiale şi energie, de creşterea productivităţii muncii, admise fiind doar ideile care au aplicabilitate imediată în producţie. Soluţiile sînt analizate în colectiv, precum şi de un juriu, ce funcţionează ca o veritabilă instanţă a ideilor. A experimentat, de asemenea, şi se aplică de doi ani **principiul ACPP** (asigurarea comenzilor şi prelucrarea producţiei), prin care fiecare cadru tehnic cu studii superioare participă direct şi la activitatea de contractare, ca fiind cel mai în măsură să dea lămuririle necesare şi să facă reclamă produselor. Rezultatele sînt trecute într-o fişă individuală, cele mai valoroase fiind, ca şi în primul caz, stimulate, fie prin recompense băneşti, fie pe alte căi. Această fişă, împreună cu cea codificată **ACPE** (asigurarea creşterii productivităţii şi eficienţei economice), reprezintă cartea de vizită a fiecărui inginer şi subinginer, un fel de paşaport la purtător, care spune totul despre activitatea avută.

Printr-o altă idee ingenioasă, maiştrii au fost integraţi în formaţiile de lucru, în cadrul cărora nu doar îndrumă, ci execută operaţiile cele mai dificile de pe flux. Mai mult, retribuţia este direct corelată cu cîştigul mediu al formaţiei, cei mai buni şase maiştri din întreprindere făcînd parte din **Consiliul maiştrilor**, iar primul dintre ei fiind desemnat maistru consilier şef. Acesta prezidează întrunirile consiliului, în cadrul cărora se dezbat problemele de producţie la zi, din fotoliul directorului, admis ca al şaptelea membru. Cuantificarea precisă şi stimularea maiştrilor după munca depusă a dus la rezultate spectaculoase. Maistrul Sandu Dumitrevici, de pildă, primul consilier şef din 1985, realiza în trimestrul IV 1984, cînd nu se aplica sistemul, o medie de 101 la sută în timp, ce în întîiul trimestru al anului acesta a urcat la 147 la sută. Şi saltul a fost înregistrat la nivelul tuturor formaţiilor, competiţia şi confruntarea de idei aducînd răsturnări spectaculoase, acum fiind cel mai dificil să te menţii în fruntea ierarhiei. Cel de pe poziţia a 16-a a clasamentului, bunăoară, are în dreptul său cifra de 107 la sută, doar ultimii doi fiind cu un procent şi, respectiv, trei sub barem.

Constituirea formaţiei **SLM** (servire la locul de muncă) a produs, de asemenea, salturi uriaşe. Integrarea personalului magaziilor şi a celor ce făceau transportul de materiale direct în cadrul formaţiilor productive a condus nu numai la schimbarea unei optici, ci şi la creşterea foarte rapidă a productivităţii muncii şi eficienţei. Această măsură, îmbinată cu cea legată de **teoria stocurilor**, la fel de originală, a dus, în condiţiile în care producţia a crescut, la reducerea substanţială a stocurilor, precum şi a dobînzilor plătite băncii.

Ar mai fi destule alte idei reţinute prin intermediul **SID**-ului (sistemul informaţional al directorului), poate cel mai complex dintre toate, dar promitem să revenim şi altă dată în această unitate model, în care noul abundă la tot pasul, rutina şi inerţia sînt necunoscute, singurul principiu care funcţionează fiind cel al competitivităţii şi valorii.

CORNEL GALBEN ■

O premieră

„Vă mai amintiți ? Pe-aici creștea acum 14 ani porumbul..."

Așa își încep deobicei povestea unității lor cei de la Întreprinderea de Mașini Unelte Bacău. După care adaugă :

„Denumită inițial Fabrica de mașini unelte, ea a avut ca obiect de fabricație mașini unelte de alezat și frezat și mașini de frezat cu portal cu o capacitate proiectată de 380 mașini de tip AF 85 convenționale.

Începută în anul 1971, construcția întreprinderii evoluează rapid, astfel încît în februarie 1973 intră în funcțiune primele două secții : mecano energetic și sculăria, iar în luna septembrie prima capacitate de producție de 200 bucăți AF convenționale. În cursul trimestrului IV al aceluiași an, au fost omologate mașinile de alezat și frezat tip AF 85 și AF 85 — A, fabricîndu-se un număr de cinci bucăți.

În anul următor a fost asimilată în fabricație mașina de frezat longitudinal cu portal tip FLP 660, au fost exportate primele nouă mașini de alezat și frezat și au continuat lucrările de investiții, punîndu-se în funcțiune încă o capacitate de 100 bucăți mașini AF-85 convenționale.

În septembrie 1975 intră în funcțiune ultima parte a primei etape de construire a întreprinderii, ajungîndu-se astfel la capacitatea proiectată de 330 bucăți AF-85 convenționale.

În continuare au apărut și alte mașini în fabricație. În vederea ridicării parametrilor lor tehnico-funcționali, au fost inițiate acțiuni de modernizare, printre care : placarea ghidajelor, îmbunătățirea sistemului de ungere, dotarea cu instalații de răcire, echiparea cu dispozitive și accesorii speciale. Întrucît unele tehnologii reclamau utilaje speciale, au fost concepute și realizate prin autoutilare mașinile de rectificat în coordonate polare și de frezat înclinația la montanți.

Ținînd seama de necesitățile mereu crescînde de mașini unelte grele și de compexitatea, de prestigiul cucerit de constructorii de mașini unelte băcăoani, s-a hotărît dezvoltarea succesivă a întreprinderii, construindu-se încă două hale de fabricație dotate cu mașini și utilaje de înaltă tehnicitate, toate acestea asigurînd executarea unei game largi de mașini, utilaje și agregate de cea mai înaltă tehnicitate. La sfîrșitul anului 1982 a fost pusă în funcțiune ultima parte de capacitate prevăzută în dezvoltări.

O atenție deosebită s-a acordat reducerii treptate a importurilor prin asimilarea în întreprindere și în unitățile colaboratoare a unor piese și subansamble care se importau".

În linii mari, cam asta a fost, așa cum ne spune directorul Vasile Gogu, așa cum bine știu Vasile Haret, Ghiță Sidor, George Buzdugan, Ioan Lucaci, Mihai Iulișca și alți oameni ai muncii de la Întreprinderea de mașini unelte Bacău.

Dar ce se petrece acum, chiar în ziua de 18 mai cînd am vizitat întreprinderea ?

Nimic altceva decît, din întîmplare, reporterul are norocul să dea peste o premieră.

În urmă cu un an se trasa ca sarcină Întreprinderii de mașini unelte realizarea unei mașini speciale „la temă" pentr găurirea adîncă a plăcilor tubulare necesare pentru Într prinderea de utilaj chimic „G vița Roșie". Această mașin aducea din import și costa milion de dolari bucata. Ca mare a experienței lor în cerea treptată a import prin asimilarea în întrepri și în unitățile colaborato unor piese și subansamble părut firesc oamenilor de la această întreprinde Bacău să reușească, într-u terval de timp destul de să fabrice o astfel de ma Chiar în ziua de care am se încheia procesul verbal recepție a ei. Asimilarea at rapidă a unei mașini com de 100 tone greutate, car curse de 5 metri pe orizont 3,5 metri pe verticală ș poate să realizeze găuri metru adîncime e un ade record de care cei de la Întreprinderea de mașini unelt cum să nu fie mîndri.

„Dar mai trebuie să nota va", ne informează direc acestei harnice unități. „Ca o manifestare a grijii pentru gurarea unor condiții de corespunzătoare oamenilor cii din întreprinderea noa le-au fost repartizate peste de apartamente, iar pentru n miliști au fost construite d cămine cu peste 600 de lo De asemenea, oamenii mun beneficiază de o creșă-grădin și o cantină la care pot masa 2 000 de oameni în trei serii".

A. GEORGE

Calculatorul în viața păsărilor

De cîțiva ani, începe să ne spună economistul Vasile Roman, șeful atelierului de proiectoare-implentoare de la Centrul teritorial de calcul din Bacău, la Întreprinderea de stat specializată în creșterea curcilor — unitate unică în țară și cunoscută în toată lumea — s-a pus problema rezolvării unei chestiuni de o foarte mare importanță care determină desfășurarea muncii în perspectivă. Este vorba de obținerea unor exemplare cu performanțe ridicate pentru a se ajunge, în final, la rezultate spectaculoase in producția de carne și ouă. Desigur, pînă nu demult, selecția despre care este vorba, se făcea așa cum s-a învățat, la mama acasă. Dintr-un lot mai mare, sau mai mic, păsările care apăreau primele reprezentau punctele de plecare pentru analiză și cercetare, pentru obținerea liniilor următoare. Să fiu bine înțeles, ține s-o specifice Vasile Roman, rezultatele unității din Bacău au fost întotdeauna demne de toată lauda și colectivului de aici munca le-a fost recunoscută și răsplătită prin diferite ordine și medalii. Dar, la acest capitol mai erau foarte multe lucruri de făcut. Altfel spus dintr-un lot de 100 de păsări se lua în calcul una sau, să spunem, zece care, se înțelege, erau cele mai reprezentative. Acum, după introducerea acestei operații în calculator, în analiză se ia întregul lot...

— Cum ați ajuns dumneavoastră, ca economist, să vă ocupați de problema curcilor ?

— Totul a pornit de la o glumă. L-am cunoscut, cu ani în urmă, pe inginerul Mircea Tănase, consătean cu mine din Dersca-Botoșanilor. N-am fi crezut niciodată că o să ajungem să introducem și să urmărim viața curcilor pe calculator. Mai mult decît atît : calculatorul și programul întocmit de noi execută o radiografie exactă a tuturor loturilor existente în momentul respectiv în ferme. Am devenit, o recunoaște Vasile Roman, un cunoscător al procesului de selecție. De asemenea, și inginerul Mircea Tănase și-a însușit și a dezlegat cîteva din „tainele", să le spun așa, ale calculatorului. Fără aceste minime cunoștințe nu s-ar fi ajuns nicăieri. Ele au reprezentat punctele de plecare în munca noastră. În ani, după ce am cunoscut cîte ceva din selecția păsărilor, după ce a fost analizat fiecare exemplar în parte, s-a trecut la realizarea procesului informatic de selecție artificială a curcilor. Desigur că eficiența este foarte mare fiindcă, cum am mai spus, se iau în calcul toate exemplarele existente și, se înțelege, nu se mai face acel sondaj la întîmplare. Acum el este explorat în mod curent. S-a stabilit programul de selecție, direcția și gradele de dezvoltare a rasei pe linii de selecție pe o perioadă delimitată economic care include, în același timp, un ansamblu de tehnologii de exploatare, metode de selecție diferențiat pe categorii bazat pe un ansamblu de detalii...

— Vă mulțumesc toate aceste rezultate ?

— Da. Dar asta nu înseamnă totul. Ne gîndim ca într-o etapă următoare să extindem întreaga problematică și introducînd alți factori care determină selecția. In momentul de față ne aflăm la multe generații studiate și de fiecare dată am introdus în calculator noi elemente. Să nu uităm un lucru foarte important la ora actuală : este vorba despre mediul ambiant. Pînă și acesta va trebui studiat și introduse toate datele în calculator. Ne gîndim, asta poate într-o viitoare etapă, să trecem la prelucrări statistice ale unor date deja păstrate în calculatorul nostru. Este vorba, pe înțelesul tuturor, de a face pe undeva un arbore genealogic al generațiilor trecute unde, la programul nostru informatic, vom adăuga noile date...

— Este un fel de filozofie transcrisă pe calculator....

— Este cum vreți să-i spuneți, dar este. În orice caz, e o premieră care pleacă de aici, de la noi, de la Bacău, și asta se datorează în primul rînd întregului colectiv de la Centrul nostru de calcul care ne-a ajutat în muncă, directorului Victor Enășoaie și inginerului Nelu Petroiu, muncitorilor de la Avicola care au înțeles că exemplarele de excepție cu care au cucerit lumea vor trebui păstrate, ca-ntr-un album de familie, în aceste programe ale noastre — pe calculator — și că viitoarele generații vor trebui să plece de la aceste date, deja cunoscute de noi și care n-au fost întîmplătoare. De asemenea, noi considerăm că introducerea calculatorului în viața păsărilor este un element de plecare. Pe viitor acest lucru va trebui să se găsească și în alte multe ferme zootehnice...

SORIN POSTOLACHE

Modernul edificiu al Gării Bacău este o ctitorie a „Epocii Ceaușescu". Proiectată de arhitecții Institutului Județean de Proiectări, ea a fost înălțată de constructorii de la T.A.G.C. Ind. Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu sprijinul colegilor de la T.M.U.C.B. și T.I.M. Iași, și a fost inaugurată la începutul lunii februarie 1983. Avînd măreția unui palat îmbrăcat în sticlă, marmură, gresie, praf de piatră, mozaic, lemn și imitație de piele, Gara dispune de două moderne săli de așteptare, un hol de 600 metri pătrați, un restaurant de categoria I, o librărie, un magazin de artizanat, chioșcuri de difuzarea presei și de răcoritoare, pasaje subterane de acces la peroane acoperite ș.a. De cîtva timp, în modernul spațiu funcționează și galeriile de artă „Feroviarul", călătorul beneficiind în permanență de cîte o expoziție de pictură, sculptură, artizanat. Florile, ordinea și curățenia creează un climat plăcut, întregit de muzica difuzată discret prin difuzoarele instalate în toate spațiile amintite.

Un geniu care poartă prin timp numele orașului unde a trăit: G. Bacovia în viziunea inspirată a lui Constantin Popovici

Pînă la cer nu e departe

Treaptă cu treaptă, fără a sări niciodată vreuna, așa a urcat scara ierarhică inginerul Eugen Pascariu, azi directorul întreprinderii de avioane Bacău, venit aici din 1954, după absolvirea Academiei Militare, și nemaiplecînd din acest oraș. Chiar dacă era de loc din Iași, acolo unde în adolescență urmărea cu suflarea tăiată zborurile micii escadrile aflate în „dulcele tîrg". Acum n-ar mai ști precis să spună cînd i s-a înfiripat dorința de a-și lega destinul de cel al „păsărilor de fier", dar știe cu siguranță că nu l-a pasionat numaidecît zborul în sine cît ideea de a facilita prin fantezia sa și prin cunoștințele sale tehnice această desprindere fantastică a omului de pămînt. Desigur, Eugen Pascariu, bărbat mai degrabă rezervat decît gata să se confeseze primului venit, totuși ușor de cucerit dacă te simte cu adevărat interesat de viața întreprinderii pe care o conduce, a zburat de multe ori atît cu avioanele pe care le produce întreprinderea cît și cu altele, de fiecare dată însă fără să aibă temeritatea piloților de încercare, însetați să se înșurubeze în aer în chipurile cele mai insolite cu putință, cît mai ales dornic de a smulge, nu numai în fața planșetei de proiectare, secretele după care decurge orice zbor și a afla ce îmbunătățiri trebuie aduse aparatelor pentru a le spori performanțele și securitatea. Șansa i-a surîs inginerului Pascariu fiindcă astăzi visurile sale pot să prindă viață întocmai cum dorește, dar pentru asta n-a făcut nimic altceva decît să muncească, nepricepîndu-se deloc, așa cum ne-au asigurat mulți dintre cei cu care am discutat, nici să tragă sfori, nici să se arate pe sine însuși cu degetul pentru a fi remarcat. Directorul acestei întreprinderi este ascultat nu în virtutea faptului că ocupă postul pe care îl ocupă, ci pentru că este o competență iar funcția sa de acum e o consecință logică a recunoașterii de care se bucură în întreprindere. O întreprindere care, în 1953, era concepută numai pentru a repara avioane, dar care pînă azi a parcurs trei stadii de dezvoltare, în special după 1965, cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a dat indicații precise pentru dezvoltarea fabricației de avioane cît și a componentelor lor. S-au realizat, în timp, bineînțeles, cu trudă și migală, de la simplu la complex, o întreagă tehnologie în amănuntele căreia n-are rost să intrăm acum mai ales că nici n-am înțelege chiar totul. Ne vom mulțumi să consemnăm că astăzi întreprinderea s-a mărit de zece ori mai mult ca în 1953, iar aceasta nu este doar o simplă cifră, ea însemnînd de fapt efortul tuturor celor din întreprindere, oameni harnici și întreprinzători, chiar dacă sînt nespus de tineri, chiar și cadrele de conducere avînd o vîrstă care confirmă că valoarea nu așteaptă numărul anilor. Constantin Marius, Petru Bădiceanu, Costin Panaitescu, Constantin Lateș, Papuc Gheorghe Ion Istrate, Ion Popa, Mircea Anton, Petru Bădiceanu sînt numai cîteva din numele care ar trebui reținute pentru o posibilă carte de aur a întreprinderii, acolo unde să fie trecuți cei mai pasionați de meseria lor, aceea de constructor de avioane, o meserie romantică, plină de surprize la tot pasul, care exclude inerția, șablonul.

În 1969 a luat ființă și un grup școlar al întreprinderii care pregătește meseriași în profesii specifice aviației. Cea mai puternică unitate mecanică din județ, cu o înaltă tehnicitate, are anual în pregătire prin liceul de zi, cel seral și școala de maiștri mai bine de 3 000 de elevi, veniți cei mai mulți chiar din județul Bacău și însetați fără doar și poate să pătrundă cît mai adînc în tainele unei meserii dificile, fără îndoială, dar fără doar și poate, de o mare frumusețe și de un mare folos țării.

Dacă îl întrebi pe Eugen Pascariu ce caracteristică primordială cere unui om construcția de avioane, te scrutează o clipă cu ochii săi doar în aparență severi și îți răspunde fără șovăială că în primul rînd meseria asta cere mai multă disciplină ca în alte domenii. În aviație, chiar dacă greșești, oricît de gravă ar fi greșeala, trebuie să ai curajul să recunoști în fața colectivului. Bineînțeles că există posibilitatea unor erori și în acest domeniu, dar produsele muncii acestor oameni nu pot trage pe dreapta, așa cum plastic se exprimă inginerul Pascariu, ci cad jos și cam de sus. Pentru a preîntîmpina așa ceva, la Întreprinderea de avioane Bacău s-a făurit o întreagă concepție în sensul recunoașterii la timp a greșelilor pentru a se putea remedia înainte de a se întîmpla ceva neplăcut. Iar oamenii au înțeles fără prea multă bătaie de cap că piloților trebuie să li se insufle o încredere deplină în avioanele pe care le încearcă.

E lung drumul unui avion pînă cînd ajunge să-și ia zborul pentru prima oară de pe pista de beton. Dar de fiecare dată e ca o sărbătoare a puterii omului de a fi mai ingenios decît oricine altul de pe această planetă. E vorba de un prim zbor de verificare la joasă înălțime, unde sînt testate comenzile, aparatura electronică și electrică, hidraulică. Urmează un al doilea zbor, de înălțime iar cel de-al treilea, cel mai spectaculos, dar și cel mai periculos, e cel de acrobație, în timpul căruia avionul e supus la toate solicitările care s-ar putea ivi.

Dacă în general piloților li se cer calități excepționale, cei de încercare sînt înzestrați cu însușiri ieșite din comun: sănătate, rapiditate în a răspunde la comenzi și la a lua decizii în fracțiuni de secunde, calități intelectuale deosebite. Triajul lor e deosebit de sever, cam 10% din cei care se prezintă voluntari sînt admiși. Cu toate că disciplina la care sînt supuși e cu adevărat de fier, ei sînt supuși de fiecare dată înaintea unui zbor la un control medical riguros, iar lunea sau după alte sărbători nu se zboară din motive lesne de înțeles. Iar cînd, în costumele lor sofisticate, urcă în carlingă și se desprind de sol cu aparatele lor zvelte și argintii, nu se poate să nu-ți amintești versurile poetului:

Piloții de-ncercare
Își iau rămasul bun
Și o pornesc spre soare
Ca un obuz din tun.

„Pînă la cer, nu e departe", sună alte versuri ale unui cîntec cîndva în vogă. Așa e, cu condiția să utilizezi aparatele de zbor ale meșterilor de la Întreprinderea de avioane Bacău.

GEORGE ARION

MINI DACIA

Pentru ca munca, în orice domeniu s-ar desfășura, să dea rezultatele așteptate condiția cea mai importantă este asigurarea unui climat favorabil. Tocmai acest climat propice muncii ne-a frapat de la primii pași pe care i-am făcut în sălile laborator și în atelierele **Institutului de subingineri Pitești** din cadrul Institutului Politehnic București. Spre sfîrșitul vizitei noastre la Institutul piteștean am înțeles consistența adevărată a termenului de integrare a învățămîntului cu practica și producția. Așa cum ne spune **inginerul Vasile Dumitrescu**, dascăl al institutului și inventator cu renume, coordonator al Compartimentului de cercetare din cadrul acțiunii de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția aici, la Pitești, învățămîntul a fost conceput parcă dintotdeauna în strînsă legătură cu producția. La început mai timid, e drept. Studenții au învățat alături de profesori dar și profesorii au învățat alături de studenți să pună în aplicare imediată și directă diagramele și formulele teoretice, să realizeze cu propriile lor forțe produsul finit. Dacă la început încrederea beneficiarilor în posibilitățile institutului a fost mai redusă, contractele fiind și ele pe măsura acestei încrederi, astăzi ca urmare a bunului renume cîștigat într-un timp relativ scurt, colectivul piteștean este căutat de diversi beneficiari cu insistență. Institutul abordează programe complexe de anvergură, coordonate de C.N.S.T., Centrala de Autoturisme, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. În mare, tematica de cercetare are următoarele obiective principale : realizarea de autoturisme economice cu performanțe dinamice ridicate ; înlocuirea combustibililor de natură petrolieră cu combustibili alternativi (gaze naturale, biogaz, alcooli, în curs de realizare un motor cu hidrogen) ; crearea de instalații și aparatură pentru diagnosticul automobilelor, ca sursă de economisire prin reglaje optime ; reducerea importului (măsurarea consumului de combustibil, standuri de probă, instalație dinamometrică pentru măsurarea rezistenței aerodinamice) ; reproiectarea produselor, recuperarea și reconditionarea ansamblurilor și subansamblurilor (reproiectarea pistonului pentru Dacia 1300 — soluție simplă dar cu efecte importante a semiarborilor planetari, soluții optime pentru transmisia de la distribuție).

Realizarea filtrelor de ulei demontabile pentru auto și tractoare, prin recuperarea materialelor metalice și de cauciuc și înlocuirea doar a cartușului filtrant, a adus, în colaborare cu Trustul de mecanizare a agriculturii Argeș o economie de 70 milioane lei.

În colaborare cu M.A.I.A. și Trustul S.M.A., a fost pus la punct dispozitivul de inerționare pentru pornirea manuală a tractoarelor, ceea ce va aduce importante economii de baterii.

În cadrul fiecărui obiectiv de cercetare au fost realizate echipamente, omologate și încredințate spre asimilare fabricației de serie : motorul cu distribuție variabilă, dispozitive de economisire a combustibilului la I.A. Pitești, Întreprinderea de supape și bolțuri Topoloveni și I.S.D.V.A. Costești. În curs de omologare sînt și compresoarele cu 3 și 5 trepte, echipamentele de alimentare cu gaze a autovehiculelor și tractoarelor (reductorul-regulator de presiune). În afară de omologarea tractorului convertibil, sînt de asemenea în curs de experimentare pe stand motoarele alimentate cu gaze. După terminarea probei de siguranță în funcțiune, se va trece la omologarea echipamentului pentru autoturisme. În vederea finalizării acestei acțiuni se colaborează cu I.M.U.T. Moreni și I.A.C. Buzău care au executat buteliile pentru stocarea gazelor la autoturism.

Profesorii și studenții institutului piteștean au realizat pînă acum trei tipuri de miniautomobile : Student, Compacta și Mini-Dacia. Iată caracteristicile ultimelor două tipuri, cele mai reușite :

Compacta — Motor cu distribuție variabilă în 4 timpi, 3 variante (2, 3 și 4 cilindri). Este mai scurtă cu un metru decît Dacia 1300, fără a avea afectat habitaclul. Ca urmare a raționalizării minuțioase a spațiului motor și portbagaj, masa s-a redus cu 200 kilograme. Cutia de viteze are 5 trepte. Viteza maximă : 165 km/h ; consum redus : 4,5—4,7 litri/100 kilometri, în viteză de croazieră ,prototipul este gata din anul 1982.

Mini-Dacia — Motor cu distribuție variabilă în 4 timpi, 2 cilindri, 3 variante de carosare interschimbabile (berlină, break, furgonetă) ; echilibrare completă a armonicelor primare ; consum sub 4 litri ; capacitate 4 persoane ; viteza maximă 115 km/h, masa 500 kilograme, adică aproximativ jumătate din cea a unui autoturism Dacia-1300.

— Am încercat, ne spune inginerul Vasile Dumitrescu, să promovăm subansamble și elemente tipizate în fabricație indigenă. O mașină mică nu va rezulta ca o reducere la scară a unei mașini mari pentru simplul motiv că trebuie să menținem habitaclul pe cît posibil intact. Mini-Dacia este modelul nostru cel mai reușit și vrem să facem totul pentru a-l promova. Am propus ca în cadrul institutului nostru să se organizeze o linie de fabricație servită de studenții care s-ar familiariza cu toate problemele de organizare și conducere a producției. Să mai adăugăm la performanțele pe care le-ați notat lungimea mică a autoturismului, doar 2,9 metri. Pe lîngă consumul redus de carburant, s-ar rezolva mai bine și problema din ce în ce mai grea a parcării. Prin schimbarea unei părți a caroseriei, mașina poate fi transformată în furgonetă. În țară sînt la ora asta aproximativ 4 000 de scutere pentru transportul alimentelor. Au o capacitate redusă de transport și consumă 6 litri la suta de kilometri. Dacă aceste modele s-ar fabrica doar pentru înlocuirea acestor scutere și tot ar merita osteneala. Bineînțeles, mașina ar fi solicitată de mulți amatori și ca turism și ca mașină utilitară. Am vrea să profităm de ocazia că sînteți aici pentru a informa pe cei interesați că în prezent ne ocupăm cu cea mai mare seriozitate de realizarea unor comenzi pentru handicapați. Am primit aprobare pentru două instalații hicomat (direcția, frîna și ambreajul asistate, pentru mînă, în imediata vecinătate a volanului). Avem cereri insistente în acest sens și considerăm că e obligația noastră să venim în întîmpinarea lor.

Să recunoaștem că un institut de cercetare cu state vechi s-ar putea mîndri cu realizările acestui mic dar priceput și inimos colectiv.

OPREA GEORGESCU

Ce părere aveți despre

Viața la bloc cu găini pe lîngă casă

Un profesor pensionar din Timișoara, I. Maior, ne anunță că a izbutit să înființeze în cartierul său o fermă avicolă, în fapt un soi de cooperativă inter-blocuri, destinată creșterii păsărilor de curte. Experimentul ni se pare original, unic după știința noastră, în mediul urban. Îl aducem în atenția cititorilor noștri, considerînd că el poate constitui un model pentru realizarea unor gospodării anexe similare sau asemănătoare.

— Ideea s-a născut — ne informează interlocutorul nostru — după ce, ani la rînd, am putut constata ce cantitate uriașă de deșeuri menajere iau drumul crematoriilor. De ce, cu alte cuvinte, cu puțină muncă și cheltuielile minime, să nu retransformăm aceste materii organice moarte în celulă vie, cînd natura e dispusă să ne dea tot concursul. Am expus proiectul unor colocatari și, bucurîndu-mă de asentimentul și încurajarea lor, am trecut la treabă. Am construit adăposturile pentru păsări și pe un teren alăturat am cultivat plante furajere și am sădit pomi fructiferi. Pentru început, am cumpărat pui de o zi (în prezent dispunem de o clocitoare electrică proprietate colectivă) și pînă în toamnă am avut 100 de găini. De la acestea am obținut într-un an de zile aproximativ 10 000 de ouă.

Hrana pentru păsări este asigurată prin colectarea din apartamentele blocurilor învecinate a resturilor alimentare : tot ce cade de la bucătărie, ce se învechește în cămări, frigidere, pivnițe. Asta înseamnă, în fapt, cam 25% din carnea cumpărată, 10% legume și fructe (frunze, răzături, coji, semințe), pîine uscată etc. Foarte apreciate de către păsări se dovedesc oasele menajere, deoarece acestea sînt foarte bogate în calciu organic, fosfor, potasiu, grăsimi. Pentru folosirea lor am confecționat o piuă, în care zdrobim deopotrivă sîmburii de fructe. Masa verde, component esențial în rația zilnică, este asigurată, cum spuneam, de terenul cultivat cu salată, varză, conopidă și alte legume și zarzavaturi.

De notat că gospodarii asociați din Timișoara și-au construit singuri și adăposturile pentru păsări și clocitoarea electrică și piua. Profesorul I. Maior ne-a trimis o documentație amplă în acest sens, indicînd ce fel de materiale au fost folosite în acest scop și prezentînd toate detaliile de execuție. Spațiul nu ne permite să le reproducem, dar pentru amănunte cititorii se pot adresa direct autorului la telefon 49 020, sau la adresa Timișoara, Calea Aradului 28 cod 1500.

— Experimentul — ne declară în continuare corespondentul nostru — s-a bucurat de succesul așteptat. Gospodinele s-au grăbit să aducă zilnic resturile menajere. În felul acesta am obținut deopotrivă și depoluarea clădirilor noastre, deoarece pubelele de gunoi nu mai împrăștie mirosuri fetide (mai ales vara), materiile organice nu se mai descompun, fiind consumate zilnic de către păsări. Mai amintesc că toate hotărîrile pentru buna gospodărire a microfermei se iau în colectiv, că deci pe această bază a fost angajat și îngrijitorul ei. În sfîrșit, cele 2—3 tone îngrășăminte organice, obținute anual de la găini, sînt utilizate pentru fertilizarea grădinii-livadă. Astfel, prin cei 8 hidranți de la coloana de apă industrială, printr-un furtun de cauciuc noi transportăm gunoiul sub fiecare arbore fructifer, în perioada înfloririi, în timp de secetă sau după recoltare. Fructele aparțin, evident, celor care au contribuit la realizarea microfermei.

Ei bine, dacă presupunem că pentru o asemenea cooperativă inter-blocuri și-au dat concursul 25 de coasociați, și dacă avem în vedere că de la 100 de păsări se obțin, 8 luni pe an, 10 000 ouă, atunci înseamnă că, lunar, fiecare membru al asociației beneficiază de 50 de ouă proaspete. Găinile, bine înțeles, nu mor nici ele de bătrînețe. Totul, deci, cu cheltuieli minime și fără ca activitatea microfermei să afecteze timpul liber al asociaților, deoarece, în afara îngrijitorului angajat, munca principală o prestează natura prin instrumentele ei biologice.

LIVIU TIMBUS

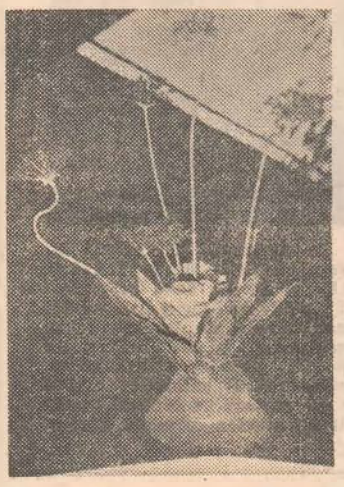

Oameni cu idei

Hotărîți-vă pînă se coace orezul!

Nu-ți trebuie prea mult timp ca să te lămurești că inginerul Constantin Ionescu de la Întreprinderea de morărit, decorticat, panificație și produse făinoase din Brăila e un om cu idei. Nu doar neastîmpărul lui te conduce spre asta, ci o serie de realizări concrete, care au ușurat, fiecare la vremea ei, munca și au contribuit, mai mult sau mai puțin, după importanță, la reputația unității. De 25 de ani la I.M.D.P.P.F., venit aici după ce va fi terminat, în 1959, chimia alimentară, inginerul Ionescu a făcut, între altele, prima linie indigenă de pufuleți, care a costat, în temeiul unui proiect original, ulterior generalizat, cam de 300 de ori mai puțin decît cea adusă initial din import. A efectuat, în premieră, transportul făinii în vrac, a introdus coptul biscuiților pe benzi etc., etc., idei firește simple, dar aducătoare de mari beneficii.

În cele ce urmează va fi vorba, foarte pe scurt, despre o altă idee a inginerului Ionescu, nu ultima !, ne-a avertizat, menită să valorifice în mod superior orezul, adică un aliment (merită să insistăm ?) foarte căutat pentru calitățile sale nutritive, garantate de digerabilitatea deosebită (96 de grame din 100) și de procentul ridicat de amidon (pînă la 86%). Înainte de a intra în detalii să precizăm că practica, inginerul Ionescu e șef al secției de decorticat (al rizeriei), e cea care i-a sugerat soluția, menită să antreneze, după cum veți constata, economii de ordinul zecilor de milioane de lei. Obișnuit, prima etapă de prelucrare a orezului brut prevede curățirea și sortarea boabelor, operațiile de ciuruire, aspirație și triere separînd orezul bun de diverse corpuri străine, pietris, pleavă, alte seminte de plante etc. Nu se separă însă, în totalitate, semintele de mohor, care se regăsesc (datorită formei semintei, ovală, cu un capăt ascuțit etc., nu mai intrăm în detalii) în asa-zisele spărturi de orez. Din această cauză, produsul numit spărtură de orez, cu pînă la 10% mohor, nu se utilizează în consumul uman, ci este dirijat către animale (ca furaj) și, uneori, către fabricile de bere (în procesele fermentative). Aici, în acest punct, a intervenit inginerul Ionescu, punînd la punct o instalație, și ea simplă, de curățire a brizurilor (spărturilor) de mohor, urmărind obținerea pe această bază a grișului sau făinei din orez destinate consumului uman, sortimente de asemenea foarte solicitate și realizate, în prezent, din orez de calitatea I.

Clasic, cum ziceam, separarea se face prin cernere. După noul principiu, aplicat pe mese densimetrice modificate (alte planuri de alunecare, altă mișcare oscilatorie, alt debit de aer etc.), separarea se face în funcție de greutatea specifică a fiecărui produs, diferită la spărturi (adică la orez) față de mohor, de unde, în final, orez la fel de curat, calitatea I, numai că, firește, fără să aibă bobul întreg. Analizînd probele, s-a constatat că între grișul și făina fabricate din orez de calitatea I și cele obținute din brizuri curățate (după metoda Ionescu) nu există nici o diferență ! Calculînd că producția medie anuală de orez brut variază în jurul a 40 000 de tone și socotind că brizurile reprezintă cam 15%, adică 6 000 de tone, din care 4 000 de calitatea I, reiese că generalizarea procedeului propus de Constantin Ionescu ar aduce economii, prin transformarea celor 4 000 de tone în gris și făină destinate consumului uman, de ordinul a 70 de milioane de lei, după ce vor fi fost scăzute toate cheltuielile de fabricație ! 70 de milioane sau, altfel vorbind, un cîștig echivalînd cu producția a 2 000 de hectare de orez ! Asta, să fim bine înțeleși, numai la Brăila, la scara economiei naționale, introducînd în calcule și rizeriile de la Craiova și Timișoara (mai mici), beneficiile putînd fi duble !

Însoțiți de directorul întreprinderii brăilene, Ștefan Mărgărit, care i-a acordat inginerului Ionescu înțelegere și sprijin din primul moment (ca și, în paranteză fie zis, directorul tehnic al Centralei, Ion Costin), am văzut la lucru noua instalație și ne permitem să afirmăm, după ce vom fi zăbovit destul la fața locului, că n-am observat vreo diferență de calitate între orezul categoria I și brizurile curățate după metoda amintită ! Instalația, al cărei preț de cost nu depășește 45 000 de lei, funcționează, dar numai experimental, întrucît omologarea produselor rezultate din acțiunea ei întîrzie ! S-a făcut, din cîte am înțeles, la „Spicul" București o încercare în acest sens, dar ea a fost mai degrabă o nereușită, comerțul motivînd că nu poate prelua un produs necunoscut, care ar prinde, vezi doamne, mai greu. Ar mai fi și problema stabilirii prețului, dar și aceasta, gîndim, ar putea fi rezolvată, interesul general fiind major. În lumina lui, la o oră la care nu valorificăm integral resursele interne dar importăm orez, supunem forurilor în drept să decidă, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare în primul rînd, ideea inginerului brăilean Constantin Ionescu, invitînd la o analiză grabnică și lămuritoare a situației. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Un robinet împotriva risipei

Soluția pe care o propune subinginerul Daniel Bazac din orașul Oțelul Roșu, strada Avram Iancu 32, județul Caraș-Severin, pleacă de la necesitatea economisirii apei calde, furnizată atît de rețeaua obișnuită, dar mai ales de boilerele electrice.

La ora aceasta, bateriile existente în comerț prezintă dezavantajul că timpul în care se face reglarea apei la temperatura dorită și debitul necesar pentru săpunire, clătire, duș etc, duce la risipă de apă caldă. Debitele pentru cele două operații principale, săpunire și clătire, nu sînt egale. În mod obișnuit se folosește același debit, ceea ce are drept urmare irosirea unei cantități mari de apă caldă. În cazul în care se modifică debitul de la fiecare operație, pierderile de apă caldă sînt mai mici, dar la ele se adaugă și cantitatea de apă caldă ce se pierde prin reglarea debitului pentru operația următoare.

Daniel Bazac propune un nou tip de baterie care are un robinet pentru reglarea debitului și un altul pentru reglarea temperaturii. Acest al doilea robinet, printr-un sistem de două roți dințate ce acționează în sensuri inverse robinetele de apă caldă și rece, reglează temperatura apei. Deci, printr-o simplă manevrare a acestui robinet se acționează concomitent asupra celor două robinete de apă caldă și rece. În timp ce-l deschide pe unul, îl închide pe celălalt. Odată fixată temperatura dorită a apei, în continuare se va acționa doar robinetul final pentru reglarea debitului.

Este adevărat că pentru realizarea acestui nou tip de baterie sînt necesare 4 rotițe dințate, dar economia pe care o aduce varianta propusă justifică acest plus de material.

După un calcul bazat pe cronometrarea operațiunilor necesare unei îmbăieri complete, economia de apă caldă este de circa 40 de litri, adică aproximativ a treia parte din necesar. Dacă însumăm cantitatea de apă care se consumă la toate boilerele electrice, ca să nu vorbim deocamdată și de cea încălzită în rețeaua obișnuită, ne vom da seama ce cantitate de energie vom disponibiliza prin aplicarea acestei idei simple și eficiente.

Pentru relații, sperăm că va fi căutat în primul rînd de fabricanții de boilere electrice, Daniel Bazac poate fi găsit la adresa dată mai sus sau la Întreprinderea minieră Ruschița, unde lucrează în prezent. Ideea lui este materializată într-un prototip, artizanal e drept, care funcționează și cu ajutorul căruia se poate verifica în cîteva secunde valabilitatea propunerii.

G. OPREA

Experiența județului Olt trebuie generalizată neîntîrziat

Să punem soarele și vîntul să lucreze!

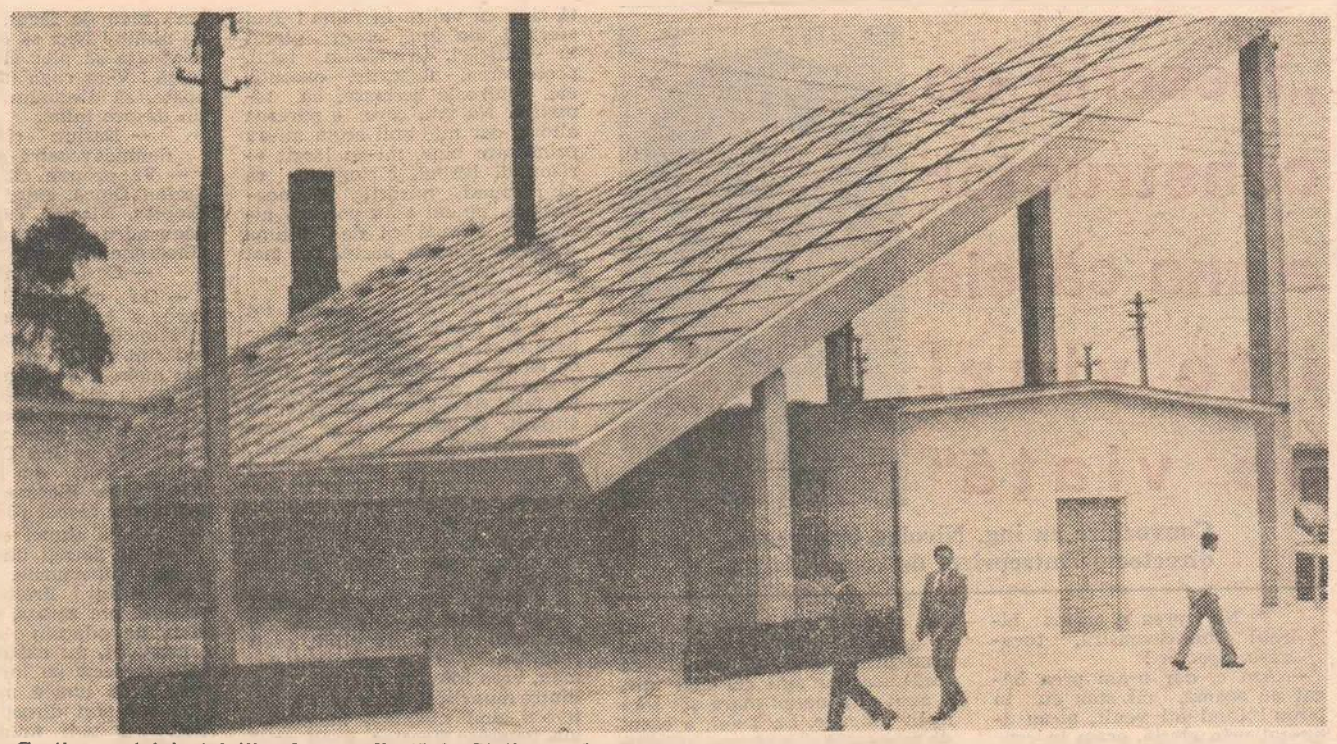

Gratie acestei instalații solare realizată la Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Strejești, pot fi deshidratate, într-o singură zi, circa două tone de fructe ! Debitul de aer cald e de 4 000 m.c./h, din care aproape jumătate e recirculat.

Vă prezentăm în cele ce urmează cîteva imagini datorate fotoreporterului Nicu Ciornei de la ziarul „Oltul" din Slatina, ilustrînd o experiență înaintată : cea a județului Olt în materie de folosire a energiilor neconvenționale și de recuperare a celor secundare. Oameni harnici, gospodari, prevăzători și disponibili la nou, cei din Olt nu și-au propus să scoată bani din piatră seacă, ci au pus biomasa, vîntul și soarele să lucreze pentru ei. În acest fel, dînd viață prețioaselor indicații date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Comitetul județean de partid Olt a elaborat, aplicat și urmărit un amplu program de utilizare a surselor neconvenționale, în aria județului funcționînd, la această oră, 480 de instalații solare, 350 de biogaz și 13 turbine eoliene capabile să producă, anual, echivalentul a 1 430 t de combustibili convenționali. E, după cum aflăm, doar un punct de plecare pe un drum al ambițiilor și mai mari. Se anticipează că, la sfîrșitul anului în curs, „ponderea" energiilor respective va depăși, urmare a unor noi amenajări, aportul a peste 5 000 t de combustibili convenționali.

Cei care mai manifestă, și mai sînt, din păcate, încă destui, rezerve față de avantajele exploatării biomasei, soarelui, vîntului etc., sînt invitați să ia aminte la imaginile din această pagină. Care dovedesc, cu forță de exemplu, că se poate, și încă repede și ieftin ! Stadiul tatonării și al neîncrederii a fost depășit : e momentul să se treacă neîntîrziat la treabă, experiența Oltului fiind lămuritoare și stimulativă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

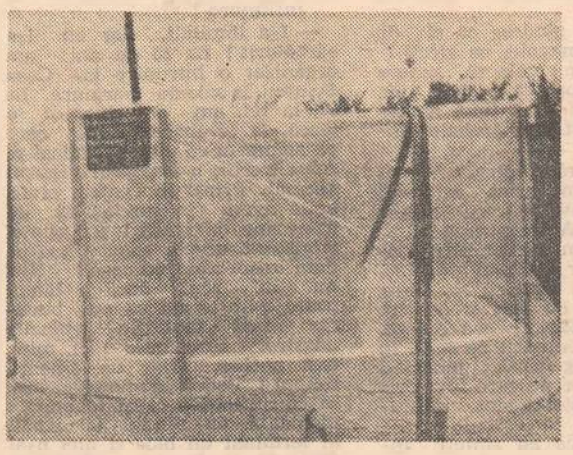

La ferma Frăsinet a I.A.S. Redea, o soluție pe cît de simplă pe atît de ingenioasă, instalația de biogaz astfel „protejată" putînd funcționa cu randament maxim și în timpul iernii.

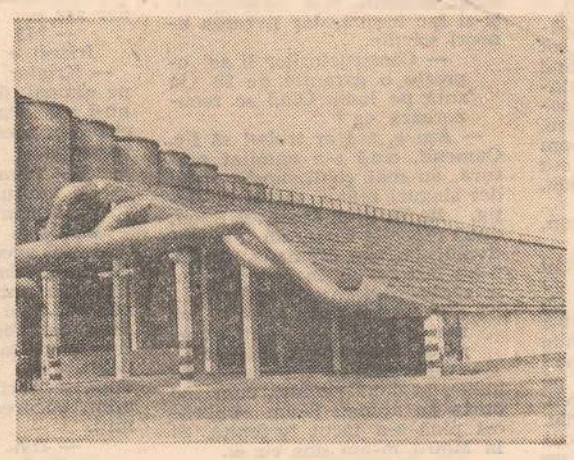

Umiditatea cerealelor se reduce, la Caracal, cu 4 procente pe oră, la un preț de cost (pentru recuperarea investiției) de 53 lei pe tona de cereale. Operația ar fi costat, dacă s-ar fi folosit motorină, 68 de lei.

Pomparea apei se realizează la ferma Vișina a I.A.S. Corabia cu ajutorul unei instalații eoliene.

Fotografii de NICU CIORNEI

E rîndul beneficiarilor să-și spună cuvîntul

Laboratorul de cercetare pentru utilizarea energiei vîntului, aparținînd de Sectorul Brașov al I.C.S.I.T.M.U.A. București, Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole, este coordonatorul programului pentru turbine eoliene mici, cu o putere pînă la 100 kW, destinate micilor consumatori din agricultură pentru irigații, scos apa, iluminat local gospodăresc. Ele au fost concepute pentru a fi folosite în special în locurile izolate, unde racordarea la sistem este greoaie sau costisitoare.

Apelăm la competența inginerului Dan Borzași, șeful laboratorului din Brașov pentru a afla care este stadiul realizărilor din acest centru de cercetare și pentru a desluși care sînt cauzele întîrzierii generalizării acestor instalații în unele zone și județe.

— Pînă astăzi la Brașov au fost realizate următoarele tipuri : TS 1 (simplitate constructivă, funcțională, destinată pompării apei — 1 mc/h, înălțimea de pompare 30 metri, înălțimea maximă de aspirație 7 metri — omologată, în fabricație de serie, destinată alimentării cu apă a fermelor, stînelor, micilor gospodării, cabane) ; TS 4 (instalație pentru pomparea apei, asigură un volum sporit de apă chiar și pentru zone cu potențial energetic eolian mai slab — debitul 7 mc/h — destinată fermelor și complexelor agricole pentru irigații-desecări, în fază de încercări în poligonul de la Brașov și la Stațiunea Băneasa-Giurgiu pentru desecări) ; TEV M (destinată alimentării cu energie electrică pentru consumatorii izolați, stochează energie electrică, tensiune 12 volți, cu baterie de acumulatori la nivelul cerut de posibilități și consum) ; TEV 6 (destinată alimentării cu energie electrică a consumatorilor izolați — 6 kW, 110 V sau 24 V — alimentează un grup de gospodării, consumatori casnici, asigură iluminatul unor întreprinderi, omologată, în fabricație de serie) ; TEV 20 (este prima turbină românească cu ax vertical care furnizează energie electrică la parametrii unei rețele de 3 × 380 V/50 Hz., poate livra energie sistemului național — putere nominală 20 kW, funcționează automat, omologată, în fabricație de serie) ; TEV 50 (aceleași caracteristici ca la TEV 20, dar de putere mai mare, model experimental în poligon) ; TEV 100 (în execuție în poligon, va intra în probe în luna iulie, livrează energie electrică sistemului național, va constitui model de cercetare pentru turbina de 300 kW). Afară de aceste realizări propriu-zise, unele din ele în fabricație la I.M.A.I.A., am întreprins acțiuni de popularizare și de căutare a unor potențiali beneficiari. În fiecare județ am trimis un material complet, însoțit de prospecte în care am prezentat modul de abordare a problemei, potențialul eolian în microteritoriu, cu recomandări de utilizare a echipamentelor pe care le putem pune la dispoziția beneficiarilor, diversificările funcționale pe care le putem livra — curent electric, pompare a apei, producere de aer comprimat, alimentări cu apă, desecări, moară, instalație pentru uscat cereale, instalație de muls, producere de căldură. Să spunem că toate eforturile noastre au fost îndreptate spre realizarea unor instalații ieftine și simple din punct de vedere constructiv. Fiind instalații noi se poate constata o inerție, o teamă argumentată de eventualitatea reducerii cotelor de combustibili convenționali. Am trimis județelor metodologia comenzilor. Au început să soscască comenzi pentru studii din partea unor județe. Din partea altora, deși au în plan asemenea acțiuni, deocamdată nici un semn de viață. Pînă acum am tratat aceste probleme cu Serviciile de sistematizare sau ne-am adresat direct vicepreședinților. Credem că ar trebui ca de aceste probleme să se ocupe un serviciu care să aibă un specialist în energii neconvenționale. Ar mai fi o problemă pe care simțim nevoia s-o ridicăm. Sîntem subvenționați de M.I.C.M. în cadrul unui contract-cadru. Avizarea o face Institutul Central de construcții de mașini. La un moment dat trebuie să intre în acest circuit beneficiarii pentru ca ministerul să-și recupereze o parte din fonduri. M.E.E. comandă la M.I.C.M. dacă echipamentele sînt omologate. M.I.C.M. pretinde ca mai întîi să i se comande echipamentul și să i se plătească și partea de cercetare. M.I.C.M. este furnizorul de echipamente pentru sistemele racordabile la sistem. Proiectantul general nu știm încă să fi fost desemnat. Asta este valabilă pentru echipamentele mari, care la noi abia acum încep. Pentru echipamentele mici aceleași neînțelegeri sînt între M.A.I.A. și M.I.C.M. Trecerea de la model experimental la prototip, așa cum prevede legea pentru orice utilaj, nu mai vrea s-o finanțeze nimeni. Din acest motiv, TEV 50 a rămas în fază de model experimental, deși în urma cercetărilor, cantitatea mare de informații trebuia finalizată într-un prototip. Deci, o muncă nefinalizată. Pentru modernizări, I.M.A.I.A. ar trebui să ne dea fonduri. Dar I.M.A.I.A. n-are fonduri pentru că nu primește de la minister. Prin forțe proprii, laboratorul nu poate finaliza nici o acțiune. Cercetările noastre, realizările practice de pînă acum, ne îndreptățesc să garantăm eficiența, rentabilitatea acestor instalații. Pentru asta trebuie ca beneficiarii să treacă la acțiune.

Și acum cîteva probleme ale executantului acestor instalații, I.M.A.I.A. București. Interlocutoarea noastră, inginera Maria Tița, șefa Serviciului Plan :

— TS1 — am livrat pînă acum 300 bucăți și avem cam 50—60 de comenzi în fiecare județ. În ultima săptămînă am primit de la județul Olt și de la Sectorul agricol Ilfov cîte 60 de comenzi. Acordăm asistență tehnică, însă instalațiile sînt atît de simple încît constructorii se descurcă cu notița tehnică anexată. TEV 6 — 10 bucăți. TEV 20 — 16 bucăți și mai avem pentru anul acesta 10 comenzi. TS 4 — în execuție 2 bucăți. TS1 sînt indicate pentru taberele S.M.A. TEV 6 și TEV 20 s-au montat în special la Fabricile de nutrețuri combinate. Sînt prevăzute cu contoare duble. TS1 au fost prevăzute în plan de către M.A.I.A., ceea ce asigură ritmicitate și o producție de serie normală. TEV 6 și TEV 20 se execută numai pe bază de comandă fermă, aprobată de Banca de investiții. IRE Suceava și IRE Constanța, unde sînt zone bune de vînt, au comandat instalații TEV 20. Ceea ce consider că este un cîștig important, TS1 este considerat un utilaj agricol ceea ce i-a conferit un statut fericit, a intrat pe o filieră normală pe care o cunoaște toată lumea.

Mai trebuie rezolvată problema generatoarelor mici de curent. Cele mai mici sînt cele realizate de I.M.E.B., de 6 kW și care se folosesc la vagoanele de cale ferată. Mai mici nu se fabrică. Credem că ar trebui lansată o temă de cercetare pentru realizarea unor generatoare mici pe care să le putem folosi în toate cazurile.

OPREA GEORGESCU

„meseria de constructor e una căreia i te vinzi pe viață"

Convorbire cu ing. Nicolae Georgescu, directorul Antreprizei de construcții 4

— Nu prea e arătos biroul dumneavoastră, tovarășe director !

— Așa e, dar n-am prea băgat de seamă, cît stau eu în birou ! Cînd ați venit, m-au anunțat prin stație, eram în centrul civic, unde antrepriza noastră are sarcini importante. În munca de constructor, baza e terenul. Din zori și pînă noaptea tîrziu, asta fac : alerg. N-am calculat, dar numai pe scări, prin noile blocuri, cred că parcurg 20, 30 de kilometri pe zi.

— Nu e rău, menține sănătatea.

— Am rămas de pe vremea sportului cu oroare față de sedentarism.

— Știu că ați făcut sport, ați fost și campion ?

— De juniori, la 3 000 metri obstacole. După ce am renunțat la box și la rugby, pe care le-am practicat în prima tinerețe, am trecut la atletism, la Steaua. Eram student și nu mă lăsasem, dar aș minți dacă aș zice că am strălucit.

— Vă supără cravata ?

— Nu-mi place deloc. Nu port cravată decît în cazuri de forță majoră.

— Poate că n-ar strica să le spunem cititorilor că pentru a face o fotografie, dumneavoastră, inginerul Nicolae Georgescu, director coordonator al Antreprizei de Construcții și Montaj numărul 4, una dintre cele mai mari din țară, a trebuit să împrumutați o cravată !

— Nu că n-aș avea, am, dar le țin în dulap. Le scot la ședințe și la nunți.

— Aveți des ședințe ?

— Ale noastre sînt pe picior, din fugă. Ce să vorbești ? Trebuie să faci. Repede și bine.

— Ce scrie, ca să vă întreb așa, pe cartea de vizită a întreprinderii pe care o conduceți ?

— Notați : clădirea Academiei de Științe Economice, hotelul „Dorobanți", televiziune, „Big" Berceni, complexul industrial al Ucecomului din Militari, centrul metodologic de fonoaudiologie al profesorului Hociotă, blocurile Casata, Grădinița, Scala, Dunărea și așa mai departe. Am construit și construim peste tot în Capitală, blocuri mai ales. Acum, de pildă, pe lîngă centrul civic, sîntem în fază avansată la „23 August", poarta 4, pe bulevardul 1 Decembrie, în zona Dristor-Tomis-Miraj, pe Mihai Bravu-Unității și în alte locuri.

— Ați împlinit, dacă nu greșesc, 55 de ani, de cîți lucrați în construcții ?

— Am început-o devreme, tatăl meu prăpădindu-se pe cînd eram încă în liceu. Elev fiind, munceam în vacanțe la mecanizare, dădeam și eu o mînă de ajutor mamei, careducea o casă cu 3 copii. Lucrau și ceilalți, pîinea se agonisea greu prin anii '50, numai că soră-mea, cu sînt cel mai mic, a avut un necaz mare și i-au lipsit puterile. La 3 ani, a căzut de pe o scară și a rămas infirmă. A intrat la „Galenica", acum e pensionară. În 1953 am reușit la facultate, la Construcții. În prima vacanță am fost betonist, la Floreasca. Îi zicea Lotul Nord. În a doua, zidar. Nu-i frumos să vorbești despre tine, dar dacă trebuie, trebuie : m-am obișnuit de mic cu greul și cu puținul. Brațele și mintea au fost tot ce-am avut. Lucram ca student, în schimbul 2, făceam și sport, dar am ieșit la liman. Asta ar trebui să înțeleagă, cred eu, cei mai tineri, că viața noastră, la vîrsta lor de azi, n-a fost o chermeză. Dar aveți grijă, vă rog cum o scrieți, n-aș vrea să par moralist.

— Copiilor dumneavoastră le povestiți toate astea ?

— ? !

— V-am întrebat ceva.

— N-am copii.

— Vă rog să mă scuzați.

— Nici o supărare. M-am căsătorit în 1963, soția fiind tot constructor, în Centrală. Cînd ne-am luat, nu se putea, stăteam în 8 metri pătrați, cu socrii, 5 persoane în 3 camere, una de trecere. Cînd ne-am mutat, pe Popa Petre, nu s-a mai putut. Viața, bat-o vina, trebuie trăită, nu explicată.

— Sînteți bucureștean, nu ?

— Am copilărit pe Precupeții Vechi, în aceeași curte cu maestrul Sică Alexandrescu. Ce mai iubea grădinăritul ! M-a invitat o dată la Comedia, unde gira, și n-a mai scăpat de mine ! Mi-i aduc aminte pe toți, pe Talianu, pe Marcel Anghelescu, pe Grigore Vasiliu Birlic. Beligan, pentru care am făcut mai tîrziu o pasiune, era un puști.

— Mai mergeți și azi la teatru ?

— Mai rar, dar merg. Nevastă-mea cumpără mereu bilete, dar nu puține sînt cazurile cînd locul de lîngă ea rămîne liber ! Ce vreți, antrepriză mare, peste 2 000 de oameni, răspundere serioasă, griji multe. O mai însoțea mama, dar nu prea mai poate. Are 86 de ani. Eu cu timpul, nu că mă plîng, dar stau rău. Uneori n-am timp nici să mor !

— Ați terminat facultatea în 1958. Ce-a urmat ?

— Am rămas pe loc, în Floreasca. Ca șef de obiectiv, cu bloc în primire. Am lucrat apoi în Zona Circului și, după aceea, pe Mihai Bravu, între Dimitrov și Iancului, promovat ca șef de lot. După care, 3 ani și jumătate am făcut o pauză, trecînd la inspecția în construcții.

— La birou ? !

— Da de unde, pe teren, toată ziua cu valiza în mînă ! Trei sferturi din lună eram plecat în verificări. Urmăream totul, proiectarea, stasurile, execuția etc, controale serioase, cu tematică. Nu știu care e părerea altora, dar mie anii aceia mi-au prins tare bine, mi-au lărgit orizontul. Biroul, hirtogăria, ca să răspund mirării dumneavoastră, nu mi s-au potrivit niciodată. Numai că de ultima mai am și acum parte. Tot mai puțină, dar am.

— Adică ?

— Banca ne omoară cu tot felul de hîrtii. Dacă vin, trebuie să și plece. Normal ar fi ca ea să ne controleze pe linie financiară, nu să ne sufoce cu tot felul de acte, de referate, de situații. O antrepriză ar avea nevoie, după mine, de proiect, de contractele de acord global și de evidența materialelor. Atît, 3 capitole mari și late. La noi e altfel, mai complicat. Avem 60 de oameni la birouri, dar nu ne-ar ajunge pentru scripte nici 120 !

— Îmi dați un exemplu ?

— Metodologia de aplicare a acordului global, de pildă, ce-ți cere banca, e un adevărat roman, vreo 500 de pagini. Unul dintre muncitori mi-a și zis într-o zi, cînd răsfoiam metodologia, tovarășe director, aveți grijă să nu vă cadă pe picior, că vi-l fracturează ! Glumea și el, nu ? Dar glumea amar. Acordul global, jos pălăria, e o idee excelentă, menită să-i impulsioneze pe oameni și să impulsioneze, ca o consecință firească, producția, dar el presupune o bază materială asigurată. Ca să-i poți cere omului, trebuie să-i dai să muncească, dar nu totdeauna poți cum și cît ar trebui. Iată, vin de la echipa lui Marin Vasile, dulgheri. Stăteau din lipsă de ciment. Înainte, fabricile de prefabricate, balastierele erau ale noastre, ale constructorului. Noi le dirijam și eram atenți, între altele, la ritmicitate. În prezent, ele țin de M.F.M.C., luăm de la Fusea, de la Mătăsaru etc., adică au altă subordonare, de unde și unele necazuri. Nu mari, de acord, oamenii sînt înțelegători și-și fac treaba, dar livrarea uneori scîrțîie.

— Constructorilor li se oprește o garanție de 20 la sută pe lună. Cînd se recuperează ea ?

— Așa e, așa ar trebui să fie. Oamenii, cînd s-a anunțat măsura, au mai cîrtit, apoi și-au dat singuri seamă că ies în cîștig, fie și prin aceea că iau, după recepția integrală a obiectivului, un ban grămadă. La noi n-au fost cazuri în care să nu se recupereze garanțiile.

— Să ne întoarcem : vă mai amintiți, ce v-ați cumpărat din primul salariu ?

— Cum să nu ? Un costum de haine, la două rînduri, cum se purta pe atunci. L-am îmbrăcat pînă s-a făcut ferfeniță. Și la Motru m-am dus cu el.

— La Motru ?

— În 1965 am stat, un an, la Motru. Abia începuse construcția orașului, multă muncă, mult praf, dar m-am descurcat. În februarie 1966 am participat, la București, la cel dintîi Congres al constructorilor, organizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Atunci am înțeles că meseria noastră va intra pe alt făgaș, va deveni importantă în condițiile în care s-a pus, deschis, problema renașterii României. Începea să fie, mai mult ca oricînd, nevoie de noi, totul era să arătăm cît putem. Și-am arătat, nu ? Cînd s-a format județul Mehedinți, lucram la Turnu Severin, în cartierul Crihala, aparținînd de Trustul „Oltenia". Cei de acolo, mulțumiți se vede, nu și nu, că să rămîn, dar ata și familia mă trăgeau în Capitală. Am plecat și, din septembrie 1968, n-am mai ieșit din București decît în concedii. Cîteva zile pe vară, și alea furate. Așa sînt eu și nici n-am de gînd să mă schimb: cînd am ceva de făcut, nu-mi arde de nimic ! Nici să dorm nu pot, darămite să plec și să stau la plajă ! V-aș ruga însă, dacă se poate, să discutăm cît mai puțin despre mine.

— Despre cine ați dori dumneavoastră să vorbim ?

— Vă propun cîteva nume : Ștefan Dincă, zidar, Ion Ristea, tîmplar, Nicolae Tuțoiu, zugrav, Alexandru Ciobanu, tîmplar, Gheorghe Moraru, mozaicar.

— Ce-i cu dînșii ?

— Cu excepția lui Moraru, care, e la Antrepriza 5, Erou al Muncii Socialiste, toți ceilalți îmi sînt colegi din anii studenției mele. Cu ei am făcut ucenicia, cu ei-voi ieși la pensie. Oameni dintr-o bucată, cărora greul li se pare ușor. L-am uitat, vai, pe Ion Chiricuță, în echipa căruia am lucrat, prin '53—54', la Floreasca. Parcă a fost ieri : blocul 53 !

— Pe atunci erați colegi, azi le sînteți director, altele sînt raporturile, nu ?

— Credeți ? Prieteni am fost, prieteni am rămas, cînd ne vedem, ne aducem aminte. În construcții, nu există șef și subaltern decît pe hîrtie. În șantier, toată lumea pune umărul. Oamenii sînt direcți, fără petice, nu-i poți minți. Dacă te prind cu ocaua mică, te-ai ars, nu te mai poți bizui pe ei. Vlad Krigler, un dulgher de-al nostru care s-a pensionat, avea o vorbă : gata, tovarășe director, am înțeles, că doar nu sîntem frizeri, ci constructori ! Adică bărbați obișnuiți să înfrîngă obstacolele, căci vara cofragul metalic se încinge ca dracu, iar iarna, pe ger, la 50 de metri înălțime, ce să mai vorbim ? După 30 de ani cred că pot afirma, în deplină cunoștință de cauză, că meseria noastră e una căreia i te vinzi pe viață. La noi, săptămîna de lucru are 7 zile ,iar ziua 10 ore și nimeni nu se plînge. Ba chiar, dacă umblați pe schele, o să vă mirați cîți oameni cîntă.

— Dacă punem la socoteală că și Enrico Caruso a fost zidar...

— Dumneavoastră glumiți, dar așa e.

— Mă gîndesc că și de frizeri e nevoie, ce ziceți ?

— Krigler nu voia să supere pe nimeni, doar că frizerii, au, nu-i așa, mai mult timp de taclale. În acest sens trebuie interpretat.

— Tovarășe director, cît de mulțumiți sînt cetățenii de blocurile pe care le construiește Antrepriza 4 ?

— Mai avem și reproșuri, e adevărat, dar tot mai puține. Doar că unii cînd să se mute, se cred mai cu moț și cer tot felul de bibiluri. Legea e lege, nu putem face decît ce scrie în deviz. În general, judecînd după scrisorile pe care le primim, bucureștenii sînt mulțumiți.

— Din ce an sînteți director ?

— Din 1978.

— Exact anul în care m-am mutat într-un bloc realizat de Antrepriza 4 pe Mihai Bravu. Acoperișul n-a necesitat decît vreo 14 reparații !

— Dacă ziceți dumneavoastră 14, înseamnă că au fost 3 ! Problema e mai generală și e bine că ați ridicat-o. Nici nu plecăm bine din bloc și locatarii se pornesc să vînture acoperișul, plantînd tot felul de antene, ba chiar, unii dintre ei, uscînd acolo rufe ! Sigur că unele acoperișuri cedează, dar din vina noastră ? Nu că sîntem noi, Antrepriza 4, alfa și omega, dar lucrăm temeinic, din respect pentru noi și, implicit, pentru locatari. Facem treaba repede și bine.

— Se poate și repede și bine ?

— Se poate. Tehnologiile sînt de vîrf, iar oamenii la fel. Subinginerii ca Florin Lupu sau Florin Popescu, ultimul plecat din simplu zidar, maiștri ca Victor Goanță sau Vasile Sabasan, ingineri ca Dumitru Gheorghe sau Vanghele Șapera, acesta crescut la noi, sînt nu numai competenți profesional, ci și foarte exigenți cu munca lor, cu ei înșiși. Semnele pe care le lasă sînt, fără excepție, trainice.

— Pomeniți de inginerul Șapera, care e crescut în întreprindere. Mai sînt și alții ?

— Altă problemă delicată. Formăm cadre, dar greu, Tineretul nu prea se mai înghesuie, ce părinte își mai face azi băiatul zidar sau dulgher, chit că un meseriaș bun, majoritatea la noi, cîștigă 5 mii de lei în lunile proaste ? ! Am să vă dau un exemplu, poate nu cel mai nimerit, dar primul care îmi vine în minte. Avem un inginer, Dobrinoiu, al cărui tată a lucrat în antrepriză, fiind foarte respectat. Tînărul e moale, parcă nu iese nimic pe unde trece. Trebuie să-l împingă mereu cineva de la spate, am face-o și pe asta, dar de unde să-l scoatem pe acel cineva ? ! În construcții e ca la armată : totul calculat, totul șnur. Ei bine, tinerii, nu toți firește, căci avem și tineri de nădejde, pe care poți conta, cum se izbesc de greu, cum dau bir cu fugiții. E, cred, eu, și o chestiune de educație, pe care încercăm s-o îndreptăm. Întîi trebuie să dai și abia apoi, cînd ai dovedit că meriți, să ți se dea. Unii încurcă ordinea aceasta și, judecînd așa, n-au decît de pierdut.

— E mare fluctuația de personal ?

—Nu. Pleacă cine nu rezistă, cine nu se integrează. Mulți veniți de la M.C. Ind. au plecat

— Sînteți un director dur ?

— Într-o singură situație : cînd e vorba despre băutură. Cînd aud că se bea pe un șantier, văd negru. Și nu iert. Uneori, omenește, aș putea să închid ochii, dar n-o fac. Mi-e teamă să nu creez precedente.

— Antrepriza 4 a sărbătorit în 1984 35 de ani de la înființare ?

— I-a împlinit, dar nu i-a sărbătorit ! La 25 de ani am organizat o întrunire la Casa Scînteii, la sala de marmură. La 30, la fel, am dat chiar și o masă, la „Dunărea", pe care vă spuneam că noi am ridicat-o. Anul trecut, n-am găsit răgazul necesar. Prinși în centrul civic, unde avem în sarcină 22 de tronsoane de blocuri și cîteva ministere, ne-am trezit după ce data respectivă trecuse ! Nici nu știu, zău, dacă e bine : poate c-ar trebui să ne bucurăm mai mult de izbînzile noastre, care nu-s nici mici, nici puține. Dar ne omoară timpul ! Vedeți dumneavoastră, în construcții e ca și în sport : niciodată nu ajungi la capăt, ai terminat un bloc și nici n-ai timp să te bucuri, trebuie să și începi altul, să-l faci mai repede, să-l faci mai falnic. Un record, adică, te împinge la alt record.

— Așa e însăși viața, tovarășe director Geogescu !

— Aveți dreptate.

— Încheiem ? Dacă v-aș putea oferi ceva, orice, ce mi-ați cere ?

— Ciment pentru echipa lui Marin Vasile.

— Și altceva ?

— Să mă lăsați să-mi scot cravata, parcă mă sugrumă.

— Asta da, asta pot, după cum pot și să vă mulțumesc pentru ceasul ce mi l-ați acordat. Ce faceți acum ?

— Zbor la baza de producție de pe Macaralei, unde e o problemă cu niște grinzi.

— Zbor liniștit, tovarășe director Nicolae Georgescu, și spor la lucru.

OVIDIU IOANIȚOAIA

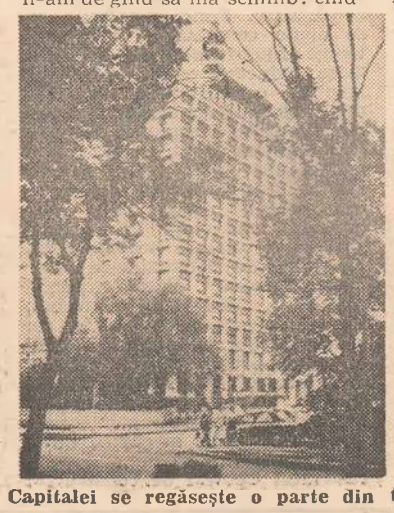

În temeinicia și frumusețea acestor edificii ale Capitalei se regăsește o parte din truda și inspirația constructorilor Antreprizei 4.

Ce mai faci, doctore, la țară?

Navetă dulce la Săruleşti

Vineri 31 mai, ora 15,20, la dispensarul comunal Săruleşti din Săndulița, Călărași, găseai doar doi cai plictisiți îndeletnicindu-se cu puțin fîn în spatele unei clădiri masive căzută în paragină, între o stivă de cărămizi și o coșmelie care nu folosea la nimic. Clădirea, odinioară frumoasă, trecea acum prin momente grele, limpede fiind că nu interesa pe nimeni înfățișarea ei. Era înconjurată de o curte imensă, cu trei brazi la intrare, și un gard de care nu se mai apropiase nici o mînă de gospodar cu pensulă și vopsea în ultimii ani. Pe una dintre ușile închise o hîrtie te informa, cum stau lucrurile cu asistența de noapte : Demiruli Maria, moașă, locuiește în satul Măgureni, prima linie de la pod, a patra casă pe dreapta 2. Constantin Elena, soră medicală, locuiește în satul Săruleşti, lîngă școală, a doua casă 3. Cristea Aurică oficiant sanitar, locuiește în satul Săruleşti, lîngă poștă, a treia casă 4. Stoica Valentin, asistent medical, locuiește în Săruleşti Gară, în spatele punctului sanitar, a doua casă pe dreapta. Despre asistența din timpul zilei, nimic. De asemenea, nici o informație privind medicii comunei sau programul dispensarului. Zăresc prin geamurile de la intrare o altă hîrtie : Programul de activitate pe luna aprilie.

Vizavi, farmacia. Program 9—17. Farmacista Teodora Bonteanu, de 18 ani aici, îmi spune că Săruleștiul beneficiază de trei medici : Margareta Omeag, internistă, Dorina Chelărescu pediatru, Elena Popa, stomatolog. Mai aflu că doctorița Omeag, de o viață medic în comună, are un picior în gips și este în concediu medical, asistența medicală bizuindu-se pe ceilalți doi medici.

Adică pe cine mai rămîne. Cine mai rămîne, am văzut : doi cai și o clădire bine închisă. De fapt, medicii sînt navetiști. Sora, moașa și oficiantul sînt de negăsit. (Chiar nu era nici unul de serviciu ? !) Ion Cîmpeanu, secretar cu probleme de propagandă în comună, afirmă că Săruleștiul este o navetă dulce, nici 50 de kilometri pînă la București.

De fapt, iată, telegrafic, fața văzută și fața nevăzută a dulcii navete de Săruleşti : ■ Din București Obor spre Săruleşti, dimineața, pleacă 3 trenuri, la 5,01, la 7,07 și la 9,15. O navetă dulce îl presupune pe ultimul, după cum ora de întoarcere este una adecvată, adică 15,09. Adecvată în sensul că medicul reușește în felul acesta să încropească patru ore de meserie între săruleşteni ■ Comuna numără aproximativ 1000 de copii, incluzîndu-i și pe cei de la liceu, și circa 800 de bătrîni ■ Urgențele merg la Spitalul din Fundulea ■ Doctorița Chelărescu și-a cumpărat o bicicletă cu care ajunge de la Săndulița la gară și invers. („Este o mînă de om și are multe necazuri acasă", afirmau Ion Cîmpeanu și asistentul Valentin Stoica) ■ Farmacia nu-și face planul la vînzarea de medicamente pentru că nu are cine să le prescrie. („Am dat jos afișele cu **Nu abuzați de medicamente**, fiindcă am indicator și la gratuitați și la numerar" — farmacista Teodora Bonteanu).

Ca în orice comună din țară, asistența medicală din Săruleşti, comună întinsă, cu cinci sate și peste cinci mii de locuitori, trebuie să fie permanentă, de dimineața, de la ora 8, pînă seara, la ora 20, iar noaptea, potrivit urgențelor afișate. Despre doctorița Omeag, deși navetistă de trei decenii, oamenii au numai cuvinte de laudă. Îi cunoaște pe toți nu numai după nume dar și după sănătate, și naveta ei este adesea săptămînală. Primarul Ion Chirea, de numai nouă luni la Săruleşti, se bucură că se interesează cineva de asistența medicală a comunei : „De cînd a intrat tovarășa Omeag în concediu, e un chin pînă găsești un doctor. Se duce lumea la punctul farmaceutic, la gară. Doctorița Chelărescu a venit aici de jumătate de an. Ieri a venit cu trenul de 9 și am criticat-o. S-a scuzat cu trenul. Are necazuri. O înțelegem, dar să-și facă datoria. Cînd era doctorița Omeag, se rînduiau, o după-amiază una, o după-amiază alta. Acum, ați văzut și singur. Săruleștiul e plin de navetiști. Unii vin la noi, alții lucrează la Fundulea, la București. Dar cei stabili forța noastră de muncă, apoi copiii și bătrînii cum să se descurce cu asistența medicală ?". Este întrebarea pe care o punem și noi celor două doctorițe din Săruleşti care, pînă una, alta, sînt plătite pentru a asigura această asistență.

Îmi propusesem o discuție cu medicii Săruleștiului despre munca lor, despre oamenii comunei, despre starea lor de sănătate, despre neajunsurile și necazurile privind asistența medicală în comună, dar, din nefericire, n-am cunoscut la vreme trenurile care-mi permiteau să mai prind ceva dintr-o navetă dulce.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

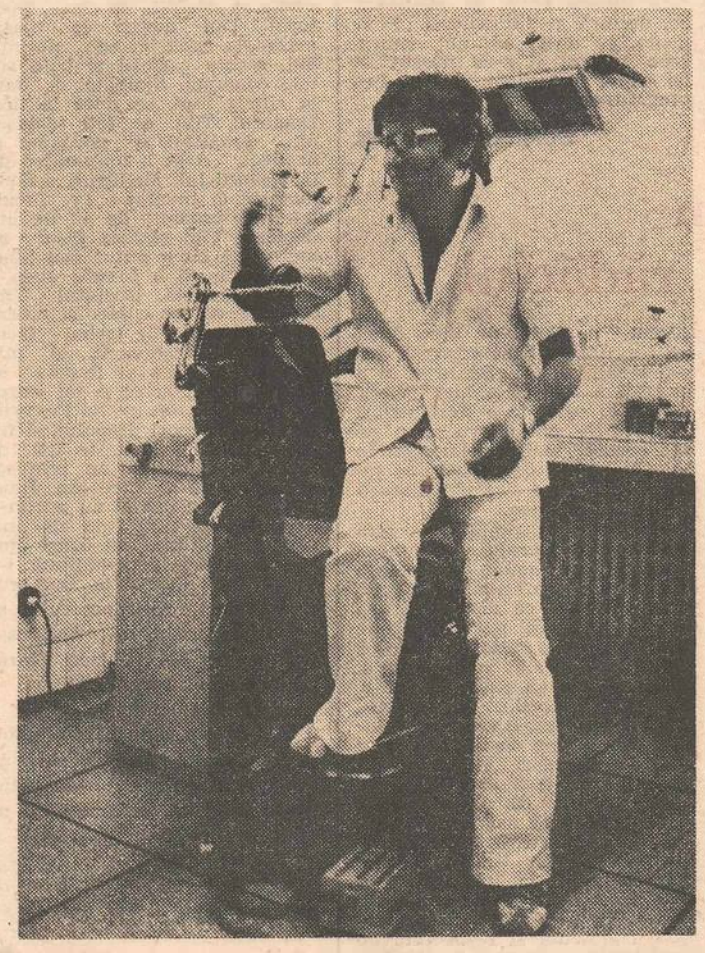

Fotografie de **PAUL AGARICI** ■

Viața în esența ei este aceeași

Zi obișnuită la Dispensarul din comuna Izvoru, județul Argeș. În sala de așteptare, pe bănci, își așteaptă rîndul pentru consultații cîțiva pacienți. În uniforma de un alb inconfundabil, trece printre pacienți medicul Mihail Stan. Mamele cu copii în brațe îl salută zîmbindu-i. Doi bărbați se ridică de pe bănci și se descoperă. E liniște. Prin geamurile deschise se aude foșnetul vîntului prin copacii din curte. Clădirea, deși veche de 75—80 de ani, este curată, bine întreținută, funcțională.

Așteptăm pe o bancă în curte ca medicul Mihail Stan să termine consultațiile.

De 16 ani, de cînd a terminat facultatea, Mihail Stan profesează medicina în mediul rural. Ultimii 14 ani aici. A trăit în București 30 de ani. Acolo are prieteni, familia fratelui. S-a reintors acasă. E de fel din Izvoru. Soția sa, Silvia Stan, este asistentă și lucrează tot aici. Au doi copii, Iustin și Eugen, elevi la școala din sat în clasele a VIII-a și a VI-a. Ei, părinții, vor rămîne aici pentru totdeauna. Ei și-au ales această viață și sînt mulțumiți de ea. Trăiesc cu sentimentul reconfortant al datoriei împlinite, că fac exact ceea ce se așteaptă de la ei.

Îl rugăm pe medicul primar Mihail Stan să ne vorbească despre condiția medicului de țară. Îl supără acest titlu ?

— Nicidecum. De ce m-ar supăra ? Am rămas aici din convingere. Am dat toate examenele care se pot da în specialitate. N-am nici un complex. Unii dintre colegii mei au succese în domeniul în care s-au specializat, lucrează în clinici cu renume. Mă bucur cînd aud că s-au realizat. Fiecare își alege drumul așa cum crede de cuviință. Pentru unii, orașul este un miraj. Vor să trăiască cu orice preț în orașe mari. Uneori, de dragul orașului, migrează spre specialități care nu-i pasionează. Îi întreb cum e viața lor. Îmi răspund că își petrec ziua la fel ca mine : muncesc, citesc, se uită la televizor, n-au timp să meargă la spectacole. Medicina este aceeași, indiferent unde o practici. La noi cred că e chiar mai grea și, deci, mai pasionantă. Aici trebuie să cunoști totul, inclusiv legislația. Eu nu-mi pot permite erori. Mă întîlnesc cu ele pe stradă. Într-un oraș, medicul consultă pacientul iar după aceea poate nu se va mai întîlni niciodată cu el. Noi facem o medicină de contact. Ne apaține totul : profilaxie și asistență medicală de urgență zi și noapte. Prezența în mediu este obligatorie. La oraș sînt policlinici specializate, gravidele sînt urmărite de obstreticianul de la policlinica întreprinderii, copiii sînt vaccinați și urmăriți prin dispensare de pediatrie, salvarea este la îndemînă. Medicina generală nu poate fi însușită în doi-trei ani și mai ales făcînd navetă. Trebuie să te implici în toate problemele pe care le are comunitatea umană care ți-a fost dată în grijă. Cu toate acestea medicina generală nu este asimilată ca specialitate. Toți cei care vin la noi în controale ; pediatrul, obstreticianul, higienistul sînt șefi sau inspectori. Toți consideră problema lor prioritară și fac abstracție de experiența noastră. Din acest punct de vedere, medicina generală este considerată de mulți ca o cenușăreasă a meseriei. Aici, prin orice mijloace trebuie să te descurci, să adopți întotdeauna măsura cea mai indicată, cea mai corectă. O eventuală greșeală, lipsa unei decizii prompte poate să coste viața unui bolnav. În iarna aceasta am fost pentru o perioadă izolați. Salvarea n-a putut să vină. Am apelat pentru cazurile deosebite la întreprinderile din comună. Am transportat bolnavul cu tractoare sau mașini ale S.M.A., I.A.S. Din acest punct de vedere avem șansa de a trăi într-o comună cu posibilități, care tinde spre urbanizare, cu dotări edilitare corespunzătoare. Și dotarea dispensarului este foarte bună. Cabinetul stomatologic, unde lucrează medicul Adrian Tomescu, este prevăzut cu toată aparatura necesară. Sîntem ajutați. De fapt, pentru ceea ce facem noi aici nu este nevoie de prea mare tehnicitate. Salvarea de la Spitalul din Costești, la doar 24 kilometri distanță de noi, nu vine cu suficientă promptitudine. Din 10 mașini merg doar două. Pînă acum n-am avut necazuri prea mari. Ar mai fi o chestiune extrem de importantă. Într-o comună, medicul trebuie să fie o personalitate, o autoritate morală. Medicul de țară trăiește, să mă exprim astfel, în văzul tuturor. El trebuie să aibă grijă să nu se discrediteze în ochii oamenilor ca medic și ca om. Restul e muncă. Bineînțeles că medicul de țară nu trebuie să se simtă un izolat. Trebuie să fie la curent cu ultimele realizări, să citească, să fie abonat la publicațiile de specialitate. Cred că aici ai mai mult timp ca la oraș să te ții la curent cu ultimele noutăți. Deocamdată e bine. Avem gospodăria noastră, cu tot ce ne trebuie, pe copii îi creștem în spiritul muncii. Va fi mai greu cînd băieții vor pleca la școli și facultăți în orașe. Vor trebui să stea în internate și gazde, departe de dragostea și mai ales de supravegherea părinților. Ar mai fi o problemă importantă : colaborarea dintre organele locale și medici. La noi e foarte bună. Pentru asta e nevoie de înțelegere din partea ambelor părți. Poate că în unele cazuri, de eventualele neînțelegeri sînt vinovați medicii, în alte nu. Aceste neînțelegeri trebuie cu orice preț depășite. Atît primarul, cît și medicul sînt în aceste funcții sau locuri de muncă, cum vrem să le spunem, pentru binele oamenilor pe care îi au în grijă, de care în ultimă instanță răspund. Altfel, viața aici sau în altă parte este în esența ei aceeași.

Înainte de a pleca de la dispensar ne sînt prezentate și celelalte ajutoare ale medicului Mihai Stan : moașa Zamfira Lătărețu și asistenta de pediatrie Ioana Stoica și dînsele locuitoare ale comunei, care lucrează aici parcă dintotdeauna.

OPREA GEORGESCU ■

Lîngă asfalt, dar lîngă oameni

Dispensarul e nou și pare făcut de niște oameni care țin la sănătatea lor. Clădirea e destul de voluminoasă, are și etaj, e de-a dreptul impunătoare, s-ar zice că nu altfel trebuie să arate dispensarul unei comune înstărite, și cu toate acestea se deslușește la capătul unei alei mărginite de flori și de pomi fructiferi mai mult ca o casă de vacanță cu pereții albi și cu o înfățișare familiară și ospitalieră, nu încruntată încît să-ți vină s-o zbugheşti pe poartă. Din moment ce există și oameni care preferă, în loc să vină la dispensar, să-și vadă de alte treburi, e important ca ei să se apropie de locul acesta fără nici o teamă, atunci cînd nu mai au încotro. Dar înăuntru, un miros pătrunzător de medicamente, de spirt, de tinctură de iod poate să-ți mai slăbească nițel curajul. Totuși oamenii vin aici cu o încredere care a avut mult de cîștigat de pe urma faptului că ei știu că doctorița e din satul lor.

Într-adevăr, doctorița Alice Hanganu e chiar din comuna Bucecea, fiica Mariei și a lui Mircea Comănescu, profesori de română și de matematică. Pe cînd era elevă, ca să fie siguri că învață carte, părinții aproape că au persecutat-o la școală. Acum le poate mulțumi pentru această lecție de viață cam dură, dar folositoare. Însă pentru ei, bineînțeles, cea mai mare mulțumire este că după ce fata lor a terminat medicina la Iași, în '71, a cerut să fie repartizată chiar la Bucecea și stă împreună cu ei, în casa părintească. Pe cînd era în anul 4 s-a căsătorit cu un student de la Politehnică, Vasile, care după absolvire a fost de acord să vină să muncească și el, ca inginer mecanic, tot aici. Au un băiat, Marius, în clasa a cincea. Și toate acestea au fost, desigur, numai semne bune pentru țăranii din Bucecea, doritori să știe pe ce fel de medic contează și pe mîna cui își dau ei sănătatea la reparat. E limpede, dacă ar fi avut parte de vreunul care să stea mereu îmbufnat că nu i s-a dat casă ori să-i fugă mereu mintea către vreun alt loc unde să vrea să ajungă prin transfer, acela poate că s-ar fi uitat la ei ca prin sticlă și asta n-avea cum să-i bucure. Satul e alcătuitorul celor mai subtile dosare și în cazul doctoriței Hanganu el și-a dat demult avizul favorabil. De aici și încrederea oamenilor. Încrederea asta nefiind o vorbă-n vînt, căci e dovedită, s-ar părea, chiar științific, valoarea ei fiind adeseori superioară vreunui medicament oarecare.

Cînd doctorița încă mai vorbea cu păpușile ori se juca de-a ului și porumbeii, la Bucecea fusese trimis un medic bătrîn, care din motive necunoscute n-avea voie să părăsească hotarul comunei. Omul acela și-a făcut totuși datoria, pînă pe la începutul anilor '60, cînd s-a trecut la electrificarea comunei și la construirea fabricii de zahăr. Se umpluse satul de gropi, încă nu fuseseră aduși stîlpii pentru rețeaua electrică și, dintr-o neghioabă întîmplare, bătrînul a căzut într-o groapă și-a stat în ea cîteva ore, pînă l-au scos niște țărani. A mai trăit cîteva săptămîni și pe urmă a avut un accident cerebral. Avea 74 de ani cînd a murit. După el, vreme de zece ani, au trecut pe la Bucecea vreo cîțiva medici, la fel de buni, dar, fără supărare, nu hotărîți cu tot dinadinsul să rămînă. Orice interes se cuvine să fie precizat în lumina unui interes mai general și din această perspectivă plecarea doctorului Constantin Scurtu, bunăoară, ca asistent la medicină, la Iași, a fost un fapt cît se poate de firesc și de justificat. Însă din punctul de vedere al celor din Bucecea, doctorița Hanganu a însemnat norocul desăvîrșit : ea este un medic bun și pe deasupra e hotărîtă să nici nu-i părăsească vreodată. Poate de aceea lumea o iubește și chiar o răsfață. I s-a oferit un apartament încăpător și aflat la o sută de metri de dispensar, dar ea a refuzat. Pînă la casa părinților nu-i decît un kilometru și ei nu i se pare prea mare această distanță, mai cu seamă dacă punem la socoteală că șoseaua este și asfaltată ori că are mereu la dispoziție faitonul de la primărie și calul înregistrat în scriptele Direcției sanitare a județului.

Cînd a venit aici, ca medic, încă mai trăiau două bătrîne care aveau pelagră. Și mai erau și vreo cîțiva cu sifilis. Acum s-au șters cu totul aceste boli și s-ar putea spune că starea de sănătate a comunei este nu doar mulțumitoare ci chiar bună. Mai frecvente sînt bolile de inimă și reumatismele. De la un timp e adevărat însă că au început să crească bolile de nutriție, mai cu seamă diabetul. Doctorița se zbate să-i facă pe oameni să știe care sînt căile pe unde-i așteaptă primejdia și această muncă de educație se face nu numai în cabinetul de la dispensar dar și pe la căminul cultural, cîteodată, sau prin stația de radioamplificare și chiar, cum se zice, de la om la om, în vizite pe la casele consătenilor ei. Fiind mare lucru în meseria asta să poți să-l cunoști pe fiecare, cam din ce familie se trage, cam ce năzuințe sau ce metehne are. Cînd intervine un eveniment care știe bine că o depășește, nu s-a întîmplat încă niciodată ca mașina salvării să nu vină la timp de la Botoșani. Odată s-a întîmplat un accident de circulație. Erau trei victime. Un bărbat avea fractură de craniu. Era noapte, ploua cu găleata. Doi se văitau, celălalt era în comă. Și n-a crezut că și-a făcut datoria decît atunci cînd a ajuns, cu ei, la spitalul județean. Cînd s-a întors dimineața, a trebuit să ajute două femei să nască. Amîndouă au avut gemeni.

După astfel de întîmplări se înțelege de ce primarul Ioan Sposib, învățător de meserie, ne spunea că doctorița n-a fost nevoită să stea niciodată, ore în șir, pe șosea, ca să vadă dacă vine mașina și să-și poată

(Continuare în pag. 12)

(Urmare din pagina 11)

schimba butelia de aragaz, ori că el a dat dispoziție celor de la librărie s-o întrebe de fiecare dată cam ce cărți de medicină să comande. Noutăți, spune doctorița, mai află și de la o fostă colegă de facultate, de care o leagă o senină și constantă prietenie. Colega ei, care absolvise și facultatea de biologie, a ajuns prorector la Institutul de medicină și farmacie din Iași.

În cursul anului trecut, natalitatea a fost în această comună de 19,2 la mie, mai mare decît media pe țară. Tot anul trecut, mortalitatea infantilă a fost zero. Numai în acest an s-a înregistrat un caz, din motive în fața cărora chiar și medicina se declară neputincioasă. Pînă acum, în acest an, au murit zece oameni și s-au născut 28 de copii. Tot viața rămîne învingătoare la puncte, așadar.

DUMITRU ELIADE

Despre un om care a prins rădăcini

„E doctoriță de 18 ani în același loc, comuna Unirea, județul Călărași. Vladimir, al doilea lor copil, s-a născut cînd dînsa-și dădea examenul de stat. Tamara se născuse cu un an înainte, cînd dînsa era în anul V de facultate. A fost repartizată aici și aici a rămas. La început avea o casă de naștere și dispensarul și cîțiva oameni în subordine. Singură răspundea de sănătatea oamenilor din Unirea și Oltina — o vreme i-a avut în grijă și pe cei din Satnoieni și Dichiseni. Are o șaretă cu care bate malul stîng al Borcei, iar pacienții sînt de la copii la mari mutilați de război. Femeile mai în vîrstă, cel puțin, o divinizează. Cred că slăbiciunea față de această categorie i se trage de la bunica ei. A avut o copilărie zbuciumată, n-a prea avut parte de grija părintească. E de fel

din județul Cluj, din satul Lacul, de lîngă Gherla, dar pe la 11 ani era prin București, unde o regăsise pe maică-sa. Cum întotdeauna aspiri să faci lucruri de care n-ai avut parte, cred că pornirea spre suferințele oamenilor, firea ei miloasă, calmul cu care traversează perioade din cele mai critice cam de pe atunci i s-au format. Acum a venit aici și o doctoriță mai tînără, proaspăt absolventă, dar oamenii întreabă «doctorița bătrînă e aici ?». Ea e mereu aici, zi și noapte, dar pentru prima dată cuvîntul bătrînă i-a sunat straniu, nu și-a dat seama cum a trecut timpul, deși, totuși, pe 13 iunie va împlini doar 42 de ani.

Bineînțeles că i-a fost greu. Copiii au crescut mai mult cu soțul, ajutîndu-se unul pe altul, într-o autogospodărire totală. Îmi spune adesea că atunci cînd se mai duce pe-acasă, o așteaptă încercînd să nu se cunoască lipsa mîinii de femeie. De cînd s-au mutat într-un apartament nou, prin Cringași, numai belele au — nu e o ușă sau o fereastră care să se potrivească la locul ei din zid.

...Pe la început, a tentat-o plecarea de aici, e o zonă săracă, bătută de vînt și de soare, mulți au venit și la fel de mulți au și plecat, a și dat de vreo două ori concurs pentru București, dar s-a lecuit repede. Șansa ei și a noastră a fost că a luat viața așa cum este, fără dramatizări inutile. Nu pot să vă spun pe loc cazuri mai speciale, ea le știe mai bine, dar e bine că nu e de față, n-ar accepta discuții pe teme din astea.

E o fire adaptabilă — ăsta cred că e secretul. Dumneavoastră ați spune «calitățile umane ale profesiunii de medic, sînt convins că are asemenea calități, nu-și poate concepe funcționărește meseria. La ea consultațiile sînt non stop și peste tot își cunoaște pacienții ca pe propriile buzunare... Ceea ce o omoară e scriptologia. Noroc c-a venit fata asta tînără și-mpart pe din două situațiile ce trebuie întocmite...

Da, am zis că e adaptabilă, dar nu cred că s-ar mai putea adapta în București sau la oraș, în general. La Unirea, aici e adevăratul ei mediu pentru că aici se confundă cu problemele oamenilor necăjiți, aici cunoaște și e cunoscută și respectată de multă lume, și chiar de generații — pentru că îngrijește copiii celor pe care i-a îngrijit de copii. Soțul a fost primul care a înțeles-o, și apoi copiii ; fiecare și-a luat rolul în serios și toți rezistă ca o familie închegată, cum de fapt și sînt — pentru că nu întotdeauna apropierea în spațiu, sub același acoperiș, înseamnă și o apropiere sufletească.

...Nu le-a plăcut văicăreala, v-am zis că au luat viața așa cum este. V-a zis și dumneavoastră că ar fi dorit de mult să fie ajutată de un pediatru și de un stomatolog. Întîmplarea aia cu aparatura stomatologică adusă aici, lăsată fără om vreo doi ani, care și începuse să ruginească și-apoi dusă de unde fusese luată (în loc să fie adus medicul) e reală, bineînțeles. Dar dacă ea nu v-a zis, eu, ca om, vă pot spune că sînt supărat că de peste cinci ani n-a mai primit vreo gradație, deși cred că ar fi meritat...

Da, e ca o fiică a satului, și n-are altă șansă de a trăi permanent sub același acoperiș cu soțul și copiii decît pensia. Poate că o să aibă o a doua tinerețe...

O cheamă fără h la sfîrșit, **MIHAICIUC EDIT**, fără h — c'așa-i în buletin. Eu sînt Ion Ene, nea Ionică, zis Codică, zis «doctoru' Nicolau», sînt de-o viață oficiant sanitar aici, m-am pensionat anul trecut, dar și-acum lucrez la punctul farmaceutic, nu pot să mă las de treabă — și d'aia știu viața doctoriței noastre ca pe-a propriului meu copil".

OCTAVIAN ȘTIREANU

La talpa sănătății

Declar pe proprie răspundere că există riscul să fiu subiectiv. Îl cunosc din copilărie. Ani și ani l-am văzut trecînd cu bicicleta prin fața casei noastre, cu servieta de piele agățată de cornul bicicletei, cu pălăria de paie dată pe ceafă și cu ochelarii de soare căzuți pe vîrful nasului. Iarna, îl vedeam trecînd pe jos sau prin săniile oamenilor. De multe ori l-am văzut și cu căruța. Venea și la școală. Intra în sala de clasă și o lua printre bănci, bă, a lui Tăstu, ia cască gura să-ți văd mandulele! Căscam gura, Mă, să-i zici lu mă-ta să-ți dea ceai de mușețel. Știi ce-i ăla mușețel ? Știu, dom' doctor. Știi pe dracu ! Îi buruiana aia cu floare albă și galbenă în mijloc. Ai înțeles ? Țe-les ! Vorbea totdeauna zmucit. Culmea e că mai și înjură. Dar cînd o face, în loc să te superi, te pufnește rîsul. Bunicul care-l socotea de-al casei, zicea, uite bre, trece nărodu de doctoru. Dar nici doctorul nu-l ierta cînd ajungea lîngă el. Îl făcea cu ou și cu oțet, și-i zicea/ lasă țigara că mîine, poimîine îți tai certificatede deces. A fost și este un personaj. Spun că declar pe proprie răspundere : pot fi subiectiv într-o oarecare măsură pentru că îl știu pe doctorul acesta de cel puțin 30 de ani. Intersecția de drumuri dealul Măgurii și „doctorul Tibi" sînt primele trei lucruri pe care le-am descoperit pe lumea asta. Depun mărturie nu pentru manierele acestui om. Nici pentru limbajul lui colorat. Mă așez în fața oricărei instanțe și sînt gata să relatez viața acestui incomod și gălăgios doctor de țară, care vreme de 40 de ani și-a făcut meseria în comuna Mărtinești, județul Hunedoara. N-ar fi exclus să se fi pensionat de curînd. E puțin adus de umeri și mustața i-a albit. Doar virulența limbajului și privirea i-au rămas tinere. Și dacă s-a pensionat sînt sigur că tot acolo poate fi găsit. Nu din pasiune. Pasiune, ce mă, mă iei cu de-astea, meserie și atît. Se spune, mai în glumă, mai în serios că fiecare medic are cimitirul său. El are o grădină. Doctorul Tiberiu Dăncescu a fost și a rămas țăran. Locuiește în Tămășara. El ține casa bătrînilor. Și grădina, și via, și vitele, și păsările de curte. Doctorul Tibi merge la coasă, merge la sapă, culege porumbul, scoate cartofii și bate satele comunei. Sîmbăta, o dată la cîteva luni, se duce la tîrg. Doctorul Tibi, ca toți tămășenii, de altfel, e gospodar și tîrgoveț. Asta a moștenit-o de la părinții lui. Medicina, a doua meserie, a învățat-o la facultate. Și vreme de 40 de ani doctorul Tibi și le-a făcut pe amîndouă cît a putut mai bine. Țin minte că o femeie avea o boală ciudată. Doctorul Tibi i-a spus că are cutare și cutare și pentru asta ar trebui făcut următorul tratament. A mai trecut pe la ea și femeia se stingea încet și el o tot întreba, ce-ai, fă, de nu iei leacurile alea ? o să mori dracului, și femeia zicea, le iau, le iau, da merg la Cluj la un profesor să-mi spună ăla ce am. Bine, du-te. Și s-a dus și au purtat-o prin spitale, unii i-au zis una, alții alta și pînă la urmă cine știe ce mare personalitate i-a pus același diagnostic. Dar prea tîrziu. Doctorul Dăncescu a avut la îndemînă un dispensar mititel. Un hol și două încăperi. Într-o încăpere avea o masă ginecologică, un birou, o plantă și un dulap. Îmi amintesc asta de acum 20 de ani. Toată viața a făcut medicină cu stetoscopul, un aparat de tensiune, o trusă de injecții și cu masa aceea ginecologică. N-a pretins mai mult. I-ar fi plăcut să aibă, dar n-a avut. A încercat să vegheze la sănătatea oamenilor cu ce a avut. Medicul de circă e omul care trage la gălerele sănătății noastre. Învățătorul e omul care ne pune temelia științei de carte. Dă minții lumina potecilor spre înțelepciune. Medicul de circă e paznicul fără orar al sănătății tuturor. S-a specializat și hiperspecializat lumea. Absolvenții învață și iar învață și mulți nu mai ajung la țară, nu apucă să ducă povara vieții de circă, o viață pe drumuri desfundate, la cheremul oricărei dureri, al oricărui pacient. Doctorul de circă, prima cărămidă și cea mai importantă într-o rețea sanitară, e o denumire banală sub a cărui sonoritate desuetă trăiește o armată de oameni de bine, care face medicină cu puține medicamente și cu mult suflet, cu aparatură modestă, dar cu rădăcini adînci în locurile în care au poposit. Doctorul Dăncescu a făcut o casă la Orăștie. A dat-o fetelor. El a rămas tot la țară, cu grădina, cu animalele și cu bicicleta.

N-am fost niciodată pacientul lui. Poate că nici nu mai este titularul postului din Mărtinești, ci titularul unui talon de pensie. Dar vreme de 40 de ani a fost talpa sănătății tuturor țăranilor din comună. De aceea declar pe proprie răspundere că pot fi subiectiv. Cel puțin pentru binele pe care acest consătean l-a făcut atîta amar de vreme părinților mei și tuturor celor care trăiesc în acele sate din stînga Mureșului, între adierea sălciilor și umbrele reci ale Carpaților. Trebuie că sînt Munții de Miazăzi.

CORNEL NISTORESCU

Un medicament numit încredere

Medicul primar Nicolae Olteanu, specialist în boli interne, nu-i un tinerel care n-a avut de ales. După mai bine de douăzeci de ani de practicare a medicinei, de învățătură și de specializări, putea merge în orice oraș mare. N-a vrut, nu l-a tentat, a ales Spitalul rural din Ghimpați, județul Giurgiu. Asta se întîmpla în 1980. Pînă atunci a fost aproape tot timpul medic de țară numai în Dobrogea, pe care o iubește pentru că-i e loc natal acum. Îmi vin în minte mai multe întrebări, pe care i le pun de-a valma : „De ce a plecat din Dobrogea, dacă-i este atît de dragă, de ce n-a venit în București, dacă putea să aleagă, de ce preferă să fie medic de țară... ?". Îmi răspunde calm la toate întrebările, dar ține să sublinieze că n-ar vrea să-și supere, prin ceea ce va spune, pe vreunul din colegii de breaslă. Sînt părerile lui personale și principiile după care s-a călăuzit o viață.

A fost timp de 21 de ani medic în Dobrogea, la circumscripțiile sanitare din Olteni și Negru-Vodă, apoi la spitalele din Babadag și Medgidia. Fiica lui a terminat, de asemenea, medicina și a ales tot Dobrogea. A plecat la Ceamurlia de Jos. Apoi, fata s-a căsătorit și și-a urmat soțul, la București. Cînd s-a născut primul nepot, proaspătul bunic n-a suportat distanța. A părăsit Dobrogea. A ales, nu Bucureștiul, ci un spital rural : pe cel din Ghimpați. Acum s-a născut și cel de-al doilea nepot. Cînd îl răzbește dorul, dă o fugă pînă la București. Nu-și părăsește bolnavii pentru mult timp.

Motivele pentru care a refuzat ideea de a profesa în Capitală sau într-un oraș mare sînt numeroase și, toate, la fel de solid argumentate. Anii pe care-i are în urmă nu dezmint credințele de-o viață. Ar fi vorba, în primul rînd, de răspundere. Un om nu-i o piesă, în meseria asta n-ai voie să dai rebuturi, chiar dacă ești tînăr și fără experiență. Într-un spital mare cu zeci de specialiști de înaltă clasă, tu, tînărul, chiar „tobă de carte", nu îndrăznești să-ți asumi răspunderea unei hotăriri, te gîndești că-i vorba de o viață de om și te temi să nu greșești. Asta, pentru că știi că ai, cum s-ar spune, spatele acoperit. Sînt cei vechi lîngă tine, ei nu vor greși. Îi lași pe ei ! Într-o circumscripție rurală n-ai pe cine lăsa: ești tu și omul care moare, dacă nu-l salvezi. Vii direct în contact cu o realitate care poate să fie și crudă. Dai un telefon la un coleg mai în vîrstă, te sfătuiești, dar tu îl salvezi pe omul acela. Bucuria este imensă. Doctorul Olteanu își amintește și astăzi de femeia care a născut într-un tanc. Fusese singurul mijloc de transport care răzbise nămeții într-o iarnă cumplită. Nu i-a uitat nici pe pescarii de la Jurilovca pe care i-a salvat. Oamenii au prins, cu fiecare zi, încredere în el.

— Vedeți, mi se pare că într-un oraș mare, medicina este mai departe de patul bolnavului. Nu-i cunoști pe oameni și oamenii nu te cunosc. N-aș vrea să fiu înțeles greșit, nu-i o dorință de vedetism. Dar cînd omul te știe, se lasă pe mîna ta, te ascultă. Încrederea bolnavului face, de multe ori, cît un medicament. Îi știi și tu, le cunoști viața, boala, le urmărești evoluția, zi de zi.

— Ați ajuns să-i cunoașteți bine și pe locuitorii din Ghimpați ?

— Cînd trăiești timp de cinci ani alături de niște oameni, nu se poate să nu ajungi să-i cunoști. N-am vrut să fac naveta, deși n-ar fi fost prea departe Bucureștiul. Numai că navetistul e cu gîndul mai mult la drum. Nu mai are timp nici să citească, să se pregătească, ceea ce este indispensabil în meseria noastră, darămite să mai ajungă să cunoască oamenii. Mai sînt și cîteva sate împrejur care aparțin tot de spitalul din Ghimpați. 40 000 de suflete care se încred în tine. Anunț în cîte-o zi că mă duc într-unul din sate, pentru a consulta 10—15 bolnavi. Vin cîte 30—40. Asta nu înseamnă încredere ? Nu înseamnă că mă consideră de-al lor ? Ce satisfacție mai mare poate avea un medic ?

LIANA MOLNAR

Flori pentru doctoriță

S-ar putea spune că din multe puncte de vedere doctorița Mariana Odehnal a avut noroc. Mai întîi că ea s-a născut la țară, a vrut să se întoarcă la țară și a reușit. Ceea ce nu se întîmplă cu majoritatea medicilor care sunt de provenință citadină și repartiția la țară li se pare o catastrofă. Mai apoi ea s-a întors chiar la Săftica, unde exista gospodăria părinților, și n-a fost nevoită s-o ocupe de la lingură. Iar aici, în aglomerația de sate de pe malul Snagovului, la doi pași de București, influențele metropolei sunt vizibile atît în nivelul de trai și civilizație al oamenilor, cît și în legăturile cu orașul lesne de stabilit. Și în sfîrșit, ea n-a avut obsesia marilor clinici, după unii singurele locuri unde se face meserie, și a reușit chiar să-și convingă soțul, bucureștean de origine, să se stabilească la Săftica, ceea ce este un lucru rar. Mai mult chiar, orașul cu viermuiala și zgomotul său a speriat-o și, în timpul studenției, a fost tentată să facă naveta zilnică spre București. După repartiție, a nimerit într-o comună de lîngă Birlad al cărei nume cînd îl aud, stagiarii fac adevărate psihoze. Prin concurs a ajuns la Mihai Bravu, pe atunci în Ilfov, apoi s-a transferat la Ciolpani, aproape de casă, unde are deja șase ani vechime. Ca medic pediatru de circumscripție, cum este Mariana Odehnal, ea răspunde de vreo patru sate care au în jur de 1 500 de copii, cei mai delicați fiind 60 de prunci în vîrstă pînă la un an. Firește cu atîția posibili pacienți ziua de lucru este destul de încărcată. Ea se trezește de dimineață și după ce-și duce fetița la grădiniță, se prezintă la cabinetul din Ciolpani unde acordă consultații. Dacă are cazuri în drum, bineînțeles, oprește. Pe la 10—11 pleacă în teren și aici stă cît e nevoie. Uneori o mai oprește cîte un bătrîn sau o mămică și nu poate să-i refuze. După-amiaza se întoarce la policlinică unde scrie fișele, se interesează de cazuri și stabilește un plan pentru a doua zi. Adesea sună telefonul și se mai anunță un caz. Dar telefonul sună și acasă și rareori noaptea, iar ea mai face și gărzi la spitalul din Balotești. Vara, doctorița acordă zilnic cam vreo 20 de consultații, dar iarna ajunge la 80—90. Tot zilnic, prin rotație, ea vede cel puțin șase copii pînă la un an. Deplasarea o face cu mașina personală pentru că șareta i-a fost desfrîntată. Dispensarul din Ciolpani aflat într-o clădire veche dar sănătoasă este bine utilat (deși momentan nu are apă curentă). Dar durerea doctoriței este lipsa unei asistente de pediatrie, lucru ce l-a reclamat de nenumărate ori. Astfel că volumul ei de muncă crește mult. În timpul campaniilor, părinții fiind ocupați, ea depistează singură cazurile. Dar și copiii — unii o cunosc din leagăn — s-au învățat să vină singuri și sunt foarte ascultători. Mai multe greutăți fac intelectualii care, avînd impresia că știu multe, tratează copiii după ureche. Doctorița Mariana Odehnal este de principiu să trateze copiii la domiciliu. Sigur că una e atmosfera de acasă și alta dintr-un spital, oricît ar fi el de grozav. Tot ea este de părere că educația sanitară se face mai bine în teren. Una e să strîngi oamenii la o conferință cînd, după o zi de muncă, li se lipesc pleoapele și alta e să stai de vorbă de la om la om. Pentru asta, deși spitalul din Balotești este aproape — și este un spital de calitate prin personal și dotare — nimeni n-o ignoră și ea și-a cîștigat prestigiu, simpatie și încredere.

În viața particulară, Mariana Odehnal se ocupă mult de fetița ei, citește și își poate permite să dea o fugă la București ca să vizioneze un spectacol. Ea spunea că nu-i e rușine să meargă la grădină, la livadă sau la vie, dar totuși nu se omoară cu gospodăria pentru că timpul nu-i permite. Doctorița mărturisea că nu are nici un complex față de omologii ei de la oraș, dar posibilitățile sale de informare îi sunt reduse. Revistele de specialitate sunt rare, iar de cărți ce să mai vorbim. Anul trecut a urmat un curs, dar la un nivel pur teoretic, fără cazuistică, lipsit de eficiență. Medicii de țară simt nevoia perfecționării, a contactului cu noul, a cunoașterii descoperirilor și tehnicilor de ultimă oră. Ar fi o idee, ni se propunea, ca medicii de țară, și sînt foarte mulți, măcar o lună pe an să fie detașați în marile clinici unde se pot reimprospăta. Prin astfel de neglijențe ale forurilor de resort, ușor se strecoară mentalitatea că a ajunge la țară înseamnă a avea plafonarea asigurată.

Cu toate greutățile inerente, nu s-ar putea afirma că doctorița Mariana Odehnal nu s-a realizat profesional. Recîștigînd o viață după o aprigă bătălie cu boala, ea s-ar putea considera a doua mamă a multor copii. Copiii o iubesc și nu pierd nici o ocazie să-i ofere flori, florile fiind marea ei bucurie, dar și o dovadă de recunoștință.

IULIAN COSTANDACHE

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ovidiu Bălan:

„Sînt mai mult un coordonator"

— Deci, Ovidiu Bălan, la început n-a fost bagheta dirijorală ci trombonul. De ce un băiat născut în comuna Corbița, din Vrancea, a apucat calea trombonului? Mai ales că sînteți o constituție delicată?

— Mai întîi a fost o școală de petrol și chimie din care am ieșit muncitor calificat. Abia după aceea am făcut liceul de muzică și Conservatorul și am urmat cursuri în Olanda, Franța, S.U.A.

— Nu mi-ați răspuns la întrebare: de ce trombonul?

— De ce vă interesează atît de mult asta?

— Fiindcă vă văd mai curînd cu o vioară în mîini sau așezat la pian...

— Pian am făcut.

— Dar trombonul?

— Degeaba vreți să mă zădăriți: mi-a adus multe satisfacții, în numeroase concerte pe care le-am susținut.

— Atunci de ce l-ați abandonat?

— Fiindcă instrumentul pe care l-am studiat nu-mi oferea posibilități suficiente de a exprima ceea ce simțeam pentru muzică. Aveam senzația că sînt doar o părticică dintr-un ansamblu uriaș iar eu doream să am o viziune asupra totului. În clipa în care afli că muzica îți oferă posibilitatea unei exprimări complexe ai o satisfacție profesională deosebită. Atunci capeți dorința de a exprima tot ceea ce simți, tot tumultul tău interior printr-un colectiv instrumental pe care să-l conduci spre realizarea unei interpretări cît mai tulburătoare.

— Sînteți unul din bunii noștri dirijori, deși sînteți încă tînăr. Cum ați reușit să vă impuneți?

— Aș putea spune că sînt printre cei norocoși. Imediat după Conservator m-am prezentat în 1966, la Bacău. Din 1969 sînt dirijor permanent al orchestrei simfonice din Bacău.

— Pe deasupra, mai sînteți și directorul ei. Ce părere aveți de ansamblul pe care-l conduceți?

— La ora actuală este un colectiv foarte bine sudat. Tînăr, împrospătat anual cu absolvenți ai conservatoarelor din țară. Poate aborda orice lucrare indiferent de gradul ei de dificultate.

— Dar această continuă infuzie de tinerețe nu creează discrepanțe între compartimentele orchestrei?

— Dimpotrivă! Contribuie și mai mult la întărirea ei, ferind-o să devină șablonardă, nelăsînd-o să se plafoneze. Această „infuzie de tinerețe", cum o numiți dumneavoastră, amintește fiecărui component al ansamblului că nimeni nu e senator de drept și stimulează o competiție fertilă în sensul sporirii bagajului de cunoștințe pe care îl are fiecare și al perfecționării tehnice individuale. De aceea, la noi, orice absolvent vine, descoperă un climat de muncă și nu unul de intrigi mărunte, astfel încît noul venit nu e socotit niciodată un intrus, ci e privit ca un posibil partener de dialog și un companion pe drumul atît de spinos al artei. Desigur, ce vă spun poate să dea impresia de idilism, dar am încercat să transform acest colectiv într-un veritabil laborator de muzică.

— E numai meritul dumneavoastră?

— M-am exprimat greșit! Bineînțeles că fără ajutorul tuturor membrilor orchestrei n-ar fi ieșit nimic. După cum, fără o largă înțelegere a rostului nostru din partea organelor de partid și de stat cu siguranță că toată bunăvoința noastră de a construi un ansamblu meritoriu ar fi fost vană. Ați văzut ce sală de concerte avem: ți-e mai mare dragul să cînți în ea. Și frumoasă și cu o acustică foarte bună. Și aceasta e doar un exemplu de solicitudine și de grijă față de noi.

— Dar cum s-a ajuns la crearea acestui „laborator muzical"?

— S-a avut în vedere ca fiecare membru al colectivului să se simtă o părticică indispensabilă din acest angrenaj. Nu avem numai o orchestră simfonică, ci și formații corale laureate la Festivalul Național „Cîntarea României". Despre „Trio Syrinx", deținătoare a unor premii internaționale, a scris nu de mult și revista la care lucrați. A fost creată și o orchestră de cameră „Tescana", compusă numai din tineri. Elevii școlii generale de artă organizează adesea recitaluri și concerte corale și instrumentale pentru elevii din clasele I—VIII.

— Am ajuns acum și la problema publicului. Cum e publicul din Bacău? Entuziast? Indiferent? Ocupă cele patru sute de locuri ale sălii de concerte? Preferă să stea acasă sau să se plimbe?

— Bacăul e un oraș cu public meloman, pretențios și cu gust estetic dezvoltat.

— Am notat exact vorbele dumneavoastră. Acum vă rog să argumentați!

— De zece ani organizăm concerte de educație muzicală pentru copii. Inițiativa noastră — care nu e singulară în țară — avea o bătaie mai lungă, consecințele ei văzîndu-se abia astăzi. Cei care erau mici în urmă cu niște ani, astăzi reprezintă majoritatea publicului nostru. Desigur, nu oricine intră pentru prima oară într-o sală de concerte dorește să mai vină o dată și să se prindă în vraja țesută de sunete. Dar cu siguranță că mulți nu ne-ar fi călcat pragul dacă în copilărie n-ar fi participat cîteva ore pe săptămînă la acele lecții, să le zicem, în care erau prezentate elementele de bază ale limbajului muzical. Desigur, dialogul nostru cu publicul cere noi și noi modalități de atragere, de captivare a lui. În această stagiune, de pildă, am programat în așa fel școlile astfel încît toți elevii din municipiu să participe la un concert de educație muzicală.

— Totuși, în multe locuri, problema publicului nu e prea roză.

— Eu consider că publicul a fost „pierdut din mînă" acolo unde nu s-a luat în seamă educarea lui de la cele mai fragede vîrste. De mare importanță e și felul în care e alcătuit programul unui concert, el fiind neîndoielnic un factor de atragere a melomanilor. De asemenea, prezența muzicii în școli are o deosebită însemnătate pentru deschiderea gustului spre muzică.

— Dar la ce i-ar ajuta asta pe niște elevi, să zicem, dornici să îmbrățișeze o profesie tehnică?

— Fără doar și poate că i-ar sensibiliza. Le-ar deschide un orizont ce poate că nici nu l-ar fi bănuit și care i-ar încinta cu frumuseți neașteptate și de durată.

— Ați dirijat și peste hotare. Cum ați fost primit?

— În general, bine. Și asta nu numai pentru protocol. Oriunde am fost s-a manifestat un interes real pentru cultura românească.

— Cum vă simțiți în fața orchestrei?

— Este singurul loc și singurul moment în care mă simt foarte bine. Devin alt om. Intru în altă lume de la primul sunet al instrumentelor. Dacă nu dirijez două săptămîni sînt bolnav.

— Am auzit că sînteți foarte pretențios.

— Ca dirijor, da. Ca director sînt însă mai blajin.

— Dar de ce ați ales pînă la urmă dirijoratul? Ca să-i țineți sub ascultare pe ceilalți?

— Orchestra nu-i un instrument de dominare. Ea e compusă dintr-un colectiv de colegi. Iar menirea mea nu e să-i inhib, ci dimpotrivă, să-i ajut să interpreteze cu simțire și cu convingere lucrarea pe care o cîntă. Sînt, deci, mai mult un coordonator.

— Cînd cîntați cu orchestra din Bacău este firesc să cunoașteți toate calitățile și neîmplinirile fiecărui interpret. Dar cînd dirijați o altă formație nu vă simțiți stingherit de faptul că vă aflați în fața unui colectiv necunoscut?

— Nu. Este chiar nevoie pentru un dirijor să colaboreze și cu alte formații, chiar total necunoscute. Rezultă o experiență pozitivă și pentru orchestră și pentru dirijor. Îi ferește pe toți de rutină, de anchilozare în gîndire, îi îndeamnă să nu profite de soluțiile comode ci să caute altele, cît mai îndrăznețe, bineînțeles cu acoperire în planul artei. Relația dintre dirijor și orchestră se stabilește de la primul contact. Colectivul în fața căruia te afli te simte imediat dacă ești sau nu stăpîn pe lucrare și reacționează în consecință. Chiar dacă uneori descifrez o partitură într-o săptămînă, sînt cazuri în care la un concert meditez luni și chiar ani.

— Cît de mult își poate lăsa un dirijor amprenta pe interpretarea unei lucrări?

— Dirijorul poate să dea un nou sens unei partituri. Dacă nu o cunoaște însă la perfecție nu îi este însă fidel. Paradoxal, de-abia după ce o poate executa fără greș în litera ei, poate să inoveze în spiritul ei, să-și imprime propriul eu, cînd fiecare gest, mimica lui exprimă ceea ce simte pentru lucrarea respectivă. De aceea, o aceeași orchestră, interpretînd o aceeași partitură sună în funcție de cel care stă în fața ei. Altfel, dacă n-ar fi așa, s-ar putea pune un robot sau lua cineva de pe stradă ca să bată măsura.

— Sînteți un dirijor cu temperament, tumultuos. Dar alții fac o maximă economie de gesturi.

— De obicei, e vorba de dirijori în vîrstă, care trădează o scînteie a unui tumult din tinerețe și care acum e frînat. Arta lor iese prin privire și concentrarea feței.

— Am impresia că în profesia dumneavoastră se cere o condiție fizică deosebită.

— Îți trebuie chiar un antrenament ca al unui sportiv fiindcă ai nevoie de mobilitatea brațelor și de capacitatea de a sta mult timp în picioare. Dar consumul psihic e cu mult mai mare.

— Ați mai schimba bagheta dirijorală cu trombonul?

— Dacă aș vedea un rost, de ce nu?

GEORGE ARION ■

Floare de mac

Iubirea ei
Floare de mac
Religie de-o zi
Fluture de foc
Beție de aripi
Roșu de rană
Despre care
Toți îmi spun :
Va trece, va trece !

MIRCEA ALBULESCU ■

La Muzeul Satului

În inima Bucureștiului albăstrește lacrima multimilenară a satului românesc.

În jurul acestui foc nestins al frumuseții și austerității, vatra neamului morală, cît de firesc își durează avîntul statornic arcul de triumf și celelalte edificii moderne !

Îmi spunea un muzeograf venit de curînd din Statele Unite cum alături de Voroneț și Tîrgu Jiu al lui Brâncuși, amintirea călătorului sau omului de artă din acea parte de lume, este legată cu sufletul de Muzeul Satului nostru ce s-a impus în geografia spirituală a Europei ca unicat, această Românie văzută din piscul transfigurat al conștiinței noastre istorice.

Președinți de țări, regi și poeți, savanți și filozofi din Japonia în Brazilia trecuți prin acest topos al Capitalei și-au lăsat cuvinte din adîncuri ce ar trebui să alcătuiască un volum tipărit al Muzeului satului.

Dar acum aici s-a deschis de curînd una dintre cele mai frumoase expoziții găzduite de Capitală : este prezentată Săliștea Sibiului prin geniul zugravului poet Picu Procopie Pătruț despre care am mai scris în această revistă. Pot fi văzute cărțile luminate de culorile acestui hăruit suflet venind din adîncurile luminii Credinței neamului nostru la vedere întru edificarea spirituală în duhul Logosului întrupat în istorie.

Icoanele pe sticlă din acea republică țărănească Săliștea cum o numea Iorga deschid cartea lui Picu Pătruț spre interiorul acelei conștiințe de apostol cum s-au știut cărturarii, diecii, învățătorii Transilvaniei dintotdeauna, din veacul trecut cu precădere.

Datorăm dăinuirea operei lui Picu Procopie Pătruț altui mare patriot român lui Onisifor Ghibu tot săliștean cel ce alături de Iorga și Goga și Ioan Lupaș au fost sufletul unirii și direcționării spiritelor întru unitatea națională după 1918.

Mergeți și-l vedeți pe Picu Pătruț, școlile Bucureștiului, faceți-vă drum prin Săliștea Sibiului venită în strai de sărbătoare la Dumneavoastră acasă ! Vedeți ce poate face un sat la un moment dat în istorie pentru Patria întreagă.

La Muzeul satului de la Helsinki mai modest decît al nostru cu asemenea prilejuri într-o expoziție ca aceasta făcîndu-l cunoscut pe unul din ctitorii de suflet național mi-a fost dat să văd organizate dezbateri, conferințe în fața studenților asupra istoriei și spiritualității acelei țări. Bine ar fi acum pentru o lună Muzeul satului să se prefacă în Universitate !

IOAN ALEXANDRU ■

Vișinii lui Cehov s-au înveșmîntat în alb

Moment sărbătoresc pe scena Naționalului tîrgu-mureșean. Un splendid și festiv spectacol ! Publicul a sărbătorit într-o atmosferă de fierbinte emulație noua premieră Cehov a secției române cu o participare caracteristică unui mare eveniment artistic, de răsunet pentru întreaga țară. Ropote de aplauze — ce nu mai conteneau — au salutat înfăptuirea artistică de o valoare ieșită din comun, într-adevăr nepereche la scara artisticului. L-au ovaționat astfel, înainte de toate, pe cel care a plămădit într-o temerară viziune, renașterea lui Cehov, pe marele regizor al nostru, una din personalitățile cu care se mindrește cultura noastră teatrală, pe Harag György, marele vrăjitor al scîndurilor ce lumea o înseamnă, directorul de scenă dotat cu o scînteietoare inventivitate. L-au aplaudat pe acel profesionist al scenei, de o deplină valoare și autoritate, care a reușit — prin această întreprindere cu răsunet pentru istoria fenomenului spectacular — să-și încoronze astfel propria activitate creatoare, deosebit de bogată, multilaterală și mereu autoinovată, contemporană în toate mădularele și compartimentele sale, cea cu care a reușit să stîrnească și să întrețină o stare de spirit vie și fertilă într-un mare număr de ateliere teatrale, la București și în provincie, deopotrivă. E o reprezentație — ofrandă pentru teatrul și publicul tîrgu-mureșean, un dar care li s-a făcut și pe care și-l face sieși regizorul la împlinirea a 60 de ani, care se înregistrează ca un moment emoțional de o cotă valorică perenă în actori, în regizor, în lumea Thaliei autohtone.

Întrucît adevăratul protagonist al premierei „Livezii cu vișini" de la Tg. Mureș a devenit **regizorul.** El a „dispus" de rolul principal în sensul cel mai nobil și mai rotund-metaforic al cuvîntului, fiind sufletul, inima, spectacolului, spiritul său director. Harag și-a asumat cu curaj riscul pionieratului modern, temerar. Viziunea sa originală, deschiderea sa artistică curajoasă — a fost certificată, validată printr-o minunată operă colectivă : un spectacol teatral în stare să cucerească, să aspire la piscurile artei teatrale proprii veacului, celei care o definește. Înaintea noastră s-a aflat El, regizorul, cu înariparea străluciitoare a spiritualității sale, cu erupția originalității sale avînd impetuozitatea unui gheizer, în stare să antreneze întregul colectiv, determinîndu-l să-și descătușeze energii motoare nebănuite, ridicîndu-i pe adevăratele culmi ale artei, în stare să cucerească pomenitele ropote de aplauze ce nu mai contenesc, răsplăți ale muncii fiecărui membru al colectivului de realizatori. Concepția sa regizorală nu este anti-text, nici anti-autor ; omul de teatru Harag nu-și propune să provoace consternarea cu orice preț, traducerea sa scenică nu devine o sterilă speculație. E un excurs și un recurs la adevăratele intenții și adevăratele meditații ale lui A. P. Cehov. Din acest motiv, autorul montării de față îndrăznește să confere „Livezii..." o interpretare fățișă de comedie, jucînd-o (folosind vorbele lui Cehov) — „pe-ici pe colo mai mult ca pe o farsă..." Animă lumea piesei privind-o dintr-un unghi superior, satiric, dur și crud, iar universul rezultant, în amploarea lui, turnat în imaginea de ansamblu a spectacolului teatral contemporan exemplifică pe de-a întregul ideea lui Marx : omenirea se desparte rîzînd de trecutul său, de manifestările perisabile, perimate ale vieții, golite de conținutul lor uman.

„Iat-o pe această Ranevskaia scîncind și pe ceilalți foști proprietari ai Livezii" — scrie Gorki — „toți sînt egoiști ca niște copii și decrepiți ca niște bătrîni. N-au știut să moară la vreme și se tînguie acum, căci nu văd și nu pricep nimic din ceea ce se petrece în jurul lor ; sînt paraziți, dar n-au puterea să-și reînceapă existența cu un fel nou de trai." Caracterizarea „Livezii..." făcută de Gorki este exactă și la obiect. Clasa moșierească și-a aflat, într-o asemenea măsură declinul în societatea rusă dinaintea revoluției, „cuiburile de nobili" și-au auzit sunînd ora cea din urmă atît de limpede încît această lume condamnată la pieire de legile obiective ale vieții este împînzită de anacronisme, înțesată de inepții fantasmagorice, absurdități, ieftinătate străvezie, e o irealitate care se scufundă în ceața iluziilor și a tînguielilor nostalgice. Tocmai această irealitate e zugrăvită de Cehov în persoana moșieresei Ranevskaia și a fratelui ei, Gaev, care spun, cu îndreptățire, despre întreaga lor clasă, despre lumea lor domnească „Noi nu sîntem... noi nu existăm, ni se năzare doar că am fi..."

Un mod de viață incredibil, netangent cu realul, o existență pe sponci, o plutire-imersiune în nimic ; stări surprinse, într-un mod artistic de neuitat, de către Harag ; prin înălțarea, ridicarea, extrapolarea livezii lui Cehov, a ființelor bizare viețuitoare în ea, a întregului bestiar — semnalînd starea de existență trunchiată — deasupra realității, a adevărului de zi cu zi. Un univers ciudat, conchis într-o imagine scenică metaforică, modernă, care ne mijlocește întîlnirea cu esența lumii condamnate, la dezmembrare, cu caracterul ei dezumanizant, cu deșertăciunea sa morală, cu neputința sa, cu inutilitatea sa, în cele din urmă : cu însăși noima sa comică — absurdă. Aidoma cum a zugrăvit-o Cehov, cu tot atîta rigoare, economie de mijloace artistice : așa cum o pretinde o autentică montare contemporană a lui Cehov, urmîndu-i cu fidelitate arta poetică.

Nu avem spațiu suficient la îndemînă pentru a evalua, aprecia aportul actorilor interpreți : Silvia Ghelan (Ranevskaia), Luminița Borta (Ania), Marinela Popescu (Varia), Mihai Gingulescu (Gaev), Ion Fiscuteanu (Lopahin), Cornel Popescu (Trofimov), Vasile Vasiliu (Simeonov-Pișcik), Livia Doljan (Charlotta), Dan Ciobanu (Epihodov), Monica Ristea (Duniașa), Aurel Ștefănescu (Firs), Cornel Răileanu (Iașa), Constantin Săsăreanu (Un trecător), precum și contribuția muzicii de scenă (Fátyol Tibor), slujind într-adevăr concepția regizorală și binemeritînd cuvinte alese, avînd calități într-adevăr remarcabile. Cu toate că performanța acestui colectiv de muncă teatrală — revigorat într-un mod impresionant — al cărui joc de ansamblu executat cu precizie și frumusețe, cu un stil de colectivitate unitară, modern și matur beneficiază de-astă dată de un argumentat răsunet la scena țării — cere cu necesitate o analiză în stare să nemurească spectacolul cu „Livada cu vișini", transcriindu-l pentru viitor, o critică descriptivă și totodată analitic-bilanțieră. Din păcate, din practica criticii noastre teatrale asemenea critici descriptive, studii analitice sînt păsări tare rare, încă.

În locul analizei, eu nu pot face altceva, decît să-mi exprim — cu o întărîtură publicistică ce poate părea a fi un loc comun — aprecierea, mea sinceră, prețuirea mea adîncă și felicitările mele venite din suflet și inimă cuvenite acestui colectiv care a fost în stare să se înalțe la cota îndatoririi date, să lucreze la un nivel în raport cu măreția ei : colectivului actoricesc minunat care a adus pe scenă **Livada cu vișini.** Pe viitor, consider că Teatrul Național tîrgu-mureșean — cu ambele sale secții — nu-și mai poate îngădui să coboare sub această stachetă valorică. Recordul artistic, piscul de nivel atins, calitatea obținută prin sîrg și trudă — obligă. Așijderea — înaltul rang de Teatru Național.

HAJDU GYÖZO

La izvoarele pure ale filosofiei lui Lucian Blaga

„Pustiitorul sociologism care a bîntuit în spiritualitatea românească nu a cruțat nici o valoare definitorie a acesteia. În primul rînd filosofia cu piscurile ei cele mai înalte : Lucian Blaga. Și nu întîmplător. Căci respingînd mărimile etalon se poate mai ușor opera la deturnarea spiritualității unui popor în direcții greșite și străine istoriei sale. Dogmaticii nu au uitat cum îi apărea lui G. Călinescu fapta constructivă a celui care a văzut lumina la Lancrăm : „Lucian Blaga este cel dintîi care a încercat să ridice un sistem filosofic integral, cu ziduri, cu **cupolă** și să dea acestei filosofii o aplicare la realitățile naționale". Că ochiul filosofic al lui Lucian Blaga a însemnat o „trezire" a spiritului omenesc este limpede pentru orice minte care se mișcă în orizontul gîndirii libere de „principii" lipsite de rațiune. Împlinirea a nouă decenii de la nașterea filosofului, poetului și dramaturgului Lucian Blaga a prilejuit o întîlnire cu Opera de excepție a acestuia pe meleagurile natale. Mă voi referi, în primul rînd, la întîlnirea cu Filosofia lui. Nu-i lipsit de importanță să precizez că după „Trilogia culturii" (reeditată în 1969 de E.L.U.) și „Trilogia cunoașterii" (reediată în Opere 8 la Editura „Minerva"), se află gata spre a se întîlni cu cititorii „Trilogia valorilor". Prin urmare, lucrările așa cum le-a elaborat filosoful sînt puse la îndemîna cititorilor și cercetătorilor.

Întîlnirea la care mă refer a avut loc în cadrul **Festivalului de poezie Lucian Blaga** aflat la ediția a V-a, în zilele de 17—19 mai, 1985 — Sebeș — Lancrăm.

În prima zi, vineri, 17 mai, a avut loc „Concursul de recitare a poeziei lui Lucian Blaga". În ziua a doua s-a desfășurat Sesiunea de comunicări : „Lucian Blaga despre conștiința istorică la români". Cadre didactice, cercetători din domeniul filosofiei și sociologiei de la catedrele de filosofie și sociologie din Cluj-Napoca și București, istorici și critici literari au analizat profunzimea și noutatea gîndirii filosofice a lui Blaga, universalitatea conceptelor pe care le propune Blaga pentru înțelegerea omului și a destinului său în lume. Fără teama de a exagera, vom afirma că, fără excepție, cei care au prezentat comunicări au fost călăuziți de spiritul d justiție pentru filosofia lui Blaga. Dar titlurile comunicărilor spun mai mult decît o apreciere generală despre conținutul analizelor. Iată autorii și titlurile : Pompiliu Teodor (Cluj-Napoca) : „Lucian Blaga și Epoca Luminilor" ; Al. Tănase : „Spațiul mioritic sau despre specificul național al culturii românești" ; Ion Aluaș (Cluj-Napoca) : „Lucian Blaga și problema istoricității" ; Mihai Ungheanu (București) : „Lucian Blaga și o istorie a exegezei literare" ; Vasile Sălăjan (Cluj-Napoca) : „Istorie și dramaturgie" ; Achim Mihu (Cluj-Napoca) : „Geneza conștiinței naționale în Transilvania" ; Liviu Zăpîrțan (Cluj-Napoca) : „Ideea unității naționale la Blaga" ; Vasile Muscă (Cluj-Napoca) : „Metafizică și istorie" ; Aurel Codoban (Cluj-Napoca) : „Conștiință filosofică sau conștiință politică" ; Petru Iluț (Cluj-Napoca) : „Personalitate și specific național"; Adrian Boeru (București) : „Lucian Blaga despre conștiința istorică" ; Adrian Riza (București) : „Receptarea contemporană a lui Blaga" ; Călina Mare (Cluj-Napoca) : „Lucian Blaga despre istoria științei" ; Racz Gozo (Cluj-Napoca) : „Receptarea lui Blaga în limba maghiară" ; George Gană : „Conștiința istorică în poezia lui Blaga" ; Ilie Bădescu (București) : „Mitul voievodal la Lucian Blaga" ; Tudor Cătineanu (Cluj-Napoca) : „Estetica blagiană" (titlu aproximativ) ; Ion Stroie (București) : „Nivelul epistemologic al raționalității blagiene" ; Mihai Mitu (București) : „I. B. Deleanu și conștiința națională ; opiniile lui Lucian Blaga".

Duminică, 19 mai, a fost vizitat satul Lancrăm unde, în vechiul cimitir este înmormîntat poetul și unde se află statuia dezvelită cu cîțiva ani în urmă.

Ce poate spune filosofia lui Blaga lumii de astăzi ? Acesta a fost un gînd care a fost prezent în conștiința tuturor participanților la cei douăzeci de ani de la nașterea lui. Din perspectiva românească el poate spune multe adevăruri peste care, din nenorocire, s-a trecut, spre paguba omului, cu vederea. Să cităm cîteva gînduri ale lui, gînduri care trebuie să fie și ale noastre : „Metafizica e o lansare de făclii aprinse în ultime abisuri și se repercutează în noi ca o „trezire". Noaptea din afară însă nu e totul. Mai este și o noapte lăuntrică a propriei noastre ființe. Cînd ochiul filosofic s-a îndrumat spre lăuntrul omului, s-a ajuns de asemenea la înțelegeri, cari, indiferent de priza lor sub raport absolut, au devenit și ele tot atîtea „treziri" pentru spiritul omenesc". E limpede locul pe care Blaga îl rezervă filosofiei : făurirea spiritului apt să se înțeleagă pe sine, pe de o parte, să înțeleagă universul, pe de altă parte.

Cele trei zile de mai la Sebeș și Lancrăm au fost zile-întîlnire cu Opera lui Lucian Blaga în variatele ei fețe. Stă în puterea iubitorilor culturii române ca Festivalul Blaga să devină o permanență.

ION STROIE

POEZIE

Călăreț stingher

Un poet care știe să-și distileze superior trăirile în cifrul figurărilor delicate, dar care știe, mai ales, să subsumeze ornamentul liniilor de forță ale trăirii este Ilarie Hinoveanu în „Călăreț stingher" (Ed. „Cartea românească", 1985). Sîntem în fața unei poezii a „devenirii în patrie" care readuce în cunoașterea noastră artistică un element de mult consacrat, dar totdeauna tulburător : este vorba de funcția magică a iubirii de țară, văzută ca o forță ce transcende sentimentele și ridică actul trăirii la o valoare rituală. Poetul, vorbind despre patrie, oficiază, și, în această postură ornamentul sau culoarea, cum ar zice Th. Pallady, ar fi „un surplus și adeseori un prisos". Notabil, efortul poetului de a evada din superficia vizualului strict, a peisajului (chiar dacă titlurile unor poeme sînt „peisaje" : „Fîntîna Basarabilor", „Seară ieșeană", „Porțile Bănie"), palpînd realitatea gravă a unei lumi înțelease mai ales pe calea meditației. Poemul „Acasă", cu care se deschide volumul, debutează cu o suavă descripție a fîntînii din poartă, a arțarului alb și a cailor ce-și așteaptă stăpînii trecuți în neființă, pentru ca poetul, în final, să extragă negativul clișeului, miezul subteran al imaginii, substanța : „Apuc în mînă frîiele și strig, / Par caii glasul să îl recunoască, / Dar nu pornesc, că e atîta frig / Și biciul are limbile de iască". Tonul pe alocuri elegiac, în toate grav, ține de conștiința că totul se modifică, se uită, se șterge, crește, se dezvoltă, trece, moare, se naște, există provizoriu, curge spre un viitor inexorabil, imposibil de a-l închide sau rezuma în arcul — oricît de vibrant — al unui vers. Patria, altfel spus, nu e o cadră frumoasă, dar înghețată, ci o perpetuă devenire, deci spor, dar și pierderi, fatale ca și veștejirea petalelor unei flori. Ce rămîne însă atunci cînd petalele zboară în vînt ? Rămîn elementele nevolatile, iar poetul ne atrage atenția tocmai asupra elementelor care ies din și se întorc în sămînță. Un peisaj de aprilie cu „vîrtej de flori" și cu urzire de brazde „rotind covorul avuției" peste întinderi de țară se încheie astfel ca o definiție : „De-o veșnicie în pămînt / Sămînța toarce somnuri moarte / Pe firea spicelor veșmînt, / Scînteie vieții mai departe". Feerie a restului dintr-un tren-iris cosmic, care închide și deschide un ciclu universal de viață.

Foarte frumoase poemele dedicate unor mari bărbați ai

CAP LIMPEDE

● SPECTACOLELE OPEREI ROMÂNE (săptămîna 10—16 iunie) ● Marți, 11 iunie, la ora 18, capodopera lui Léo Delibes — **Lakmé.** În rolul titular Silvia Voinea. Nicolae Bratu îl interpretează pe Gerald, iar Dan Zancu pe Milakantha. Dirijor Lucian Anca ● **Tosca** de Giacomo Puccini, miercuri, 12 iunie (ora 18), în aleasa interpretare a Mariei Slătineanu-Nistor. Din distribuție mai fac parte Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu, Valentin Loghin, Ștefan Teodorescu ș.a. Conducerea muzicală Cornel Trăilescu ● Anne Marie Vretos debutează în rolul **Giselle** din baletul omonim de joi, 13 iunie (ora 18). În rolurile principale mai figurează Ștefan Bănică și Irina Rosca. La pupitru Carol Litvin ● Cu concursul extraordinar al basului Constantin Gabor, neîntrecut în Don Bartolo, vineri, 14 iunie (ora 18), **Bărbierul din Sevilla.** Ștefăniță Lascu — Almaviva, iar Adriana Alexandru-Pop, de la Teatrul liric din Craiova, va fi Rosina. Emil Iurascu — Figaro. Dirijează Cornel Trăilescu ● În conducerea muzicală a lui Carol Litvin, sîmbătă, 15 iunie (ora 18), spectacolul **Cavalleria rusticana — Paiațe.** În Cavalleria debutează Ionel Voineag (Turiddu). Ceilalți interpreți: Mariana Stoica, Lucia Cicoară, Dan Zancu, Lucia Becar. În **Paiațe** sînt distribuiți Elena Simionescu, Ludovic Spiess, Vasile Martinoiu, Ștefăniță Lascu, Nicolae Constantinescu ● Matineul pentru copii de duminică, 16 iunie (ora 11) prezintă spectacolul **Micul coșar** de Benjamin Britten. Soliști ai Operei Române ca și copiii din corul „Voces primavera" dețin rolurile principale în această duioasă povestire. Dirijează Claudiu Negulescu ● Duminică seara (ora 18) baletul **Lacul lebedelor** avînd ca protagoniști pe Anne Marie Vretos, Florin Brînduș, Mihai Spiridonescu, Ioan Tugearu. Dirijează Lucian Anca.

● **Performanta unui teatru muncitoresc.** Faptul că Întreprinderea de confecții și textile din București are un club cu o bibliotecă mai mare decît aceea a unui oraș mediu de provincie și că în cadrul acestui club activează un teatru muncitoresc și un studiou de poezie nu constituie lucruri ieșite din comun în actualul climat al culturii de masă. Excepțională încă din start este însă ideea acestui teatru muncitoresc de a opta pentru poezia lui Nichita Stănescu și a crede pînă la capăt în marea ei putere de reprezentanță. Reușita totală a acestei curajoase asumări e un semn sigur că valoarea unei opere este o forță activă care lucrează continuu asupra conștiinței și sensibilității generale, că ritmul de receptare a noului a sporit atît de mult încît în condiții normale de evoluție a simțului estetic, iată, Nichita Stănescu este revendicat în mod firesc de gustul tinerei echipe de muncitori de

neamului (Eminescu, Horea, Tudor Vladimirescu, Mihai Viteazul), memorabil fixați, printr-o priză de înaltă combustie, dar în tonuri eterice, delicate, ca în vechea noastră iconografie pe sticlă. Cu astfel de tonuri, de obicei, se pictează flori. În revers, florile (pretutindeni prezente, aproape că nu e poem fără ele) capătă pregnanță de personaje lirice, acționînd după un epos aparte, intuit și destăinuit de poet. Este, ni se pare nouă, o sugestie a eposului colindelor, a eposului cîntecului popular de dragoste, cu invocarea florilor ca mesager, martor, simbol al trăirilor.

„Călăreț stingher", Ilarie Hinoveanu este un poet cu apariții rare, dar care totdeauna te răsplătesc.

ILIE PURCARU ■

Sub umbra unei păsări

Zgîrcită cu sine, cu aparițiile în public, fapt ce poate avea la origine o sumedenie de cauze (o elaborare, poate, prea îndelung cumpănită, o anume timiditate, sau neîncredere în valențele și virtuțile dialogului, inclusiv o anume pudoare, de aleasă ținută morală, și, nu în ultimul rînd, teama că, în întregul ei, o expoziție, mai ales o retrospectivă, se articulează, totuși, extrem de greu), **Elvira Micloș**, graficiană cu însemnate și vechi state de merit în grafica noastră din ultimii 30—40 de ani, se-ncumetă, iată, în pofida propriilor ei temeri, să ne ofere, la galeriile Orizont, un amplu eșantion dintr-un discurs artistic ce s-a alcătuit și s-a rostit, e drept, pe-ndelete, dar cu o surprinzătoare unitate de ton, de tensiune, de ritm. Compozițiile sale, degajînd o liniște înaltă, luminoasă și, în același timp, plină de taină, acut sensibilă și-acut senzorială, aflată parcă într-o continuă mișcare, aidoma unor dansuri fără de-nceput și fără de sfîrșit, surprind prin acuratețea liniilor mereu unduitoare, linii închipuind oameni-flăcări, oameni-flori, oameni-gînduri, oameni-sentimente. Substanța intimă a mai tuturor acestor compoziții, marcate de-un rafinament împins pînă-nspre limitele sale, este bucuria însăși a vieții, bucuria în fața luminii pure și-a sunetelor curate și prelungi, o fremătătoare reverie și o profundă poezie a formelor, a culorii, a armoniei. E limpede, Elvira Micloș se-apleacă asupra lucrului ei cu o imensă încărcătură de suflet, cu o nestrămutată încredere în puterea desenului de-a vorbi, de-a mărturisi, de-a instaura o atmosferă propice înnobilării interioare, aptă, inclusiv, să descopere sensuri noi pentru lumea și clipa ce ne-nconjoară. Lecturată astfel, retrospectiva sa este ca o fereastră deschisă-nspre oameni, o fereastră prin care privim nu numai în afară, ci și înăuntru. Ceea ce se vede este, metaforic vorbind, o pasăre albă în zbor larg, venind din înălțimi abia bănuite, și, totodată, umbra acelei păsări ce trece pe deasupra noastră, o umbră în care ne contopim cu o ciudată și frumoasă imagine a lumii ce ne înconpoară și pe care, iată, o descoperim așa cum artista ne-o dezvăluie.

VICTOR NIȚĂ ■

Probă de suflet

Piciu, filmul lui Iosif Demian (scenariul : **Mircea Diaconu**, imaginea : **Călin Ghibu**) este un fermecător, suav-strengăresc poem despre inocență, despre puterea ei de **a se apăra** pe sine, dar și de **a apăra**. Un sat din nord, strămutat cu totul la un fel de nede aparte — prilejuită de... așteptarea unei eclipse parțiale de soare ! — un sat din care vedem doar crîngurile proaspăt înverzite, o gîrlă buclucașă, care se desfereca de punți cu fiecare ploaie, dar mai ales oamenii, copiii, tinerii. Povestea se croiește în jurul unui personaj ciufulit și înalt de doi coți, soi de Nică a lui Ștefan a Petrei cu cravată de pionier, dar cu aceeași pricepere a graiului neauzit al pămîntului, al norilor, al animalelor. **Piciu**. Un băiețaș fără părinți, crescut de un bunic (amănunt peste care se trece repede), minte sclipitoare, imaginație nestrunită de nici o constrîngere. Imaginea dintotdeauna, ideală, a copilului. Piciu e școlar. Școala are un director **(Victor Rebengiuc)**, un director care joacă „statuile" cu copiii, dar și șah cu Panaitescu, „de sport" **(Horațiu Mălăele)**, care crede în castelele construite de Piciu în pădure la fel de mult ca în materialul didactic pe care îl procură cu ajutorul vînătorului satului. Frenezia lui pedagogică (pune întrebări copiilor în pădure întocmai ca la lecție) e simpatică, îngăduința sa funciară îl transformă într-un „domnu' Trandafir" ediție 1985. Mergem mai departe. Directorul e foarte aferat de organizarea „evenimentului" : au sosit dansatorii populari, copiii au învățat cîntece, sub conducerea profesoarei de muzică **(Diana Lupescu)**, a venit chiar și o rachetă „de agrement", pe care scrie foarte colorat Jumbo-jet. Tovarășa Veronica, și ea cadru didactic, are activitate la... făcut cozonaci. S-au adus și lucrările copiilor de la orele de lucru manual, spre a fi comercializate. Se caută ciuperci (pentru delicioasele tarte ale tovarășei Veronica).

Care e intriga ? „Intriga" se numește Marcel Butunoiu **(Răzvan Vasilescu)**, poartă mănuși decupate, din piele și pardesiu din păr de cămilă. Aduce cu un englez în vacanță. Pare să fie profesor de naturale, de vreme ce e specialist în „preparat" animale. Adică se pricepe să le împăieze. Talentul — discutabil, cum se va vedea la un moment dat, — și-l exercită pe un biet cocor, destinat cabinetului de zoologie. Butunoiu știe tot. E principial. Ridicol. Lipsit de sensibilitate și foarte singur. Nu se bucură de nimic. N-a avut copilărie, pentru că n-a știut să o aibă. N-a avut tinerețe din același motiv. Rolul său în film e acela de a contesta funcția de leader a **Piciului**. Și filmul știe să ne facă să detestăm acest rol, cu înduioșarea respectivă pe care ți-o smulge întreg portretul inocenței pe care, în egală măsură, **Iosif Demian, Mircea Diaconu, Călin Ghibu** și **Răzvan Rădulescu** (copilul) îl compun.

Filmul vorbește mult prin imagine (lucru explicabil prin experiența de operator a lui Iosif Demian), ca și prin ceea ce reține coloana sonoră (semnată de **Daniel Russu**) în afara postsincroanelor eroilor principali. Forfota tîrgului, frînturi de dialoguri, unele doar deduse din mișcarea buzelor, un copil care mîngîie penele cocorului ucis, într-o scenă centrată pe cu totul alt dialog și altă mișcare, același copil, cerînd de cîteva ori, timid, „să îngropăm cocorul aici, în pădure", gestul pedant, snob aproape, al scoaterii mănușilor de piele (Răzvan Vasilescu), zîmbetul Piciului, așa, fără cauză și fără scop... — deci **detalii**, decupate cu multă sensibilitate și inteligență în pasta densă, dar nu opacă, a filmului.

Inutil să punem ierarhii în interpretarea actoricească, atîta timp cît fiecare dintre interpreți s-a ridicat la nivelul global al filmului : acela de fermecătoare comedie duioasă, dublată de resursele unui realism sever, dar prizat prin surdinele ironiei necaustice.

Piciu — un film de suflet, o probă de suflet, o poveste foarte simplă, despre o zi în care un copil minunat a fost jignit în puritatea lui de un așa zis dascăl și pe care îl împacă, într-o emoționant-stîngace imagine finală, un adevărat dascăl **(Horațiu Mălăele)**, printr-o simplă îmbrățișare. Un fel de a cere iertare, în genunchi, celei mai trecătoare dintre vîrste.

TANIA RADU ■

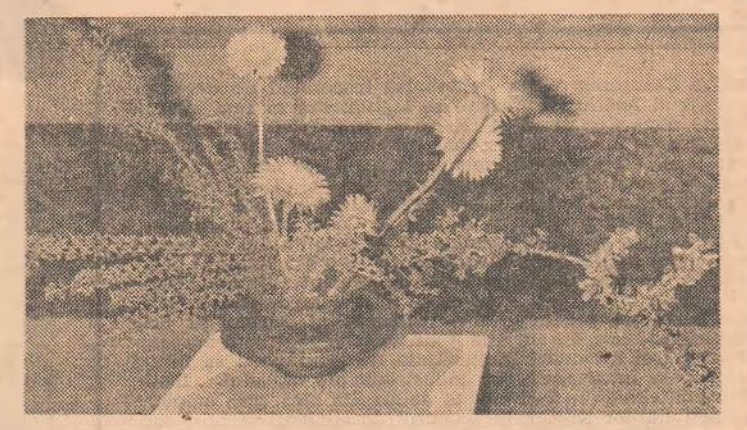

CAP LIMPEDE

la I.C.T.B. în timp ce, în mod paradoxal, asimilarea lui Blaga sau Ion Barbu (bruiată la timpul optim) încă mai continuă. Înscriindu-se în efortul general de valorificare a moștenirii stănesciene, spectacolul de poezie realizat la clubul I.C.T.B. ar putea fi un punct de referință a ceea ce, mai devreme sau mai tîrziu, trebuia să se întîmple: poezia lui Nichita Stănescu se află în drumul ei sigur spre larga receptare de masă.

N-a fost însă deloc ușoară sarcina pe care și-a luat-o tînărul Cornel Ciomîzgă de a decupa din întinsa operă stănesciană acele versuri care să dea coerență și puls dramatic unui spectacol de teatru poetic pe care tot el l-a regizat și care a atins în cele mai izbutite momente ale sale înalte cote valorice. Nu mai puțin dificilă a fost și aventura în care s-au angajat tinerii actori de la I.C.T.B. Dan Popoviceanu, Florentina Constantin și Edi Iordache de a juca rolul celor trei personaje, El, Ea și Sinele, într-un spectacol numit chiar așa „Sinele dezbrăcat de sine însuși", spectacol în care atît muzica (Liviu Prossi) cît și lumina (Doru Popoviceanu și Mihai Tudor) au contribuit esențial alături de cele trei obiecte esențiale ale decorului, cubul, clepsidra și cartea, la construirea inconfundabilului univers al poeziei stănesciene. Prestația tuturor compartimentelor spectacolului a fost atît de bună, trăirea tinerilor actori atît de convingătoare încît aveam în timpul jocului senzația rară că sîntem noi înșine martorii privilegiați ai unei noi cosmogonii, că am devenit prin cuvîntul stănescian colaboratorii „celui mai tainic secret : acela că existăm".

La sfîrșitul spectacolului s-a realizat în mod spontan un moment cu adevărat festiv în care protagoniștii și invitații au colaborat la susținerea unui profitabil colocviu asupra destinului actual al teatrului muncitoresc. S-au spus lucruri extrem de frumoase și profunde încît mi se părea că e o pură întîmplare faptul că locul în care le auzeam era clubul unei întreprinderi și nu o înaltă instituție de cultură sau mai degrabă că acel club munctioresc s-a contaminat de ființa versurilor rostite pe scena sa în atît de înaltă măsură încît a devenit chiar o importantă instituție de cultură **(Ion Zubașcu)**.

În prestigioasa colecție **Biblioteca de filosofie a culturii românești** care apare la editura Eminescu sub îngrijirea criticului și istoricului literar Valeriu Râpeanu a apărut volumul de OPERE aparținînd lui Constantin Antoniade. Selectarea studiilor, prefața, nota asupra ediției, comentariile sînt semnate de Ion Mihail Popescu.

Cronica literară

Amintirea unui poet

Șapte luni și jumătate ne mai despart de centenarul morții lui Grigore M. Alexandrescu, cel cu care Ovid Densușianu își încheia a sa istorie a literaturii române sub titlul **Poezia în ascensiune de modernizare**. În 1967 (3 august) Șerban Cioculescu publica în **Gazeta literară** articolul **Pe urmele lui Grigore Alexandrescu**. Așa-și intitulează și Petre Gheorghe Bîrlea cartea sa apărută în 1984 la Editura Sport-Turism, de altfel în cadrul colecției cu acest nume, inaugurată în 1978.

Se mai poate scrie ceva în legătură cu biografia lui Grigore Alexandrescu căreia G. Călinescu îi dedică aproape o sută de pagini în studiul său din 1955, retipărit în 1962 și 1983 **(Opere, 17)**? „După ce marele istoric și critic literar a cercetat, cu echipa de colaboratori de la institutul care-i poartă numele, nenumărate acte, fotografii, clădiri și locuri legate de biografia poetului tîrgoviștean, descoperirea unor documente inedite a fost posibilă numai în condițiile în care colecțiile muzeistice, fondul documentar și arhivistic s-au reorganizat după principii noi, științifice. În felul acesta, cercetători locali ca Radu Gioglovan, Mircea T. Georgescu, Gabriel Mihăescu, Eugen Fruchter, Mihai Oproiu, Constantin Manolescu și alți îndrăgostiți de istoria și cultura fostei cetăți de scaun a Țării Românești au avut posibilitatea să lumineze noi aspecte din viața marelui fabulist, prin contribuții prea puțin cunoscute, din păcate, de marea masă a cititorilor". Direct despre Grigore Alexandrescu a scris numai Radu Gioglovan în revista **Limbă și literatură**, vol. XIX, 1968, însă „contribuțiile" sale sînt puține.

Data nașterii poetului este incertă. În **Amintiri despre Grigore Alexandrescu** Ion Ghica susține că-l întîlnise la școala deschisă în 1831 de J. Vaillant, cînd avea 17 ani, se născuse deci în 1814. Pe aceasta o alege Petre Gheorghe Bîrlea. În registrul de căsătoriți pe anul 1860 al bisericii Sf. Voievozi din Focșani i se dă vîrsta de 45 de ani, ceea ce înseamnă că s-ar fi născut în 1815. În actul de moarte din 1885 apare vîrsta de 75 de ani, din care se deduce că s-a născut în 1810. Aceasta e data pe care o alege G. Călinescu și la care ne oprim și noi. Mama lui Grigore Alexandrescu a murit în 1820. Tatăl său va trăi în continuare opt ani cu Safta, fiica răposatului Dimii Craiovescu, care-i înmulțește familia cu încă cinci copii nelegitimi. A murit în 1829. Copiii din căsătoria cu Maria erau: Nicolae (născut, după un arbore genealogic al familiei prezentat mie de poetul Matei Alexandrescu în 1974, prin 1804, mort în 1889), Ion (1806—1877), Safta, măritată cu Iancu Bărbătescu, născută în 1808 și Alecu (1814, deci acest an nu e bun pentru Grigore. 1909). Așadar, în 1829, numai Grigore și Alecu aveau sub douăzeci de ani, 19 și 15. Poetul n-a suportat certurile fratilor cu „mama" lor vitregă pentru avere și s-a strămutat la București. Ghica pretinde că în 1831 Alexandrescu știa să recite toate poeziile lui Iancu Văcărescu apărute într-o broșură în 1830, **Ceasornicul îndreptat, Odă la stema țării, Primăvara amorului** etc. În realitate numai **Primăvara amorului** figurează în culegerea **Poezii alese** din 1830. Putem admite că tot atunci Alexandrescu a trimis lui Iancu Văcărescu epistola sa publicată în 1838 și la care Văcărescu răspunde la 24 august 1837? Amintirile lui Ghica sînt aproximative, în 1837 Alexandrescu nu era în București, iar memorialistul însuși lipsea din țară. Totuși Ghica spune că Alexandrescu i-a recitat doar scene din **Andromaca** și **Febra** de Racine, nu, cum citim în Petre Gheorghe Bîrlea, că ajunsese cu vremea „să știe pe de rost **Andromaca, Phaedra** (sic), **Athalia** de Racine, **Meropa** de Voltaire".

Bună la Petre Gheorghe Bîrlea este reconstituirea călătoriei lui Alexandrescu împreună cu Ion Ghica în 1842 la mănăstirile de peste Olt. Cităm cîteva glose : „O ciudățenie dendrologică au constituit-o imensele păduri de nuci sălbatici, ale căror urme se mai zăresc și astăzi și de la care și-a luat numele cea mai importantă mănăstire din Țara Românească, Cozia. E drept că numele ei actual este turcesc, koz însemnînd nucă în limba turcă, dar fiindcă în secolul al XV-lea cuvintele turcești nu pătrunseseră pe aceste meleaguri, lingviștii consideră mai probabilă influența cumană sau pecenegă. De precizat că în documentare apare și cu numele românesc Nucet...". Nu are turnuri, cum spune poetul, ci turle. Mănăstirea Tismana avea tot grîul din ținutul Jalesului care e numele vechi al Gorjului. Numele Severin nu vine de la împăratul Septimius Sever, înseamnă nordic. Virful unui munte din Banatul de Severin se numește Scorilo, nu de aici vine și numele de familie Scorei de pe un mormînt de la mănăstirea Polovragi ? E o întrebare ca și aceea dacă numele Sinaia vine de la peninsula Sinai vizitată de spătarul Mihai Cantacuzino, întemeietorul mănăstirii Sinaia.

Nu putem fi de acord că la 1848 „figura cea mai compromițătoare o făcuse Heliade, fostul protector și actualul dușman al lui Alexandrescu". Eliade a fost, orice s-ar zice, capul revoluției de la 1848, în vreme ce Alexandrescu a avut atunci o poziție moderată, mai mult de spectator. De aceea era sfătuit să nu denunțe pe membrii guvernului în momentul cînd aceștia se aflau refugiați la Tîrgoviște „pentru că și dumneata ești tîrgoviștean ca și mine (Ioan Gherghescu, vărul său) și porți sînge de patriot, iar nu de trădător fraților tăi...".

Grigore Alexandrescu s-a însurat la 50 de ani cu Raluca Stamatin, o femeie de 26 ani. E de presupus că soții și-au scăzut amîndoi vîrsta, el cu cinci ani, ea cu zece. Era o diferență între ei de 24 de ani. Alexandrescu fiind aproape de două ori mai mare. Totuși soția a murit înaintea soțului, la vîrsta de 45 de ani, în 1879, de cancer. Poetul i-a supraviețuit șase ani. La 22 august 1861 i se născuse o fiică, Anghelina, după ce fusese lovit de o boală fără leac, îndată după căsătorie, provenită, s-a crezut, din mătrăgună, strecurată într-un borcan de dulceață de o fostă prietenă, Marița Berlescu. Dar poliția nu a putut dovedi nimic. Poetul se va clătina între realitate și eroare, cu remisiuni, douăzeci și cinci de ani. Anghelina a trăit pînă în 1906 și a avut trei copii. A murit tot de un cancer și tot la 45 de ani.

Din bibliografia lucrării lui Petre Gheorghe Bîrlea lipsesc două articole importante: cel al lui Pompiliu Eliade din **Revue des Deux-Mondes** (15 decembrie 1904): **Grégoire Alexandrescu et ses maîtres français** și cel al lui G. Ibrăileanu din cursul de **Istoria literaturii române moderne** (1910—1911) publicat în **Opere**, VII, 1979. Pe editoarea Ghiacioiu o chema Victoria, nu Viorica.

AL. PIRU ■

Complexul studențesc „Tudor Vladimirescu" e un adevărat oraș în oraș

Pentru noua Politehnică s-au cheltuit mai multe
poată fi d

Cine și-a purtat pașii pe aceste vaste culoare și monumentale scări nu poate să spună că n-a depins decît de el pentru a fi un bun inginer

O exemplară concreti
cu cercetarea și product

Platform

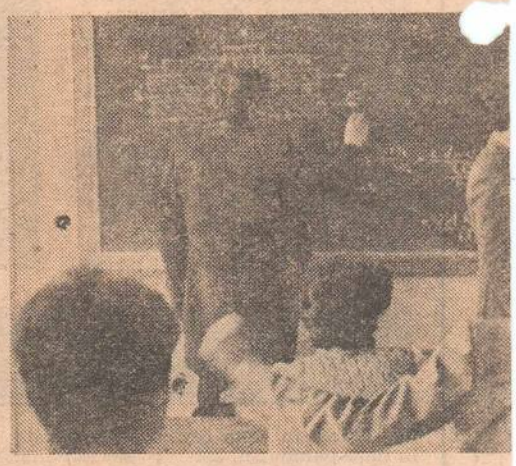

Liniște, au început examenele ! Parcă se aud

În cea mai mare cantină studențe

Între mijloacele de a rămîne mereu tînăr, învățătura de carte e cel mai sigur. Cine nu osenește niciodată să descopere lumea își păstrează nealterată imaginea tinereții. Numai ochii minții, singurii care văd mai departe, pot să întrezărească simburele de adevăr din mitul eternei tinereți. Și numai acolo unde învățătura nu-i simplu divertisment și nici o oarecare îndatorire socială, încheiată cu obținerea unei diplome cu semnătură cît mai amplă și ștampilă cît mai accentuată, vîrstele intelectuale adeverese faptul că învățătura nu e decît întotdeauna un drum, cum s-a și zis, întotdeauna un orizont. Între aceste vîrste, cea mai de preț a fost și este, desigur, calitatea de a fi un perpetuu student.

Iașii s-au ridicat ca mare centru cultural, în rîndul orașelor țării, între altele și pentru că mulți dintre cei ce-au învățat aici au știut să rămînă studenți toată viața. Apare, așadar, cu o semnificație aparte faptul că în orașul acesta în care s-a ridicat prima Universitate românească, în ultimii cîțiva ani s-a trecut la înfăptuirea unei ctitorii de-a cărei importanță lumea abia urmează să înceapă să-și dea seama. De fapt, încă de pe-acum se poate afirma că prin această inițiativă și prin efortul de împlinire a unei ctitorii de o asemenea anvergură învățămîntul superior românesc trece pe calea pe care nu depinde decît de propriile-i resurse creatoare spre a atinge desăvîrșirea. Căci printr-o cheltuială de mai multe miliarde de lei, aici, la Iași, toate condițiile materiale i-au fost asigurate.

Pe malul sting al Bahluiului, pe unde ieșenii ar zice că ieri, parcă, se mai vedeau case povîrnite de apăsarea anilor și, din loc în loc, niște stufărișuri, locul a fost curățat și nivelat și pe el au prins să se înalțe adevărate palate, sediile celor șase facultăți ale Politehnicii ieșene. Începînd de la Podul Roșu, pe lîngă firul subțire de apă al Bahluiului defilezi pe mai bine de un kilometru prin fața acestor zidiri zvelte, elegante, albe, ca prin fața unor generali tineri și de pe-acum glorioși. Oricît de modernă ar fi linia acestor clădiri, ea a fost temperată cît să aibă o anume sobrietate și să poată impune, din capătul locului, respect. Și lumina cea dulce a Iașilor se adună în ferestrele largi ca mierea în stupi. Înăuntru, prin vaste coridoare, pe scări monumentale, chiar am zice că zumzăie niște stupi uriași, citim în ochii celor ce trec pe-alături, cînd bucuria nereținută a triumfului deplin, cînd o imperceptibilă îngîndurare, nu lipsesc nici cîțiva dintre aceia ce uită că nu ajută la nimic să-ți rozi unghiile și am înțeles : e sesiune de examene. Poți să bănuiești cum dincolo de uși pulsează lin cuvintele răspunsurilor la întrebări.

De la profesoara Cameluța Beldie, rector al Institutului Politehnic, precum și de la prorectorul Constantin Șerbescu, aflăm că ridicarea acestui nou ansamblu edilitar al Iașilor, destinat învățămîntului tehnic superior, a început în 1976, la indicația secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noua Politehnică însemnînd un exemplu strălucit al fertilității cu care se legitimează în fața istoriei anii de după Congresul al IX-lea al partidului, ani care în conștiința națională pe drept cuvînt reprezintă Epoca Nicolae Ceaușescu. Platforma Politehnicii ieșene, așa cum se înfățișează ea astăzi, aproape definitivată și urmînd a se contura exact în viitorul apropiat, are o alcătuire izvorîtă din concepția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind integrarea armonioasă și benefică a învățămîntului cu cercetarea și producția. Prin anvergura cu care s-a împlinit acest principiu aici, la Iași, fără îndoială că noul ansamblu politehnic este unic, după cum ni se spune, nu numai în țară. Apropierea de producție n-a însemnat nicidecum că prin ridicarea noilor sedii ale sale Politehnica a venit mai aproape cu vreo trei kilometri și jumătate de locul unde se întind majoritatea întreprinderilor industriale ale orașului. Institutul Politehnic din Iași este al doilea din țară, prin amploarea activităților sale, prin numărul de studenți și profesori, și cu o mîndrie lesne de înțeles ni se spune că el s-a situat, nu demult, pe primul loc în competiția cu celelalte centre universitare, în ce privește numărul de brevete. Prin felul în care a știut să se implice în rezolvarea unor probleme tehnice de interes fie local, fie național, noua Politehnică din Iași a reprezentat și se străduiește să reprezinte un model.

Beneficiind din plin de atenția pe care o acordă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, de recomandările formulate cu prilejul vizitei de lucru întreprinse în județul Iași, Politehnica „Gheorghe Asachi" și-a conturat sub numele său venerabil o înfățișare cu totul nouă și năzuinți la care altădată nu avea acces.

Țara a avut și are oameni de incontestabilă valoare iar tot ceea ce s-a cheltuit aici pentru punerea în lumină a acestei avuții naționale care este însăși inteligența obligă la rezultate de autentică performanță. Totul obligă : și sălile de cursuri și seminarii, și bibliotecile, și laboratoarele, și stațiile-pilot sau numeroasele ateliere de microproducție.

Între amfiteatre și uzine, în primii ani de facultate studenții s-ar zice că sînt încă niște copii care înaintează cu o mînă în mîna tatălui și cu o mînă în mîna mamei. Apoi se avîntă, în ultimii ani, cîștigînd puterea de a înainta singuri și de-a întrezări sclipătul unei idei originale și de-a îndrăzni spre fapte a căror însemnătate este cîteodată atît de evidentă că poate să scufunde un continent de vorbe. În măsura în care izbutesc să crească astfel, ei reușesc să cucerească nepieritoarea tinerețe de spirit care nici nu se macină ca piatra, nici nu se face pulbere ca lemnul, nici nu ruginește ca fierul. Iar cine reușește să trăiască astfel va fi învățat pînă la capăt lecția profesorilor lui : a fi mereu student !

Fotoreportaj de **ELENA GHERA** și **DUMITRU ELIADE**

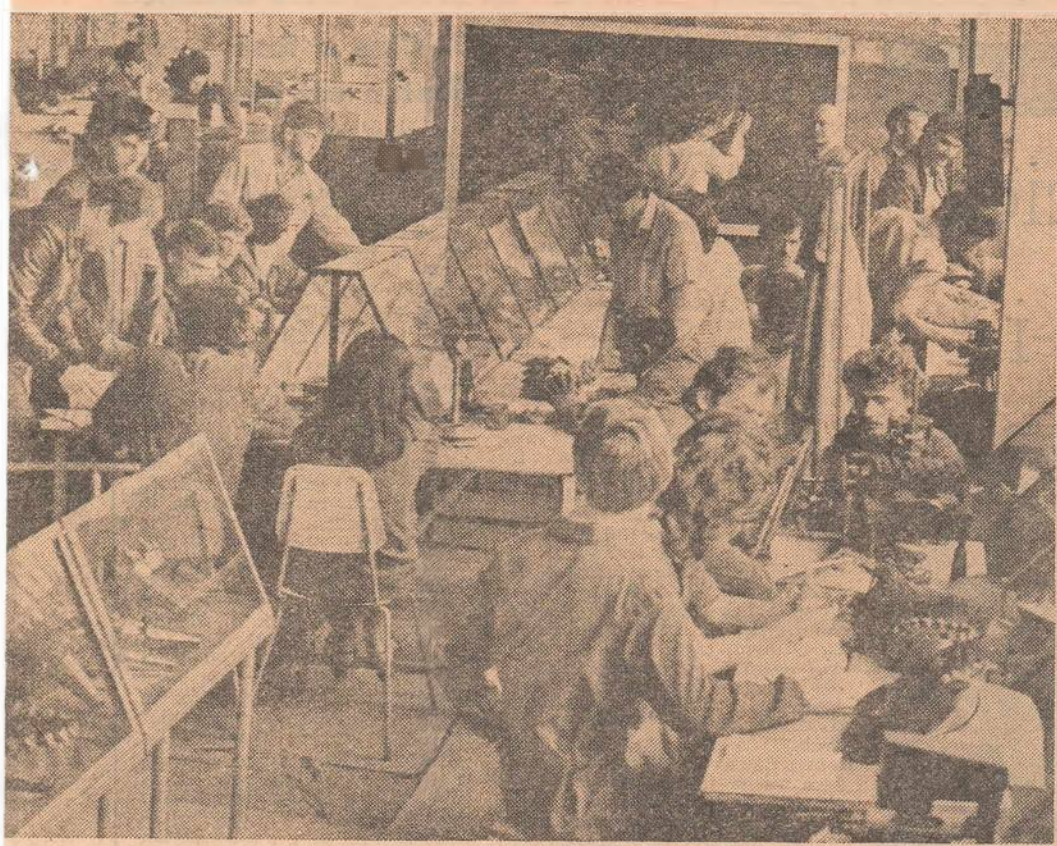

de de lei și iată cum arată unul dintre laboratoarele ridicate aici pentru ca pagina de carte să tă mai aproape de inima realității, de cerințele vieții

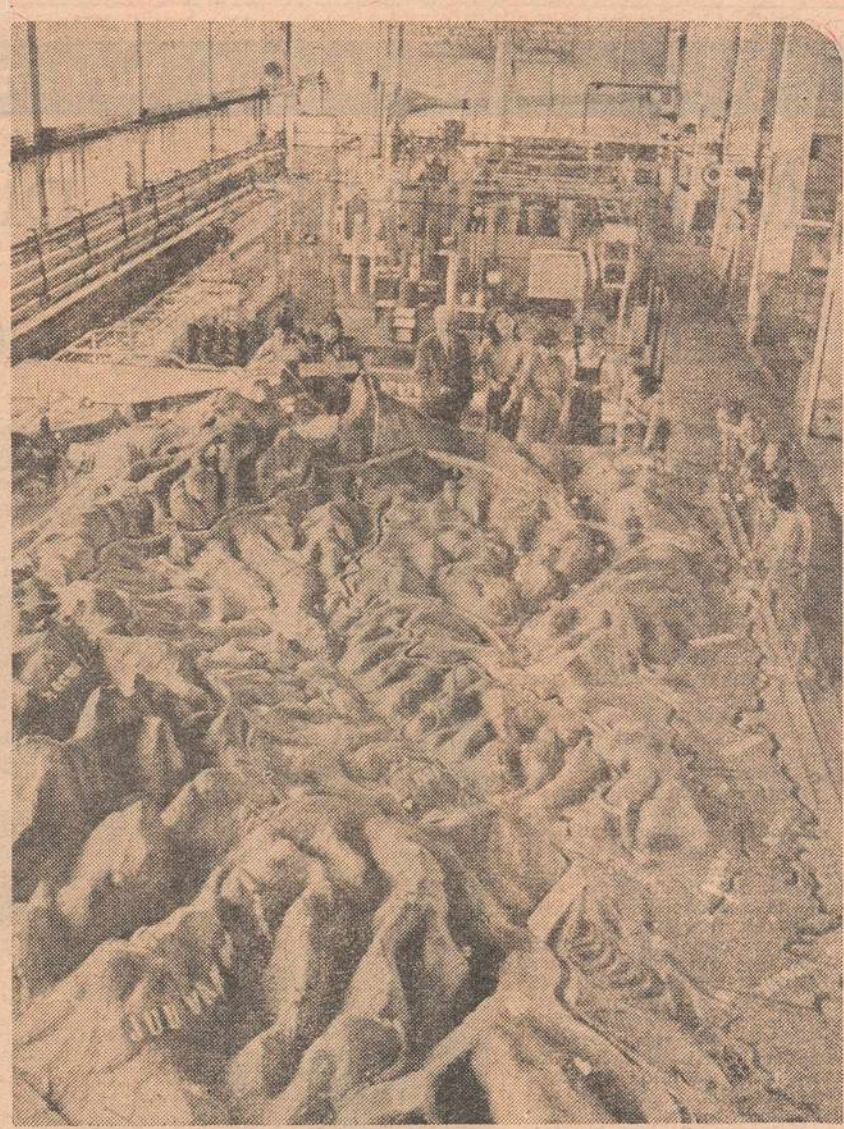

Pe această machetă hidrotehnicienii din cadrul Politehnicii au cercetat și au găsit calea ca județul Iași să nu mai fie unul dintre cele mai sărace județe ale țării în privința apei

e la Iași a integrării învățămîntului
o mîndrie a școlii superioare românești

Politehnicii

învăța nu înseamnă nicidecum a uita să zîmbești !

Noua Politehnică din Iași a fost proiectată, în bună măsură, chiar de către profesorii și studenții de la Facultatea de construcții

pulsează, lin, cuvintele răspunsurilor la întrebări...

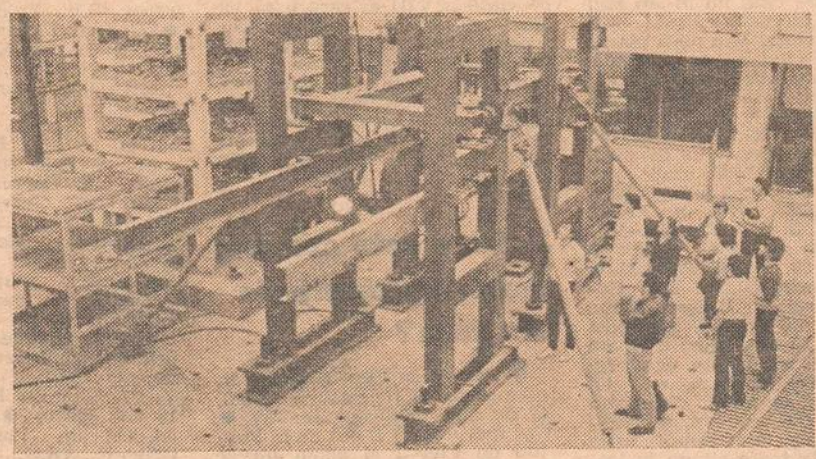

Minișantierele viitorilor ingineri constructori

A locui într-un cămin care s-a situat pe primul loc în întrecerea de bună gospodărire și înfrumusețare este o mîndrie la care se ajunge greu, căci lupta e mare

ă din țară mîncarea este, fără îndoială, ca la mama acasă

După orele de microproducție studenții par niște sportivi veniți de la un antrenament în care au deprins secretele unor reușite de performanță

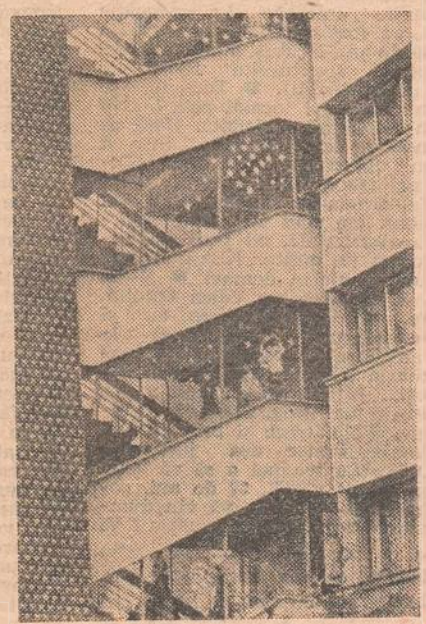

Extemporal neasteptat, fundamental

Mănăstire-ntr-un picior, ghici, ciuperçă, ce-i?

Poate că acest extemporal la cultură generală trebuia gîndit altfel. Poate că aici ar fi avut ceva de spus și Centrul de cercetări sociologice sau mai știu eu ce organism științific mai dedat la astfel de acțiuni de masă. Poate că răspunsurile cuprinse în carnetul nostru de reporter ori caligrafiate mai mult sau mai puțin citeț pe paginile de maculator de către două loturi de elevi, ar trebui interpretate de vreun calculator cu nume format din consoane și numere. **Metodologia testării.** O fi existînd acest obiect de studiu ? Cu siguranță. Probabil și niște tomuri impunătoare, în care toate întrebările noastre — întrebări post festum, de fapt și de aceea constructive numai în parte — își vor fi aflînd răspuns. În ce ne privește, întîiul principiu din (a noastră) metodologie a testării pare să fie **curiozitatea.** Impulsul de a ști ce știm, ce știu semenii noștri, ce mai știu din cele învățate mai demult ori mai de curînd, cît de des sînt ei puși în situația de a-și actualiza niște cunoștințe pe cît de elementare, pe atît de fundamentale. Al doilea, tot în ordinea principiilor, am dorit să fie onestitatea. „Dar de ce m-ați ales tocmai pe mine ?" — replică uimit — indignată, devenită aproape refren al dialogurilor purtate pe stradă, într-o unitate de Frizerie-Coafură, în cîteva magazine sub pretextul unor cumpărături reale sau inventate ad-hoc (evident din categoria celor imposibile : cum ar fi țesăturile în dungi alb-albastru, gen marinar), în parcul Cișmigiu, într-o duminică mirosind puternic a bujori, într-o stație de metrou. „V-am ales la întîmplare". Ce poate fi mai onest decît hazardul ? Prea puțin convinși, interlocutorii refuzau politicos sau jignit, uneori (rar, ce-i drept, pentru că, hazard-hazard, dar ochiul alege și singur) obraznic. Sau, dimpotrivă, nu refuzau, și atunci curiozitatea se afișa spontan și pe fețele lor și... gata testul.

Am testat, folosind același set de întrebări, și grupuri omogene de indivizi : clasele a VIII-a A și B de la Școala generală „Vasile Alecsandri" nr. 118 din Capitală, precum și clasa a X-a E de la Liceul industrial de construcții nr. 22. Așadar, copii în vîrstă de 14 și, respectiv 16 ani. Apoi, la Uzinele Republica, ne-au răspuns la întrebări 10 oameni ai muncii, de vîrste și profesiuni diferite.

„V-am ales la întîmplare. Nu ne interesează în mod deosebit identitatea dumneavoastră, ci mai ales vîrsta și meseria".

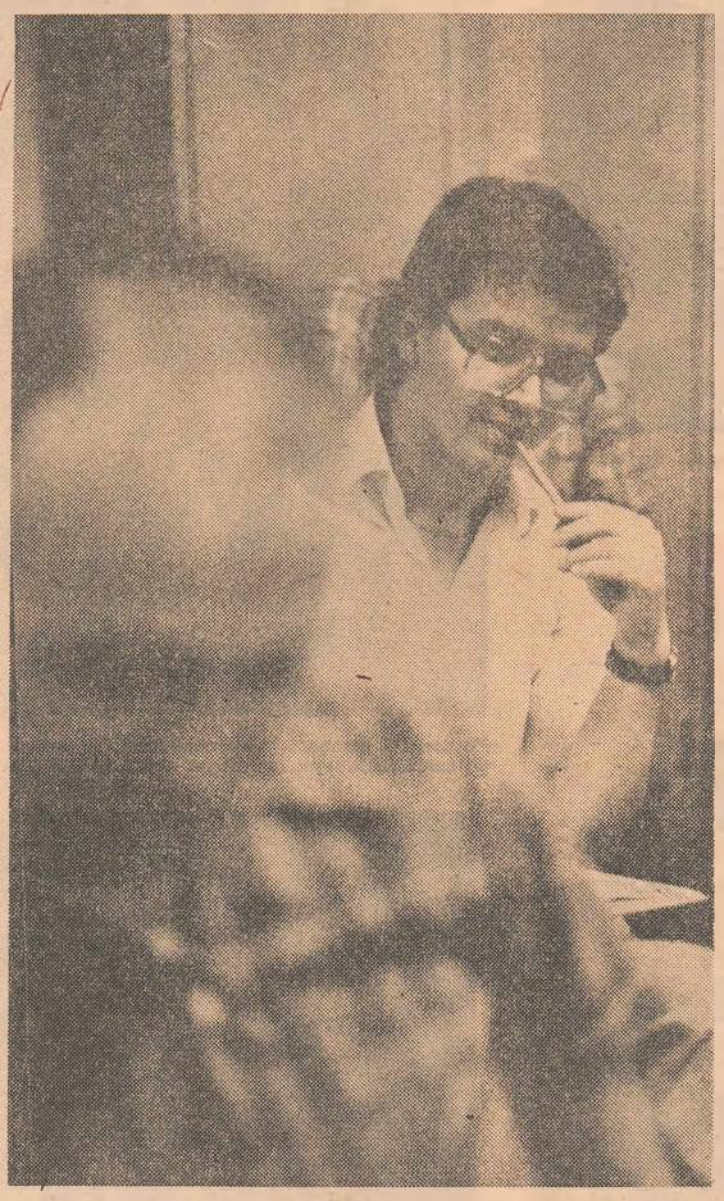

Fotografii de PAUL AGARICI

1. Prin ce județe trece Oltul de la izvor pînă la vărsare ?

● **Oltul** ? Păi precis că prin județul Olt... Ar mai fi Argeș... Cam asta ! (T.V., 28 de ani, electrician) ● A, nu ! Săriți peste asta. Ați zis că aveți mai multe întrebări. La geografie n-am fost niicodată tare. (M.B., 20 de ani, lăcătuș, student la seral al Institutului Politehnic din București). ● Dar de ce mă întrebați tocmai asta ? Nu m-am gîndit niciodată. Dacă aș avea o hartă în față... Știu și eu ? Să zicem : Olt, Dolj, Slatina (sic !), Teleorman... Nu, Teleorman nu scrieți, că nu sînt sigur. De cînd cu noua împărțire teritorială, mi s-au mai încurcat în minte. (C.A., 25 de ani, tehnician dentar) ● N-am fost niciodată pe Valea Oltului. Tocmai că ne gîndeam, eu și nevastă-mea, să mergem la vară. Am un văr care are mașină și e burlac, așa că începeam toți... A ! Să vă răspund... E, asta e mai greu. Cred că e Brașov, Sibiu, trece și prin Olt, că de-aia îi zice **așa** județului, Dolj... La toamnă o să vă spun mai mult. (R.G., 37 de ani, cofetar) ● De unde vă vin dumneavoastră întrebările astea ? Vi le dă de la școli ?... Nu știu duduie, că am terminat cam demultișor cu școala. Sînt om bătrîn, cu nepoți la școală. Prin ce județe ?... Păi, Olt, Mureș, Sibiu... (E.M., 59 de ani, instalator) ● De cînd nu m-am mai gîndit la lucrurile astea ! Știți cum e cu viața. Mie mi-a plăcut geografia cînd eram la școală, dar am cam uitat, că acum am și doi copii, gospodărie, cumpărăturile tot eu le fac, că soțul e cam ocupat... N-aș vrea să mă fac de rîs să spun vreo prostie... A, cîteva doar ? Păi, stați așa, eu zic că Olt, apoi județul Brașov, Prahova ? Nu, nu cred. Ăla, cum îi zice, Rîmnicu-Vîlcea, și cam asta cred că pot să zic. (E.F., 29 de ani, casnică) ● Pe unde trece Oltul ? Da. Covasna, Harghita, Brașov, Sibiu, Olt. (C.P., 46 de ani, specialist sculer) ● Norocul meu e că am o fată în clasa a opta, ca să fiu sinceră. Deși e mare, eu tot mai o ajut la lecții, că e cam lăsătoare. Da' are cap, să știți ! Numai că așa e cu copiii ăștia care are de toate cît nu le trebuie. Oltul... Ziceți așa : județul Olt, Vîlcea, Brașov, Dolj și pe-acolo pe sus, cred că Mureș. Nu le-am zis eu în ordîne, da' cam asta cred că e. (H.M., 40 de ani, vatman) ● Mureș, Sibiu, Alba, Vîlcea, Olt. (G.G., 36 de ani, subinginer).

„De cînd nu m-am mai gîndit la lucrurile astea !..." O simplă exclamație, în care se amestecă și un pic de regret, așa ca o amintire a fostei fetițe cu funde, destul de silitoare cîndva. O exclamație în care se citește și o vagă vinovăție, părerea de rău pentru un grăbit abandon, o timidă încercare de disculpare. Într-adevăr, nu-i ușor să recompui fără hartă drumul Oltului de la izvor către vărsare. Dar nici atît de greu cum s-ar crede din consemnarea acestor răspunsuri. Anticipînd unele din concluziile extemporalului nostru, vom spune că această întrebare, ca și multe din cele ce vor urma, s-au dovedit a fi de competența aproape strictă a... elevilor. Nu știți prin ce județe trece Oltul ? Simplu ! Intrați în prima școală generală care vă iese în drum, căutați un elev de clasa a VIII-a, care o să vă spună ca pe apă : **Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu, Vîlcea, Olt, Teleorman.** Soluția aceasta de informare trebuie să fie bună, dacă ne ghidăm după răspunsurile scrise ale elevilor claselor a VIII-a de la Școala generală nr. 118 „Vasile Alecsandri" din capitală. Așadar, uităm !

2. Care este cea mai mare hidrocentrală din țară ?

● Porțile de Fier. E făcută în colaborare cu Iugoslavia. (C.A., 25 de ani, tehnician dentar) ● Cea mai mare ? E cea de la Porțile de Fier I și acum mi se pare că s-a dat în folosință și Porțile de Fier II. (B.V., 22 de ani, tapițer) ● Nu știu exact care e cea mai mare, dar una din astea : Argeș sau Porțile de Fier. Cred că mai degrabă a doua, e făcută împreună cu iugoslavii. (E.M., 59 de ani, instalator) ● Porțile de Fier I și II (I.R., 21 de ani, vînzătoare) ● Porțile de Fier și Someșul. (T.I., 34 de ani, frizer).

După cît se pare, hidrocentrala de la Porțile de Fier e bine cunoscută. Cu excepția a trei subiecți și, dacă nu luăm în considerare ezitări cum sînt cele redate mai sus, constatăm cu bucurie o covîrșitoare majoritate a răspunsurilor corecte, indiferent de vîrstă, meserie. Satisfacția noastră, chiar dacă nu oferă cine știe ce material gazetăresc, rămîne însă ca un punct de plecare pentru speranța că peste opt sau zece ani, cînd actualii elevi de clasa a VIII-a sau a X-a vor fi demult absolvenți, vor dovedi că nu au uitat nimic din ce știu acum.

3. De ce trebuie să fii cinstit ?

● Ca să capeți încrederea prietenilor (G.S., 16 ani, elev) ● Trebuie să fii cinstit pentru că viața va fi frumoasă și plină de satisfacții. (B.T., 15 ani, elev) ● În primul rînd așa e normal, iar în al doilea rînd, ce pretenții am avea ca alții să fie cinstiți cu noi ? (E.F., 29 de ani, casnică) ● Cinstea este de fapt o noțiune abstractă, pe care însă toți am putea-o transforma în realitate. A fi cinstit înseamnă înainte de toate a nu te minți pe tine însuți. Fiecare gest, fiecare faptă trebuie să-ți lase gustul datoriei împlinite și nu rușinea sau remușcarea. A fi cinstit, cred că echivalează cu a fi fericit. (D.G. 20 de ani, studentă) ● Trebuie să fii cinstit pentru că numai astfel te poți numi om, poți să trăiești și să muncești în mijlocul oamenilor. (S.Z., 16 ani, elev) ● N-aș vrea să spun fraze de circumstanță. Mă gîndesc la copilul meu. Cînd va fi mare, cred că n-am să-i dau definiții, ci exemplul unei vieți cinstite dusă de mama și tatăl lui. Va fi poate suficient. (L.M., 26 de ani, merceolog) ● Trebuie să fii cinstit ca să nu minți. Și pentru ca să nu se supere mama (I.G., 7 ani, elev în clasa I) ● Fără cinste nimic nu are preț. Cinstea este măsura muncii noastre. E o îndatorire, dar și un drept, dreptul de a te simți demn față în față cu faptele tale. (F.L., 41 de ani, inginer) ● De ce trebuie să fii cinstit ? Pentru că așa e real (!). (G.B., 49 de ani, electrician) ● A fi cinstit este singurul mod corect de a conlucra cu ceilalți. În afara acestei atitudini nu este decît suspiciune, îndoială. (D.B., 25 de ani, verificator metrolog).

Un singur, răspuns, formulat în mai multe feluri. Și nici o îndoială : **trebuie** să fim cinstiți. E o lege a viețuirii colective, nu se poate dispensa. Trebuie să fim cinstiți pentru a fi respectați. Așadar, a fi respectat de ceilalți reprezintă o necesitate vitală, chiar și pentru școlarul de 7 ani, pentru care **ceilalți** înseamnă mama. Am selectat numai cîteva din răspunsurile numeroase primite la această întrebare și nu avem de semnalat nici cea ma mică uimire. „De ce trebuie să fii cinstit" — iată o problemă al cărei răspuns nu mai trebuie căutat. El există în noi, în permanentul efort de a-i asigura ocperirea în fapte.

4. Numiți cinci compozitori români reprezentativi

● Ce fel de compozitori ? Că la muzică „grea" nu prea mă pricep eu. Vă spun mai mult din auzite : Enescu, Ciprian Porumbescu, Dinu Lipatti, ...Pot să mai zic și de muzică ușoară ? Vasile V. Vasilache, Marius Țeicu (B.V., 22 de ani, tapițer) ● George Enescu... Și mai e unul mare, îmi scapă acum. S-a născut el tot în Moldova și a murit foarte tînăr. Așa ! Ciprian Porumbescu. Eu atîta știu că, știți, la meseria mea nu prea am eu timp să mă duc pe la concerte (E.M, 59 de ani, instalator). ● Enescu, Ciprian Porumbescu, George Georgescu, Mihail Jora, Anatol Vieru. (R.S., 16 ani, elev) ● George Enescu, Ciprian Porumbescu... De muzică ușoară m-aș pricepe să vă zic, dar nu cred că e cazul. (V.O., 24 de ani, vînzătoare) ● George Enescu, Ciprian Porumbescu, Tiberiu Brediceanu, Mihail Jora, Anatol Vieru, Gherase Dendrino. (T.I., 16 ani, elevă) ● George Enescu, Ciprian Porumbescu, Dan Grigore... (R.G., 27 de ani, cofetar).

Ne oprim aici cu consemnarea răspunsurilor la această întrebare. Concluziile se rostesc aproape singure : Firește, George Georgescu și Dinu Lipatti n-au prea fost compozitori. Trebuie să notăm totuși că, în chestionarea elevilor am solicitat numai **două** nume de compozitori, lăsînd, firește libertatea completării numărului de cinci, după posibilități. De aceea, răspunsurile celor aproximativ 120 de elevi au fost **corecte,** depășind chiar în cîteva cazuri cerința. Ne întristează însă lipsa oricăror informații ale celorlalți subiecți în legătură cu muzica noastră contemporană. De altfel, cei mai mulți au considerat întrebarea drept „chițibușară", făcînd uz de simpla lor cultură muzicală „după notițe", nedepășind adică alăturarea celor doi clasici : Enescu și Porumbescu. Fără să anticipăm concluziile, marcăm aici un semn(al), dacă nu de alarmă, oricum de exclamare.

5. Cine a fost Ștefan cel Mare ?

● Toată lumea știe. Un domnitor. (G.B., 49 de ani, electrician) ● Ștefan cel Mare a fost domnitor al Moldovei și, mi se pare, și al Țării Românești, la un moment dat. El a apărat țara de turci și de tătari și a luptat la Rovine, cum spune și o poezie de Alecsandri. (C.A., 35 de ani (strungar) ● Domnitorul Țării Moldovei. A domnit între anii 1457—1504 și s-a luptat cu turcii la Podul-Înalt, Dumbrava Roșie... Ei, mai multe, dar nu mi le mai aduc aminte. (L.M., 23 de ani, reglor) ● Ștefan cel Mare a domnit pe la 1 400 și ceva, dar știu că a domnit 47 de ani. El a avut o mare însemnătate în istoria noastră, pentru că s-a opus turcilor și a ținut Moldova liberă. (E.T., 26 de ani, mecanic auto) ● Ștefan cel Mare a fost cel mai mare voievod al românilor. A domnit în Moldova în anii 1457—1504 (D.G., 27 de ani, casieră) ● A fost un domnitor al Moldovei și Țării Românești, că pe urmă el a făcut și unirea principatelor (M.N., 45 de ani, frezor).

Dacă am pune punct aici, selecția ar fi părtinitoare. Dincolo de cele cîteva răspunsuri parțial eronate, toți cei întrebați au știut cine a fost Ștefan cel Mare. Cît despre răspunsurile elevilor claselor a VIII-a și a X-a, ele au fost, cu o singură excepție, corecte.

6. Cine este autorul versului : „Veniți ! Privighetoarea cîntă și liliacul a-nflorit" ?

● Mai bine mă întrebați cine cîntă, că vă spuneam : Mirabela Dauer. Nu știu, de ce să zic. Nu știu. (R.G., 37 de ani, cofetar) ● Stați că știam. E un poet mai aparte. Dimitrie Anghel ? (L.M., 23 ani, reglor) ● Păi Eminescu. E și un cîntec, îl cîntă Mirabela Dauer. (Z.I., 39 de ani, manichiuristă) ● Alecsandri. (V.O., 24 de ani, vînzătoare) ● Chestiile astea cu literatura nu prea îmi sînt la îndemînă. Nu știu. Nu pot să răspund. (I.A., 27 de ani, laborant) ● Macedonski, poezia **Noapte de mai** (D.F., 14 ani elev) ● Alexandru Macedonski. (B.M., 16 ani, elev), etc.

Deci Macedonski e un poet mai „aparte". Mai pe față vorbind, un poet aproape necunoscut pentru toți cei care au părăsit băncile școlii. Și noi care contam măcar' pe... „simbioza" publicitară cu Mirabela Dauer...

7. Cînd s-a născut Mihai Eminescu ? Recitați o strofă din poeziile sale

● 15 ianuarie, 1850, la Botoșani. „Porni Luceafărul. Creșteau / În cer a lui aripe / Și căi de mii de ani treceau / În tot atîtea clipe" (A.I., 16 ani, elev) ● 15 ianuarie, 1850, la Ipotești. „A fost odată ca-n povești / A fost ca niciodată / Din rude mari împărătești / O prea frumoasă fată". (N.S., 22 ani, student) ● 15 ianuarie, 1850, la Ipotești. Nu știu ce anume să recit. Cea mai cunoscută e aia cu Cobori în jos luceafăr blînd... Atît. (E.G., 40 de ani, economistă) ● 15 ianuarie, 1850, la Botoșani, cum am auzit de la fiica mea, că a învățat la școală, dar pe timpul meu se spunea că s-a născut la Ipotești. Mie personal mi-ar place mai mult să se fi născut la Ipotești, unde am și fost în excursie și unde am simțit că într-adevăr sînt în lumea lui Eminescu. Vă voi spune doar două versuri care pentru mine au un sens aparte : „O, mamă, dulce mamă, din negura de vremi / Prin freamătul de frunze, la tine tu mă chemi" (A.M., 42 de ani, ingineră) ● 15 ianuarie, 1850, la Ipotești. Deși cunosc multe versuri din' marele nostru poet, nu cred că pot să recit, fără greșeală, o strofă întreagă. Adică nu vreau să mă fac de rîs. Dacă, totuși, insistați, mai ales că nu-mi dați numele, voi recita ceva foarte simplu : „Pe lîngă plopii fără soț / Adesea am trecut / Mă cunoșteau vecinii toți / Tu nu m-ai cunoscut". Sper să fie bine. (O.I., 35 de ani, tehnician) ● Ianuarie, dar data, adică ziua exactă îmi scapă. Anul?

Mi se pare că e vorba de 1850, dar nu sînt sigur. A scris poezii foarte frumoase, dar regret că n-am învățat nici una pe de rost. O strofă numai ? Și-atîta numai, tot greu mi se pare. Ceva cu... mai am un singur dor... Nu, nu știu, îmi pare rău, dar mă duc acasă și-n seara asta am să învăț pe de rost poezia asta cu „Mai am un singur dor" (I.V., 26 de ani, vînzătoare) ● Întrebarea e prea simplă, oricine din țara asta, după ce-a făcut 8 clase, o știe: 15 ianuarie, 1850. Nu știu la care strofă să mă opresc. Aș vrea să o aleg pe cea mai frumoasă. „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată / Pururi tînăr înfășurat în manta-mi / Ochii mei nălțam visători la steaua / Singurătății". (O.G., 23 ani, student) ● Eminescu s-a născut în Moldova, în secolul trecut. Știu cîte ceva despre poeziile sale, că este cel mai mare poet al nostru, al românilor, dar nu le știu pe dinafară. (O.E., 28 de ani, șofer) ● Asta e o întrebare foarte grea, adică în partea a doua. 15 ianuarie, 1850, la Ipotești. Partea a doua : „Tu ești Mircea ? Da-mpărate. / Am venit să mi te-nchini / Să nu schimb a ta coroană într-o ramură de spini..." Nu știu dacă am împărțit bine în versuri. E dialogul acela dintre Mircea și Baiazid, în care Baiazid îl amenință pe Mircea. (V.A., 49 de ani, maistru mecanic) ● 15 ianuarie, 1850. „O rămîi, rămîi la mine / Te iubesc atît de mult / Ale tale doruri toate / Numai eu știu să le-ascult" (A.L., 35 de ani, casnică).

După cum se vede, prea mari confuzii în legătură cu data nașterii nu sînt. În ceea ce privește locul nașterii marelui poet, generațiile mai vîrstnice au răspuns Ipotești, iar cele mai tinere au răspuns Botoșani. De-altfel și specialiștii se împart în două mari grupe, încît noi spunem că, pînă la un consens al specialiștilor, răspunsul corect este cel pe care l-am învățat la școală. Strofele citate ne-au bucurat, chiar dacă unii s-au temut să nu greșească. Înduioșătoare promisiunea interlocutorului care și-a propus să învețe poezia **Mai am un singur dor.** Oare la care variantă se va opri ?

8. Ce știți despre Constantin Brâncuși ?

● Este un mare sculptor român, are un foarte mare monument la Tîrgu Jiu, Coloana infinită, plus alte numeroase sculpturi (G.S., 18 ani, strungar) ● Sculptor român care s-a născut în Gorj, apoi a plecat la Paris, după care s-a întors în țară și-a ridicat la Tîrgu Jiu un complex sculptural alcătuit din Masa Tăcerii, Poarta Sărutului și Coloana Nesfîrșită (V.A., 49 de ani, maistru mecanic) ● Mi se pare că am auzit că ar fi un pictor sau un sculptor, sau un artist mai vechi de teatru (A.S., 36 de ani, casnică) ● Un sculptor român. Nu prea știu ce-a făcut, adică nu-i cunosc sculpturile. (A.I., 16 ani, elev) ● Dacă ziceți dumneavoastră că este un sculptor, atunci e un sculptor. Eu la pictură nu mă pricep deloc (F.O., 18 ani lăcătuș) ● Poate că o fi vreun arhitect, sau vreun savant. Adică, e clar, nu știu (H.P., 24 de ani, șofer) ● Un geniu, cel mai mare sculptor român al tuturor timpurilor, cel mai mare sculptor modern al lumii. S-a născut la Hobița, lîngă Tîrgu Jiu, oraș în care a ridicat un ansamblu sculptural excepțional. Alte mari lucrări sînt Pasărea măiastră, Pieta, Domnișoara Pogany, Cocosul, Cumințenia pămîntului... (O.G., 23 de ani, student) ● Sculptor român, egal cu Eminescu, Enescu și alți mari artiști ai neamului nostru (A.L., 35 de ani, casnică) ● Un sculptor român. Am văzut la librărie cîteva cărți de artă, m-am uitat pe ele, am văzut lucrările, mi s-au părut foarte ciudate, nu le-am prea înțeles, dar știu că este un mare sculptor (C.I., 23 de ani, strungar) ● Un artist cu care România se mîndrește foarte mult, un sculptor care a trăit în Franța, dar el era român de origine. (E.G., 36 de ani, vînzătoare) ● Nu știu ce-o să credeți despre mine, că despre Ștefan cel Mare n-am prea știut, nici despre Eminescu, iar acum, despre Brâncuși chiar că nu prea știu nimic. A fost, mi se pare, un compozitor și un pictor (L.C., 19 ani, fără ocupație).

Deci, răspunsuri foarte slabe, slabe, bune și foarte bune. Un foarte mare sculptor român, poate cel mai de seamă și cel mai cunoscut reprezentant al sculpturii române, nu a intrat încă în conștiința generală a concetățenilor săi. Un mare semnal de alarmă pentru cultura generală.

9. Care sînt capitalele județelor Hunedoara și Maramureș ?

● Față de întrebarea cu județele Oltului, asta e floare la ureche : Deva și Baia Mare (M.P., 25 de ani, student) ● Capitala județului Hunedoara este, bineînțeles, Hunedoara. Capitala Maramureșului, adică a Țării Oașului (cum, Maramureșul nu e Țara Oașului ? !) nu știu care e. Poate Satu Mare sau Baia Mare, sau Oradea. Cam așa ceva, nu ? (A.D., 27 de ani, muncitor) ● Hunedoara și Baia Mare (S.N., 17 ani, elev) ● Hunedoara, care este un foarte mare oraș, că de asta se și numește județul Hunedoara, și Maramureș, firește. Cum, nu există un astfel de oraș ? Atunci, nu știu (M.N., 22 de ani, studentă) ● Deva și Baia Mare (C.S., 18 ani, elev) ● Hunedoara, orașul siderurgiștilor, și Baia Mare, orașul minerilor (O.I., 35 de ani, tehnician) ● Hunedoara, unde este o echipă de fotbal foarte bună, Corvinul Hunedoara, și Baia Mare, care o să cadă din A, dar au, în schimb, o echipă de handbal foarte bună (A.V., 15 ani, elev) ● Hunedoara și Baia Mare (A. L. 20 de ani, student) ● Păi întrebarea asta nu e cine știe ce, puțin mai grea decît aia cu Ștefan cel Mare. Hunedoara și Baia Mare, dar aici, la Baia Mare, nu sînt prea sigur (C.I., 26 de ani, strungar) ● Hunedoara și Baia Mare (V.N., 42 de ani, tehnician).

O întrebare, într-adevăr, ușoară, dar foarte rare au fost, după cum se vede, răspunsurile exacte, adică Deva și Baia Mare. De ce ? Pentru că mai toți au confundat județul Hunedoara cu orașul cu același nume. Puțini sînt cei care au auzit de Deva. Cît despre confuziile dintre Baia Mare și Satu Mare, acestea au fost destul de dese, dar faptul se poate datora și unei mai vechi împărțiri administrative, cînd exista, după cum se știe, regiunea Baia Mare cu capitala la Baia Mare. O altă confuzie, semnalată des în răspunsuri, a fost cea dintre Maramureș și Țara Oașului, unități geografice distincte afite în județe diferite. Am dedus, din dialogurile cu interlocutorii, că această confuzie se datorează în special folclorului, întrucîtva asemănător.

10. Cine a fost Aurel Vlaicu ?

● Un pionier al aviației române și mondiale, alături de Traian Vuia (C. I. 35 de ani, tehnician) ● Primul aviator român (F. N. 16 ani, elev) ● Un constructor de avioane din România, dacă nu mă-nșel, adică din Transilvania (I. V., 26 de ani, vînzătoare) ● Un savant român care a descoperit zborul cu avionul (A. L., 27 de ani, muncitoare) ● Un inginer care a construit un aparat de zbor, un avion, printre primele din lume (I. L., 21 de ani, student) ● Alături de Traian Vuia, al cărui aparat a efectuat prima desprindere de pămînt cu ajutorul forței motorului propriu, alături de Henri Coandă, ilustru savat român, descoperitorul zborului cu reacție, alături de alți mari savanți români remarcați în domeniul aviației, Aurel Vlaicu a fost unul din „vulturii" zborului românesc. Îmi pare rău că n-am găsit cuvinte mai frumoase ca să-mi exprim admirația față de el și de alți pionieri ai zborului românesc (V.S., 49 de ani, maistru mecanic) ● Unul dintre primii aviatori români (O. G., 23 de ani, student) ● Numele lui îmi spune ceva, dar nu știu ce anume, parcă a fost un medic, sau un savant... (A.S., 36 de ani, casnică) ● Am văzut, între Ploiești și Cîmpina, locul în care Aurel Vlaicu, vrînd să zboare din Muntenia peste Carpați, spre Ardeal, s-a prăbușit cu avionul său. Monumentul acela m-a impresionat profund (A. M., 42 de ani, ingineră) ● Aurel Vlaicu a fost unul din marii precursori ai cosmonautului român Dumitru Prunariu (C.I., 23 de ani, strungar).

Mărturisim că nu ne-am fi așteptat la răspunsuri atît de exacte, cu totul și cu totul îmbucurătoare. Au fost și cîteva excepții, am și reprodus un astfel de răspuns, dar, din peste 200 de interlocutori, doar 10 nu au știut cine anume a fost Aurel Vlaicu. Dacă am fi păstrat proporția cuvenită, ar fi trebuit să dăm 9,5 răspunsuri bune și să transcriem doar o jumătate de răspuns inexact.

Epuizînd cele zece întrebări pe care și le-a propus de astă dată, extemporalul nostru se oprește aici. Nu vom trage concluzii în termeni statistici sau sociologici. Vom spune doar că, așa cum sînt, răspunsurile consemnate în ancheta noastră, precum și cele la care am renunțat din rațiuni gazetărești și tipografice, atestă o cultură generală „minimală" foarte bună în rîndul elevilor și, în parte, ale studenților, dar care, înaintînd pe axa vîrstelor, se degradează pe alocuri prin **uitare.** Actualizarea permanentă a unor cunoștințe elementare și indispensabile ține de orizontul cultural al fiecărui individ, de modul său de viață, în ultimă instanță. Dacă cu greu am putut reconstitui harta Oltului, în schimb, în memoria fiecărui trecător am aflat cel puțin două versuri eminesciene. Dacă muzica românească pare să se fi oprit la Enescu (și acela din cîtite mai mult decît din auzite), în schimb toți cei întrebați ne-au putut spune cîte ceva despre Ștefan cel Mare. Așadar, echilibrînd cu nepărtinire, dar și cu luciditate balanța, nu ne rămîne decît să ne gîndim la sutele de tineri care umplu sălile teatrelor, magazinele de discuri, care ocupă seară de seară fotoliile și strapontinele Ateneului, la toți acei tineri dispuși să petreacă o noapte în sacul de dormit în speranța unui bilet la Cinemateca. Nu ne rămîne decît să credem în ei, în școala noastră, în setea de cultură a celor pe care ne bizuim pe mai departe. Un extemporal — neașteptat, ca toate extemporalele —, dar fundamental, pe care ni-l putem propune, măcar din cînd în cînd, fiecare. Va fi, în același timp, pentru revistă un punct de plecare pentru alte viitoare inițiative de același fel.

VICTOR NITĂ
TANIA RADU

atelier literar

de G. Dumitrescu

Alina Panait : Se confirmă bunele semne de început („Desen în oglindă", „Ciclop", „Gemenii") ; afirmarea lor din ce în ce mai concludentă nu depinde decît de pasiunea și seriozitatea pe care le veți investi în această îndeletnicire. Întrebările pe care ni le puneți în scrisoare („credeți că poeziile mele vor place lumii ?"... etc.) sînt, însă, de domeniul ghicitului în stele (lucru care nu intră încă în preocupările noastre obișnuite...).

A. Priboieni : Am primit. Mulțumiri.

Violeta Mihalcea : Ați revenit la delirul verbal și la banalitățile folclorizante „pe nerăsuflate". Superficialitate și pierdere de vreme. (Ceva, în „Salvați trandafirii").

Goetz : Un manuscris straniu, plin de lucruri enorme, interesante, incredibile, cu aspecte de joacă și de farsă, etc. Trebuie să-l recitim, să reflectăm...

Meduza : Dacă ați fi urmărit rubrica, ați fi aflat mai de mult de îndemnul nostru adresat celor ce ne trimit proză: apelați la o publicație de specialitate (unde există spațiu pentru discutarea și publicarea lucrărilor de acest gen). Oricum, însă, indiferent unde veți trimite, puneți la contribuție și un minimum de considerație pentru efortul de a vă citi al celui căruia vă adresați, trimițîndu-i un text curat, bătut la mașină (și nu o copie indigo „de mînă", îngălată și greu descifrabilă !...).

Radu Constantin: Există niște semne lirice, dar, din păcate, preferința pentru rostogolirea de vorbe sonore, fără sens, în dodii (ex. : „și au sărit în șa mustangii morți"... ? !...), nu îngăduie alcătuirea unei structuri, valorificarea unei idei sau viziuni, etc. Să vedem, în continuare.

V. Viișoreanu : Adresați-vă unei reviste care publică proză.

Daniela Bodisz : Există, slavă Domnului !, poezie, veche și nouă, în vers clasic sau în vers liber, etc. pentru toate vîrstele, pentru toate gusturile și nivelurile de înțelegere și așa mai departe. Fiecare își poate alege ce dorește, după gust și pricepere. Și, credem noi, așa e și firesc să fie. Nu e firesc, însă, ca o jună de „aproape 15 ani" (care, prin firea lucrurilor, mai are încă multe lucruri de aflat, de învățat, de înțeles...) să injurieze și să „interzică" un anumit fel de poezie (în vers liber) numai pentru că nu-i place dumneaei și n-o înțelege !... (Trebuie să amintim din nou aici celebra observație în legătură cu ciocnirea dintre un cap și o carte : nu întotdeauna cartea e cea care sună a gol !...). Ce s-ar întîmpla — ia gîndiți-vă un pic — dacă toată lumea și-ar impune preferințele în acest mod ?... Versurile trimise ilustrează (nici nu se putea altfel !) mentalitatea, nivelul de cultură, de înțelegere, de experiență, etc. din scrisoare (stîngace, naive, rudimentare). Nu se poate trage încă (e prea devreme) o concluzie asupra înzestrărilor și perspectivelor dv. literare. Deocamdată, e bine să dați atenție, în primul rînd, școlii, studiului, lecturii.

Al. Bălănescu, Mariana Oprican, Gh. Vlăsceanu, Liana Chiș, Constanța Cornilă, Emil Proscan, Ada Iancu, Carlo, Mihaela Suciu, Xavier, Mihai Bazgan, D. P. Manole, Const. Manole, Iarina Dragoslav, Isabela Radovici, Donna, M.D. Vlădescu, Florina Drăgan (mai citeț !), **Augustin Ionescu, Călina Sburlea, Adriana Vențel, Iana Iustiana, Dan Popa, Gicu Caraman, Neculae Teodoreanu, Mihai Dragomir, Amaria Cristescu, Iulian S.I., Alina Marinescu, Viorica P., Cristian Elena, Ariadna S., S. Dunăreanu, Dumitru Gabriel, Nicușor Nedelcu, L. Tigveanu, Elena Hindorean, Sandu Ionescu, Ada Cringeanu, Dan Gh. Albu, Camelia Movilcanu, Rodica Moagher, Nicolae Bofan, Laura Asaftei, Elena Groșanu, Ioniță Nicolae, Anca Zaharia, Suzana Teodore, Emilian Merce, George Zăpadă, Val. Mândruleanu, Afro, Alpon Dena, Profira Dumitru, Mirela Răducanu, C.N. — Feteești, Viorica Pap, L. Nedelcu, Victor Gugarin, Cristi Biru, N.G. Sorge, Claudiu Soare** (ceva, în „Două mii"), **Vasile Cristea, Radu Bogdan, Danielescu B., Adina Dumitrescu :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Stele pe cer

Rămîne doar noaptea
Doar noaptea
Pe cărare cînd cerbii
Duc veștile-poveștile pe frunți
Aleargă descărnîndu-se peste pietre
Pînă dau de cer
Pînă rămîne din fiecare
Singură steaua.

OVIDIU CLANCA

Poem

Veioza mușcă din trupul nopții
pămîntul tocmai se-ntoarce
pe partea cealaltă
în maternitatea morții
tocmai deschide ochii
o armă
e frig
în lume tocmai se-nclină
turnul din Pisa
și rugul unui cîntec
începe-a putrezi

GIREL BARBU

Identitate

nu-mi bateți în simțuri
ca-ntr-o ușă de lemn
sînt și eu o femeie acolo
un semn

o acoladă sub bolți
de zenit:
am iubit
am urît
am iubit

sau
poate! ar fi trebuit să vă spun
că nu călătoresc în baloane
de săpun
ci mărșăluiesc lîngă dumneavoastră
sub arșiți
sub ploi
adică, prieteni
sînt prietena
prietenilor
din voi!

GICA NIȚOAIA

Corectură

Nu pune punct
după el nu urmează
decît disperarea
virgulă da
virgula e sublimă divină
la început a fost virgula
/ înaintea ei nu se știe ce-a fost /
iar la sfîrșit tot virgulă
, nu se știe ce urmează /

nu pune punct
e încă devreme e vremea
accentului și trebuie pus
pe iubire pe speranță
fără întrebări fără semne
de exclamare —
pune liniuța de unire
între oameni și totul va fi
bun de tipar.

NICU SILADE

Cavalerească

Melci somnoroși urcă agale dinspre copilărie
Trebuie să mai fi rătăcit o fărîmă de speranță
prin vreo cutie,
Închid deci ochii și-mi vîr mîna
în a Destinului pălărie;
Ca un Sancho neobosit mă însoțește
credinciosul cuvînt,
De ce nu-mi spuneți că ați desființat
de-o veșnicie morile de vînt?...

ILEANA BÎJA

Selecție

Dimineața era rece. Mie-mi este greu să spun
Dac-a fost acum o lună sau acum vreo zece ani.
Da era cam pe la zece, criză mare de tutun
Iar pe stradă, în mișcare, lume multă și golani.

Nu ningea dar peste ceață, un miros de ger discret
Iar pe degete lucioase, licăreau mici verighete;
Nici o urmă de zăpadă, doar o umbră de poet
Și copii, copii grămadă, țopăind pe trotinete.

Noi aici ridicam case, ne-nălțam încet spre cer
Dedesubt, la suprafață, alții, își săpau tranșee.
Ne-ntrebam strîmbați de groază de ce muștele nu pier
Și mîncînd iaurt cu pîine, ne-ndreptam către muzee.

Veninoși, în mici borcane cu formol zăceau și șerpii,
Sub priviri interesate de a ști ce n-au știut.
Noi priveam aici grămadă cum răsare firul ierbii,
Făr-a ști ce se întîmplă-n întuneric dedesubt.

Dedesubt, la suprafață, dimineața era rece,
În tranșee lume multă și golani fumau tutun
Și visau la două lucruri să mai vadă trotinete
Și să nu le taie visul următoru foc de tun.

GHEORGHE IONIȚĂ

Digresiuni

Ah, caii

Cînd eram mic sufeream pentru că tata n-avea cal. A fost, poate, singurul lucru pe care i l-am reproșat, pentru care am suferit toată copilăria. Căci erau multe avantajele de a poseda un cal. În primul rînd, de ordin estetic, cum aș zice azi. Caii mi se păreau cele mai frumoase și mai nobile animale. Apoi, de ordin social. Era cu neputință să ieși în evidență, ca băiat de nouă ani, fără să ai un cal pe care să încaleci, urmărit cu invidie de ceilalți băieți, și să alergi pe uliță în galop, gustînd din beția gloriei. În zadar mi se hărăzise o memorie ieșită din comun, de puteam uimi oamenii din sat la serbările școlare unde recitam lungi, istovitoare poeme epice, ba chiar aș fi fost în stare să turui în întregime „Iliada" ori „Odiseea". Cum ieșeam pe poarta școlii, mă loveam de un grav handicap. N-aveam cai ! Tata nu avea decît două vaci, pe care mai tîrziu le-a schimbat cu două bivolițe. Bune vacile, nici vorbă, dădeau lapte, făceau viței, bune și bivolițele, laptele lor era de trei ori mai gras și, pe deasupra, bivolițele erau în stare să tragă un car plin cu lemne înglodat pînă la butuci, dar caii, ehe, nimic nu se compara cu caii. Aș fi preferat să mă lipsesc de laptele pe care mama mi-l dădea să-l beau direct din oală, abia muls, să împing eu carul încărcat cu lemne pe care bivolițele îl trăgeau așezîndu-se în genunchi cînd nu reușeau altfel, numai să intru și eu în rîndul celor care puteau să încalece un cal seara și să-l ducă la păscut. O, Doamne. Ei împiedicau caii și se așezau în iarbă cu ochii la stele. Apoi, cînd caii se săturau, îi despiedicau și porneau în galop spre sat, speriind cîinii adormiți și găinile. Eu n-aveam parte de această plăcere, de această fericire, de această glorie. În grajdul nostru nu existau decît două animale plebee.

Am desfășurat o îndelungă și laborioasă activitate diplomatică pentru a-l convinge pe unul din prietenii mei „cu cai", care locuia tot pe ulița din marginea de răsărit a satului, să ni se alăture într-o zi celor ce păzeam vaci. Și în cele din urmă l-am convins. Numai că, din nefericire, această concesie s-a terminat prost pentru el. Nu știu cine a avut, sper că nu eu, ideea organizării unui fel de probă cu obstacole. Fugeream un mînz, silindu-l să sară peste un gard prăpădit și aproape putred. De cîteva ori mînzul a reușit să facă față, dar a patra sau a cincea oară, obosit probabil, s-a împiedicat și a căzut într-un par ascuțit care i-a intrat în burtă. Am fugit cu toții îngroziți și ne-am ascuns în pădure, unde abia ne-au găsit părinții. Sărbătoarea se pătase de sînge. O noapte întreagă am plins. După ce mi-am revenit din șoc, mi-am reluat încercările de a-i inculca tatei ambiția de a avea și el măcar un cal, ceea ce ar fi însemnat, firește, jumătate de fericire, căci n-am fi putut să înhămăm caii la căruță pentru a merge vinerea, cînd era zi de tîrg, la Făgăraș, dar tata mi-a explicat că nu putea ține și vaci și cai, și că nu se putea lipsi de lapte, care constituia totuși baza alimentației noastre, încît... Am oftat, începînd să înțeleg că visul meu de a zburda cu un cal sub lumina stelelor avea șanse să nu se împlinească niciodată, și din ziua aceea m-am uitat cu și mai multă invidie la colegii mei de școală primară care trăiau în preajma nobilelor patrupede cu coamă. Așa am învățat (însă cu rezultate slabe, trecătoare) să devin realist. Caii țineau de utopie, vacile și bivolițele de realitate. Ca să mă duc la Făgăraș, unde — auzisem — era multă lume și, mai ales, era mult zahăr candel, ar fi fost nevoie să mă ia cineva în căruța și așa supraîncărcată, iar în Făgăraș ar fi trebuit să-mi calculez timpul în așa fel încît să fiu la locul convenit cînd căruța pornea înapoi spre sat, pe cînd dacă am fi avut caii **noștri**, ei da, lucrurile s-ar fi schimbat, aș fi putut căsca gura cît pofteam, **ceilalți** ar fi fost obligați să ne aștepte. Sufeream, îndeosebi, la nunți. Atunci, potrivit obiceiului, mirele și prietenii mirelui își împodobeau caii și porneau să colinde satul, invitîndu-l la nuntă. De ei se mai aciuau și băiețandri ai căror părinți aveau cai. În cazul meu, un asemenea privilegiu se arăta din ce în ce mai utopic. Cine și-ar fi dat calul, să-l chinuiască un copil care nu știa măcar să călărească ? Și doream atît de mult să învăț încît, într-o zi, m-am cățărat pe un lipițan care păștea neîmpiedicat prin livezile în pantă de la poalele muntelui și am pornit în goană, la vale, ținîndu-mă cu mîinile, strîns, de coamă ca să nu cad. Abia după ce lipițanul și-a luat vînt am înghețat. Simțeam cum salturile mă aruncă și așteptam să fac, dintr-o clipă în alta, cunoștință cu pămîntul. Ceea ce s-a și întîmplat. Am alunecat pe gîtul calului și am căzut în fața lui. Noroc că inteligentul animal s-a ferit, nu m-a lovit cu copitele, așa că am ieșit teafăr din această nesăbuită aventură care mă putea costa viața.

Dar îmi făcusem botezul. De atunci am susținut că „știu" să călăresc, chiar dacă ani de zile n-am mai avut ocazia să urc în spinarea unui cal. Probabil, asta mi-a dat încredere mai tîrziu, cînd s-a ivit o asemenea ocazie, și m-am descurcat onorabil, cel puțin aparent. Era nunta sorei mele. T., cumnatul meu, m-a crezut pe cuvînt și, făcîndu-mi rost de un cal, m-a luat și pe mine în suită. M-am ținut destul de bine, din cîte îmi amintesc, deși nu mi-a fost deloc ușor să stau o jumătate de zi cocoțat în șa. Mă uitam cum săltau ceilalți, ritmic, și încercam să-i imit. Din păcate, îmi coordonam mișcările atît de prost încît făceam salturile în contratimp și cred că bietul cal a suferit încă și mai mult decît mine.

Au trecut anii. Student, după o săptămînă petrecută cu mîna pe coasă, îmi permiteam uneori luxul să împrumut un cal. Pînă la ieșirea din sat, mergeam în trap mărunt, pentru că nu mă mai interesa ca altădată spectacolul. Cînd nu mă mai vedea nimeni, porneam în galop. Și eram fericit. Chiar fericit. Îmbătat de acel pe jumătate zbor și cu întreaga mea naivitate năvălind în artere, mă simțeam purificat, limpede, ieșit din timp, din istorie, pătruns într-o oră imobilă și transparentă în care mă cufundam, exaltat, nerealist, tînăr și fără să fi citit încă fraza lui Van Gogh, „dacă n-ai cal, devii propriul tău cal", și fără capacitatea de a o înțelege, cred, în cazul că mi-ar fi căzut sub ochi atunci... Apoi au trecut alți ani și într-o zi am aflat de o noapte a Sfîntului Bartolomeu a cailor.

OCTAVIAN PALER

17. După înscrierea la liceul din Năsăud

Vacanța de vară de după absolvirea școlii primare a fost poate cea mai năstrușnică din toate cele avute de Liviu.

Între timp se născuse a doua fetită botezată tot de familia Sanjoan cu numele nașei, Maria, și al mamei, Ludovica. A venit pe lume tot într-o dimineață de decembrie a anului 1893 ca fratele Emil ; copila avea ochi albaștri, asemeni cu ai fraților Liviu și Iulius, ochi vioi și totuși visători, înregistrînd tot ce vedeau dar străbătînd și dincolo de aparențele înșelătoare. Maria-Miți avea să fie cronicara familiei, a înregistrat și n-a uitat nimic, a rămas tot atît de lucidă și ageră și la cei peste nouăzeci și unu de ani împliniți în decembrie trecut.

Oare cine ar mai putea reconstitui noianul poznelor atîtor copii, fiecare dotat cu un talent și fiecare cu caracter diferit ?

Mai conturate devin evenimentele trăite de Liviu după înscrierea lui la liceul din Năsăud, în toamna anului 1895. Încă nu împlinise zece ani și era silit să se despartă de toți cei dragi pentru a se face „domn". Îngrijorarea lui sporea cu fiecare zi, apropierea toamnei aurii îl înspăimînta. Nici nu se putea gîndi că va părăsi satul care i-a legănat atîția ani, ori că va fi smuls din mijlocul tribului ce conducea. Încă nu-și dădea bine seama de legăturile cu ai săi, cu frații și surorile mai mici care îl adorau.

Mama făcea pregătiri intense, cosînd, împletind și gătind pe seama feciorului.

În dimineața plecării la Năsăud, băiatul dispăru, spre spaima părinților îngrijorați să nu fi pățit ceva. Sosise căruța închiriată împreună cu colectorul Ilies ai cărui băieți Octavian și Vichentie de-asemenea plecau să se facă „domni". Oricît l-au strigat, băiatul tăcea mîlc, ascuns în fînul din podul surii, cu scara trasă sus, fapt care i-a trădat prezența acolo. Tata l-a somat să coboare, mama îl implora înlăcrimată, Iulius, Livia și Emil dădeau tîrcoale prin preajmă. Executorul a fost chiar fratele Iulius, căruia tata i-a poruncit să urce și să coboare scara. Între frați se iscă o scurtă busculadă. Liviu împotrivindu-se încercării lui Iulius amenințat de tata că dacă nu aducea scara va fi vai de pantalonii lui. Apoi băieții coborîră împreună, ca de pe cruce, Liviu smiorcăindu-se pentru prima dată de cînd îl știau ai săi. Mama abia își reținea plînsul și chiar tata părea mișcat. Îl luară însă cu binișorul și aproape pe nesimțite l-au urcat în căruță alături de ortacii la fel de plouați.

Plecarea din Maieru a fost consemnată de Liviu în volumul „Amalgam" (p. 40) : „De la Maieru la Năsăud, cale de cinci ceasuri cu trăsura, am plîns amarnic, parcă instinctul mi-ar fi spus că nu voi mai avea niciodată bucuria de viață ce am simțit-o în comuna mare, bogată de la poalele Ineului, cel cu zăpada eternă".

Ajunsă la Năsăud, căruța măierenilor trase la badea Augustin Rusu, cantor, fosta gazdă a lui Vasile Rebreanu pe cînd era elev al liceului local, coleg de clasă și de cameră cu George Coșbuc.

Împreună cu frații Ilieș, Liviu a fost instalat în „cortel", urmînd ca pe lîngă plata în bani a chiriei, să fie aprovizionat săptămînal cu hrana necesară și o cotă de alimente în natură pentru gazdă. Rufăria de corp și de pat trebuia adusă și spălată acasă.

Părintele își încredință băiatul supravegherii celui mai mare dintre elevii chiriași în casa cantorului, pe nume Emil Meruțiu, elev în clasa a VII-a.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Dicționar de frumuseți (II)

STÎNIȘOARA

Spre Stînișoara se grăbesc, de mii de ani, pașii abia presimțiți printre frunze ai vînătorilor de căprioare ori „hulpi", ierunci ori bursuci, ca și ai pescarilor năzuind să prindă în apa Suhăi pe dumnealui, starostele păstrăvilor. Dar Stînișoara a fost, în primul rînd, raiul turmelor. Mioarele cu clopoței de sanie iernatică la gît, ori măgarii cărînd, în ciuda presupusei încăpățînări, desagii cu provizii, îi însoțeau pe ciobani din anotimp în anotimp, erau martori ai tăcerii lor, ai puținelor bucurii și ai spaimelor de tot felul. Ciobanii scornitori de povești și-au istorisit și lor una — ajunsă la noi prin mijlocirea slovei sadoveniene — potrivit căreia „bunul creator al lumilor", presupus a vorbi asemeni notarilor din vechile primării, s-a dovedit a fi sărac în daruri cu ei, pentru motivul că au sosit cu întîrziere la împărțirea celor dulci în viață :

— Rămîneți cu ce aveți. Nu vă mai pot da într-adaos decît o inimă ușoară, ca să vă bucurați cu ce e al vostru. Să vă pară toate bune. Să vie la voi cel cu cetera și cel cu bătutura. Și s-aveți muieri frumoase și iubețe !

RĂDĂUȚI

De mulți ani — de secole poate — în inima orașului se strîng, în prag de dimineață, bărbați și femei hotărîți să-și afle mușterei în stare să le prețuiască așa cum se cuvine comorile. Și ele apar, înflorind gardurile mîncate de ploaie, cu chipul sporțelor de lînă în care uriași trandafiri galbeni și roșii își licăre petalele. Peste ierburile atinse de brumă se improvizează colțuri de fabulos bazar oriental : e o devălmășie de frumuseți — toate utilitare, care îți încîntă ochii. Iată marile plocate din lînă albă, înfoiate, ca o ciudată iarbă de zăpadă, perete de casă ori tavan de peșteră fierbinte. Iată cojoacele cu plelea savant gravată de mîinile deprinse cu conturul florii și-al crengii de brad. Ștergarele de in, vasele de lut, căciulile și mai ales sumanele femeiești, cu umeri de veșmînt voievodal, cu pulpane largi țîșnite din talii de viespe, cu mîneci acoperite pînă la absurd de cusături înflorate...

TÎRGUL

...Și cîntecul îi aducea pe tineri pe muntele cu nume amintitor de ogradă, munte cald și domestic, Găina. Tulnicele, fluierele vesteau începutul sărbătorii. Noaptea, strînși în jurul focurilor, plimbînd din mînă în mînă cănile de turț, răchie albă sfredelitoare, oamenii își vorbeau. De multe ori vorbea tăcerea. Și era de-ajuns.

S-a întîmplat (de vreo două mii de ani încoace) ca flăcăii veniți să-și afle mireasă să coboare de pe Găina însoțiți. Sigur, însoțirea nu se făcea chiar atît de lesne. Se întîmpla ca întîlnirea de pe munte să mijlocească doar clipe hotărîtoare. Sărbătoarea dragostei își lăsa pecetea înflorată în viață bunilor și străbunilor. Și copiii lor, nepoții mai apoi și mai apoi strănepoții, știau că va veni o zi în care vor sui pe Muntele Găina pentru a pune la cale nunta pe care tristul **mire** din **Miorița** o jinduia. Și poate că, așa, mirele din baladă n-a murit nicicînd cu totul...

IAȘI

În afara parcului Copou în care teiul lui Emniescu încă mai luminează cu frunza, acum puțină, popasul perechilor de îndrăgostiți, sînt încă multe locurile rămase așa din veacul trecut, cu zidiri, arbori, grilajuri de fier, ori arcade de ferestre, toate purtînd parcă urma sfredelitoare a privirilor poetului și păstrate așa cum au fost. Sigur, există bojdeuca din Țicău a răspopitului, casa boierească a „Junimii", există ulița drumurilor noptatice către casa Veronicăi... Reînălțate cu tipar schimbat, „Bolta rece" a desfătărilor bachice ori casa ce găzduia Revizoratul școlar, din curtea Trei-Ierarhilor, ne pot ajuta să recompunem fumegosul „film" al unei vieți fără prihană iar în fața șirului de plopi aflați în preajma hanului cu nume deloc selenic, „Trei sarmale", putem poposi în așteptarea unei cupe aburite. Case, palate, arbori pe care inspirații edili ai noului Iași pot bate inscripții făloase, gravate în marmură, locuri de pelerinaj... Dar mai există, îngropate anonim în zestrea orașului, mărunte semne ce-l pot evoca pe Luceafăr : pietre de caldarîm pe care a călcat, ochiuri de geam în care s-a răsfrînt silueta înveșmîntată în negru șiac mănăstiresc, guri de fîntînă din care gura lui a băut, clanțe de ușă pe care le-a atins încărcîndu-le cu căldura mîinilor sale veșnic pătate școlărește cu cerneală...

FĂURAR

Trebuie că Moș Creangă se simțea în largul lui în Făurar. Îl văd lipit de burduhănoasa sobă hrănită cu capetele de balaur ale buturugilor, aplecat peste fila stropită cu cerneală și cu sudoare, dar și cu vin „din șel bun" de la Uricani. Uriașul suduie și pufăie, înconjurat de blîndul norod de mîțe ce-i saltă pe umeri și îl mai face pe Harap Alb să treacă o vamă a mereu primejduitelor sale drumuri... Și Făurar nu e și el (fierarul înnegrit de fum dar și albit de zăpadă) un fel de... Harap Alb ? Liniștea în care ne zidește dulcele Harap e a orașelor cu viață practic ritmată de uzine, a streșinei Voronețului însingurat, a satelor în care duhul poveștilor vechimii se devălmășește cu tipare de nouă conviețuire și e al pădurilor nemuritoare cu coame ninse fastuos... Risipire de diamante, Bizanție de perle translucide, sfîșiere de marmuri... Așa te simte sîngele meu, Făurar, așa te visează oasele mele... Zăpezi. Sînt clipe cînd, sublim, împovărați de platoșele albe în care ne îmbracă iarna simțim cum parcă ar ninge pe românește. Sînt clipe cînd, pare-se, noi înșine ningem...

ARGEȘ

Manole (alteori Manea) înfruntîndu-l pe voievodul Negru (alteori Neagoe, al cernelurilor fericite) și Ana (alteori Mura ori Mira ori Oana) sînt un triptic de personaje fără egal în întreaga noastră creație folclorică, prefigurînd o literatură cultă demnă de tragicii elinilor ori de Shakespeare. Drama lui Manole e pe măsura lumii atrizilor și dacă istoria ne-ar fi îngăduit am fi făcut să se vorbească în lume despre istoriile bărbaților de sub Carpați ca despre vitejii auritei Mikene. Un singur gînd mi se pare că nu l-am subliniat îndeajuns, un (aparent) detaliu ai dramei de la Argeș nu a căpătat iluminarea pe care o merită : căutînd loc pentru mănăstirea visată, Negru Vodă nu-și visează doar o gură de rai potrivită zidurilor sale cu tîmple zugrăvite, ci a hotărît să așeze temelii noi numai peste răsipurile (cum le-ar fi zis Cârlova) unei mai vechi ctitorii. E în acest gen mărturisirea dorinței de a înfrunta destinul. Repetatele eșecuri, topirea sub ierburi a zidului „învechit" și „nemîntuit" nu-l clintesc pe inflexibilul voievod. El pare a continua, armonic, inelele unui lanț, el își conectează visul la matca unor vise străvechi și orgoliul lui nu e doar al voievodului poruncitor, ci și al zidarului. Negru îl închide în moarte pe Manole cum, la rîndu-i, meșterul a zidit-o pe Ana. Pentru a face neputincios orice dubiu asupra înălțării unei mănăstiri mai frumoase decît cea visată, Negru primește jertfa meșterului și a calfelor lui zidindu-se la rîndu-i (cu nume întunecat) într-o neiertătoare firidă de legendă. Dar minunea există. Cu turle șerpuitoare de mortar. Cu acoperișuri semețe. Și cu o fîntînă „cu apă puțină / cu slova săpată / cu slove din carte". E aceasta balada unui destin asumat cu convingerea că fiecare om are posibilitatea de a se așeza pe sine la temelia lucrurilor sporindu-i lumii frumusețile.

GHEORGHE TOMOZEI

■ În anul 1984 — Anul international al berzei albe — s-a făcut cel de-al patrulea recensămînt internațional în vederea stabilirii numărului acestor păsări în vădită împuținare. La acțiunea de recenzare a efectivelor pe cuprinsul țării noastre au participat 11 colaboratori voluntari, reprezentanți ai Inspectoratului școlar județean Buzău și cercurile de elevi din țară numite „Pro Natura". Rezultatele, îmbucurătoare de altfel, au fost centralizate la Sibiu și transmise forului internațional. Conform ultimelor statistici, rezultă că în cele 430 de localități cu berze recenzate s-au înregistrat 1 151 perechi de berze (din care 188 fără pui zburători) și 2 465 pui zburători. Numărul berzelor albe ce cuibăresc în țara noastră se menține într-o anume constanță. **(Werner Klemm, str. Al. Sahia nr. 4, Sibiu).** Așadar, România, alături de alte țări europene, a dus la bun sfîrșit cel de-al patrulea recensămînt al berzei albe (celelalte 3 au avut loc în anii 1934, 1958 și, respectiv, 1974), contribuind astfel cu date valoroase privind starea speciei Ciclonia ciclonia pe teritoriul patriei noastre.

■ **Comuna Domnești (Argeș)** se pregătește de sărbătoare, ne relatează **Luca I. Ionescu.** Este vorba de aniversarea a 600 de ani de la atestarea documentară a localității — existînd înscrisuri de pe timpul voievodului Alexandru Basarab. În altă ordine de idei, este vorba și de o fericită coincidență : se împlinesc 100 de ani de la înființarea, la Domnești, a primei cooperative de achiziții, producție și desfacere din țara noastră. Pe teritoriul comunei se pot vedea și azi ruinele „caselor domnești" ale lui Basarab I, întemeietorul Țării Românești, precum și vestigiile unui castru roman. Sînteți invitați la jubileul aniversar al domnești lor argeșeni.

■ În data de 16 septembrie 1977 am depus cererea nr. P/401502 la D.P.Tc.M. București, pentru instalarea unui post telefonic. Am recurs la audiențe la direcția și ministerul de resort. Am făcut reveniri la cererea mea scrisă, ultima datînd din aprilie curent. Fără șanse însă — ne scrie **Viorica Petrescu din aleea Codrii Neamțului nr. 6, bl. PM 26 bis, ap. 87, sectorul 3, București.** Au trecut 8 ani de la cererea sa, iar în bloc și chiar pe scara aceluiași bloc s-au instalat mai multe telefoane. Care este mobilul acestor priorități ? se întreabă semnatara și întrebăm și noi, la rîndu-ne, pe cei răspunzători.

■ Gestionarul Ion Groza din comuna Teiuș (județul Alba) a fost criticat în ziarul „Unirea" din Alba Iulia, ne scriu din nou **Maria Radu, Maria Crișan și Maria Costea.** UJECOOP Alba a dispus conducerii cooperativei din Teiuș schimbarea gestionarului I. Groza, dispoziție scrisă și parafată. Reproducem din cuprinsul răspunsului nr. 1 816, din 16 martie 1985 : „Se confirmă ca adevărate cele sesizate și, deci, lucrătorul gestionar se face vinovat de abateri grave de la regulile de comerț. Analizînd și alte aspecte din activitatea lui I. Groza, se constată că atitudinea sa nu poate fi tolerată și, prin urmare, am dispus conducerii Cooperativei din Teiuș să-l înlocuiască din funcția de lucrător gestionar". În ciuda dispoziției date de forul județean, iată însă că autoritățile locale refuză schimbarea gestionarului abuziv.

■ Primim de la **Ministerul Sănătății (serviciul ocrotirea mamei, copilului și tineretului)** răspuns la scrisoarea lui Viorel Lungu din Roman, care solicita revistei sprijin în acordarea asistenței medicale pentru sora sa internată la secția chirurgie a Spitalului din Roman : Bolnava a fost transferată la 26 aprilie 1985 la secția de chirurgie și ortopedie infantilă a Spitalului clinic central de copii București.

■ Copiii noștri din **satele Bogdana și Hutanele (județul Sălaj)** frecventează cursurile Școlii generale de 10 ani din Buciumi. Este vorba de 29 de elevi care parcurg zilnic, pe jos, pe ploaie, pe vînt, 18—20 km, dus-întors. Într-o situație similară se află și elevi din satele vecine Sîngeorzu de Mezeș și Răstolțu, ne scriu mai mulți cetățeni din satele sălăjene. Ei propun să fie asigurate copiilor condiții de masă și cazare la internatul din satul de reședință al comunei Buciumi.

■ **Elena Azoiței, Maria Uscatu, Niculae Dorofte, Elvira Dincă, Vasile Toma și Romică Tămășanu din cartierul V. I. Lenin, aleea Tiparului, blocul nr. 7, din Piatra Neamț,** semnalează că anumiți cetățeni au intrat fără forme legale în respectivul bloc. Ba, mai mult, fiind și răi-platnici, li s-a dijmuit simțitor cota de apă caldă și cota de apă potabilă. Apartamentele ocupate abuziv arată jalnic : geamuri sparte, uși deteriorate, parchet depreciat, igrasie etc. Locatarii cinstiți solicită autorităților din Piatra Neamț să intervină energic pentru a reglementa tot ce se poate reglementa în blocul 7 din aleea Tiparului.

■ Mă numesc **Maria Klees** și domiciliez în **Bistrița (bd. Independenței, bl. 60, ap. 25, județul Bistrița-Năsăud).** De ce vă scriu ? Sînt născută la 4 noiembrie 1951, în Predeal, județul Brașov. Acum am 34 de ani. Cu regret, dar cam atît știu despre mine, cît despre părinții mei, despre eventualii frați sau surori, nici atît. Am fost abandonată de mică la Orfelinatul din Sibiu. De la vîrsta de 5 ani am fost crescută de familia Margareta și Sigismund Vayda din Mediaș (str. Vlad Țepeș nr. 7, județul Sibiu). După moartea tatălui adoptiv, mama adoptivă mi-a spus că pe mama mea adevărată ar fi chemat-o Maria Gheorghe și era din Galați. Probabil că de profesie era vînzătoare. Nu pretind nimic, nu le cer nimic. Am un soț bun și doi copii, am tot ce îmi trebuie. Vreau doar să-mi cunosc părinții adevărați, ca să fiu sufletește împăcată, altfel viața și biografia mea mi se par ciuntite.

■ Două cerințe legitime exprimate pe de o parte de țăranii din **satul Viile, Satu Mare,** care doresc să fie întreprinsă mai rapid acțiunea de foraje a unor puțuri de adîncime, în vederea scoaterii la iveală a apei potabile, întrucît satul este lipsit de apă de băut, iar pe de altă parte, cetățenii din **Mărișu (tot județul Satu Mare)** doresc să fie legați de comună printr-un drum cît de cît pietruit, comuna fiind Valea Vinului. Cerințe cît se poate de omenești și posibil de realizat.

■ La terminarea Liceului de marină din Giurgiu am fost repartizat la G.E.F.P. „Navrom" Giurgiu, în meseria de electromecanic stagiar. Pe 10 aprilie 1984 am susținut examenul de stagiatură, absolvit cu nota 7. Prin urmare, am devenit electromecanic prim, cu o retribuție lunară de 2 135 lei. G.E.F.P. „Navrom" Giurgiu mi-a eliberat o adeverință în acest sens, în care se atestă susținerea examenului de calificare în meseria de electromecanic, adeverință pe care am dus-o la secretariatul liceului de marină mai sus-numit. Doresc să vă fac întrebarea : cine îmi eliberează certificatul de calificare : întreprindrea sau liceul ? ! **(Vasile Constantin, comuna Jilava, județul Ialomița)**

■ Primim de la **U.J.C.A.P. Iași :** În anul 1984, Petra Puha, din satul Isaia, comuna Răducăneni, a realizat 54 de norme în C.A.P. Bohotin (în loc de 120 norme, cîte stabilise adunarea generală). Pentru munca efectuată a primit cantitatea de 160 kg grîu și 180 kg porumb, plus 980 de lei. Întrucît petiționara este văduvă și are doi copii minori, s-a aprobat de către adunarea generală a C.A.P. Bohotin să i se atribuie încă 100 kg de porumb, pe care altminteri l-a și ridicat.

■ Mai mulți cetățeni din București sesizaseră în vremea din urmă starea necorespunzătoare a Grădinii zoologice Băneasa. Animale slab îngrijite, bolnave, unele specii de păsări și animale în continuă împuținare ș.a. Ne-am depiasat în parcul zoologic din pădurea Băneasa și am constatat că observațiile sînt în cea mai mare parte întemeiate, motiv pentru care propunem conducerii Grădinii zoologice Băneasa să ia măsuri ferme pentru a redresa parcul zoologic și a-l aduce cel puțin la nivelul anilor trecuți.

■ În zilele de 11—12 mai a.c. mă aflam cu echipa de rugby în orașul Suceava. Sînt antrenor la C.S. „Progresul" Brăila și aveam de disputat meciul de campionat cu echipa locală C.F.R. Înainte și după meci, am vizitat cîteva locuri splendide din nordul Moldovei. Am cumpărat și am scris ilustrate pentru cei dragi de-acasă. Spre marea noastră surprindere, am constatat însă lipsa aproape cu desăvîrșire a cutiilor poștale din orașul Suceava. **(Manole Antohi, str. Industriei, bl. D-3, ap. 72, cartier Vidin, Brăila).** Credem că e de datoria Direcției județene de poștă și telecomunicații Suceava să plaseze astfel de cutii poștale pe arterele principale ale municipiului moldav.

■ Comuna Independența, știut lucru, este una din porțile deschise spre Delta Dunării. Pe aici trenul nu ajunge. În schimb nu știm de ce nici vapoarele clasicele vapoare care odinioară asigurau singura legătură cu Tulcea și care opreau la Independența, acum nu mai opresc. **(Alexandru Valentin, C. Bulgăreanu, comuna Independența, județul Tulcea).**

■ **Întreprinderea de transporturi București,** ca răspuns la sesizarea apărută într-un număr trecut al revistei, cu privire la modificarea traseului tramvaiului 3, ia o măsură de-a dreptul diabolică : scoate și tramvaiele 8 și 13, singurele mijloace de transport care legau Calea 13 Septembrie de Piața Unirii. Grupuri, grupuri, oamenii merg acum 2 km pe jos pînă la Podul Izvor, de unde iau Metroul spre Piața Unirii și Bulevardul Magheru.

■ În gara Zănoaga (Prahova) nu există casier, de aceea biletele sînt eliberate chiar de impegatul de mișcare. Pe data de 22 aprilie a.c., am fost la părinți, în comuna Dumbrava, și să vedeți pățanie ! În gara Zănoaga mi s-au eliberat două bilete, pe care s-a aplicat ștampila „Ploiești-Sud". În situația mea se aflau și alți călători. Controlorul a vrut să ne facă pe loc proces-verbal de contravenție, motivînd că biletele nu-s bune. Cu ce eram noi de vină ? **(Vasile Preda, str. Lăstunului nr. 4, Vest, Ploiești).**

■ De 35 de ani sînt salariat al U.M.M.R. București, ne scrie **Ion N. Tănase, din str. Răsadniței nr. 121, sectorul 6, București.** De la tatăl meu am moștenit o curte de 657 mp, care este trecută în evidență la circa financiară a sectorului 6, în cadrul cărui sector domiciliez. Să rețineți, vă rog : nu sînt în Sectorul agricol Ilfov. Nu am fost membru al C.A.P. Chiajna. Nu am posedat niciodată vreun teren care să fi aparținut acestei unități agricole. Numai dintr-o eroare sau din necunoaștere, conducerea C.A.P. Chiajna mă somează, în repetate rînduri, să plătesc taxa de 2 314 lei (sau să predau 2 000 kg roșii timpurii). Nu pot onora aceste pretenții cerute pe nedrept, întrucît cu această unitate agricolă eu nu am nici în clin nici în mînecă.

■ Almanahul FEMEIA publica, la sfîrșitul anului 1983, știrea privind apariția unui nou produs fitofarmaceutic românesc NORMOPONDEROLUL I și II, destinate supraponderalilor, așa cum reiese și din denumirea sa. Produsul avea să fie fabricat în laboratoarele Planta-Vorel de la Piatra Neamț. Televiziunea a anunțat că doritorii vor putea intra în posesia medicamentului cel mai tîrziu la sfîrșitul anului 1984, produsul fiind testat la acea dată, după cîte am înțeles din știrea dată pe postul național. Iată că se face jumătatea anului 1985 — ne scrie **Tina Vasiliu din București, str. Videle nr. 31,** iar acest produs dătător de speranțe întîrzie să intre în farmacii, din motive necunoscute.

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București.** răspunde scrisorii lui Dumitru Cristescu : Sus-numitul a lucrat ca biolog la Institutul de cercetare pielărie, Centrala pentru valorificarea anvelopelor, Institutul de științe biologice, Direcția Domeniului public, Institutul de cercetare și epurarea apelor, — unități de unde a demisionat, contractul de muncă fiindu-i desfăcut în temeiul art. 129 și 135 din Codul Muncii. La 16 iunie 1982 a fost încadrat ca biolog la Tăbăcăria minerală Jilava. La cererea sa i s-a dat transferul pentru post de laborant la Întreprinderea „Pionierul" din București. Post de unde, după numai 2 luni, a demisionat. Biroul nostru teritorial i-a oferit posibilitatea încadrării pe post de laborant la Institutul de cercetări sticlă și ceramică fină sau la Întreprinderea „Policolor" din Capitală, dar a refuzat posturile în scris.

■ Mergînd pe urmele sesizării unor consumatori, ne-am oprit, împreună cu fotoreporterul nostru, Paul Agarici, la Restaurantul „Ciocîrlia" din imediata vecinătate a Pieței Unirii, aparținînd de I.A.P.L. „Segarcea". Localul de categoria I, frumos numit „Ciocîrlia", este într-o continuă depreciere. Atît în exterior, cît mai ales în interior, arată jalnic. De altfel, prin aceeași rapidă demonetizare trec, din păcate, mai toate localurile din zonă : Crama Domnească, Hanul lui Manuc, Terasa „Rapsodia", Calul Bălan etc. Este surprinzător gradul rapid de uzură al unor astfel de localuri tradiționale.

■ În ziua de 7 mai 1985 am vizionat spectacolul formației „Savoy", desfășurat în orașul Bacău. Să-mi fie cu iertare, spectacolul a fost de slab nivel calitativ, de efect educativ îndoielnic. A șocat, în primul rînd, modul neserios și frivol de prezentare. Apropourile făcute de Octavian Ursulescu erau de felul acesta : „Aduceți flori membrilor formației Savoy, că membrii ei sărută cel mai bine". O glumă spusă de grupul satiric „Eveniment" a fost reluată de către prezentator într-o manieră penibilă. De altfel, grupul umoristic „Eveniment" a excelat prin poante de prost-gust, snoave perimate pe care însăși hîrtia le repugnă. **(Gelu Zichil, aleea Armoniei, bl. B-4, etaj III, ap. 10, Bacău).**

■ **Consiliul popular al sectorului 2, București** răspunde : În ședința Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 2, desfășurată în 15 aprilie 1985, s-a aprobat tovarășei **Floarea Enăchescu locuința din str. Icoanei nr. 69, etaj 2, sectorul 2, București.** S-a ținut cont și de situația familială a solicitantei.

■ Ne scriu **țăranii din satele Birsău de Sus și Birsău de Jos din județul Satu Mare** că pe teritoriul comunei s-au executat așa-zise lucrări de îmbunătățiri funciare și de întreținerea pajiștilor în valoare de 1,5 milioane de lei. Lucrările au fost de foarte proastă calitate. Ce a ieșit din toate acestea ? ! Imaginile relevă că locul a rămas ca după pîrjol ! Practic, s-a distrus pășunea tradițională, iar vitele nu au acum unde paște. În contrast, imagini din comuna vecină, Asuaju de Jos (Maramureș), unde pășunea tradițională arată splendid. Cine răspunde de starea jalnică a pășunii deteriorate ?...

■ În numărul din 17 iunie al revistei Flacăra, din anul 1976, se publica o scrisoare privind existența a trei obiective turistice pe teritoriul comunei Balaciu (județul Ialomița). Este vorba de ruinele cetății getice Piscu Crăsanilor unde, acum cîțiva ani, s-a descoperit un altar solar, unic în Cîmpia Dunării. Vasile Pârvan, de pildă, localiza aici chiar reședința regelui Dromichetes. Apoi, este mănăstirea Balaciu, ctitorie de pe vremea lui Ghica Vodă, primul domn pămîntean după revoluția lui Tudor Vladimirescu. Și, nu în ultimul rînd, desigur, este vorba de Lacul Sărătuica, bogat în nămol conținînd iod și alte săruri tămăduitoare. **(Adrian Bucurescu, str. Ioan Moși nr. 2, bl. 57 B, ap. 32, sectorul 2, București).** Rugăm factorii de drept din județul Ialomița să nu lase pradă intemperiilor și nepăsării aceste trei obiective turistice, mai cu seamă că Șoseaua Soarelui (București — Constanța) trece prin zonă.

■ Tatăl meu, Costică Udrescu, a lucrat împreună cu mama mea la C.L.F. Sighetu Marmației (Maramureș). De ce am îndrăznit să vă deranjez ? Sîntem o familie cu 5 copii și, deci, și cu multe griji. Tatăl meu s-a mutat cu serviciul la una dintre unitățile aparținînd de C.L.F. Militari din București. Rog să nu fiu înțeles greșit. De multă vreme n-a mai dat nici un semn de viață. Nouă, celor 5 copii ai săi (Rodica, Lenuța, Cristi, Viorica și Dumitru), ne e dor de el, iar el nu ne dă nici o veste. Poate veți găsi oameni de suflet care să-l determine pe tatăl nostru să revină în mijlocul familiei **(Dumitru Udrescu, str. Independenței, bl. 7, ap. 23, Sighetu Marmației, județul Maramureș).** Un tată a cinci copii frumoși a uitat de elementarele îndatoriri de părinte. Într-adevăr poate se găsește cineva să-l readucă pe Costică Udrescu pe calea cea bună.

■ De circa 25 de ani sînt posesorul postului telefonic nr. 49 59 12 din **București, str. Alexandru Iacobescu nr. 15, sectorul 6,** ne informează **Dan Lepădatu.** La avizele de plată telefonică din lunile ianuarie și februarie curent mi-au apărut, ca din senin, pe prima lună 902 impulsuri, iar pe februarie 1228 impulsuri. Mai mult chiar, în perioada 2—11 martie 1985, cînd postul meu a fost conectat la aparatul de urmărire automată a traficului, s-au înregistra și convorbiri interurbane. În ziua de 2 martie, de pildă, s-a vorbit prin firul meu cu numerele 971/5 98 86 și 936/1 85 68, însumînd nu mai puțin de 411 impulsuri. Am solicitat Oficiului P.T.Tc. Plevna să facă investigații în legătură cu cele două numere din provincie, în zadar însă. Telefonul a fost suspendat în perioada 21 martie — 20 aprilie 1985 dar, paradoxal, pentru aceeași perioadă îmi apare avizul cu nr. 035365, însumînd 1 235 de impulsuri ! ? Pînă la această dată, în cei 25 de ani de abonat, am achitat cu regularitate abonamentul telefonic. Nu sînt de acord să achit suma de 2 021.50 lei, sumă ce îmi este imputată pe nedrept, fără ca cu sau familia mea să fi avut convorbiri interurbane.

■ **Mai mulți cetățeni din provincie și din Capitală** s-au adresat revistei pentru a fi sprijiniți în obținerea unor locuri de muncă. Cu sprijinul factorilor de resort, s-au rezolvat favorabil cîteva integrări în producție, pe care le redăm în cele ce urmează : Mihai Dutu (muncitor la Spitalul clinic Fundeni), Catinca Ionescu (reîncadrată la Întreprinderea de chimicale „Victoria", București), Mariana Adriana Sabău (muncitoare la Spitalul de recuperare din Cluj-Napoca), Maria Vasilica (reprimită la Întreprinderea „Bumbacul" din Capitală), Constantin Enache (muncitor la Antrepriza de construcții-montaj Roman), Dumitru Caraman (muncitor la Pepiniera silvică Bîrlad), Maricica Enache (telefonistă la Oficiul P.T.T.R. Tescani—Buzău), Mihaela Petrea (vînzătoare la Întreprinderea de legume și fructe Iași), Cornel Stanciu (Întreprinderea „Constructorul" Focșani, ca șef atelier reparații obiecte de uz casnic). Mulțumim tuturor factorilor de resort care au găsit înțelegere și au sprijinit efectiv soluționarea favorabilă a cazurilor mai sus enunțate.

■ În seara zilei de 18 martie 1985 a avut loc, în municipiul Botoșani, un spectacol susținut de către Stela Popescu și Alexandru Arșinel, secondați de Ansamblul „Ciprian Porumbescu" din Suceava. După apariția celor două vedete bucureștene timp doar de cîteva minute la începutul spectacolului, prezentatoarea ne-a anunțat că vom avea posibilitatea să audiem acest minunat cuplu în finalul spectacolului. În sfîrșit, la finele celor 2 ore de muzică și dansuri populare executate de interpreți locali, prezentatoarea ne-a spus simplu : Noapte bună ! Firește că nimeni, nici un spectator nu s-a ridicat de pe scaune, crezînd că-i o glumă proastă la mijloc. Aplaudînd, așteptam intrarea în scenă a Stelei Popescu și a lui Arșinel. Stupoare, însă : aflăm că venerabilul cuplu a dat bir cu fugiții. Publicul botoșănean a părăsit sala vădit nemulțumit, indignat de-a dreptul de această nedorită farsă. **(Vasile Olteanu, str. Mihai Eminescu nr. 12, Botoșani).**

■ **Consiliul județean al sindicatelor Satu Mare** răspunde scrisorii adresate revistei de către Margareta Heinrich de la Filatura de bumbac din Carei : Cercetînd la fața locului cazul, reiese că unitatea, deși avea cunoștință de starea precară de sănătate a sus-numitei, a obligat-o la eforturi fizice în condiții nefavorabile. Urmare a demersurilor făcute de noi, Margareta Heinrich este scutită de munci grele.

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

În cetățile muncii din județele Brașov și Hunedoara

Întrebări și răspunsuri

Localitatea : **Săcele, 29 mai 1985, ora 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **aproximativ 8 000.**

Noutăți : **Gil Ioniță a prezentat în primă audiție „La 30 de ani", pe versurile poetului Romulus Vulpescu.**

Aportul organizatorilor : excelent. **Mulțumim organizatorilor pentru căldura și serioasa participare.**

Am început însemnările cînd viermuiala norilor cu miros de ploaie înghite stelele una după alta și cînd pe scenă talentul capătă strălucire, ținînd loc astrilor. Îmbrățișați de mîngîierea de bine a tribunei, totul decurge în replică de profesionalism, de respect. În această seară simt (pentru a nu știu cîta oară în ultima vreme) că drumul tinerilor care compun acum Cenaclul Flacăra este unul de înălțime, cu străpungeri de munți, greu dar învingător. Am fost primiți de minunați tineri din Săcele cu căldura unicității și iversebilității însăși a vieții. Astfel au învățat oamenii acestei epoci de măreție numită Ceaușescu să răspundă. Și au mai răspuns în cuvinte despre pace, despre țară și popor. Acești sîntem noi românii. Sîntem aici din totdeauna și facem lucruri pentru totdeauna.

Tribuna cîntă, dansează, explodează. Pe harta spirituală a lumii a apărut un nou vulcan de iubire de artă, „tinerii stadionului din Săcele". O voce puternică anunță hotărît că „mă simt atît de bine cu dv. că aș vrea să rămîn copac în aceste locuri". Este nemaipomenit să te simți acasă peste tot. Și noi peste tot sîntem acasă.

Un bilet mizerabil, agramat. A. P. îl citește totuși tare. Liniștea încremenește în noapte. Un tunet pornește din tribună: „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim". Acesta a fost răspunsul.

În scurt, la Săcele a fost o bucată vie de Brașov.

GIL IONIȚĂ ■

Un incendiu de conștiință

Localitatea : **Rîșnov, 30 mai 1985, ora 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **peste 3 000 (jur împrejurul scenei, în tribuna din spate, la poalele și în luminișurile pădurilor din împrejurimi).**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Atmosfera : **caldă, entuziastă.**

Noutăți : **prezențele locale : Ion Cotinghiu, Camelia Trăistaru, Costel Lăzăroiu.**

Aportul organizatorilor : **inspirată ideea realizării acestei manifestări care a pus totuși multe probleme organizatorilor surprinși de marea afluență de public și de situația creată prin așezarea oamenilor în incinta stadionului direct pe terenul de joc.**

Terenul din Rîșnov desemnat astăzi ca loc de desfășurare al manifestării noastre este „o căldare între munți". O căldare înțesată de oameni, care va „fierbe" în scurtă vreme determinînd efluvii de spirit născute la flacăra „Flăcării". Aici, în această seară, natura și oamenii fuzionează parcă mai fericit ca oriunde, mai fericit ca oricînd într-o relație de limpezimea aerului după ploaie. Scenografia n-are reproș iar distribuția poartă-n ea măreție și vigoare. Și cu toate acestea sau poate tocmai de aceea, dintre toate manifestările de pînă acum, desfășurate în această deosebit de fructuoasă stagiune brașoveană, aceasta de la Rîșnov ni s-a părut cea mai dificilă .Momentele pe care scena le propune tuturor celor prezenți reușesc să comunice apropiind tot mai mult inevitabilul cînd masa aceea de oameni, impersonală inițial, se va uni, individualizîndu-se pentru a lua inițiativa și a propune scenei tonuri și tempouri noi în dialogul lor artistic și uman. Cîntecele traduc starea de spirit și ele sînt bune pe cît sînt de adevărate. Cine n-a înțeles această axiomă nu-și va explica nicicum secretul pentru care tineri pînă ieri necunoscuți conving și emoționează, cîntece în primă audiție sînt preluate ca marile șlagăre, apariții simple și modeste declanșează reacții ce ar putea tulbura sufletul oricărei mari vedete. Numele acestor tineri nu are astăzi sonoritate, ci doar faptele lor în veșmîntul cărora ei intră cu sfiala și emoția unor miri. După cîteva ore de spectacol cei care dau întreaga notă de frumusețe acestei manifestări sînt oamenii asupra cărora coborîse parcă toată lumina acelei zile. Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, trece prin propria-i afectivitate semnalele pe care le recepționează, crează atmosferă, atrage atenția, face loc în timp și-n spațiu și în sufletele oamenilor cîntecelor, poeziilor, ideilor, acelei substanțe care spiritualizează și înalță. Și, desigur, roadele acestui neobosit efort nu întîrzie să se arate. Pe de o parte, scena reacționează ca un mecanism gata să se adapteze oricărei noi situații ale unei manifestări ce-și caută mereu forma prin care să redea — în modul cel mai sugestiv — întregul său conținut. Pe de altă parte, publicul nu contenește în a aduce dovezile sale de spirit printr-o trăire sinceră și entuziastă. Formule consacrate de manifestări anterioare ale Cenaclului Flacăra, alte formule înglobînd fantezia celor prezenți sînt scandate în forță. Un „mare incendiu de conștiință" avea să pornească de la scînteia unui grup de 15 tineri hotărîți să facă din această întîlnire o seară de neuitat. Ni se cere o sîrbă moldovenească și asta dovedește un înalt spirit patriotic al acestor oameni tineri cîntînd aici, în Ardeal, dintr-o pornire lăuntrică, „nu din buze", pentru Moldova și Țara Românească, pentru România eternă, pentru garantul unității, libertății și dezvoltării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Marile cîntece ale cenaclului, intrate de multă vreme în conștiința tinerei generații, au răsunat și aici impresionant. Verticalitatea este, desigur, în aceste locuri o trăsătură caracteristică pentru natură și om deopotrivă. Cîntecele populare au darul de a ilumina în fiecare un drum parcurs de generații. Mari hore înfloresc din bucuria dezlănțuită a oamenilor. A fost o seară grea, dar de o măreție aparte. Poate tocmai de aceea nu ne-am îndurat să plecăm din aceste locuri fără a mai zăbovi preț de cîteva minute și după încheierea spectacolului cîntînd dintr-o plăcere pură și cu intenția de a recompensa efortul celor mai apropiați nouă în aceste zile, oamenii din conducerea Organizației județene de tineret și pentru încă o mînă de iubitori ai cenaclului ce nu se îndurau parcă să se mai desprindă de vraja acelei seri.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Întîlnire și despărțire în flori

Localitatea : **Codlea, 31 mai 1985, ora 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **7 000.**

Calitatea spectacolului : **foarte bună.**

Noutăți : — **prezențe locale : Gabriela Șerban, 17 ani, Liceul industrial nr. 1 Codlea.**

Atmosfera spectacolului : **foarte bună.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Dintr-un anumit punct de vedere orașul Codlea este o imagine vie a unității și luptei contrariilor : serele Codlea și Colorom, parfumul florilor și „parfumul" „combinatului chimic", frumoșii stînjenei și stînjenitoarea poluare.

Din același punct de vedere, spectacolul Cenaclului Flacăra făcut de oameni și pentru oameni a fost tot o luptă. Nu este ușor să demonstrezi că libertatea este disciplină liber consimțită și că dezordinea (chiar izvorîtă din entuziasm) nu este o manifestare a entuziasmului. Nu este ușor să demonstrezi că democrația nu înseamnă anarhie și că Pacea are rigorile ei.

Avem ocazia să constatăm că pledoaria despre legile libertății a fost exemplar ascultată și însușită de prietenii din Codlea, chiar în momentele următoare cînd sîntem confruntati cu o altă problemă. Brusc rămînem fără sunet și lumină. Spectacolul continuă aproape firesc. Se cîntă colinde, gen muzical în care prea plinul sufletului omului se amplifică doar cu vocea, „Nu uita că ești român", reluat emoționant de public și „Fie să renască" un vechi refren al muzicii tinere din România, ce tinde să devină clasic. După restabilirea legăturilor electrice, ca o ripostă la adversitățile uneori inevitabile ale cerului și pămîntului, scena dovedește un plus de implicare în actul artistic, un plus de dăruire față de public, o mare dorință de a fi luată în seamă, ascultată și aplaudată. Receptarea mesajului nostru este un deziderat facultativ (uneori) pentru public, dar vital pentru noi. Spectatorul poate să aleagă și să aplaude ce-i place, actorul dorește ca fiecare om să-l asculte și să-l înțeleagă și asta este de fapt truda noastră de fiecare zi.

În condiții dificile, cu o instalație de sunet parțial innoită, pe ploaie, frig sau vînt, printre șocurile datorate opririlor întîmplătoare de curent electric și micile defecțiuni inerente, spectacolul trebuie să se desfășoare, mesajul nostru către public nu poate fi periclitat. Aceasta este sarcina de care Sandu Petre, Costel Ionescu, George Chirca, Romeo Marian se achită cu simț de răspundere, profesionalism și de multe ori cu eroism.

De asemenea, aș dori să atrag atenția iubitorilor muzicii tinere asupra unor piese recent intrate în repertoriul cenaclului nostru care mi se par adevărate vîrfuri ale genului : „Zid deasupra căderii" (Traian Cosma — Monica Mărgineanu) ; „Criză în întuneric" (Angela Kiss) ; „Amăgire" (Oana Hanganu) ; „Noapte noroasă pe pădure" (Emilian Onciu) și splendida realizare a trupei „Paradox" — „Filozof fără paradoxuri", toate concepute pe versurile poetului Adrian Păunescu. Rămîne ca trecerea timpului să le confere (sau nu) titlul de capodopere.

Și pentru că atît revista Flacăra, cît și Cenaclul Flacăra sînt ale oamenilor și pentru oameni, nu găsesc un final mai potrivit pentru această cronică decît publicarea unei scrisori sosite la scenă : „Sînt unul din zecile de mii de tineri care au participat duminică, 26 mai, la cel mai triumfător spectacol din istoria Cenaclului Flacăra. Spectacolul de la Brașov va rămîne multă vreme în conștiința noastră. A fost un spectacol în care am arătat cît de mult iubim noi viața, cît de mult îi iubim pe eroii neamului, pe eroicul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vă rog, aici, în numele tuturor, ca la spectacolul de sîmbătă, 22 iunie 1985, de la Brașov, în orașul campionilor, să fie invitată și Radioteleviziunea și echipa de filmare." Semnează un suflet tînăr al acestui oraș — Păun Sanda.

JERRY SCHWARTZ ■

Dintr-un suflet uriaș — bun venit la Făgăraș

Localitatea : **Făgăraș, 1 iunie 1985, ora 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori : **15 000**

Calitatea spectacolului : **excepțională.**

Aportul organizatorilor : **excepțional.**

Ultimul spectacol al microstagiunii Cenaclului Flacăra în județul Brașov a fost întîmpinat de publicul făgărășan cu ospitalitatea și căldura ce caracterizează pe toți participanții la acest act de cultură și educație revoluționară a tinerei generații din România de azi.

În Anul Internațional al Tineretului pe care îl trăim grație inițiativei președintelui Nicolae Ceaușescu, 1 Iunie — Ziua Internațională a copilului primește semnificații deosebite ; membrii cenaclului de la (aproape) copii la părinți de copii, implicîndu-se profund în actul artistic închinat celor mai crude vlăstare ale țării, pledează pentru pace ca o necesitate stringentă în acest 1985 al tineretului.

Vivacitatea tribunei, plăcut agrementată ochiului și mai ales sufletului nostru de drapelele tricolore fluturate de tinerii Făgărașului, de pancarte printre care una purtînd pentru prima oară în istoria cenaclului numele binecuvîntat al celui ce s-a numit, se numește și se va numi în vecii vecilor EMINESCU. Pentru o tribună care a ascultat cu sufletul ; pentru o tribună luminată de mulțimea făcliilor aprinse ca semn al continuității milenare a poporului nostru pe aceste plaiuri mioritice poetul Adrian Păunescu a recitat din Eminescu. Ca semn al unei înalte conștiințe naționale, replica muzicală corectă și promptă a preluării refrenelor și cîntecelor atît de îndrăgite de public au urmărit întîmplarea noastră pe toată durata desfășurării sale.

Demarînd prin recitalurile personale ale membrilor cenaclului în componența sa actuală, spectacolul și-a atins cota de vîrf în momentul izbucnirii din cele cîteva mii de piepturi tinere direct implicate a manifestului pentru Țară, pentru Libertate, și Unitate Națională, pentru Pace pe care îl constituie grupajul de cîntece mai vechi și mai noi ce esențializează în el întreaga filozofie a tineretului revoluționar al României. Și ce poate fi mai edificator în a demonstra adeziunea deplină a tinerei generații la ideea unității naționale a poporului nostru decît interpretarea de către o foarte talentată tînără — Adia Ali Cuat — a unui imn închinat lui Ștefan cel Mare și întregii Moldove — Jurămînt la Putna ?! „Jurăm din milioane de inimi și destine / Din orice fel de sînge ne murmură în vine / Jurăm bătrîn și tînăr, femeie și bărbat / Credință României necondiționat", iată ideea care a determinat și de data aceasta publicul Cenaclului să scandeze minute în șir ROMÂNIA cerînd în acest fel interpretarea într-o deplină unificare — între scenă și tribună a cîntecelor patriotice și revoluționare, „Duhul lui Iancu", „Trăiască România", „Hai să-ntindem hora mare", „Lancea lui Horea", „Treceți batalioane române Carpații", „O șansă păcii" și „Să fie pace în lume".

Adia Ali Cuat avea puțin mai tîrziu — alături de consacratele deja Oana Hanganu și Camelia Daj — să predea ștafeta artei scenice talentatelor Mirela Atudorei și Liliana Ioniță, revenite în cenaclu în această zi de importanță majoră pentru tineretul lumii, tinerele eleve fiind chemate să-și facă datoria (sperăm — cu brio) în școlile în care care învață.

Multe, foarte multe bilete trimise spre scenă cereau trupa „Totuși" și am avut bucuria de a asista la un recital de excepție al tînărului și talentatului grup de hard rock în acest An Internațional al Tineretului.

Cocoși heraldici se pregăteau a vesti parcă zorile unui an nou — un nou an al tineretului, al iubirii de țară, de pace, un nou an al luptei asidue de zi cu zi a poporului român, și a geniului său de astăzi — președintele Nicolae Ceaușescu — pentru o lume mai bună și mai dreaptă — cînd poetul în încheierea acestui spectacol de spirit românesc, și-a recitat crezul său de viață, crezul său artistic, crezul său în puterea, vitalitatea și măreția acestei patrii numită România.

TRAIAN COSMA ■

La finele acestui turneu în județul Brașov în care numai ce a fost foarte bun nu a fost excepțional, putem conchide că Brașovul demonstrează ecuația elementară și perfect logică potrivit căreia, atunci cînd între tineri și liderii lor, reprezentanții lor, există — lucru firesc — o comuniune de interese, gusturi și iubiri și cînd acestea poartă întîmplător numele de Cenaclul Flacăra, se poate realiza dacă nu o stagiune de nota 101 — cum s-a realizat în Bihor —, un șir incredibil de unicate, între care cel mai bun spectacol din istoria cenaclului în municipiul Brașov cu prima notă de 102 precum iminentele capodopere orale de la Făgăraș, Săcele, Zărnești, Victoria ca și neuitatele nopți de la Rupea, Rișnov, Codlea.

Cele nouă zile care au emoționat Brașovul ne-au zguduit și pe noi prin marea revelație pe care ne-a produs-o Brașovul — acest miracol care se repetă. De aceea așteptăm întîlnirea din 22 iunie, ziua solstițiului de vară, ca pe o consacrare a stării de vis aproape imposibil pe care ne-a dat-o turneul din județul Brașov.

La obîrșia neamului, sub orgă de fulgere

Localitatea : **Costești, 2 iunie 1985, ora 14, la poalele cetăților dacice.**

Număr de spectatori : **30 000.**

Calitatea spectacolului : **desfășurată sub mai multe reprize de ploaie și grav afectată de sarabanda fulgerelor și a tunetelor, manifestarea a atins, totuși, cote maxime.**

Atmosfera spectacolului : **excelentă.**

Aportul organizatorilor : **organizația județeană U.T.C. Hunedoara a demonstrat excepționale calități organizatorice în realizarea unei duminici cît un an cu evenimente rezolvate curat, cinstit, revoluționar. Mulțumim, în numele celor 30 000 de beneficiari.**

Noul nostru turneu în județul Hunedoara, unde am revenit după numai 3 săptămîni, a debutat, din punctul nostru de vedere, sub bune auspicii, chiar dacă am fost supuși, noi și spectatorii, unor frenetice reprize de ploaie. Ca un făcut, județul Hunedoara este, mai ales în timpul spectacolelor noastre, cutreierat de aprige ploi pe care, mărturisim, le-am dori mutate mai înspre sud, spre marea Cîmpie Română. De această dată am avut, în premieră, un măreț dar periculos fundal sonor : zeci și zeci de fulgere și tunete, uriași serpi de foc iscălindu-se pe fața întunecată a cerului. Cu toate acestea, concurînd parcă stihiile dezlănțuite ale naturii, înfruntîndu-le, spectacolul cenaclului nostru, pentru prima oară prezent la Costești, unde tineretul Hunedoarei și-a dat întîlnire cu istoria (amplă manifestare ajunsă la cea de-a 17-a ediție. Ne face o reală plăcere să subliniem că și la această ediție organizația U.T.C. a județului Hunedoara, ca un mare regizor, a mișcat mii și mii de oameni și zeci de formații artistice într-o supremă încordare pentru întîlnirea tinerilor cu istoria, cu muzica, poezia și cu bucuria de-a trăi), a debutat în tromba cu „Iancu la Tebea", cîntec rostit nu numai pe scenă, ci mai ales în uriașul amfiteatru în aer liber al Costeștilor unde a răsunat glasul unui imens cor de 30 000 de voci. S-a recitat apoi, într-o liniște desăvîrșită o genială poemă eminesciană, după care „Jurămînt la Putna" a tradus în fapt nu numai dorința unor tinere din Galați („Un grup de tinere din Galați, aflat la această foarte frumoasă întîlnire a tinerilor cu istoria, vă roagă să cîntați „Jurămînt la Putna"), ci, firește, a întregului amfiteatru. Apropo de dorința fetelor sosite tocmai din Galați, vom preciza că în amfiteatrul Costeștilor au

fost prezenți tineri din județele: Alba, Arad, Mehedinți, Caraș-Severin, Galați, Gorj, Sibiu, Bihor, Timiș, Brașov, Vîlcea, Olt, Mureș, Cluj, Maramureș, Dolj, Harghita, Satu Mare, Sălaj, Covasna, Bistrița-Năsăud, Buzău și, desigur, Hunedoara. La un moment dat, din partea acestor tineri ne-au sosit două emoționante bilete din care transcriem: „...o ploaie la Costești e o lacrimă îndelungă lîngă roata care ni l-a frînt pe Horea" (ecou al cîntecului Lancea lui Horea) și: „...noi sîntem la Costești pentru a fi acasă la Decebal... rostiți-i numele, pentru că noi îi sîntem prenumele...". Prin Sorina Hașigan, care aici, la Costești, a împlinit 100 de prezențe pe scena Cenaclului Flacăra, numele lui Decebal a fost rostit cîntîndu-se „Colindul Ardealului". De la a cărui ultimă notă s-a trecut brusc la „Deșteaptă-te române". Autoportret, cîntat de Arpad Domokoș sub o ploaie care cădea peste noi ca o veritabilă perdea de apă, a răsunat ca un viu și incontestabil argument: România, pămînt indivizibil, țară a tuturor fiilor ei, este patria mamă a tuturor celor ce s-au născut aici în vatra ei străveche. „N-avem altă țară, n-avem altă mamă / Frate-ți sînt și frate bun îmi ești / Greu li-i tuturora, bine tuturora / Soarele răsare de la București // Cu lumina minții și puterea mîinii / Cu gînduri și cu idei frățești / Pentru toți maghiarii Daciei Latine / Soarele răsare de la București." De altfel, următorul cîntec, Mamă țară, piesă al cărei refren, Trăiască, trăiască, trăiască să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească, îl are ca autor de muzică și vers pe chiar conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu rostit de Călin Jicărean, a subliniat cu precădere această idee pe care Cenaclul Flacăra o înfățișează cu flacăra conștiinței și misiei sale politice și patriotice. Aici, la Costești, tinerii din Hunedoara și oaspeții lor din județele mai sus amintite au trecut cu brio, au promovat cu o notă maximă, dimpreună cu toți membrii cenaclului, tulburătoarea și mereu incandescenta lecție de istorie a țării noastre. Într-un astfel de cadru, solemn, dar nu rigid, de totală comuniune sufletească și spirituală, cîntecele lui Valeriu Penișoară, (Poporul român, opere complete și Cuvîntul lui Ion Roată către Divan) sau Doina lui Lucaci, cîntată de Emilian Onciu, au răsunat ca totdeauna și totuși, altfel, ele fiind parcă anume scrise pentru un spectacol devenit o veritabilă lecție de istorie. Firește, respectivele piese, cărora li s-au adăugat Trăiască România, O șansă păcii, Să fie pace în lume, plus celelalte cîntece pentru toți eroii neamului, pentru președintele Nicolae Ceaușescu, eroul patriei române și al păcii planetare de azi, au răsunat aici la Costești, ca oriunde în altă parte, dar aici, la obîrșia neamului nostru cum s-a exprimat Adrian Păunescu, în prezența demențială a fulgerelor și tunetelor și într-un cadru natural inimaginabil de frumos (orga la care a cîntat, de exemplu, Dorin Ciobică a stat îmbibată de ploaie, dar dispersia cîntecelor s-a auzit ca un sintetizator mai puternic decît petrecerea norilor de sus), ele s-au încărcat cu o calitate în plus, totalmente subiectivă, dar, în aceeași măsură reală. Un excepțional spectacol înfruntînd vitregia naturii, depășind-o, confirmînd dragostea pentru patrie, pentru istoria ei, pentru martirii ei, ilustrînd dorința de pace a tineretului nostru, vocația sa magistral cuprinsă în deviza Anului Internațional al Tineretului: Participare-dezvoltare-pace.

Acceptați planeta la masa tratativelor

Localitatea: **Călan, 3 iunie 1985, ora 19, stadionul din localitate**

Număr de spectatori: **5 000.**

Calitatea spectacolului: **din nou, ca în urmă cu patru săptămini, excepțională**

Atmosfera: **curată, intimă, fierbinte**

Aportul organizatorilor: **ca și data trecută, la înălțime**

Am revenit la Călan cu drag și dor de oameni, de dialog, de frumos, de poezie și muzică, și am constatat că tinerii Călanului ne-au așteptat cu aceleași sentimente. După primele cîntece, Iancu la Tebea, Mamă țară, Trăiască România, după un răscolitor poem eminescian, intens solicitat de public cu un uimitor respect moral față de poezie în general și față de poezia marelui nostru poet în mod special, poem recitat de poetul Adrian Păunescu, într-o liniște deplină, au urmat Jurămînt la Putna și Lancea lui Horea. Dinspre tribuna arhiplină, proiectată pe un cer luminat de nestinsele flăcări ale Călanului, ne sosesc nenumărate bilețele, între care unul de o emoționantă sinceritate și o profundă gîndire: se referă la necesitatea ca la tratativele pentru dezarmare să participe toate popoarele. Conducătorul cenaclului simte nevoia să remarce maturitatea în gîndire a tinerilor din Călan, după care cîntă el însuși Cîntecul lui Ștefan cel Mare. Revenind la biletul de mai sus întreg cenaclul și toată tribuna cîntă O șansă păcii și Să fie pace în lume. Urmează Sorina Hașigan, fetița care — atît de mult este iubită aici, la Călan, încît, glumind, ea se va mărita, probabil, aici, la Călan, oraș în care revine și cîntă Oameni ce nu mor, cîntec ce vine dinspre public pe scenă. Recitalul Sorinei, căci, ca și în alte locuri, și-n această seară Sorina dă aici un veritabil recital, se încheie cu Colindul Ardealului și cu Deșteaptă-te române. Spectacolul continuă la aceeași înaltă temperatură la care ard uriașele sale focuri. Un moment aparte: la cererea publicului sînt cîntate două, superbe cîntece dedicate lui George Bacovia, două cîntece interpretate de Emilian Onciu și Călin Jicărean, amîndouă pe versuri de Adrian Păunescu. Primul dintre ele, lansat chiar aici, la Călan, a fost întîmpinat cu frenezie, iar cel de-al doilea, o excepțională piesă adăugată marelui repertoriu al cenaclului, s-a bucurat de-un succes total. În fiecare seară printre cei veniți la întîlnire cu muzica tînără și cu poezia, sînt numeroși oameni cu care inginerul Valeriu Popa poartă îndelungi, instructive și eficiente dialoguri pe probleme de sănătate. Despre acest aspect s-a mai scris. Și noaptea de la Călan continuă, cerul este luminat de flăcările furnalelor, dar și de poezie, de muzică și de inimă tînără și frumoasă, o inimă adevărată așa cum adevărați sînt oamenii acestui mic și totuși mare oraș.

În „șut" la Vulcan

Localitatea: **Vulcan, 4 iunie, 1985, orele 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori: **10 000**

Calitatea spectacolului: **de la foarte bună spre excepțională.**

Atmosfera: **incandescentă.**

Noutăți: **Ileana Berchi, Andrei Bentu și Cristian Bâtoancă, în vîrstă de 5 ani, care a cîntat la vioară „Balada lui Avram Iancu" și „Horă olteneasică".**

Aportul organizatorilor: **la înălțime.**

La Costești, unde am început un nou turneu hunedorean, ne-am integrat unei ample acțiuni a tinerilor din acest județ. La Vulcan am adăugat un plus de culoare unei alte manifestări culturale, Nedeea vulcăneană. Iată, în acest sens, conținutul unui bilet: „Dorim să vă mulțumim pentru că ați onorat invitația de a fi prezenți din nou în mijlocul tinerilor din orașul Vulcan. Cu atît mai mult ne bucurăm, cu cît prezența Cenaclului Flacăra aici are loc în săptămîna culturală a orașului, Nedeea vulcăneană, manifestare ajunsă la a XIII-a ediție și inclusă Lunii culturii din Valea Jiului, lună culturală ce are un generos generic — Laudă omului, muncii și creației sale. Alături de alte acțiuni organizate cu acest prilej, spectacolele Cenaclului Flacăra vin în întîmpinarea celor ce prețuiesc muzica și poezia, cultura, și le sprijină prin faptele lor de muncă, în abataje, de unde scot lumină și căldură pentru scumpa noastră țară, România. Deținem întîietatea în extracția cărbunelui pentru cocs — valută forte pentru noi — și vrem să credem că vom fi printre primii și în susținerea spectacolelor cenaclului".

În ceea ce ne privește, mărturisim că spectacolul de la Vulcan a fost pentru noi o gură de aer proaspăt, o încărcare cu noi puteri a bateriilor noastre, o dovadă în plus că arta, în mijlocul celor ce smulg pămîntului mult prețuitul și atît de necesarul aur negru, se înnobilează de la sine și prin cei cărora le este adresată. La Vulcan, spectacolul nostru a început cu un sincer și cald „La multi ani !" adresat tuturor minerilor din Valea Jiului și în mod special gazdelor noastre, după cum, tot în semn de respect pentru minerii Văii, poetul Adrian Păunescu a recitat un emoționant poem, „Poetul vine-n Vale". Apoi, de-a lungul unui spectacol ce a durat cam cît un mai vechi „șut" mineresc (oare n-am putea spune despre cenaclul nostru că, iată, la Vulcan, a minerit în abatajele culturii, apropiindu-se de cel mai prețios cărbune al lumii, diamantul, adică de inima omului ?!), spectacol care apoi a epuizat cu o magnifică dăruire întregul repertoriu al cenaclului. Dialogul nostru cu publicul din Vulcan s-a menținut tot timpul, fără încetare, la cea mai înaltă cotă a sincerității, a bucuriei de a trăi, de a cînta patria, istoria, munca, pacea, eroii neamului, de a recita poezii. Iată cîteva din versurile ce ne-au sosit la scenă: „Noi v-am dorit și vă dorim aici / Sub un cer senin de mai pe ploaie sau pe vînt / Uniți toți într-un cîntec să-nălțăm spre țară / Un imn de vitejie și pace pe pămînt... / De la Vulcan din Valea ce nu cunoaște tihna / Din mii de glasuri se-avîntă acum / Urarea strămoșească, urarea milenară / Să fie-n lume pace și-n mină Noroc Bun !" Semnează cu modestie, cu simplitate, fără pic de emfază, Maria L., o tînără, deci, reprezentîndu-i pe toți cei 10 000 de spectatori ce-au umplut tribuna pînă la refuz și apoi au înconjurat literalmente scena, făcîndu-ne să ne simțim cu adevărat într-un... vulcan, un public care avea să cucerească pînă în cele din urmă nota 101 și toată admirația și prietenia noastră. Ne-am despărțit de acest public cu gîndul de-a reveni oricînd în mijlocul său.

O seară magnifică la Lupeni

Localitatea: **Lupeni, 5 iunie 1985, ora 19, stadionul din localitate.**

Număr de spectatori: **5 000.**

Calitatea spectacolului: **ca și acum trei săptămini și jumătate, excelentă.**

Atmosfera: **pe măsura marelui suflet al oamenilor din acest oraș și din toată Valea Jiului, adică impresionantă, caldă, pe deplin omenească.**

Aportul organizatorilor: **la înălțime.**

„Bine ați revenit la Lupeni !" scria pe o uriașă pancartă fixată între doi stîlpi din centrul orașului, deasupra străzii ce ducea spre stadionul din localitate. Aici, locurile erau ocupate de aproape două ore și pînă la primul gong de începere a spectacolului tribuna a scandat un refren mult iubit de tinerii tuturor orașelor prin care am trecut: „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !". Spectacolul altfel zis începuse. Tinerii din Lupeni l-au început pe cont propriu. De-adevăratelea însă această superbă întîlnire (superbă chiar și meteorologic, întrucît de trei zile nu ne-a mai plouat !) a început cu două cîntece în premieră absolută la Lupeni: **Sîntem mineri și Grădină cu flori**, de Cristian Buică, versuri de Adrian Păunescu. Două daruri pentru minunații oameni ai Lupeniului a căror prietenie ne onorează în aceeași măsură în care și ei devin onorați de prietenia noastră. Noi le-am acordat-o mai de mult, de-acum trei săptămîni și jumătate. Această reciprocitate a făcut ca seara de la Lupeni, spectacolul cu numărul 1 605, desfășurată în imediata apropiere a minei, de unde se auzea vuietul neîntrerupt al muncii, al luptei pentru cît mai mult cărbune patriei, să se ilumineze de flacăra cîntecelor închinate patriei, istoriei, eroilor ei, președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, miner de onoare al țării, garant al libertății și dezvoltării României, închinate păcii, iubirii, adevărului, dragostei de frumos și bine. Prin această afirmație n-am făcut altceva decît să traducem cuvintele unui bilet ce ne-a sosit pe scenă: „Sînt miner. Sînt în concediul meu de odihnă și astfel am putut fi la Costești, la Călan, la Vulcan și-am venit acum aici, la Lupeni, ca să vă pot întîmpina la mine acasă. Nu știu cum se face, dar la capătul fiecărui spectacol mă simt ca un pom înflorit. Mă simt tînăr, liber, mîndru că sînt român, că trăiesc în epoca Ceaușescu, fericit că țara noastră are o istorie așa de frumoasă, că a izbîndit în pofida tuturor marilor greutăți ce au încercat-o, mîndru că avem un prezent încărcat de luptă pentru adevăr și bine, mă simt responsabil pentru un viitor măreț de care eu, educat și la flacăra Cenaclului Flacăra, îl voi transforma în prezentul maturității mele".

VICTOR NIȚĂ

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, răspunzînd invitației prietenilor săi, continuă turneul în județul Hunedoara astfel:

vineri — 7 iunie — **Hațeg sau Brad sau Orăștie**
sîmbătă 8 iunie — **Deva**

Turneul din județul Prahova cuprinde localitățile:

luni 10 iunie — **Cîmpina**
marți 11 iunie — **Filipeștii de Pădure**
miercuri 12 iunie — **Vălenii de Munte**
joi 13 iunie — **Băicoi**
vineri — 14 iunie — **Bușteni**
sîmbătă 15 iunie — **Ploiești**
duminică 16 iunie — **Sinaia**
luni 17 iunie — **Mizil**
marți 18 iunie — **Comarnic**
miercuri 19 iunie — **Valea Doftanei**
joi 20 iunie — **Mâneciu**

În continuarea turneului:

22 iunie — **Brașov**
23 iunie — **Sf. Gheorghe**
24 iunie — **Tîrgu Secuiesc**
25 iunie — **Miercurea Ciuc**
26 iunie — **Toplița sau Bălan**
27 iunie — **Bistrița**
28 iunie — **Năsăud**
29 iunie — **Vatra Dornei**
30 iunie — **Putna, ora 12**
30 iunie — **Rădăuți**

Din data de 1 iulie pînă în 8 iulie urmează a se clarifica spectacolele în județele Botoșani și Suceava. Certe au rămas următoarele spectacole din județele Bacău și Galați care se vor desfășura după cum urmează:

9 iulie — **Onești**
10 iulie — **Buhuși**
11 iulie — **Bacău**
12 iulie — **Tecuci**
13 iulie — **Galați**

Solicitările noastre în vederea unor spectacole în județele Iași, Neamț, Vaslui nu s-au putut încă materializa pe deplin. Sîntem încă în dialoguri susținute cu organizațiile județene ale U.T.C. Deocamdată nici spectacolele preconizate în județul Tulcea pentru perioada 16 august — 23 august 1985 nu sînt pe deplin definitivate.

Toate spectacolele vor avea loc la ora 19, pe stadionul din localitate.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numărul 1 598, 1 599, 1 600, 1 601, 1 602, 1 603, 1 604, 1 605.

O IMENSĂ RESURSĂ: MATERIALELE REFOLOSIBILE

Cît mai multe puncte de colectare!

Interviu cu Ion Hendel, director în Centrala pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile

Recuperarea, recondiționarea și refolosirea materialelor și a pieselor de schimb constituie una dintre cerințele fundamentale pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a României socialiste.

În 1980, din inițiativa personală a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a creat un sistem unitar și cele două activități de colectare a materialelor refolosibile s-au reorganizat într-o singură centrală: „Centrala pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile", din subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale.

Din 1980 există o dinamică ascendentă în ceea ce privește activitatea aceasta de recuperare, recondiționare și refolosire a materialelor și pieselor de schimb. Și, totuși, tovarășe director v-aș propune să vorbim concret, despre factorii care au influențat unele neîmpliniri.

— Au fost factori obiectivi și subiectivi. Să luăm spre exemplu primele cinci luni ale acestui an. Știm cu toții că iarna a fost teribil de grea și lupta crîncenă, în toate domeniile de activitate. Imediat ce vremea ne-a permis, am înscris în programul nostru de lucru organizarea de acțiuni după acțiuni de colectare, ceea ce am și făcut, trimițînd toate cantitățile la utilizatori. În ceea ce privește metalul vechi, după o lună de zile au început restricțiile de livrare. Combinatele siderurgice au spus: „Stop".

— Care au fost motivele invocate?

— Că au prea mult fier vechi, că nu pot să-l descarce... Asta s-a întîmplat în toată luna aprilie, în mai și în primele zile ale lui iunie. Noi înțelegem că și combinatele au greutăți, dar ar trebui să lupte mai mult, să le depășească, așa cum fac și oamenii noștri. Sigur, era vorba de un efort suplimentar, dar în interesul lor, să nu mai ajungă în situația pe care au avut-o în toamna lui 1984, cînd au rămas fără rezerve de fier, sau cu stocuri din ce în ce mai mici. Atunci, în toamnă, noi ne-am luat angajamentul ca, în permanență, atît gospodăriile de metale vechi din combinate cît și secțiile de prelucrare din subordinea combinatelor să aibă mereu stoc maxim. Și asta s-ar putea face acum, în aceste luni, dar nu putem să-i convingem să descarce mai repede, cu toate că nu și-au completat stocurile. În situația asta este Combinatul siderurgic Hunedoara, Întreprinderea „Oțelul Roșu" din Caraș Severin, Combinatul Siderurgic Reșița — și exemplele ar putea continua. Ei pretind să le dăm greutate mare în volum mic. Dotările noastre, însă, nu sînt de așa natură să le satisfacem toate dorințele întotdeauna.

O altă piedică în munca noastră este insuficiența vagoanelor pentru transport. Înțelegem faptul că și C.F.R.-ul are priorități. N-am primit vagoane nici în luna martie nici în aprilie. Abia în mai situația s-a mai îmbunătățit.

— Care este situația cu materialele refolosibile neferoase?

— Din gospodăriile populației rezultau din ce în ce mai puține cantități de materiale recuperabile neferoase. Toată atenția trebuie să ne-o îndreptăm către unitățile socialiste. Mai avem, din păcate, mult de luptat. Fiecare unitate are un plan de predare defalcat pe fier vechi, pe cupru, pe fontă, pe bronz, aluminiu și trebuie să tindă să-l îndeplinească. Sînt meseriași buni, calificați, știu ce înseamnă o ștanțatură. Important este să n-o arunce, oricît de mică ar fi ea. Tendința noastră, a tuturor este să rezulte cît mai puține „căzături", dar, cît de puține, ele tot mai există și trebuie strînse cu grijă. Mulți nu fac treaba asta, o consideră o corvoadă. Nu înțeleg faptul că s-a eliminat noțiunea de „deșeu". Cuvîntul acesta nu mai există, s-a șters din nomenclator o dată cu organizarea acestui sector al activității noastre. Este material refolosibil. Chiar dacă nu ești tu reîntrebuințător, în uzina ta, știi că ai o întreprindere specializată, căreia îi duci acest material. Sortul respectiv se strînge de la mai multe unități și se expediază la consumator. Toate sortimentele de materiale feroase sau neferoase își găsesc o nouă utilizare în economia națională.

— Materialele refolosibile nemetalice vă dau și ele, probleme?

— Sînt cîteva unde, ca și la metale, nu există greutăți în ceea ce privește desfacerea. De exemplu maculatura sau masele plastice de mare densitate. Pentru altele însă, fie că nu există încă tehnologii, fie comenzi pentru produsele care se execută din aceste materiale refolosibile. Anvelopele de camion cu inserție metalică, sau anvelopele de tractor-spate nu au tehnologii de întrebuințare. Se fac cercetări, se caută soluția cea mai eficientă — care ar fi, se pare, piroliza, respectiv extragerea din anvelopă a hidrocarburilor. Cercetătorii sînt pe drumul cel bun, s-au făcut niște pași, să sperăm că reușesc să urgenteze finalizarea acestor cercetări.

— Și pînă atunci? Adunați anvelope în continuare?

— Asta este una dintre problemele noastre cele mai mari, pentru că avem pînă acum 1 800 000 de anvelope în stoc, zac undeva, s-a cheltuit ceva, ocupă spații, dar, după mine, cel mai important lucru este că sînt un permanent pericol de incendiu.

— Tot o problemă și tot la fel de dificilă, ar fi, am aflat și cea a textilelor.

— Așa este, textilele se degradează o dată cu trecerea timpului. Materialele recuperabile textile sînt de două feluri: cele cu o compoziție fibroasă eterogenă și cele provenite de la ambalajele vechi — de la sacii de iută. Institutul de cercetări textile lucrează, caută soluții pentru a le da o cît mai bună întrebuințare. Ne-am hotărît ca pînă în momentul în care nu se vor găsi aceste soluții, să nu colectăm la puterea și nivelul resurselor existente, pentru că ar fi neeconomicos.

Un alt sortiment nemetalic este folia de polietilenă de mică densitate, pe care ne vedem siliți, după ce le colectăm, să le ținem în curte, ceea ce duce la degradarea lor. Asta, pentru că nu avem capacități de producție decît la Buzău, iar în stoc s-au adunat peste două milioane de folii. Industria nu ne-o primește decît sub formă de granule.

Tot la capitolul „greutăți" se adaugă și faptul că nu sîntem sprijiniți de către constructori la finalizarea obiectivelor de investiții de la Buftea, Tîrgu-Jiu, Miercurea Ciuc, Călărași, centre care trebuie dotate cu macarale, prese, linii ferate. Constructorul nu înțelege că sectorul nostru de activitate est foarte important și necesar economiei

— Să deducem, din tot ce am notat că nimeni nu vă ajută și vă izbiți numai de greutăți în activitatea dumneavoastră?

— Avem greutăți, dar nu putem spune că nu sîntem și ajutați. Altfel, nici n-am fi putut ca la 31 mai 1985 să recuperăm integral restanța la materialele refolosibile, după situația critică din iarnă. Am reușit să îndeplinim planul cu 100,7 la sută. Am fost și sîntem sprijiniți de Comitetele județene de partid, de Consiliile populare, de organizațiile de masă, de sindicate, comitetele de femei, organizațiile de tineret și pionieri. Avem în vedere o permanentă preocupare pentru mai buna organizare în teritoriu, o mai bună dotare a întreprinderilor noastre și o cît mai eficientă mobilizare a întregii populații. Depinde foarte mult și de conștiința omului, a fiecăruia dintre noi, atît acasă cît și la locul de muncă. Trebuie să înțeleagă fiecare cetățean că activitatea această de recuperare, recondiționare și refolosire a materialelor și pieselor este, în final, un act patriotic. Industria reciclării este dezvoltată în toată lumea.

O campanie permanentă

Inițial, înainte de orice explicație, am crezut că este vorba de o expoziție de design industrial. De la cel mai mic șurub și pînă la uriașe anvelope de statura unui om, părea că nimic nu lipsește din ceea ce ar putea alcătui o mașină agricolă. Puteai crede că te afli într-un magazin de prezentare în care piesele noi și strălucitoare își așteaptă cumpărătorii. Nu era așa.

Expoziția de la S.M.A. „23 August", județul Constanța te făcea să pricepi cum își trecuseră iarna mecanizatorii. Era acolo o ilustrare a activității „celor trei R", cum o numea directorul „Trustului pentru mecanizarea agriculturii Constanța", Traian Moraru.

— Printr-o organizare în detaliu a activității de recuperare, recondiționare și refolosire, printr-o muncă susținută, am reușit ca în perioada de iarnă să reparăm întreg parcul de tractoare și toate mașinile agricole de care are nevoie munca la cîmp. Au fost reparate 2.994 tractoare, 3.908 mașini de pregătit terenul (599 grape, cu colți reglabili, 1525 grape stelate, 1.113 grape cu discuri, 671 combinatoare), 1 670 semănători, 605 mașini de ierbicidat, 843 mașini fitosanitare, 675 mașini de împrăștiat îngrășăminte. Am făcut totul cu gîndul la reducerea consumului de piese și materiale noi. Resursele existente în unități și munca noastră au dus la un rezultat care nu poate decît să ne bucure: 60% din piese sînt recondiționate sau refolosite. Am pornit de la o constatare: acțiunea de recuperare, recondiționare, refolosire trebuie să constituie sursa de bază pentru asigurarea pieselor și materialelor necesare procesului de reparare. Asta, pentru că aveam asemenea piese, care nu erau „bune de aruncat" ci, cu puțină bătaie de cap, puteau fi încă multă vreme utilizate. Încă din 1984 în lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, am luat mai multe măsuri organizatorice, iar rezultatele de acum ne confirmă că n-am greșit.

În fiecare unitate SMA din județul Constanța a fost amenajat cîte un atelier specializat în dezmembrarea utilajelor casate. Personalul specialist, recuperează și recondiționează piesele și materialele rezultate, cu grija ca nici măcar o piuliță să nu fie aruncată. Se folosesc procedee noi de recondiționare, cum ar fi sudarea sub strat de flux, metalizarea, sudarea prin puncte. Piesele și subansamblele de schimb sînt recuperate atît din procesul de întreținere și reparare a utilajelor, cît și în urma dezmembrării unor utilaje ce nu mai pot fi folosite. Se face demontarea, degresarea, constatarea, după care urmează o triere. Piesele bune sînt montate la loc pe mașini, altele sînt supuse activității de recondiționare și numai foarte puține, cele care nu mai pot fi reparate, sînt predate la I.J.V.R.M.R. Din magazie nu se gîndește nimeni să ia o piesă nouă, decît atunci cînd nu există una recondiționată. Cea defectă este predată în vederea recuperării ei.

Constănțenii s-au gîndit și la perioada de vară cînd încep muncile agricole și multe zile și nopți le petrec în taberele de cîmp. O serie de piese de schimb și subansamble de rezervă au fost pregătite încă din iarnă și mare parte dintre ele sînt provenite din recuperări și recondiționări: pompe de injecție, chiulase, pompe hidraulice, acumulatori, demaroare, alternatoare, arbori motori, anvelope. Valoarea lor se ridică la peste 3 milioane de lei.

LIANA MOLNAR

Știința de a nu pierde nimic

O artă care vine, firește, din știință și din voință și din conștiință, cum ne va lămuri cît se poate de concret inginerul Aurel Ghiu, directorul acestei foarte tinere întreprinderi de electronică, unică prin profilul ei în economia țării. Nu ne vorbește despre sine, nici nu este cazul, deși este mentorul acestei elementare idei de a face industrie modernă. Pe drept cuvînt o socotește a fi întîia obligație de inginer, întîia îndatorire de specialist, a omului care este obligat prin diplomă, să gîndească la locul său de muncă. Dacă ai conștiința valorii fiecărui gram de materie primă și a fiecărei fracțiuni energetice cheltuită pentru obținerea acesteia, se formează și voința de a căuta, de a gîndi, de a acționa și astfel se desăvîrșește știința de a găsi soluții și de a înobila locul pe care îl ocupi într-o uzină. Este un postulat pe care îl și poate demonstra la „Ferite" Urziceni. Afirmat mai simplu „la noi nu se pierde nimic", spune, și pornește demonstrația de la procesul tehnologic de bază ce „implică firește, niște pierderi". Pierderi care se recîștigă, total, chiar pînă la zero final. În producția de magneți, de pildă, prin proiectare și tehnologie, se folosește o anumită cantitate de materie primă pe șarjă. În procesul de tratament termic se întîmplă ca, într-un procent, admisibil tehnologic, unele piese să se spargă ori să se fisureze. „Nu se aruncă. Am stabilit tehnologia de refolosire a acestor materii prime. Se remacină și, într-o anumită rețetă, se selectează și se reintroduc în circuitul productiv. Se obțin alți magneți. Ce se pierd, deocamdată, sînt numai gazele rezultate ca urmare a reacțiilor chimice. În sectorul de mase plastice, spre un alt exemplu, toate culeele ce rămîn la matriță, de asemenea se remacină și se refolosesc, într-o anumită proporție. Mai mult, cu o serie de materii prime feroase și neferoase ne aprovizionăm de la Întreprinderea de colectare a metalelor, adică le luăm din ceea ce eronat unii mai denumesc deșeuri, fără a mai consuma, deși avem repartițiile ce ni se fixează prin plan, din bazele de aprovizionare, disponibilizînd astfel anumite cantități de materiale deficitare pentru alte nevoi ale economiei naționale. Necesarul nostru de aluminiu (pentru a turna subansamble pentru o serie de produse ale noastre cu un grad mai mare de finisare) îl preluăm aproape integral de la I.C.M. Astfel, am economisit cea mai mare parte din cantitatea de 5 tone aluminiu ce am avut stabilită, prin repartiție, pentru anul 1984. De asemenea, am disponibilizat o importantă cotă de bronz, un material, se știe, extrem de scump și deficitar pe piața mondială. Și noi, la rîndul nostru, sîntem furnizorii I.C.M.-ului. Planul de colectare a materialelor refolosibile îl privim, nu ca o anexă benevolă, nu ca pe o cenușăreasă, ci ca parte integrantă a planului de producție. De altfel, ni se pare logică și firească atitudinea Întreprinderilor de colectare și valorificare a materialelor refolosibile, ceea ce cred, că ar trebui chiar mai bine reglementată, a nu elibera uzinelor productive anumite materiale decît în măsura în care își achită obligațiile de a preda pe acelea ce îi rezultă ca material refolosibil din propriile procese tehnologice și de care pot avea nevoie, acută nevoie alte întreprinderi, ramuri ori domenii ale economiei naționale. După opinia mea problema cea mai fierbinte la ora actuală în domeniul celor 3R este stabilirea unor tehnologii rentabile de recirculare industrială, pe grupe și categorii de produse și materiale refolosibile la nivelul fiecărei ramuri economice. Pentru a fi mai explicit, să avem tehnologii însoțite de calcule de eficiență așa fel încît un material sau altul, un metal sau altul să fie folosit pentru acele produse unde rentabilitatea este mai ridicată. Să zicem, noi la Urziceni am găsit o tehnologie de a refolosi șpanul de aluminiu. Poate că modul nostru de a-l recircula industrial nu este cel mai rentabil. Poate că e posibil să se obțină din el piese și mai scumpe, cu un înalt grad de utilizare, prin incorporare de gîndire și cît mai puțină energie și alte cheltuieli materiale. Poate că există domenii și posibilități de a obține din ele lucruri și mai valoroase. Cineva, nu știu cine anume ar trebui să colecționeze asemenea idei și tehnologii ce există ori se pot naște în toată țara și să le supună unei analize economice și inginerești severe (avînd drept criteriu al valorii necesitățile și urgențele economiei alături de rentabilitate), „omologînd" pe cele cu adevărat eficiente.

CICI IORDACHE-ADAM

3 R

(Urmare din pag. 1)

tile ce devin, în ultimă instanță imposibil de refolosit să ajungă în depozitele întreprinderilor de colectare și valorificare a așa numitelor (impropriu denumite) materiale secundare. Se ridică acut, și logic acum, astăzi, în condițiile crizei mondiale a materiilor prime, problema. Se ridică, deoarece unele unități economice socotesc că s-au achitat de datorii față de o sarcină economică fundamentală numai dacă au scos pe porțile fabricilor și au predat la „fiare vechi" toate resturile de materii prime și materiale, după ce au fost trecute doar prin primul ciclu al prelucrării industriale. Valori inestimabile încorporînd muncă, energie, inteligență și alte valori materiale se revînd astfel la „prețuri" derizorii, cînd ar putea să fie dublu, triplu și înzecit înnobilate. **Recuperarea, refolosirea, recondiționarea,** valorificarea materiilor prime, materialelor și energiei în cicluri și trepte, ca apa în natură, sînt nu un principiu ci o lege a economiei moderne a secolului XX. Ele trebuie să devină un reflex, un mod de viață chiar, de elementar civism pentru omul de azi, pentru fiecare cetățean. Atitudinea și acțiunea recuperării tuturor valorilor materiale nu începe și nu se sfîrșește la locul de muncă, începe acasă, începe în copilărie și durează toată viața. În România am avut și mai avem experiențe remarcabile în acest sens, dar, în ultima vreme, probabil dintr-un spirit de grandomanie față de realizările și înfăptuirile la care am ajuns, au scăzut în intensitate, în permanență, în caracterul lor de masă, în caracterul lor patriotic, ca act al educației industriale. Nu avem, cum a afirmat în atîtea rînduri, în dialogurile sale cu oamenii muncii, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu avem deșeuri, ci materiale refolosibile! Economia românească, prin nivelul ei tehnic de dotare, de pregătire a muncitorilor, tehnicienilor și specialiștilor, prin nivelul și tradițiile cercetării științifice, dispune de toate condițiile de a recircula din valori în valori toate, dar absolut toate resturile tehnologice ale oricărui sector de activitate. Să reținem că, în acest an, potrivit planului, valoarea materialelor recuperate și refolosite în alte bunuri pentru societate se ridică la 30 miliarde de lei. O avuție ce trebuie s-o cîștigăm. Noi toți. Adică întreprinderi, organizații de masă și obștești, pionierii, școlile, organizațiile de femei din cartiere, organizațiile F.D.U.S., asociațiile studenților, organizațiile U.T.C., absolut toți cetățenii patriei pentru a colecta și recupera absolut orice gram de material refolosibil.

Dezbaterea noastră va fi amplă, vom încerca să surprindem fenomenul în toate articulațiile sale și să promovăm spiritul nou, competiția ideilor și în această, i-am zice chiar, a treia ramură economică a țării. Ele, materialele refolosibile, reprezintă noi mine, sonde, păduri, lanuri de bumbac, in și cînepă, reprezintă o resursă de preț pentru vechi și noi materii prime. Calculele există, presa le-a și publicat — cît economisește o tonă de cioburi de sticlă, sau 1 000 tone maculatură, sau 1 tonă de resturi textile — să ni le însușim nu doar ca pe niște calcule de știință economică, să ni le însușim ca pe calculele bugetului de familie. Ele se reîntorc și în casele noastre, pentru bunăstarea noastră.

Ţi-e drag să-l vezi crescînd sub ochii tăi

Din micul univers al bătăturii — nelipsita cloşcă cu pui.

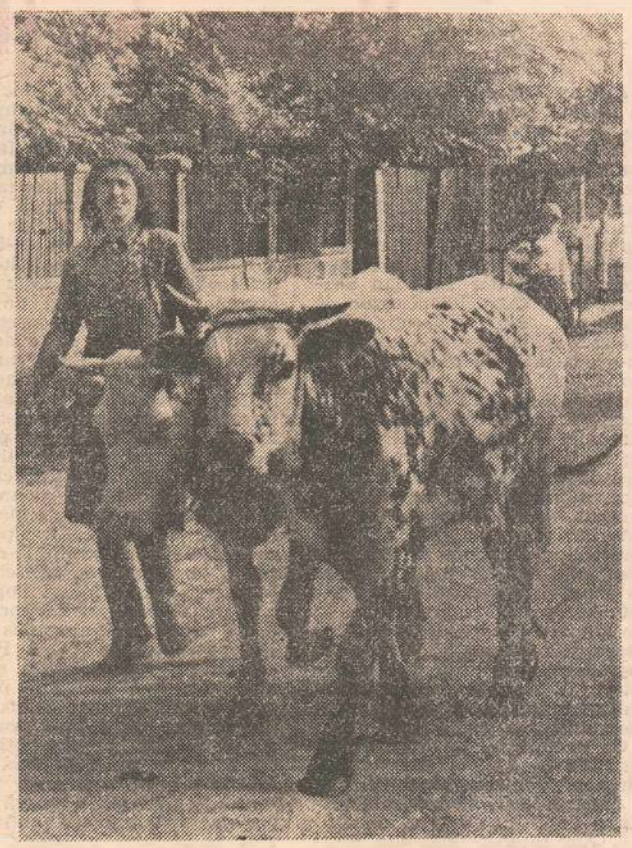

Griji cotidiene în lumea satului la primele ore ale dimineţii : plecarea vacilor în ciurdă şi a copiilor la şcoală.

Redescoperiţi, în folosul ţării şi al dumneavoastră, dragostea pentru creşterea animalelor!

Doi cai într-o curte de ţăran valorează aur.

Îngrijirea animalelor e un vechi privilegiu al omului pe care graba timpurilor moderne l-a îndepărtat de sensurile sale iniţiale profunde, reducîndu-l doar la componenta sa de beneficiu, de folos, mai exact – de necesitate concordantă cu traiul nostru pe care-l vrem mereu mai bun, mai rafinat, mai îmbelşugat. O nescrisă, dar perceptibilă lege a echilibrului guvernează însă relaţiile omului cu natura – un pact ancestral pe care-l încălcăm adesea doar cerînd şi neoferind în schimb altceva.

Să oferim animalelor dragostea noastră înţeleasă nu ca un capriciu conjunctural, ci ca un resort fundamental al însăşi existenţei noastre, în sensul cel mai propriu al cuvîntului. Să acceptăm că importanţa socială a îngrijirii animalelor – importanţă sistematic subliniată în documentele partidului nostru – este doar efectul necesar al unei cauze ultime ce rezidă în imposibila noastră despărţire de natura ce ne-a condiţionat şi ne condiţionează viaţa de fiecare zi.

Redescoperirea în folosul nostru şi al ţării a dragostei faţă de animale echivalează – şi succede, de fapt – redescoperirii unor virtuţi tradiţionale ale omului, prea repede atrofiate de prejudecata conform căreia poţi avea cît mai mult sau totul din cît mai puţin sau din nimic.

Să ne oprim din inerţia ignoranţei noastre şi să privim spre temeiurile ultime ale comuniunii omului cu natura, ale dependenţei omului de natură – o dependenţă supusă implacabil unei active reguli de schimb echivalent. Pentru dorinţa noastră de trai mai bun, mai îmbelşugat, unul din preţurile necesare şi posibile pe care le putem plăti este această apropiere de **viaţa animalelor,** de naşterea, creşterea şi îngrijirea lor în folosul omului. Pasul de la ruşinea la cinstea de a creşte animale, la care se referea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea la recenta plenară a Consiliului Naţional al Agriculturii, este un pas înainte, care poate restabili acel echilibru, este un pas civilizatoriu, un pas vital pe care tocmai de aceea trebuie să-l facem dacă nu în numele sentimentului, cel puţin în cel al raţiunii imaginile translate din gospodăriile unei comune dimboviţene în această pagină de revistă se vor un îndemn.

OCTAVIAN ŞTIREANU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

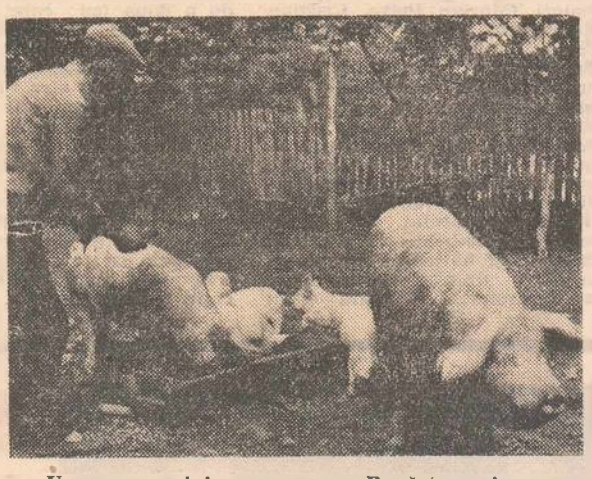

Un porc e minimum necesar. Bunăstarea începe cu mai mulţi.

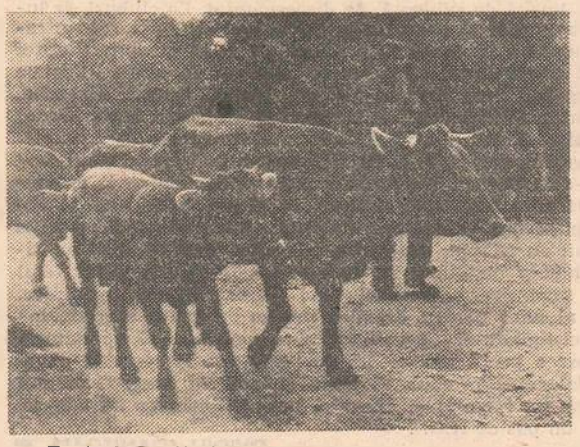

Rosturi împlinite : întoarcerea de la păşune.

Păşunea un pămînt disputat, a cărui amenajare nu-i „o treabă a primăriei" ci o datorie a tuturor.

Ucenicii lui Hercule

Am asistat, duminica trecută, la finala campionatului național de culturism. Nu știu cîtă lume o fi fost la cele 3 reuniuni preliminare, desfășurate la Casa de cultură „Mihai Eminescu", dar duminică, la Polivalentă, erau vreo 2 000 de oameni. Surprinzător de mulți, mi-am zis, pentru un sport nou, care abia scoate capul, dar Ladislau Szekely, șeful Comisiei centrale de culturism din Federația Română de Haltere și Culturism, m-a contrazis. Ediția asta, mi-a comunicat, e a 20-a a campionatului, numai că pînă în 1981 finalele noastre au fost comune cu ale halterelor. De cînd ne-am despărțit, rămînînd totuși în cadrul aceleiași federații, numărul spectatorilor a crescut considerabil. Al spectatorilor și, aș adăuga, al competitorilor, la fazele de zonă ale campionatului 1985, disputate în 14 localități, participînd peste 500 de sportivi reprezentînd 42 de cluburi și asociații din 25 de orașe și comune. În 1981, n-au fost decît vreo sută de competitori, dovadă limpede că aria culturismului e în continuă și convingătoare extindere.

Ce urmărește, de fapt, culturismul ? În două vorbe, dezvoltarea armonioasă, proporțională a musculaturii, sănătatea și estetica fiind țelurile practicanților. Am înțeles, judecînd după deciziile juriului, că nu criteriul cantitativ e preocupănitor, ci cel calitativ, separarea, definirea, vascularizarea și forma musculaturii fiind vizate de arbitri. Deci cei 11 campioni din acest an, între care 5 la juniori mari (în ordinea categoriilor, Florentin Gheorghiu, Sandor Szava, Florin Moldovan, Daniel Sîrbulescu, Valentin Truică) și seniori (Marian Petre, Cristian Mihăilescu, Florin Uceanu și Eugen Kantor ex aequo, Nicolae Giurgi, Petru Ciorbă), la juniori mici nedecernîndu-se decît diplome, n-au etalat mușchii cei mai voluminoși cît mușchii cei mai armonizați, mai frumos dezvoltați. Cum se fac asemenea mușchi ? Prin exerciții repetate, cu halterele. Datorită instrumentului de lucru, același în ambele sporturi, culturismul și halterele sînt strîns înrudite, drept pentru care, multă vreme, halterofilii și-au adjudecat și titlurile de campioni la culturism. Dragomir Cioroslan, de pildă, halterofil cu renume, azi secretar federal adjunct la F.R.H.C., a îmbrăcat și 3 tricouri de campion la culturism. De cînd această disciplină a căpătat o cît de cîtă autonomie, de vreo 4—5 ani, adoptîndu-și și metodologia, halterofilii nu prea s-au mai apropiat de podiumul de premiere, culturismul desemnîndu-și campioni, ca să le zic așa, de sine stătători. Între care, ca o excepție fericită, Cristian Mihăilescu (lector universitar !) a intrat, duminică, în posesia celui de al 10-lea titlu, el părînd să fie liderul de azi al culturismului nostru. Sportul acesta e, firește, al mușchilor, al unei tinereți împinse spre cît mai tîrziu, dar și al minții, printre protagoniștii lui putînd fi detectați o sumedenie de intelectuali, ingineri precum Mihai Pop (locul 3 la 82 kg) sau Kantor, studenți ca Alecu Dinopoulos (3 la 76), profesori ca Dan Paraschivescu (2 la peste 88) și așa mai departe. Oameni pentru care, m-am lămurit, mens sana in corpore sano, nu-i doar un dicton coborît dinspre latini, ci un exercițiu concret, menit să-i facă mai puternici, mai rezistenți. Pentru că, o să vă mire ce veți citi imediat, culturiștii sînt chiar mai rezistenți decît halterofilii, antrenamentele lor sînt de regulă mai „încărcate", Nicu Vlad și ceilalți arătîndu-se superiori la capitolul viteză".

Mai seamănă culturismul, în ceea ce privește ritualul concursurilor, cu gimnastica. Se stabilesc ierarhiile după 3 runde de arbitraj. În prima se prezintă musculatura relaxată, punctîndu-se structura. În cea de a doua (cu care a început faza finală), se înfățișează juriului 7 poziții obligatorii, după care, runda a treia, urmează un program liber ales, de maximum două minute, pe fond muzical. Nimic nu e, în evoluția unui culturist, grotesc sau deranjant. O adevărată revărsare de forță și armonie cuprinde scena, impunînd publicului care, din ce-am văzut duminică, însoțește fiecare apariție meritorie cu ropote de aplauze.

Spuneam că disciplina în discuție e în ascensiune. Ea posedă, în prezent, peste 70 de secții afiliate oficial, adică mai multe, fără să supărăm pe nimeni, decît halterele, secții care funcționează pe bază de autofinanțare, aducînd mișcării sportive un venit anual de peste un milion de lei. Pentru că dreptul de a te antrena într-o sală, cu aparatură adecvată și sub supraveghere competentă, se obține contra unei taxe. Nici acest lucru nu pare, după ce se va fi depășit stadiul de inițiere, în regulă, dar el nu e, din păcate, singurul. Sport de masă prin excelență, putînd să contribuie (și chiar contribuind) la formarea unui tineret robust și frumos dezvoltat, culturismul nu figurează încă, la 20 de ani de la disputarea celui dintîi campionat național !, în programul „Daciadei" și nici în calendarul competițional al C.N.E.F.S. ! Lui nu-i e recunoscută nici o clasificare sportivă, iar exercițiile de culturism, mai mult decît indicate (lesne de înțeles de ce !), n-au pătruns încă în programele școlare de educație fizică în care, mai nou, au fost introduse pînă și elemente de badmington ! Într-un moment în care, pe plan mondial, acționează o federație internațională redutabilă, a șasea din Europa socotind numărul de federații naționale afiliate, forul nostru de specialitate, neînscris în F.I.C., se confruntă cu dificultăți și prejudecăți. Dacă primele sînt într-un fel scuzabile, inerente deschiderii unui drum, celelalte (nu s-a permis, de pildă, realizarea unui afiș la finala campionatului !) țin de o mentalitate care numai fericită nu e. Culturismul, care nu și-a propus și nu-și propune să creeze supraoameni, ci numai oameni mai bine și mai armonios dezvoltați, a depășit de mult stadiul abecedarului. El și-a cîștigat temeinicie și amploare, meritînd un statut și o atenție mai aproape de realitățile pe care le exprimă. E momentul să se înțeleagă bine toate astea și să se acționeze în consecință, dînd culturismului ce i se cuvine. Nu un bilet de favoare, măcar un simplu bilet de intrare.

EMIL NEGOIȚĂ ■

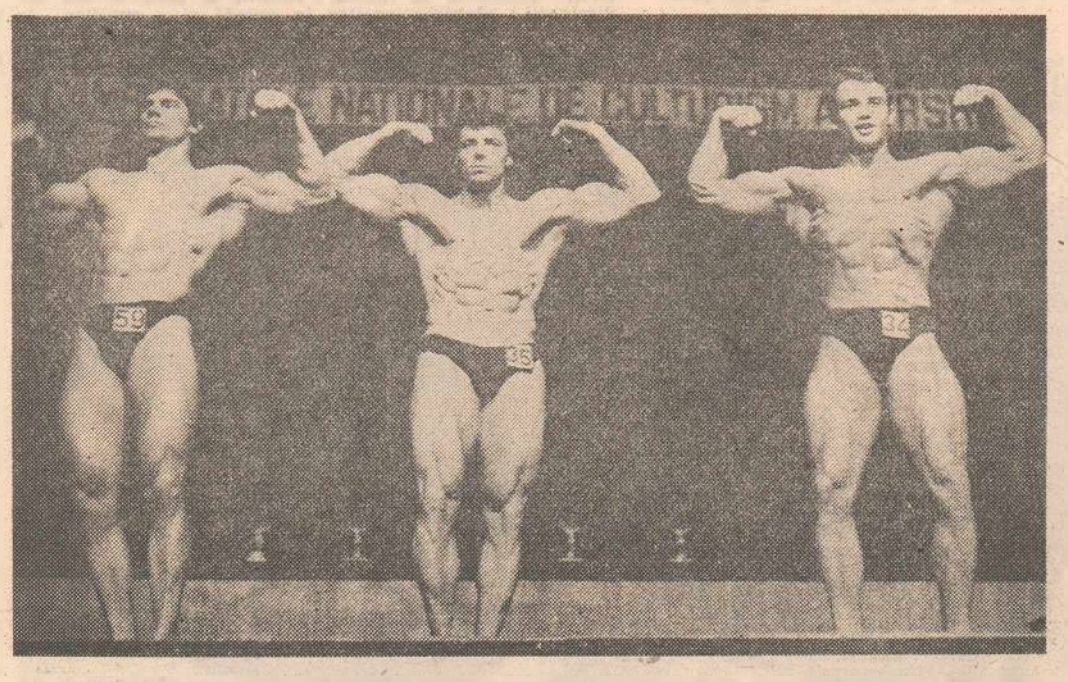

Medalii la C.M. de navomodele

Campionatele mondiale de navomodele, desfășurate între 22 și 30 mai la Rastadt în R.F.G., au adus deosebite satisfacții sportivilor români : din 6 modele prezentate, 4 au fost premiate! Au fost prezente 12 țări cu 185 de sportivi și 214 modele. Modelul românesc cu cel mai mare punctaj a fost pilotina „Halmii" a sportivului Orban Helmut de la A.S. Mecanica Timișoara, premiată cu medalia de argint la categoria C2-nave cu propulsie mecanică.

Un succes de amploare a obținut sportivul Ioan Lăzărescu, de la A.S. Aeronautica București : 3 medalii, 2 de argint și una de bronz. Colecția sa de nave exotice a obținut o medalie de argint, iar navele sale de la categoria C1, cu vele, o sambucă arabă și un iacht olandez au obținut o medalie de argint și una de bronz.

Modelele prezentate de echipa românească au întrunit aprecieri unanime, atît din partea juriului, cît și din partea celorlalți participanți în această competiție a artei, științei și exactității istorice.

CRISTIAN CRACIUNOIU ■

Fără mănuși, despre sportul cu mănuși

Boxerii noștri s-au întors de la europenele de la Budapesta cu o singură medalie de bronz (Doru Maricescu la mijlocie), și aceea cîștigată nu în ring, ci prin descalificarea unui adversar ! Nu e vorba doar despre neimplinirea unui obiectiv, dar pare să fie, susțin statisticienii, și cel mai slab bilanț din istoria participării românești la C.E. Posibil. Cert e, și vă veți convinge îndată, că lucrurile stau așa în ultimii 10 ani, comparațiile și mai vechi (în 1973, de pildă, la Belgrad, S. Cuțov și C. Gruiescu s-au numărat printre campioni !) fiind cu atît mai defavorabile situației actuale : 1975, Katowice — 6 medalii (1 aur, 2 argint, 3 bronz) ; 1977, Halle — 6 (0,1,5) ; 1979, Köln — 7 (0,1,6) ; 1981, Tampere — 5 (0,2,3) ; 1983, Varna — 2 (0, 1, 1) ; 1985, Budapesta — 1 (0, 0, 1).

Declinul e evident și categoric. Nu numai că, ani în șir printre protagoniști, pugiliștii români nu și-au mai păstrat, după 1981, pozițiile fruntașe, dar ei au părăsit, treptat, dar sigur, podiumul de premiere, cufundîndu-se în anonimat. Datele acestui recul sînt cu atît mai îngrijorătoare cu cît, din ce-am înțeles de la martorii oculari, nu arbitrajele ostile (mai sînt cazuri) și nici accidentările nu i-au scos pe tricolori din lupta pentru titlu. La Budapesta ei au pierdut, cum se zice, pe mîna lor și, încă mai grav, fără drept de apel. Au pierdut, Tițoiu (medaliat la Varna !), Talpoș și Răcaru chiar din turul I, pentru că s-au dovedit inferiori adversarilor, rămînînd datori la toate capitolele. Condiția lor fizică s-a arătat, fără excepție, precară, cam la jumătatea reprizei secunde boxerii români dînd vădite semne de oboseală. Forța și precizia în lovituri au fost, și ele, în suferință, iar puținătatea mijloacelor de apărare (unde sînt „scrimerii" noștri de altădată ?) i-a transformat adesea pe Maricescu și ceilalți în „ținte" ușor de atins. Lipsa de decizie, ca să nu-i spunem teamă, i-a costat enorm pe pugiliștii noștri, de toate aceste carențe, ca și de altele, făcîndu-se vinovați, din punct de vedere tehnic, cei 3 antrenori ai lotului, Calistrat Cuțov, Vasile Mariuțan și Constantin Ciucă. Calistrat a însemnat, se știe, un nume de referință în boxul românesc, dar minima lui experiență, ca antrenor, s-a resimțit la Budapesta și nu numai. Selecția pentru C.E. a fost efectuată cu întîrziere, adică după „Centura de aur" (la care, în treacăt fie zis, s-au cîștigat 6 categorii, cu ajutorul neprecupețit al arbitrilor „de casă" !), Ilie Dragomir și Petre Bornescu apărînd în lot abia după aceea. La mijlocie mică, în locul campionului național Nicolae Motrogan, sau măcar a vicecampionului Mihai Valentin a, fost preferat Dănuț Lugigant, învins fără replică de Motrogan, și cam în aceeași idee, fără nici un palmares, absent chiar și de la „Centura de aur", unde a concurat (la mijlocie mică) Ciobotaru. La fel, adică peste noapte, s-a optat și pentru semiușorul Dorel Stănciulescu, și el fără „carte de vizită", de asemenea nefolosit la „Centură", întrecere socotită, reamintim, drept ultima verificare înaintea C.E. Probabil că s-a mizat, în convocarea lor, pe tinerețe. E un argument, de acord, dar ajunge ? Am fost și sîntem pentru promovarea tinerilor, am auzit și noi că valoarea nu așteaptă numărul anilor, dar mai ales în box, unde riscurile sînt mari, o astfel de operație trebuie întreprinsă cu multă atenție, cu mult tact și, obligatoriu, după un stagiu adecvat de „călire", care să-l plaseze pe cel (cei) în cauză în afară de orice pericol. A mai surprins, dacă nu chiar derutat, desemnarea lui Dorin Răcaru, campion național en titre la categoria grea, la supergrea (+91 kg) fără nici un test prealabil, intern sau internațional, oficial în cursul anului 1985 ! Toate acestea, și altele, i-au scăpat lui Calistrat Cuțov, el însuși la prima mare competiție de anvergură, ca antrenor. Dar, întrebarea care urmează e cît se poate de logică, federația ce-a păzit ? Cum de-a acceptat ea ca o serie de tehnicieni cu experiență și rezultate, Ion Popa (proaspăt pensionat, nu la cerere !), Constantin Dumitrescu, Teodor Niculescu ș.a., să se îndepărteze de lot ? Am spus-o și o repetăm : cît mai buna, cît mai demna reprezentare a unei discipline pe plan internațional nu e și nu poate fi treaba unuia sau a altuia dintre antrenori, chiar dacă o parte dintre ei (cei federali sau de lot) sînt retribuiți pentru asta, ea are, prin mobilurile ce-o animă, un sens mult mai larg, implicînd întreaga suflare a sportului respectiv. Tocmai asta n-a înțeles, și e limpede că n-a înțeles, F.R.B., în egală măsură, dacă nu chiar în primul rînd, responsabilă pentru dureroasa ratare de la Budapesta. Nu întîmplătoare, nu apărută deus ex machina, ci previzibilă (numai noi de cîte ori am tras semnalul de alarmă !), lesne de anticipat în perimetrul unui sport în care, mai demult, lucrurile nu merg cum ar trebui, munca fiind puțină, iar abaterile disciplinare, multe și grave. Pentru indisciplină, de pildă, a fost scos din lot, cu puțină vreme înainte de europene, Ion Stan, campion al țării al semiușoară, cîștigător al „Centurii de aur" și învingător (între altele) al bulgarului Kuprenski, devenit la Budapesta campion continental. Nu punem la îndoială justețea deciziei, dacă Stan a greșit, era normal și indicat să fie sancționat, numai că, din cîte cunoaștem, și alții, Maricescu de exemplu, au comis abateri similare, fără a fi pedepsiți ! Un astfel de tratament, cînd exagerat de dur, cînd blînd fără acoperire, n-a făcut altceva decît să dezbine lotul, să-i subrezească moralul. Ca să nu mai spunem că, la unele categorii, s-a mizat pe o tragere la sorți fericită pe un culoar avantajos care ar fi putut să conducă, fie și după un singur succes, la medalia de bronz ! Asta e și motivul, „poate o iesi ceva" !, pentru care s-a și insistat pe prezentarea unei garnituri complete, incropită în pripă, cînd era clar (înfrîngerile din R.D.G., severe, n-au dat nimănui de gîndit ?) că și valoarea și perspectiva sînt limitate. Numai că, în lipsa unei pregătiri asidue și a unei angajări în ring cu toate forțele, dusă pînă la sacrificiu, socoteala de-acasă nu s-a potrivit cu cea de la Budapesta, boxul nostru eșuînd acolo, pe ringul europenelor, într-o manieră inadmisibilă.

S-au adunat, în preajma și în timpul C.E., greșeli mai mari sau mai mici. Multe conjuncturale, de orientare, dar și multe de esență, ținînd de un climat de muncă necorespunzător, de o mentalitate învechită, lipsită de exigență, de discernămînt. La cluburi, se lucrează fără entuziasm și, nu o dată, după ureche. Numărul antrenorilor de calitate e în continuă scădere. Ca și al spectatorilor, tot mai rari, din cauza lipsei galelor cu „capete de afiș". Fostele glorii ale ringului, vezi Negrea, Stoian, Hoduț, Done, Dragnea, Toma Constantin, Mihalic ș.a., se îndepărtează tot mai mult. Biroul federal a încetat să mai aibă fermitate, mulțumindu-se să constate. Așa stînd lucrurile, eșecul de la Budapesta n-a fost eșecul unui moment, cum s-a întîmplat, gîndim, în gimnastica feminină, ci eșecul unui sport care n-a făcut altceva, în ultimii ani, decît să cedeze poziții importante, fruntașe, dobîndite cu atîta trudă și atîta inspirație. Unii au adunat, făurind o frumoasă tradiție, alții au risipit, camuflîndu-și neputința și comoditatea în spatele a tot felul de scuze. A sosit deci momentul unei analize lucide, temeinice, responsabile, al unor măsuri drastice pentru ca boxul să redevină ce-a fost, recîștigîndu-și prestigiul și medaliile. E de datoria C.N.E.F.S., care a privit pînă acum cu pasivitate la regresul pugilismului, să intervină prompt, să pună piciorul în prag. Demersul său trebuie să fie imediat și energic, boxul românesc aflîndu-se, în prezent, la un pas de K.O. !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Primul român la 2,35 m

Ridicați ștacheta pentru Sorin Matei!

Cînd l-am văzut pe Sorin Matei sărind sîmbătă, pe „23 August", 2,35 m la înălțime, ne-am adus aminte de felicitarea pe care ne-a trimis-o cu ocazia Anului Nou 1985, felicitare semnată, poate copilărește, dar în deplin respect față de adevăr, „Sorin Matei, primul român la 2,30 m" ! Iată deci că Sorin a mai spart o „barieră", proaspătul său record național (vechi, 2,34 m, îi aparținea) reprezentînd a doua performanță mondială a anului în aer liber (după 2,36 m ai belgianului Annjs) și propulsîndu-l pe campionul nostru în elita „zburătorilor", alături de Zhu Jian Hua, Sereda, Zosimovici, Mögenburg, Thränhardt și, firește, Annjs, singurii creditați în ultima vreme (1984 și 1985) cu rezultate de 2,35 m sau mai mult.

Isprava lui Sorin Matei e cu atît mai îmbucurătoare cu cît ea vine după o perioadă de ezitări și poticneli, marcată de despărțirea recordmanului de clubul Dinamo. Numai că, iată, plecat la Craiova și legitimat (de cîteva luni) la C.S.M., Sorin Matei și-a făcut o reintrare excepțională. Cu atît mai demnă de atenție cu cu cît, dintre performerii amintiți, Sorin e de-o vîrstă cu Zhu (22 de ani), fiind mai tînăr decît ceilalți, plasați între cei 23 de ani ai lui Zosimovici și cei 28 ai lui Thränhardt ! Cu 2,30 m la 3 iulie 1983 și cu 2,35 m la 1 iunie 1985, la 22 de ani, Sorin Matei înaintează promisiuni din cele mai frumoase, talentul și seriozitatea lui dîndu-ne garanții că vom primi cît de curînd, poate chiar înainte de Anul Nou 1986, un semn de viață pe care să-l semneze „Sorin Matei, primul român la 2,40 m" ! Ceea ce ar corespunde, dacă nu se va împlini nimic deosebit pînă atunci pe arenele lumii, unui nou record mondial, cel la zi, deținut de Zhu, fiind 2,39 m.

Nu putem scoate această ultimă performanță a lui Sorin în afara activității antrenorului său de azi, care nu e altul decît Nicolae Mărășescu ! După ce va fi descoperit, lansat și afirmat în sumedenie de campioni la semifond, de la Natalia Betini pînă la Doina Melinte și Cristieana Cojocaru, Nicolae Mărășescu pare să-și fi adus aminte că a fost, în prima tinerețe, un redutabil săritor la înălțime (clasat pe locul 3 la naționalele din 1958), luîndu-l în primire pe Sorin Matei și ajutîndu-l nu doar să adauge un centimetru recordului său personal, ci și, mult mai important, să-și recapete moralul. Mărășescu a insistat, din cîte s-am lămurit, pe dezvoltarea calităților fizice, Sorin prezentîndu-se, sîmbătă, cu o viteză de elan net superioară. Dar cumulările se găsesc, desigur, abia la început și e de așteptat ca progresul tînărului recordman să continue. Felicitări, Sorin Matei, felicitări Nicolae Mărășescu, și cît mai sus !

OVIDIU IOANIȚOAIA

acest număr lucrări după reproduceri ale MARIEI VASILIU

Prin telefon, de la Helsinki:

Orele dinaintea meciului

Este miercuri. Cînd dumneavoastră citiți această relatare, deja cunoașteți rezultatul meciului dintre reprezentativele de fotbal ale României și Finlandei, meci care se va juca joi, după tipărirea revistei, și pe care îl vom comenta în numărul viitor. Aici, la Helsinki, e o vreme rece de început de toamnă. Nopțile sînt scurte, întunericul se lasă după ora 24 și se risipește în jur de trei dimineața. În curînd vor veni nopțile albe. În momentul în care transmit, jucătorii echipei naționale se află într-o sală de la etajul doi al liniștitului hotel Haga, în care urmăresc un film de sinteză despre echipa Finlandei. Au fost selectate zeci de secvențe cu faza de construcție, cu faza de atac, cu momentul de finalizare. Aseară, echipa noastră a luat un prim contact cu stadionul olimpic din Helsinki făcînd un antrenament mai lung de acomodare. Lîngă stadionul olimpic, parte dintr-o bază sportivă impecabilă, se află parcul cu statuia celebrului atlet Paavo Nurmi. Și în timp ce jucătorii noștri luau un prim contact cu gazonul stadionului, pe un teren vecin, cu gazon artificial, cu muzică disco și cu multă lume, se desfășura un simpatic meci de fotbal american. Rezultatul n-are nici o importanță. În sălile stadionului aveau loc pregătiri de judo, karate, gimnastică, iar pe un teren învecinat se pregăteau atletii. Impresionantă această bază sportivă cu un stadion pe care s-au desfășurat campionatele mondiale de atletism, dar al cărui gazon este ceva mai prost decît al echipei de fotbal din Găești. Chiar dacă pare neverosimil, așa este. Jucătorii noștri au rămas de-a dreptul stupefiați. Un teren moale, cu iarbă puțină, cu gropi, care pune enorm de multe probleme la contactul cu mingea. În plus, meciul se va juca nu cu obișnuitele mingi „Tango", ci cu mingi marca „Uhlsport", marcă omologată nu de mult de F.I.F.A., dar care nu e folosită decît în țările nordice. E mai ușoară, mai greu de controlat, are viteză mai mare și traiectorii în genul mingilor de plajă. Aceste mingi și gazonul vor fi două probleme extrem de serioase pentru echipa noastră. În rest, totul pare a fi în ordine. Domnește calmul și încrederea. Ștefănescu citește mereu la romanul „Daniel Martin", Lung dezleagă careuri rebusistice și la masă și-n hotel și-n autobuz, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu sînt puțin căzuți pe gînduri și discreți, supraveghind totul cu atenție. Hagi răsfoiește presa finlandeză în care antrenorul Kuusela îl consideră unul dintre cei mai buni jucători ai Europei, Coraș își mai pipăie genunchiul din cînd în cînd, iar Iorgulescu, fără barbă, propune umorul ca formă de deconcertare. Ce fac finlandezii ? E pentru prima dată cînd au o șansă de a se califica la un campionat mondial. Au stat departe, la 35 km de Helsinki, undeva la o stațiune, și de acolo se întorc astăzi. Și-au adunat și jucătorii de la cluburile străine (Belgia, R.F.G.) și încearcă să-și joace marea carte. Par a fi siguri de victorie. Așa declară, așa reiese din comportamentul celor de la federația finlandeză, al ziariștilor și comentatorilor .E un efort general de a crea jucătorilor finlandezi convingerea că pot să cîștige. Dar locuitorii orașului, șoferii de taxi, vînzătorii și cetățenii de pe stradă, mari iubitori de pariuri, dau echipei române 55 la sută șanse de cîștig, 20 la sută merg pe un egal și abia 25 la sută cred în victoria finlandezilor. A progresat enorm acest fotbal finlandez, dar bunul simț al omului de pe stradă recunoaște totuși diferența de valoare și lipsa de realism ale celor care văd Finlanda calificată la Mundialul din Mexic. Mai mult, cineva zicea aici că e o lipsă de cultură sportivă să crezi că echipa României ar fi lipsită de valoare. În această după-amiază urmează încă un antrenament (din păcate, gazdele nu ne-au mai oferit stadionul olimpic, ci unul aflat într-un cartier situat la 10—15 km de centrul orașului ; face și asta parte din războiul psihologic al acestui meci).

Un meci în care Lăcătuș va apărea probabil în partea a doua, pe post de surpriză, iar Iovan pe postul de fundaș dreapta. Un meci despre care, la citirea acestui text, veți ști totul. Relatarea acestor ultime ore premergătoare ar putea completa „tabloul" lui.

CORNEL NISTORESCU

Șansă ratată

Un turneu interzonal în Tunis nu s-a mai organizat de pe vremea cînd Fischer a participat atrăgînd atenția lumii întregi nu numai prin jocul său formidabil, ci și prin extravaganța de a se retrage din competiție — atunci cînd nu mai exista nici o îndoială că va fi cîștigătorul turneului — din cauza unor neînțelegeri cu organizatorii și arbitrii. Atunci profesorul Belkadi, președintele Federației locale a afirmat plin de amărăciune : „Bobby este băiat bun, dar schimbă prea des hotelurile...".

Cînd lupta s-a deschis, favoriții s-au detașat în clasament, apoi în a doua jumătate a turneului au survenit schimbări neașteptate de situații motivate nu întotdeauna de duelurile directe. Unul dintre primii favoriți ai turneului, A. Beliavski a fost înfrînt de chilianul Morovici în ultima rundă, pierzînd astfel locul întîi, marele maestru V. Hort, prezent de mai multe ori în meciurile candidaților, nu a reușit să se mențină în plutonul fruntașilor după înfrîngerea în fața lui Ermenkov, deși startul său a fost bun. Englezul A. Miles, prin jocul său nesigur, s-a șters singur de pe lista favoriților.

Prezență activă în lupta pentru calificare în faza superioară a C.M., marele maestru Mihai Șubă și-a început competiția printr-un procentaj excelent, realizînd 4 puncte din 5 posibile și demonstrînd un joc de mare clasă, la fel cum făcuse și la ediția precedentă a campionatului mondial și la Olimpiada de la Salonic. În prima rundă sovieticul A. Beliavski (posesorul unui computer programat pe repertoriul de deschideri al adversarilor și cu delimitări psihologice) s-a salvat cu greu de la o înfrîngere în fața compatriotului nostru. După victoriile de la Zapata, Bouaziz și de Firmian, a urmat un moment de cădere în partida cu Miles. Sub influența unui avantaj clar neconcretizat la timp, M. Șubă a refuzat propunerea de remiză și, prestînd un joc periculos, a pierdut ! Jucătorii sovietici s-au detașat în clasament. În duelul direct cu V. Hort, M. Șubă și-a jucat din nou șansa și a fost obligat să treacă în apărare. Partida s-a încheiat remiză după mai multe întreruperi de-a lungul unui „maraton" de aproape 100 de mutări. Primele șapte partide au fost piatra de încercare a concursului mareie maestru român trebuind să joace cinci întreruperi de partidă. Pozițiile l-au solicitat din plin nu numai prin jocul la tablă, ci și prin îndelungatele analize realizate în colaborare cu Sergiu Grünberg, campionul nostru care l-a secondat.

Neplăcută a fost retragerea din concurs a lui Bouaziz (înainte de jumătatea competiției) pe care M. Șubă îl întrecuse. Contracandidații la calificare, ce nu jucaseră cu maestrul internațional tunisian, și-au dobîndit astfel o zi liberă, atît de necesară la un turneu foarte greu. Dintr-o dată punctele cîștigate la Bouaziz au fost șterse din clasament și noile calcule probabilistice dădeau șansă, în mod teoretic, jucătorilor ce ar fi cumulat +5 sau +6 victorii în final de concurs. Mihai Șubă s-a simțit obligat să forțeze și să riște și echilibrul unor partide s-a rupt în defavoarea sa. Remizează cu Iusipov, Cernin, Sosonko, dar deși îi întrece pe Afifi și Hmadi, jocul său devine nesigur și rezultatele sînt mai slabe. Încă o dată se vede că turneul interzonal a fost programat prea repede față de data încheierii grupei de zonal în care a participat jucătorul român. Pierderea partidei la Gavrikov nu-i taie chiar toate șansele, dar oboseala își spune cuvîntul. După întrerupere, Mihai Șubă pierde la iugoslavul Nikolici și apoi, în ultimele runde, cedează și la Dlugy și la Portisch. Victoria intercalată în fața chilianului Morovici nu-i mai poate sălta în clasament : Mihai Șubă totalizează 8 puncte din 16 posibile (sau 9 din 17 dacă includem și victoria la Bouaziz).

MARGARETA MUREȘAN

onica șoselei

ora la volan

m rămas surprinsă că i invitat și pe mine. Nu s-a întîmplat minunea asta de vremea cînd trăia bietul . Atunci erați mai generoși. Voi cu mașina și bărbații cu banii. Plătea totul lică, benzina; masa, hotele lipea sutele pe frunte cein orchestră, căci tare-i mai a răposatului muzica și ve- În plus, vă ținea numai ncuri, de vă tăvăleați pe le rîs, ca să nu mai vorde cadouri. Vă amintiți ce ați fiecare, tu Ștefane, a, ăla mic, cînd opreați pe gazine ? Da. Recunosc, soieu era un om de o bunărară, pîinea lui Dumnezeu. ce-a murit, gata !... M-am , nu-mi venea să cred, cînd rimit invitația de a vă îna munte. V-am tot întredacă ați mai ieșit pe a". „Nu, mamă, mașina-i parat". „N-a fost numărul entru duminica asta". „Vlău s-a simțit bine" etc. etc. sunam sîmbătă seara ori ică, telefonul nu răspuneea ce înseamnă că totuși erați plecați, dară fără mine. Nu-i nimic, mi-am zis, eu nu mai prezint nici un interes, bătrînă, fără simțul umorului și mai ales fără banii pe care-i avea Mișulică, că doar n-o să-mi pun la bătaie modestele mele economii pentru călătoriile voastre".

Ștefan, fiul, și Emilia, nora, ascultau asprul rechizitoriu al mamei mari, fără să scoată un cuvînt. Stau în picioare, lîngă mașină, cu capetele ușor plecate, uitîndu-se jenați în direcții diferite. La un moment dat, băiatul încearcă, timid, să-i întrerupă peroația cu ceva în chip de scuză, dar bătrîna i-o retează scurt. „Cine se scuză, se acuză !" În sfîrșit, cînd mama mare a terminat, Ștefan a îndrăznit, cu blîndețe, să explice cauzele pentru care nu lansase vreo invitație. „Dragă mamă, doar știi ce-a urmat după moartea tatei ; s-a îmbolnăvit Emilia, apoi Vlăduț, mi-am susținut teza... Și la urma urmei, după pierderea lui tata, numai de plîmbare nu ne ardea, remarcă tînărul cu amărăciune în glas. Cît privesc zilele libere, noi ne plîmbăm cu cel mic prin parcuri. Nu plecăm cu mașina"... „Bine, bine, nu-i nevoie să te justifici atîta, n-am dreptul și nici nu-mi propun să vă cer socoteală pentru cum vă petreceți timpul".

Bătrîna începu, apoi, în timp ce Ștefan introducea valizele în portbagaj, să-și examineze nora. „Dragă Emilia, nu te supăra, dar nu pot să mă abțin. Fusta asta cu crăpături de juma de metru, merge cu indulgență pentru puștoaice, dar nu pentru tine, ditamai profesoara, mai ales că ești și la volan. Apoi bluza asta atît de decoltată, zău, nu te supăra, e indecentă, mai ales că te-ai și împlinit binișor în lunile astea de cînd nu ne văzurăm". Tînăra își mușcă buzele și se face tot mai palidă. „Pot să mă schimb, mamă, îmi trebuie doar cîteva minute". „Mergi cum vrei, scumpa mea, nu-ți impun eu ce toaletă să porți. Făceam doar așa, o observație. Uite, nici nu-ți poți acoperi picioarele. Mi-ar place ca nora mea să se alinieze la sobrietate, nu să le copieze pe alea care, dacă ar putea, ar umbla în bikini pe stradă. Ia vino să te vadă bunica, Vlăduț. L-ați îmbrăcat și pe ăsta... Parcă ar fi o sorcovă. Pantaloni de-o culoare, cămașa de alta, haina de alta, ciorapii parcă ar fi jambiere de fotbalist și încălțămintea... Știam că e la modă ca blugii să fie cît mai jegoși, nu și pantofii. În sfîrșit, treaba voastră"... Ștefan se așeză în dreapta soției care a devenit nu demult șoferiță. Încearcă să fie detașat. N-a intervenit deloc în timpul remarcilor mamei, referitoare la ținuta vestimentară a familiei. Lansează o glumă pentru a mai destinde atmosfera care continuă să rămînă încărcată. Emilia conduce cu greșeli. Nu mari, deocamdată. Starea ei de spirit e vizibil că nu se va ameliora pe măsura trecerii timpului. Ba, dimpotrivă. Nu schițează măcar un zîmbet la glumele soțului. Nici mama-soacră n-are o dispoziție mai bună. Privește pe geam impasibilă. Abia cînd Ștefan e nevoit să intervină la una din gafele soției, cît p-aci să intre în spatele autoturismului care a frînat destul de brusc pentru a evita lovirea unui copil, intervine din nou bătrîna. „Eu, de fapt, nici nu știu ce-ți-a trebuit ție carnet ? Femeile nu-s făcute pentru așa ceva. Asta-i treabă bărbătească. Și se pare, după greșelile ce le faci, că nici nu prea ai chemare pentru volan. Nu ești sigură deloc pe tine. Te-am observat de la plecare". Femeia nu se mai poate stăpîni. Trage pe dreapta și izbucnește în plîns. Începe să scîncească și cel mic. Ștefan... renunță la buna dispoziție forțată, afișată pînă atunci. Plîngînd, femeia coboară și face cîțiva pași pe trotuar, îndepărtîndu-se de mașină „Emilia, să nu ne dăm în spectacol, liniștește-te. Tu știi cum sînt unii bătrîni. O să conduc eu mai departe. Hai în mașină". „Am căutat, Ștefane, să mă abțin, să îndur, dar nu mai pot, iartă-mă ! Știi prea bine că maică-ta nu m-a suportat niciodată, mereu mi-a găsit cusururi". Soțul se instalează la volan, Emilia trece pe locul din dreapta, tot ștergîndu-se la ochi cu batista. Vlăduț nu prea știe bine ce se petrece. Se uită curos, ba la bunică-sa, ba la părinții săi, încercînd să descifreze ce s-a întîmplat. Nu îndrăznește să întrebe și nici nu dorește, parcă, să afle cine e de vină pentru supărarea ce se citește pe fața celor mari. Cu candoarea, nevinovăția și emanciparea specifică copiilor de azi, remarcă într-un tîrziu : „Tăticule, îmi amintesc de pancarta din parcul stațiunii unde am fost ultima oară, pe care mi-ai spus că scria : „Rîsul e cel mai bun medicament pentru prelungirea vieții". Voi de ce stați îmbufnați ?".

Dezarmanta replică aduce un zîmbet pe fețele ocupanților care își îndreaptă privirea spre copil.

Bătrîna redevine adevărata mamă care nu ține supărarea. „Eu cu cicălelile mele prostești, v-am stricat dispoziția, vă cer iertare", „Te iertăm, mamă, și te iubim. Și noi sîntem de vină pentru că te-am neglijat în ultimul timp", răspunde nora.

VICTOR BEDA

S. O. S. apele minerale • S.O.S. apele minerale

Fotografie de PAUL AGARICI

Apa minerală a început să vină, dar mentalitatea unor furnizori a rămas aceeași

Vrînd-nevrînd, într-un depozit, cum este și cel al I.C.R.A. București, din Militari, se strîng toate necazurile. Necazurile furnizorilor, precizează gazdele, precum și cele ale depozitului, adăugăm noi, încercînd să pricepem din ce motive cea mai mare asemenea unitate din Capitală pare a fi pe alocuri fără stăpîn. Începînd de la poartă, poartă prevăzută cu un portar cu banderolă, birou de informații și barieră, care chiar funcționează, nimeni nu te întreabă ce cauți, cu ce treburi te afli prin partea locului, și pînă la rampa de descărcare a tot felul de produse destinate aprovizionării a 4 sectoare din București, poți face tot ce-ți trece prin minte. În curtea imensă găsești tot ce vrei, de la gunoaie neridicate cu zilele, la tot felul de țevi, sîrme, gropi în asfalt, lăzi aruncate ș.a.m.d., o dezordine și o neglijență care te fac să te întrebi cum pot ști exact cei care trebuie să știe ce se mai află și ce nu în unitate. Este foarte adevărat însă că spațiile de descărcare sînt foarte mici, există o singură rampă de descărcare, unitatea preluînd o bună parte din activitatea fostului depozit Rahova. În aceste condiții, desigur, nu ne așteptam ca apa minerală să intre printre primele produse la descărcat, dar ca să fim sinceri, cel puțin în ziua în care ne aflam acolo, nu se afla nici printre ultimele, ea avînd, se pare, un statut normal și nu unul vitregit, într-o competiție deloc loială cu coniacul, șampania sau cine știe ce altă băutură „cu trecere" la gestionarii de toate felurile. Șeful depozitului, Mihai Ursu, care alerga de la un vagon la altul ca să mobilizeze cînd o echipă, cînd alta pentru ca timpul de descărcare să fie mai scurt și penalizările în consecință, ne mărturisea că apa minerală a început să fie, însă, din nefericire, vine în cantități foarte mari de o săptămînă încoace, „urmarea, cred, a articolelor din Flacăra", dar acest fapt produce foarte mari greutăți. „Avalanșa de vagoane se datorează faptului că furnizorii nu livrează produsul ritmic, iar noi nu-l putem prelua în acest ritm. În 23 mai am primit 62 000 litri, în 24 mai 29 000 litri, în 25 mai 73 000 litri iar în 27 mai, la fel. În depozite avem 50.8 mii litri, pe rampă aproximativ 80 000 litri, în vreme ce beneficiarilor le livrăm zilnic 60 000 litri.

În condițiile în care sticlele vin în navete și nu în box-paleți, cum se întîmplă cu foarte multe din cele expediate de *Apemin* Borsec, care nu-și respectă obligațiile în această privință, pagubele sînt însemnate, mai ales că, repetăm, spațiile de manevră nu sînt din cele adecvate. De altfel, dacă s-au înregistrat progrese la indicatorul cantitate la izvoarele din țară (și zelul lor este lesne de remarcat) în ceea ce privește respectul față de produs, cotele sînt minime, faptul reflectînd aceeași mentalitate păgubitoare față de lucrul „fără valoare", ca să preiau un termen aflat pe buzele tuturor gestionarilor din comerț. Cum se explică altfel numărul mare de spărturi datorate ambalajului? Nu este vorba numai de navetele ale căror scîndurele, în mare parte putrede abia se mai țin în cîteva cuișoare (n-am văzut nici măcar o sticlă de șampanie, coniac, vin, etc. într-o astfel de navetă), ci de box-paleții deteriorați, nesigilați, cu spații goale care duc la spargeri în timpul transportului, de capsulele neetanșe, așa cum vin de la Sîncrăieni și Toplița. Am văzut aici, la Militari, maldăre de navete care urmau să facă drumul înapoi spre furnizor pentru a fi casate, asta în vreme ce o sumedenie de producători de apă minerală se vaită că C.F.R.-ul nu le asigură vagoane. Lucrul prost făcut costă de două ori mai mult. Lipsa de respect de care vorbeam se vede fără eforturi și în etichetele rupte, în box-paleții lipsă (cum sosise un transport de la Biborțeni), în sticlele murdare de noroi ca urmare a unor manevrări neglijente.

În ciuda progreselor de care aminteam, continuă refuzurile diverșilor gestionari de a primi apă minerală. Iată cîteva exemple recente: Complexele Valea Ialomiței și Valea Argeșului, cîte 1 000 de sticle refuzate în data de 25 mai, Kogălniceanu I, „16 Februarie" (din bd. 1 Mai) — 1 500 sticle. Unitatea din Kogălniceanu a refuzat în 14 mai 2 000 de sticle plus 5 navete cu apă medicinală deși erau cerute expres printr-o adresă semnată de directorul general al Direcției comerciale a municipiului, Octavian Anghel, în urma unor sesizări semnate de cetățeni privind lipsa apei cu pricina în zonă.

Făcînd mențiunea că celălalt depozit al I.C.R.A., din Șos. Industriilor, se află, în privința curățeniei, a ordinei și a disciplinei, la polul opus celui din Militari, și nu credem că acest lucru se datorează faptului că el aprovizionează doar două sectoare ale capitalei, cele constatate mai sus sînt valabile și aici. De la 1 la 13 mai au sosit 5 vagoane cu apă minerală, între 14 și 19 mai, 16 vagoane, pentru ca în următoarele zile, între 20—29 mai, să ajungă 29 de vagoane. Urmările au fost firești: blocarea liniei, penalizări. De asemenea, spărturile se mențin într-un număr ridicat, în medie la 7 000 de sticle 400 făcute praf, motivele fiind aceleași: navete șubrede, aranjarea de mîntuială în box-paleți. În plus, potrivit celor spuse de recepționerul Gheorghe Platis, lipsa de răspundere a lucrătorilor C.F.R în manevrarea vagoanelor în stația București Sud mărește pagubele, treabă valabilă și pentru sticlele cu alt conținut.

Reluăm ceea ce ni se pare esențial în felul cum se prezintă apa minerală ajunsă în depozite: valorificarea exactă a acestei resurse excepționale de care dispunem presupune și schimbarea opticii asupra produsului. De unde ar rezulta și grija în manevrarea lui, ambalarea corectă și respectarea indicațiilor de transport prin aplicarea etichetelor cu mențiunea Fragil pe vagoanele C.F.R. care le transportă. Și ar mai fi ceva. Sîntem convinși că există o sumedenie de oameni cu idei în comert care pot găsi o soluție și pentru depozitarea box-paleților la unitățile alimentare care nu dispun de spații pentru așa ceva. Asta pînă cînd proiectanții blocurilor și, deci, ai magazinelor noastre, vor avea în vedere și acest aspect.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Ambalajele, problemă „de familie"?

La Centrala berii, spirtului, amidonului și apelor minerale am norocul să pot discuta și cu tovarășul director comercial Gheorghe Caracaleanu și cu „omul care se ocupă de ambalaje în centrală" — Anton Dimitriu — de la care aflu înainte de toate că „din 1980 s-a oprit folosirea navetelor noi la apele minerale, se folosesc numai vechi, pînă la epuizare, e vorba de navete din lemn". Întreb, aproape într-o doară, cine „a oprit", cine a năpăstuit apele minerale și cu această concentrare a lăzilor sparte, drese și iar sparte pînă la epuizare. Și aflu, neașteptat, ambiguu spus și spus din ce în ce mai sfios: „Ministerul Aprovizionării. De fapt nu ne-a oprit... Și așa aflu că, într-adevăr, măsura aceasta nu i-a fost impusă centralei din afară, cei de la centrală au luat-o singuri, cînd au constatat că repararea lăzilor de lemn se face din ce în ce mai greu, iar tot mai puținele lăzi noi au interzis — tot dînșii, neobligați de o decizie luată peste capul dînșilor, cum mi se spusese cu cîteva minute în urmă — să fie folosite la ambalarea apei minerale. Funcționează impecabil și aici nesansa de copil vitreg, într-o familie în care părinții îi favorizează pe ceilalți frați, drama de familie a apelor minerale care au postura de copil nedorit pe care părinții nu cutează chiar să-l alunge și să-l renege, dar îl îmbracă doar cu ce rămîne de la alții, de la frații cu care familia se mîndrește și care în cazul nostru constituie grupul băuturilor alcoolice. Poate că nu este singura familie în care părinții se dezinteresează tacit și condamnabil de rolul și efectele resimțite în societate de la copiii preferați ai familiei, dar trebuie să recunoaștem că situația de care vorbim interesează societatea în prea mare măsură pentru a ne mai sfii să discutăm deschis soarta de cenușăreasă a apelor minerale, inclusiv sub raportul prezentării lor în ambalaje neatrăgătoare. Tovarășul director Gheorghe Caracaleanu spune de pildă: „Din păcate, sticlele de apă minerală circulă și la alte produse, inclusiv la oțet, detergenți și ulei. Nu ne convine mai ales uleiul. Avem mari surprize și noi și consumatorul, deoarece la lampa de control pelicula de ulei de pe fundul sticlei nu se observă iar după trei-patru ore plutește în bere sau în apa minerală. Este o problemă nerezolvată. Sticlele de un litru sînt și mai păcătoase pentru că se folosesc unde vrei și unde nu vrei. Mi s-a întîmplat și mie să deschid acasă o sticlă de apă minerală cu gust de ulei și de rîncezeală. Apoi, în fabricile de ape minerale avem utilaje pe care nu le putem utiliza pentru că n-avem navete de plastic". Tovarășul director știe că în lume furnizorii de ape minerale folosesc sticle cu formă și aspect care le individualizează. Scoate dintr-o vitrină și îmi arată, spre a mă convinge, sticla de apă PERRIER. Întreb dacă n-am putea și noi să avem pentru ape minerale o sticlă individualizată ca format. „Am putea, mi se răspunde. Am solicitat, dar e greu, durează. Ar fi însă avantajos și pentru producător, și pentru gospodină, și pentru comerț. Și n-ar mai fi posibile surprizele cu uleiul. Dar, dacă am obține o sticlă anume în acest scop, a doua zi ne-am trezi cu ea folosită și la alt produs. Nu se poate realiza nimic dacă nu s-ar și interzice utilizarea acelei sticle de către alții la altceva: să rămînă sticla specifică apelor minerale". Dar necazurile întîmpinate de centrală sînt mai multe decît cele pe care le întrevede cumpărătorul. Și în acest an, conducerea centralei a cerut sprijin la forurile de resort pentru a i se acoperi deficitul de sticle. Tovarășul director îmi arată o adresă din care citesc, printre altele: „Neasigurarea cantităților de butelii, an de an, în spiritul propunerilor de mai sus a condus ca planul de apă minerală să se realizeze la un nivel de numai circa 70 la sută, deficitul anual fiind de 70—80 de milioane de bucăți". Tot ce s-a obținut, mi se spune, a fost că s-a dispus urgentarea rulării sticlelor existente. „Dar, precizează tovarășul director, peste două-trei zile, nu mai avem stoc decît pentru jumătate de producție". O altă problemă care dă bătaie de cap este aceea a etichetelor apelor minerale. Nu de mult, mi se spune, s-a micșorat formatul acestor etichete pentru a se economisi hîrtie. Se pare că nu s-a mai interesat nimeni ce se mai poate citi pe aceste etichete. Îl rog pe tovarășul director să citească indicațiile medicale înscrise pe o etichetă și interlocutorul are cel puțin franchețea de-a răspunde scurt și cuprinzător: „Numai cu lupa!" Mi se spune că Ministerul Sănătății pretinde să se scrie în aceste texte un anumit conținut, dar „noi hotărîm textul și comandăm la tipografie eticheta cu un anumit corp de literă. Însă ce, parcă citește cineva aceste indicații?" De la un asemenea raționamet absurd se ajunge la o absurditate rotundă: textul este neinteligibil, mai ales atunci cînd mai și este imprimat cu cerneală de culoare cărămizie, parcă o combinație din rămășițe de cerneluri. Aspectul celor mai multe din etichetele de apă minerală este neatrăgător. Dar dacă e vorba de economie de hîrtie, ea se poate face în mai mare măsură de la etichete pe care sînt înscrise de zece-douăzeci de ori mai puține litere, iar nu de la etichetele de apă minerală care au cel mai mare număr de semne tipografice. Cînd pe o înălțime de doi centimetri se imprimă 14 rînduri și se mai imprimă și prost, sigur că nu se mai poate citi. Dar, iată, producătorul pornește de la premisa că nici nu trebuie să se poată citi. Ce să mai înțelegi?

Totul se cuprinde în fond în sfera lipsei de interes corespunzător pentru soarta apelor minerale și dintr-o camuflată lipsă de respect pentru oamenii care au nevoie de ele. Iar asta se întîmplă în „familia" în care apele minerale sînt „surori" cu băuturile spirtoase, care aduc alte cote la realizarea planului global al „familiei" berii, spirtului, amidonului și apelor minerale. Problemă de familie, dar și problemă de morală.

DORIN GHERGHINESCU

Piața mondială cere. Să grăbim ofertele!

Cercetările de dată recentă — spun specialiștii de la Institutul de economie mondială — demonstrează că, și în continuare, consumul de ape minerale va crește, fapt datorat în principal sporirii numărului de conducători auto, dezvoltării turismului și comerțului. Firește, consumul de apă minerală variază de la țară la țară în funcție de o serie de factori, în principal de obiceiurile de consum ale populației, de nivelul de dezvoltare al țării respective și de cantitatea și calitatea apelor de care dispune. Există, în același timp, și o serie de factori restrictivi, care limitează (sau, mai exact spus, condiționează) importul de apă minerală: depărtarea de surse (preferîndu-se importul din țările învecinate, dar grație dezvoltării și rapidității transporturilor, această condiție este cumva scoasă din calcule, fapt dovedit de pătrunderea masivă a apelor minerale din țările europene în America de Nord), respectarea unui termen de garanție a apei de circa 12 luni, prețul de vînzare (sînt țări, ca Italia de pildă, unde apa minerală intră în categoria articolelor de lux) etc.. Toate aceste condiții — să le numim **de consum** — sînt ușor de îndeplinit de apele noastre minerale. Și mai sînt și alte aspecte ce avantajează și încurajează exportul acestui produs, în principal faptul că apa minerală este cerută pe tot parcursul anului (firește, cu o creștere în perioada verii) și în toate regiunile globului.

În aceste condiții date, să vedem care sînt exigențele pieții mondiale, fără a uita să menționăm că doar 50 de țări din lume realizează întreaga producție mondială de apă, iar România este **a șasea mare producătoare** (după Franța, R.F.G., Italia, Spania și Iugoslavia). Principala problemă, dar nicidecum insolubilă, este aceea a normelor internaționale foarte severe care condiționează exportul de apă minerală, norme pe care — nota bene — apele noastre le îndeplinesc cu brio. În esență, este neapărat nevoie, necesar ca apa să provină din pînze subterane cu puritate naturală, netratate chimic, să nu aibă în compoziție elemente bacteriostatice sau alte elemente chimice în stare să-i modifice conținutul microbian, îmbutelierea să se realizeze în apropierea izvoarelor, iar canalele de aducțiune sau rezervoarele să fie executate din materiale care să nu determine modificarea compoziției chimice a apei minerale. **Îndeplinim toate aceste condiții** în aceeași măsură cu marii exportatori de apă minerală (Franța — care deține 60 la sută din exportul mondial —, Belgia, R.F.G., Italia sau, dintre țările socialiste, Iugoslavia și Bulgaria). Apele noastre de Borsec sau cele din zona Dornelor nu sînt cu nimic mai prejos — ba chiar dimpotrivă, afirmă biologii — față de celebrele ape franțuzești Perrier, sau Vichy ori decît cele belgiene Spa și Victoria.

O altă problemă ridicată de exportul apei minerale este aceea a ambalajelor — atît de prezentare cît și de transport. Pentru apele carbogazoase sînt cerute butelii de sticlă, ușoare, de formate și capacități [illegible] (preferabile fiind acelea [illegible] capacități cît mai mici, pentru [illegible] se spori rentabilitatea apei). În Franța și Belgia s-a început [illegible] ambalarea acestui tip de apă în sticle dintr-un material plastic special (P.E.T.), transparent și rezistent. Apele plate sînt îm[illegible] buteliate, în general, în ambalaje de plastic, tot transparent și care să nu lase apei vreun gust sau miros care i-ar putea altera calitatea. În ceea ce pr[illegible] vește ambalajul de transport sînt recomandate cutiile de carton ondulat sau transport containerizat, în navete de plastic.

E limpede, așadar, — cerințele pieței internaționale [illegible] sînt deloc de neîndeplinit. [illegible] nevoie de inițiativă, interes, competență, căci nu ne putem permite la nesfîrșit să ignor[illegible] această importantă sursă [illegible] venituri (litrul de apă minerală costă, în momentul de față, [illegible] tre 15 și 60 de cenți, în unele locuri chiar mai mult), nu [illegible] putem permite ca — a șasea producătoare a lumii fiind — [illegible] nu contăm în comerțul mondial cu apă minerală. A ne împ[illegible] dica de amănunte (legate [illegible] ales de ambalaje), a ne ascu[illegible] comoditatea prin explicații [illegible] amînări înseamnă, în actu[illegible] conjunctură economică, să fr[illegible] tăm țara de niște importa[illegible] venituri. Cercetarea științif[illegible] proiectarea și industria noa[illegible] sînt capabile să ofere amba[illegible] competitive pe plan mond[illegible] fapt dovedit în aitea și at[illegible] cazuri de realizări tehnice [illegible] cepționale. Inerția, se știe b[illegible] costă; iar plata acestei s[illegible] de lucruri este achitată [illegible] țară! Cît despre argumente [illegible] crete în spiritul ideii că se p[illegible] mai mult și mai bine, vom [illegible] tinua să aducem în numc[illegible] viitoare.

DAN MUCENIC

Se purta ca-n pădure

„Se comportă, tovarăşe, ca un patron de pe timpuri, cu oamenii din sat. Nici tu respect, nici tu consideraţie. Cînd simte că nu mai vrei să-i slugăreşti degeaba, te ia la bătaie sau te îneacă în cuvinte grele şi ameninţări de nu le mai poţi uita nici în somn. Şi nu ştiu cum se face că din atîtea anchete care au venit aici la reclamaţia oamenilor, el a ieşit de fiecare dată basma curată. După cum, la fel a ieşit şi din dosarele penale care i se întocmiseră — unul pentru distrugere în dauna avutului obştesc, altul pentru furt de porumb, în sfîrşit, un altul pentru nevasta lui prinsă vînzînd porumb în tîrgul Găieştilor. Începem să ne pierdem nădejdea că se va face vreodată lumină asupra acestui caz cită vreme vorbele lui, aruncate în toate colţurile satului, că are oameni care-l acoperă în orice împrejurare, pare-se că îşi au un suport real. Dovadă că sfidează, în continuare, un sat întreg, lăsîndu-şi slobode, mai departe, animalele pe tarlalele C.A.P.-ului ; dovadă că vinde lemne din pădure, fără forme legale, banii băgîndu-i în buzunarul lui ; dovadă că prins de atîtea ori furînd din munca noastră — ceapă, porumb, trifoi — cu căruţa, nu cu braţul, după cum ştie tot satul, nu s-a luat nici o măsură împotriva lui. De aceea vă rugăm, dacă vă încumetaţi să faceţi ancheta, veniţi mai întîi în Satul Nou şi staţi de vorbă cu oamenii..."

Cinci oameni din comuna Corbii Mari — Sat Nou — veniseră în audienţă la redacţie, aducînd cu ei 16 declaraţii împotriva pădurarului Dincă Nicolae, zis Lache. 16 declaraţii care susţineau spusele vorbitorului nostru. Printre ele, una a inginerei şefă de fermă, Victoria Stancu, fiică a comunei — sat Ungureni — C.A.P. în care intră şi terenurile Satului Nou — despre repetatele pagube aduse C.A.P.-ului de către pădurar — fie prin lăsarea, cu bună ştiinţă, a cailor şi celorlalte animale în tarlalele C.A.P.-ului, fie prin sustragerile de recoltă pe care le făcea sub ochii satului ; o alta, a unui şef de echipă, Gheorghe Zamfir, care relata, printre alte cazuri (furt de porumb, grîu şi baloţi), un caz concret : pe 3 august 1983, sub ochii lui, pădurarul a furat o căruţă cu ceapă de la C.A.P. Cum erau mulţi oameni de faţă a reclamat cazul la miliţia din Corbi, reclamaţie care purta foarte multe semnături .Ce s-a mai întîmplat cu dosarul întocmit de miliţie omul nu mai ştie. Îşi aduce însă bine aminte că, la nici o lună de zile după ce a reclamat cazul, în plină zi, pădurarul l-a acostat în faţa cooperativei, a rupt o stinghie dintr-un gard şi l-a lovit, ameninţîndu-l că-l dă afară. În sfîrşit, erau încopciate în teancul celor 16, declaraţiile a doi paznici — Dumitru Militaru şi Sotir Neguţ — primul cu aproape 15 ani vechime ca paznic, al doilea, pensionar de stat, intrat ca paznic la rugămintea organelor locale — care, pentru că şi-au permis să-l reclame pe pădurar că fură din avutul obştei, că-şi lasă cu intenţie animalele libere prin terenurile C.A.P.-ului, producînd mari pagube, azi, nu mai sînt paznici, fiind daţi afară ! „Cu banii care-i are şi cu agresivitatea lui, se sublinia în toate scrisorile, reuşeşte din păcate, să ţină „la respect" un sat întreg, oamenilor fiindu-le frică de el".

Mărturisim, n-am crezut că lucrurile, în ce-l priveşte pe pădurarul Nicolae Dincă din Corbii Mari — Sat Nou ar sta întocmai. Motiv pentru care am făcut două drumuri pînă în sat, stînd de vorbă nu numai cu semnatarii celor 16 reclamaţii, ci şi cu alţii. Tot ajutaţi de săteni am reperat locurile întîmplărilor mai vechi sau mai noi, legate de dosarele penale întocmite la Găieşti împotriva pădurarului. La plecare aveam în buzunar cinci adrese din Satul Nou unde în ultimele două săptămîni se vînduseră lemne fără forme legale ! (După cum văzusem şi noi caii pădurarului în tarlaua de grîu a C.A.P.-ului păscînd nestingheriţi !)

În ce priveşte Procuratura din Găieşti, la care au fost cercetate dosarele amintite, studiindu-le, la rîndul nostru, putem spune că nu se putea da alt verdict decît cel care a fost dat. Soţia pădurarului, împreună cu o parte din angajaţii constanţi ai lucrărilor din pădure, pentru vînzare de porumb cu supraprecț în tîrgul Găieştiului, au fost condamnaţi între un an şi 8 luni — faptă intrată în Decretul de graţiere. Nimeni din sat nu cunoştea însă acest verdict ! Pentru celelalte dosare — de distrugere în paguba avutului obştesc şi de furt de porumb de la C.A.P. — piesele adunate erau, nefiresc, nesuţinute pînă la capăt chiar de C.A.P.-ul care înaintase acţiunile. În cel cu distrugerea în paguba avutului obştesc, cu toate că, după cum spun oamenii satului, caii lui fuseseră văzuţi de nenumărate ori în tarlalele cu porumb — C.A.P.-ul, prin adrese oficiale, se retrage din cauză, mulţumindu-se cu plata în natură a pagubei de către pădurar ! (care, după cum am văzut, şi-i lasă liber, sfidător, şi acum, prin grîul proaspăt !). În ce priveşte al doilea dosar, cel cu furtul de porumb — propus pentru scoaterea de sub urmărire penală dar reţinut de procurorul şef din Găieşti pentru restudiere — zicem, după ce am văzut că piesele adunate nu susţin, nici de această dată cauza cu certitudine. Mai întîi, comisia de evaluare a pagubei se deplasează la faţa locului la 13 zile după sesizarea paznicului că l-a văzut pe pădurar furînd porumb cu căruţa din tarlaua „zăvoi" din imediata vecinătate a cantonului: cum să se susţină cînd pe parcursul cercetării o parte din membrii aceleiaşi comisii — în frunte cu preşedintele C.A.P. Ungureni şi vicepreşedintele Consiliului popular din Corbii Mari — declară că nu mai au nici o pretenţie deoarece nu sînt siguri că aşa au stat lucrurile, că porumbii găsiţi rupţi (reţineţi, la 13 zile după sesizarea furtului !) erau şi mai proaspeţi şi mai vechi, adică mucegăiţi...

Ne-am reîntors pentru a treia oară în comuna Corbii Mari — C.A.P. Ungureni. Venisem, de această dată, însoţiţi de un procuror, de reprezentanţi ai Miliţiei judeţene şi locale, de adjunctul Preşedintelui Colegiului judeţean de partid, de Inspectorul şef adjunct al Inspectoratului silvic Dîmboviţa. Împreună am ascultat oamenii, împreună am mers la cele cinci adrese din Satul Nou unde fusesem anunţaţi că pădurarul Nicolae Dincă vînduse lemne fără forme legale. La toate 5 adresele am găsit lemnele, tăiate proaspăt, la nici una dintre ele vreo formă legală de vînzare : Simion Marin, unul dintre cei 5, a recunoscut în faţa noastră — şi a procurorului deci, dînd declaraţie ca atare, că a cumpărat lemnele de la Lache, fără bon, cu 600 lei. Fapte grave — care, am fost asiguraţi — vor fi preluate cu toată seriozitatea de organele legale de cercetare — pădurea nefiind a nimănui ! După cum, grav ni se pare şi faptul că cei doi paznici, care au sesizat neregulile în ce-l priveşte pe pădurar, au fost daţi afară !

Un sat care se cheamă Nou îşi aşteaptă rezolvări înnoitoare, susţinute pe dreptatea pămîntului ! Întreaga echipă care ne-a ajutat în efectuarea acestei anchete — şi căreia îi mulţumim pentru promptitudine — a tras o singură concluzie : pădurarul Dincă nu mai poate rămîne în Satul Nou unde prin comportare arogantă şi deloc echitabilă şi-a călcat propria-i demnitate în picioare ! Concluzie, dincolo de rezultatele cercetărilor care încep de acum încolo şi asupra cărora vom reveni, la finalizarea lor, cu hotărîrile organelor competente.

GEORGETA ŞTEFĂNESCU

o cafea şi-o cutie de... nelinişte!

Merg des la Cafeneaua Veche. Izul de vechi mă dispune, mai ales că acum, pe o schelă exterioară, cineva s-a gîndit că ar fi bine să i se redea clădirii cîteva foste detalii de arhitectură. Înăuntru e cum e !

Miercuri, 29 mai. Vorbesc cu ospătara Maria Popa. „O cafea şi un jus". „N-avem". „Ce ?" „Jus. Vă dau o cutie". „Aş dori să beau numai un pahar". „Şi eu ce să fac ? Nu dau decît o cutie. Cauţi mata pe cineva cu care s-o împarţi. Hai c-am treabă".

Maria Popa îmi trînteşte pe masă două pahare goale şi o cutie găurită în două locuri. „34 de lei!", O caut pe şefa unităţii. În lipsă vorbesc cu Silvia Alecu. „Jus ? N-avem apă minerală. N-am preparat niciodată. Noi îl servim aşa. Clienţii sînt rari. Nu se cere". În timpul acesta, pe uşă intră Maria Popa. Mă vede că vorbesc cu „şefa" şi începe să ţipe : eu n-am nici o vină, voi le aranjaţi pe toate (adică barmanii). Aruncă pe jos cu cutii de conserve. „Spectacolul" este ireal. Mă întorc la masă şi încep să caut pe la mese vecine pe cineva cu care să împart cutia. Găsesc. Maria Popa se întoarce dar fără ecuson. Aflu apoi că unitatea ţine de I.A.P.L. Segarcea. Chiar nu se poate bea un jus ? Preparat !

Joi, 30 mai. Mi-e „frică" să mai merg la Cafeneaua Veche. Ocolesc mult şi ajung într-un fel de al doilea centru al Bucureştilor. La „Grădiniţa". Mă aşez la o masă, cu un coleg. Vine cineva. Colegul spune două cafele, eu închid ochii şi spun, de-a surda, două jusuri. Vin. Exact cum am comandat. Deschid ochii, beau jus, ceva care îmi pare o Niagară, galbenă şi dulce, şi mai vreau o „Niagară", adică un jus. Oana Popovici, cea care ne serveşte nici măcar nu se miră. La ei e normal. Şi uite-aşa mă simt dintr-odată „frate" cu barmanii, cu ospătarii, mă simt om, mă simt CLIENT ! Mă duc la bar. Stau de vorbă cu Marian Niţă şi Jean Stănciulescu. „Jusul e cerut ; n-avem noi capacitate să servim. Facem vînzare de circa 5 000 lei pe zi. Nu se poate să n-avem apă minerală".

Aflu apoi că un jus este 17,50. Cu gheaţă ! Că Stelian Pacef, şef al unităţii se ocupă special de aprovizionarea cu ape minerale, că, în perioada de vară, şi Mariana Lupu a fost „detaşată" la Cafe-bar, pentru ca lucrurile să meargă mai bine...

M-am lăsat de cafea. „Mulţumesc" celor de la Cafeneaua Veche. Oricît ar părea de ciudat, mă întreb cine trebuie admonestat. Ce mi-a trebuit mie jus ?

PAUL AGARICI

Dincolo de aparenţe...

Scrisori

Unele poartă amprenta stîngăciei scuzabile a celor nu prea obişnuiţi cu mînuirea condeiului. Altele, frumos caligrafiate, de o acurateță gramaticală ireproşabilă, impresionează de la prima lectură mai ales prin mesaj. Toate au o trăsătură — esenţială — comună : sinceritatea ce se degajă din fiecare cuvînt.

„...Vă puteţi imagina ce mare mi-a fost bucuria cînd am primit vestea de a mă prezenta la Miliţia judeţului Călăraşi pentru a-mi recăpăta cei 35 000 lei, care îmi fuseseră furaţi din locuinţă, bani agonisiţi cu trudă de-a lungul multor ani. — subliniază Petre Andrei din satul Ştefăneşti comuna Ileana judeţul mai sus-menţionat, într-o scrisoare adresată Inspectoratului general al miliţiei. — Culmea a fost că nu bănuiam pe nimeni cînd am observat lipsa banilor şi, sincer să fiu, nu aveam prea mare încredere că autorul va fi descoperit. De aceea, mi se părea că visez în timp ce tovarăşul locotenent Gheorghe Samoilă îmi înapoia întreaga sumă, hoţul fiind prins înainte de a apuca să cheltuiască ceva..."

Pe aceeaşi adresă a sosit recent o scrisoare din partea juristului pensionar Radu Economu domiciliat în Bucureşti str. Mircea Ciobanu nr. 13, în care se arată între altele : „...În ziua de 15 septembrie 1983, în locuinţa mea s-a produs un furt prin escaladare, fiind păgubit de bunuri şi valori totalizînd cca. 80 000 lei. Am reclamat cazul Miliţiei sectorului 4 de unde a sosit imediat la faţa locului o echipă condusă de tovarăşul maior Ion Bibarţ. După o îndelungată şi laborioasă activitate de investigaţii şi cercetare, în care, după cum am putut să-mi dau seama, maiorul Bibarţ şi colectivul pe care îl conduce au dat dovadă de a excelentă pregătire profesională, dar şi de o profundă conştiinciozitate şi omenie, autorul furtului a fost descoperit şi cea mai mare parte a obiectelor recuperate, pe ziua de 26 aprilie 1985 reintrînd în posesia lor. Pentru efortul şi perseverenţa depuse doresc să-mi exprim aprecierea şi recunoştinţa faţă de cei care îşi fac datoria cu atîta competenţă şi dăruire."

MIHAI GROZAVU

Racul

CONSTANTIN PAVEL

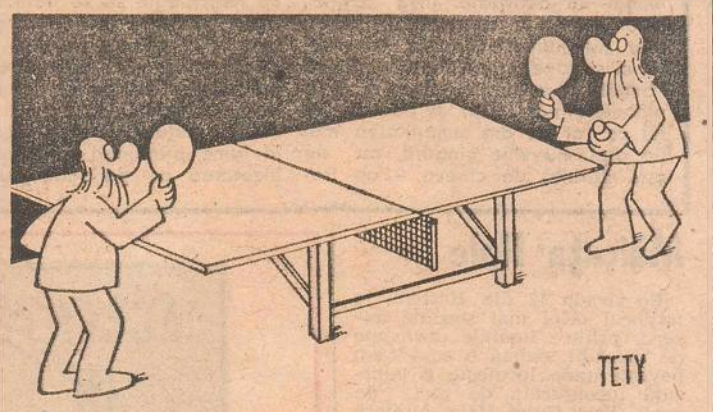

ŞTEFAN BOROŞ-TETY

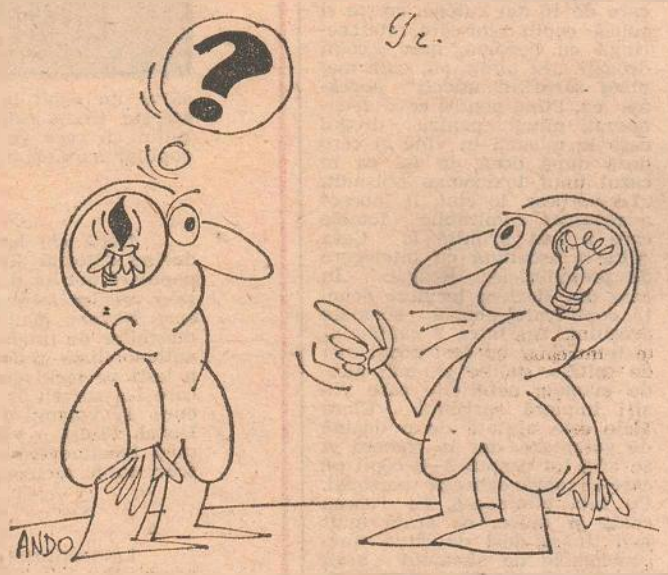

OCTAVIAN ANDRONIC-ANDO

Symplegade

— Dacă nu am greşi, nu am mai avea sentimentul substanţei din care sîntem făcuţi.

— Au fost, din păcate, şi oameni care în numele decenţei au vrut să îmbrace nudurile. Alţii, dimpotrivă, au vrut să mai scurteze din crinolinele prinţeselor pictate de Tiţian. Nu cred că există ridicol mai mare decît fuga de ridicol.

— Cei care sînt în căutare de virtute, de multe ori se mulţumesc şi cu o nebunie descălţată la uşă.

— Reîntoarcerea la o dragoste mai veche este ca o ciorbă încălzită a doua oară.

— Măgarul cînd se simte bine, se întreabă de ce nu se simte rău, şi uite-aşa i s-a dus vestea că e ipohondru.

— Minciuna este un adevăr bolnav, altminteri n-ar face febră, iar cei care o rostesc, n-ar mai fi puşi în situaţia să roşească.

— Zise cucul către vulpe : nu-i aşa, cumătră că atunci cînd te laudă cineva, ai sentimentul că eşti mort ? Depinde de caşcaval, îi răspunse vulpea.

— Laşii nu-şi pun niciodată ventuzele, de teamă să nu le absoarbă curajul.

— Chiar dacă n-au fost influenţate de Hera, soţiile rămîn cele mai mari detective din lume.

— Prăvălindu-se pe o coastă, bolovanul dădu într-o zi peste o cometă care încă mai avea puterea să arunce puţină lumină în preajmă. De ce dai peste mine, îl întrebă cometa, oarecum mirată ? Ca să ajung celebru, îi răspunse bolovanul, acoperind-o de praf.

— Gestul de a-şi arde fotografia, echivalează pentru unii cu arderea pe rug.

— O carte proastă seamănă cu o morgă a spiritului, iar personajele ei sînt nişte cadavre în criză de rude.

— Spre ruşinea mea, nici pînă astăzi nu ştiu cine a descoperit maşina cu aburi.

— Cu aproape zece ani în urmă, mă aflam într-o maşină cu cîţiva judecători ; pe drum am suferit un accident de circulaţie destul de grav. La cîteva minute însă după ce mi-am revenit, am asistat la cel mai absurd dialog din cîte mi-a fost dat să aud vreodată. Unul dintre judecători, speriat la culme de şocul primit, îl întrebă pe şofer : Eu sînt mort ? Spune-mi, eu sînt mort ? Nu sînteţi mort, domnule, i-a răspus şoferul, după un moment de ezitare.

— De cîţiva ani încerc să citesc un roman de Balzac şi nu reuşesc. Nu reuşesc pentru că nu pot să înţeleg de ce îi trebuie unei marchize cîteva pagini ca să ajungă de la caleaşcă pînă în pragul casei.

VALERIU ARMEANU

Comentariul săptămînii

Construirea păcii

Homo sapiens a fost mai întîi de toate homo faber. Construind cu mîna lui unelte și alte mijloace necesare traiului său, omul de la începuturi s-a construit pe sine și s-a autoînzestrat cu înțelepciune. Și, de-a lungul secolelor, tot ceea ce a apărut mai valoros pe Pămînt, de la cele 7 minuni ale lumii și pînă la navele cosmice și la sondele interplanetare, a fost lucrat, făcut, construit de mîna omului, ghidată de materia lui cenușie. Nimic n-a apărut din senin, nimic n-a fost primit în dar. Și fiindcă multe s-au făurit cu eforturi uriașe, trecîndu-se obstacole, învingîndu-se dificultăți, înfruntîndu-se piedici de tot felul, omenirea a înțeles că edificarea înseamnă luptă, zbatere continuă, acțiune — în opoziție cu starea de așteptare, cu expectativa, cu pasivitatea.

Toate acestea ne vin în minte cînd ne referim la problema păcii în momentul de față. Pacea — după cum s-a spus pe bună dreptate de nenumărate ori — a fost și a rămas bunul cel mai de preț al popoarelor. Tot ceea ce s-a realizat mai valoros pe glob s-a înfăptuit în timp de pace, în orice domeniu de activitate. Însă astăzi, spre deosebire de trecut, pacea este nu numai condiția construirii, ci și condiția existenței vieții pe Pămînt, a existenței omenirii și a planetei însăși. Dar și pacea, la fel ca tot ce are umanitatea mai de preț, nu vine singură, nu ne este dăruită de cineva — ea trebuie construită. Cine sînt constructorii ? Toate popoarele, toți locuitorii Terrei, fiindcă de felul cum vor edifica pacea, depinde viața și bunăstarea lor, depinde soarta lumii, a planetei.

În aceste condiții, repetatele chemări la acțiune în favoarea păcii lansate în ultima vreme de președintele României capătă dimensiuni de simbol și o imensă valoare practică. Da, nu putem să stăm cu brațele încrucișate cînd, concomitent cu negocierile privind dezarmarea, au loc noi experiențe nucleare, noi amplasări de arme nucleare în Europa. Nu putem să stăm pasivi cînd, pe fundalul declarațiilor de pace, fondurile destinate înarmărilor cresc necontenit. După cum sublinia conducătorul partidului și țării noastre, nu dorim ca negocierile să se transforme într-un paravan, într-un mijloc de liniștire a opiniei publice, la adăpostul cărora să continuie cursa înarmărilor nucleare, acumularea de noi armamente.

Cunoscutele și larg apreciatele în lume propuneri românești vizînd încetarea pe perioada tratativelor sovieto-americane de la Geneva a producerii de noi armamente nucleare, a amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune și a realizării contramăsurilor nucleare sovietice, intensificarea activității în vederea încheierii cu rezultate cît mai bune a lucrărilor în organismele și conferințele internaționale consacrate dezarmării, înghețarea imediată a cheltuielilor militare și trecerea la reducerea acestora cu 5–10 la sută anual, reducerea efectivelor militare, chiar anul acesta, cu 10 la sută, precum și alte aspecte pot deveni tot atîtea cărămizi solide la edificiul păcii. Au acum cuvîntul constructorii, adică miliardele de locuitori ai planetei noastre, care pot determina guvernele țărilor lor, ceilalți factori de decizie să treacă la măsuri concrete pentru construirea păcii mondiale. În această privință, îndemnul președintelui Nicolae Ceaușescu constituie un puternic factor mobilizator : „Să facem totul pentru a fi participanți activi la uriașa luptă a popoarelor, care au astăzi rolul hotărîtor în a impune dezarmarea, a determina trecerea la înlăturarea armelor nucleare și oprirea militarizării Cosmosului, în a impune pacea în întreaga lume ! Avem ferma convingere că popoarele, acționînd într-o deplină unitate, pot să asigure pacea, pot să-și asigure dezvoltarea liberă, independentă, pot să-și asigure un viitor luminos !".

ION D. GOIA

Surorile siameze...

Monoclul, zgîriat de un glonte, al unui mareșal de tristă memorie, un pantof sting al doamnei de Pompadour, furculița preferată a generalului Washington și altele asemenea s-au vîndut la o licitație londoneză cu sume care, probabil, i-au întors în mormînt pe foștii proprietari. Obiecte cu valoare mică ajung printr-un renghi al istoriei, la prețuri colosale. Faptul este cunoscut, a intrat în banal — e drept într-un banal de zile mari — și amănuntul că zgarda unui cățel dorlotat cîndva de Marilyn Monroe costă cît un Rolls nu mai miră pe nimeni.

Lipsa de mirare nu exclude, desigur, conținutul realității, semnificația ei. Toată lumea știe (fapt, vai, ajuns banal) că înarmările sînt costisitoare. Armele costă enorm, prețul lor se umflă în salturi precipitate și sigure, procesul este comentat și, din nou, comentat iar lucrurile merg mai departe. Fără îndoială stupefacția este binevenită într-un asemenea caz, dar ea însăși nu rezolvă nimic. Să ne stupefiem, totuși, citind din „Stern" detalii privind jocul subtil al prețurilor și regula de fier a profiturilor din domeniul înarmărilor : „Barbara Boxer, deputat californian în Congres, arăta că marele concern General Dynamics a calculat prețul unui stift de oțel la 7 417, prețul acestuia în magazinele cu articole de uz casnic fiind de trei cenți. Constructorii de avioane de la McDonnel Douglas au încasat pentru o piuliță 2 043 dolari, prețul real fiind de 13 cenți. Firma Hughes Aircraft Corporation a cerut Pentagonului pentru un comutator simplu, care în comerț costă 3,64 dolari, frumoasa sumă de 2 543 dolari. Congresmanul Berkley Bedell din Iowa a constatat că o cutie cu unelte, menționată pe o listă a Ministerului Apărării că fiind în valoare de 10 186,56 dolari, costă în magazin 92,44 dolari.

Istoricul Arthur Schllesinger scria plin de indignare : „Nu știu ce este mai grav, rapacitatea firmelor sau docilitatea administrației".

Dilemă importantă, dar neesențială. Pentru că rapacitatea și docilitatea sînt, în acest caz, surori siameze...

RADU BUDEANU

Măicuța Hale

Pe strada 12 din Harlem, în mijlocul celei mai sordide mizerii, printre imobile devastate de incendii, există o casă ca-n povești unde locuiește o bunicuță înconjurată de zeci de copii. Este Clara Hale, alintată de toată lumea „măicuța" Hale, care de 16 ani culege, crește și educă copiii celor care, robiți seringii cu heroină, nasc copii drogați. „Ei plîng, oh, cum mai plîng sărmanii micuți", povestea ea. Plîng pentru ceva necunoscut, plîng pentru drogul care le mișună în vine și cere doză după doză, la fel ca în cazul unui toxicoman obișnuit. „Le vorbesc, le cînt, îi iubesc" a rezumat admirabila femeie care a fost primită la Casa Albă și ascultată cu înțelegere de președintele Reagan. În casa din Harlem locuiesc acum 15 copii care poartă semnele drogului. Au între 2 săptămîni și trei ani și au fost aduși aici de spitale, poliție și, mai ales de mamele nefericite care vin și-i imploră sprijinul. Clara Hale este ajutată de o duzină de voluntare, dar în camera ei se află tot timpul 2—3 copii pe care-i supraveghează personal. Cu fața luminoasă, cu vocea caldă și dulce, ea arată mult mai tînără deși de cîtva timp problemele de sănătate n-au ocolit-o. Copiii sînt viața ei. Înainte de a se ocupa de copiii drogaților, măicuța Hale îngrijea copii abandonați. Acum, cele mai necăjite ființe umane, care în nevinovăția lor suferă blestemățiile părinților, au în Clara Hale o mamă a cărei dragoste îi salvează din nemeritatele chinuri. „Nu cunosc decît un singur tratament valabil pentru a-i salva pe micuți din ghearele drogului — tandrețea", spunea ea. La spital nou născuții intoxicați primesc sedative pentru a se calma. În casa Hale medicamentele de acest gen sînt interzise. „La început copiii se crispează, au spasme, țipă sfîșietor, se agață cu unghiile de scutece, sînt parcă disperați. Eu îi legăn, le cînt, îi iubesc și aștept. După o lună sau șase săptămîni sînt eliberați de cătușele heroinei, cocainei, LSD-ului sau altor asemenea diavolești produse pentru distrus trupuri și suflete. Din 1969 și pînă acum peste 500 de copii au fost salvați de Clara Hale. Cei mai mari au acum 16—17 ani și, pînă acum, nici o manifestare de recidivă.

Mamele ai căror copii sînt sub protecția sa trebuie să se supună unor reguli precise : să urmeze o cură de dezintoxicare și să vină în vizită la copil cel puțin o dată pe săptămînă. Pentru că ea ține ca acești copii, care rămîn sub supravegherea sa tandră circa 16 luni, să se întoarcă sănătoși, în familii sănătoase. Marea sa mîndrie : în 16 ani doar 10 copii au fost încredințați unor părinți adoptivi, restul duc o viață normală în familii devenite normale.

IOAN ROȘCA

ACCENTE ÎN LUME

Mame fericite

În virtutea vîrstei la care au dat naștere copiilor lor (40 de ani) între Ursula Andress și Claudia Cardinale, s-a legat o strînsă prietenie continuată și de cei doi copii, Claudia, fetița Claudiei Cardinale (șase ani) și Dimitri, fiul Ursulei (5 ani). Recent, cele două mame fericite și copiii lor s-au întîlnit cu prilejul zilei de naștere a Claudiei, micul Dimitri și mama sa fiind singurii invitați. În timp ce copiii se jucau în parcul ce înconjoară vila Claudiei, mamele discută cu mîndrie doar despre copiii lor, despre viitorul lor și despre fericirea de-a fi mamă la 40 de ani, căci „este un lucru infinit mai important să ai un copil la patruzeci de ani, decît la douăzeci sau treizeci. Un copil care sosește tîrziu este ca un decalc al memoriei celei mai îndepărtate. El seamănă puțin cu ceea ce era sau trebuia să fie bărbatul care este tatăl său". „Doar dînd copiilor maximum de dragoste îi pregătești pentru viață".

Chantal, un meteor încetinit

După ani lungi de așteptare în anticamera gloriei, Chantal Nobel (37 de ani) devine datorită serialului francez Châteauvallon, una din cele mai îndrăgite și mai populare actrițe din Franța. Cea căreia îi plăcea să rîdă, să se simtă bine, trăind într-o veșnică mișcare, a suferit un grav accident de mașină, în timp ce se îndrepta spre Nevers, pentru a participa la circuitul Magny-Cours, campionat al Franței, al mașinilor de producție, Star Racing Team. Sportivă de caracter, schioare temerară și automobilistă redutabilă, Chantal a mai participat și la raliul Paris—Dakar, unde a ieșit pe locul cinci, dovadă că nu a fost impresionată de accidentul de mașină pe care l-a suferit în anul 1982. În noaptea nefastă cînd se îndrepta spre un nou concurs, la volanul Porche-ului Carrera nu se mai afla Chantal ci cîntărețul Sacha Distel. Ființă a vitezei, a mișcării, Chantal a fost obligată de împrejurări nefericite să-și încetinească ritmul. Să sperăm că tragica întîmplare nu va încetini decît pentru scurt timp, meteorul care este Chantal Nobel.

Zile smulse fatalității

La institutul asociației Humana din Louisville (statul Kentucky) a fost operat acum cinci luni William Schroeder, care este decanul purtătorilor de inimă artificială, fiind, cronologic, al doilea om care a suportat acest gen de intervenție. Deși predecesorul său, Barney Clark n-a trăit decît 112 zile după operație, în condiții dificile, totuși, W. Schroeder i-a cerut profesorului De Vries, implantarea aceleiași proteze din plastic, numită „Jarvik 7", după numele inventatorului ei, care a luat locul inimii sale bolnave. Deși pe parcurs au apărut diferite complicații, această supraviețuire aduce multe speranțe celor suferinzi și date prețioase cercetătorilor institutului asociației Humana. William Schroeder a putut asista în această perioadă la căsătoria fiului său care s-a celebrat la spital, a putut fi plimbat în fotoliu prin casă sau cu o camionetă special concepută, în oraș, a putut să se bucure că trăiește.

ELENA GRECESCU

Mondo umano?

MICILE MARI ÎNTÎMPLĂRI

O cheamă Stella. Istoria ei a început atunci cînd s-a îndrăgostit de un cioban, care, în fiecare seară, aducîndu-și oile de la păscut trecea prin fața casei fetei. Mama și tatăl au observat imediat motivul schimbării fiicei lor și, cum băiatul nu le era pe plac, au decis să intervină fără să mai lungească vorba, așa cum de altfel e obiceiul în acele locuri în cazuri similare. Au închis-o pe Stella sub scară. Fapt agravant, întreg satul știa totul, dar nimeni n-a zis nimic. Pe urmă, pînă și bilețelele pe care, la începutul detenției sale, tînăra îndrăgostită a reușit să le trimită, au rămas fără nici un răspuns.

S-au scurs zilele unele după altele. Cîte ? Puțină răbdare. Toamna trecută, carabinierii anchetau o ciudată răpire și, din întîmplare, cîțiva dintre cei interogați le-au indicat, cu o firească naturalețe, o zonă a satului, „în care Stella este închisă". Contrariați, deși nu asta căutau, au descins acolo, au căutat în case pe rînd, pînă cînd, într-una, sub o scară, într-un fel de celulă, au dat de o fată. Avea fața ridată, pielea palidă și era foarte nervoasă. „Pare stăpînită numai de teamă, declară un psiholog după un prim consult, și are o întîrziere psihologică evidentă". Pentru început va trebui operată de chisturi, apoi vom vedea ce-i de făcut.

Urma, deci, să se stabilească felul cum să se anihileze efectul îndelungatelor chinuri fizice și psihice ale sechestrării fetei, acolo, sub o scară minusculă, într-un sat din Calabria, ca fiind, de fapt, una dintre fetele înscrise pe lunga listă a celor închise de părinți din rațiuni de onoare. A stat sechestrată, fără a vedea lumina zilei, 12 (doisprezece) ani și în tot acest interval satul a tăcut.

Așa cum tac sau răspund negativ cei care, de pildă, ar fi rugați să indice drumul spre o localitate din inima Siciliei, considerată fiefiul istoric al Mafiei. „Puteți să-mi arătați calea spre Corleone ?" (Să amintim că în faimosul film „Nașul" un personaj de prim plan se numește, probabil nu întîmplător, Papă Corleone). Lîngă oraș, oamenii, surprinși de întrebarea *indiscretă* pusă de un străin de meleaguri, afirmă — adesea neliniștiți și cu fața întunecată — că nu știu cum se ajunge acolo, în localitatea cu 12 000 locuitori, construită la poalele muntelui.

Pentru calabrezi, în sudul italian, *omerta*, legea tăcerii, este încă puternic ancorată în moravurile țăranilor. La fel, problema salvării cu orice preț a onoarei familiei.

După o ezitare firească, un corleonez va evoca trecutul său și nu prezentul și va spune : „Dacă vă pot da un sfat, aici e preferabil să te ocupi de afacerile tale, așa nimeni nu se va ocupa de tine". „Pînă în 1950, orașul era capitala Cosei Nostra. Azi, totul se petrece la Palermo și Corleone nu mai este decît o sucursală a Mafiei". În regiune se investesc profiturile obținute din traficul de droguri, celebrele narcolire, cum li se zice. „Aici, poliția e serioasă", susține cineva.

În rest, e legea tăcerii, „călcată" uneori de bomba unei spectaculoase arestări în rîndurile mafiei sau de eliberarea unui sechestrat, care nu mai văzuse lumina zilei de luni sau chiar de ani.

DUMITRU CONSTANTIN

Roza vînturilor

Aforisme amestecate

HERMANN GAIL (Austria)

Voiai să fii Homer printre mărunți pezevenghi.

Și închisoarea poate fi desenată c-un creion de aur.

Lumea-i fărîmată. Nici un ecou. Dar nici nu urlu deloc.

Dacă pentru prima dată în viață își simte rîtul de porc, devine moralist încăpățînat.

Limbajul este mai iubit decît adevărul.

Există și un Socrate vinovat.

Pasiunile mediocre sînt crimele cele mai mari.

E plăcut cînd ești sătul și sănătos ; cînd ești bărbierit și miroși a parfum. Nu, nu există leproși simpatici.

Limbajul călăului este limbaj numai pentru alți călăi.

Și rechinii dresați iau hrana din mîna celor care-i păzesc.

Diavolul schițează o mînă prietenoasă, și iată că ți-e simpatic. Slăbiciune sau simțul tactului ?

Tragem cu toții de aceeași funie, spun călăii.

Viața poate reîncepe în orice minut. Dar nu există minut în plus.

HANS MIRTSCHIN (R.D.G.)

Cei care sting lumina pentru că face umbră.

Singurătatea este o iubită haină. Refuză consolarea.

Cel cu bîrna găsește drumul cel mai scurt înaintea tuturor.

Compasiunea în dragoste înseamnă șantaj.

Greșelile altora nu te fac mai bun.

MANFRED HINRICH (R.D.G.)

Gîndurile își caută capetele de care sînt căutate.

Amestecă-ți vecinii în afacerile lor.

La răspunsul fals a găsi răspunsul potrivit.

Cel ce-și cedează caracterul pentru schimbare, nu-l mai primește îndărăt.

Că ne seamănă copiii atît de tare, e vina noastră.

Bate fierul cît ești cald.

Ce v-a făcut timpul că vreți să-l izgoniți ?

În cele din urmă regula se sacrifică excepției.

Unii scriitori scriu prea puțin și publică prea mult.

Și tu, antiteză, ești decisă să faci alianță cu teza ?

Mă schimb, așadar exist.

În românește de PETRE STOICA

Un teribil flagel, violenţa, ameninţă lumea stadioanelor!

Tragica seară de la Bruxelles

„Miercurea neagră" a fotbalului

Încăierări, spargerea unui magazin de bijuterii, aruncarea cu pietre în vitrine şi cîteva arestări — cam aşa s-a desfăşurat în dimineaţa de miercuri, 29 mai, uvertura celei mai negre zile din istoria fotbalului european. Era, aşa cum afirmă agenţia vest-germană DPA, „o uvertură destul de normală a unui meci de fotbal la care participă o echipă engleză şi susţinătorii acesteia". Dar în aceeaşi seară pe stadionul Heysel din Bruxelles, în finala Cupei Campionilor Europeni la Fotbal, disputată între echipele Juventus Torino şi F.C. Liverpool, totul avea să se transforme într o dramă de proporţii. La 19,00, ora locală, toate cele 60 000 de locuri ale stadionului erau ocupate. Pe una din laturile stadionului erau plasaţi cei aproximativ 10 000 de suporteri britanici, de cealaltă parte a stadionului, suporterii italieni. Din păcate, sectorul spectatorilor britanici era despărţit de un grilaj cam de înălţimea unui om, de alţi 10 000 de spectatori, în majoritatea italieni, muncitori imigranţi în Belgia, Olanda şi R.F.G., care îşi procuraseră biletele de intrare în aceste ţări, şi deci nu fuseseră incluşi în „sectorul italian". Totul a început cînd un grup de huligani britanici, aflaţi sub influenţa alcoolului, au aruncat mai multe petarde în tabăra „inamică", unde s-a produs firește, panică. Aproximativ 20—30 de poliţişti aflaţi în apropiere nu au crezut de cuviinţă să intervină. Un sfert de oră mai tîrziu, suporterii englezi au sărit grilajul despărţitor, în timp ce cei cîţiva poliţişti aflaţi la faţa locului văzîndu-se depăşiţi, au fugit după ajutor. A început o adevărată bătălie în cursul căreia „hoardele de suporteri britanici, înarmate cu bare de fier, aruncînd cu pietre şi sticle, i-au atacat pe torinezi, împingînd mii de spectatori înspăimîntaţi, ca pe nişte animale, înspre interior, unde aceştia pur şi simplu s-au călcat în picioare unii pe alţii sau au fost sufocaţi fiind prinşi lîngă ziduri" (DPA). De altfel, un perete al tribunei s-a şi prăbuşit sub presiune, îngropînd sub el numeroşi spectatori. Alţii au fost pur şi simplu răstigniţi pe barajul de sîrmă ghimpată ce înconjura tribunele. Cînd, în fine, au apărut mai multe sute de poliţişti aduşi din întreaga capitală şi chiar din suburbii, drama se consumase în cea mai mare parte. Crucea Roşie evacua deja primii morţi de pe stadion şi acorda primul ajutor celor grav răniţi, ce se aflau risipiţi în mare număr pe treptele de beton şi pe pista stadionului. „Totul semăna cu un cîmp de luptă. Medicii şi ajutoarele lor nu ştiau unde să se ducă mai întîi. Prietenii şi rudele se aflau lîngă cei morţi sau răniţi strigînd şi plîngînd. Numeroase ambulanţe goneau spre şi dinspre spitalul militar, elicoptere de salvare aterizau chiar pe stadion". (DPA). Bilanţul tragicei zile ce ar fi trebuit să fie o sărbătoare a fotbalului : 38 de morţi (în majoritate italieni, dar şi 7 belgieni şi un francez) şi aproximativ 400 de răniţi. În aceste condiţii, Comitetul executiv al U.E.F.A. reunit de urgenţă a decis totuşi ca finala să fie jucată pentru a nu fi provocate şi alte incidente. Dar decizia avea să fie extrem de controversată, arătîndu-se că în condiţiile date a juca fotbal constituie „un act de cruzime". „După macabra «ridicare de cortină» oferită de hoardele sălbatice engleze, Liverpool şi Juventus şi-au făcut totuşi intrarea pe teren înconjurate de o perdea de poliţişti înarmaţi. Trist spectacolul pentru o finală tristă". (Agenţia „France Presse"). De altfel, unele posturi de televiziune, printre care şi ZDF (R.F.G.), au refuzat să mai transmită meciul, iar postul austriac „ORF 1" a întrerupt de mai multe ori transmisia difuzînd următorul mesaj : „Aceasta nu este o transmisie de fotbal, ci un reportaj despre împiedicarea unui nou masacru".

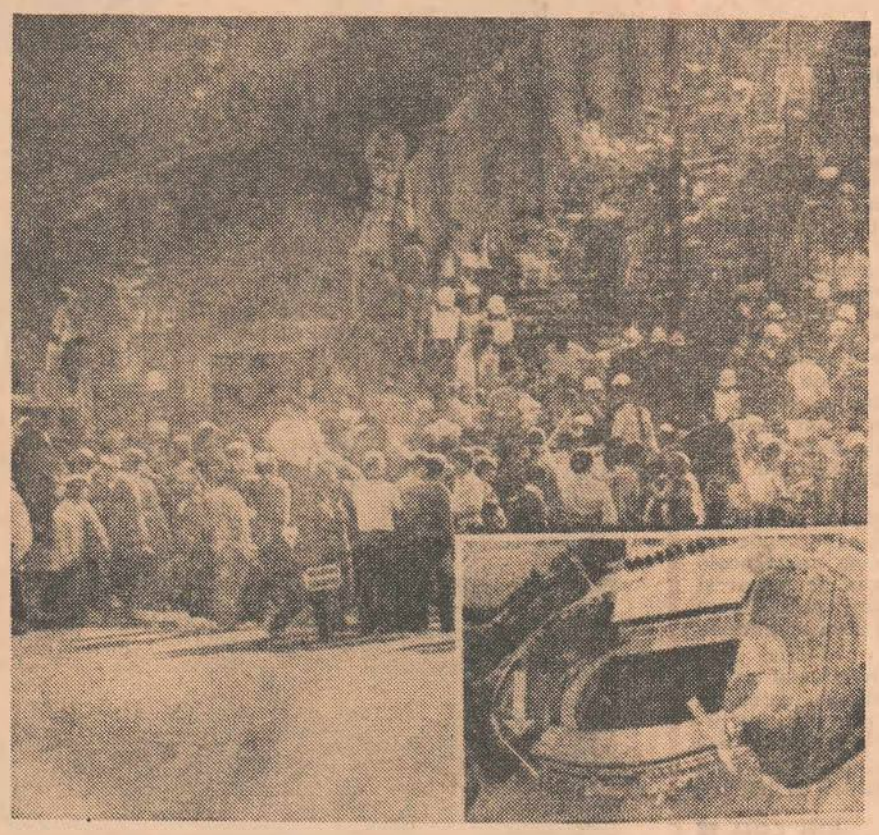

Întreaga opinie publică a dezaprobat cu indignare actele de vandalism de pe stadionul din Bruxelles. Premierul britanic, M. Thatcher şi-a exprimat „profunda oroare" în legătură cu evenimentele din capitala belgiană. De asemenea, comentatorii televiziunii britanice au relevat că actele de huliganism desfăşurate în ultimul timp pe stadioanele din Anglia şi Europa occidentală au demonstrat clar că este vorba de un adevărat flagel social. În plus John Smith, preşedintele clubului din Liverpool, a declarat că are dovezi că în rîndul suporterilor echipei sale s-au strecurat membri ai mişcării neofasciste Frontul Naţional, care ar fi principalii responsabili pentru masacrul de pe stadionul Heysel. Deputatul laburist Tony Banks a cerut forurilor de resort să interzică participarea Angliei la finala Campionatului Mondial de Fotbal din Mexic. „Ar fi desigur o măsură drastică, dar suporterii englezi au adus acest joc sportiv la un nivel de decădere nemaivăzut", a apreciat el. În Italia, ziua care a urmat finalei de la Bruxelles nu a fost o zi de entuziasm, ci o zi de doliu. Agenţia United Press International arăta : O Italie şocată şi indignată şi-a plîns victimele provocate de incidentele de la Bruxelles". Steagurile au fost coborîte în bernă pe toate clădirile publice din Roma şi în cele două camere ale Parlamentului. „Aş da bucuros toate cupele din lume dacă prin aceasta aş putea învia măcar pe unul din cei ce au murit ieri seară", afirma portarul lui Juventus, Stefano Tacconi, sintetizînd, de fapt, în aceste cuvinte atmosfera ce domnea în rîndul jucătorilor echipei sale la revenirea la Torino. Iar antrenorul G. Boniperti afirma : „Toată viaţa am fost pe terenurile de fotbal şi am văzut de toate, dar aşa ceva nu îmi puteam imagina că se poate întîmpla". Chiar şi M. Platini afirma că după meciul de la Bruxelles i s-a făcut „greaţă de fotbal".

După această „cea mai neagră zi din istoria fotbalului" se caută tot felul de explicaţii pentru actuala expansiune a violenţei pe terenurile de fotbal vest-europene. Agenţia DPA arăta că „violenţele suporterilor britanici sînt explicate tot mai frecvent prin factori sociali, cum ar fi gradul ridicat al şomajului, alcoolismul, rasismul şi situaţia economică disperată". De altfel, într-o declaraţie dată publicităţii de forul suprem al fotbalului mondial F.I.F.A. se arată că, avîndu-se în vedere cei peste o sută de morţi din luna mai — 53, în urma unui incendiu provocat de suporteri pe stadionul din Bradford (Marea Britanie), 10 la finala campionatului în Mexic, cel puţin 38 la Bruxelles — „forţele sociale conducătoare" sînt chemate „să depună eforturi pentru combaterea violenţei". Pentru ca sărbătorile sportului să nu mai devină asemenea tragedii, ci prilej de relaxare şi bucurie !

ROMEO NĂDĂŞAN

Între lacrimă şi indignare

Indiferent de opiniile exprimate cu privire la cine au fost cei vinovaţi de această tragedie, numitorul comun al comentariilor de presă, al luărilor de poziţie ale oamenilor politici şi specialiştilor a fost luarea de măsuri drastice care să stîrpească flagelul huliganismului de pe stadioanele Europei. Şi măsurile nu au întîrziat. Federaţia britanică de fotbal a anunţat în zilele care au urmat dramaticelor incidente că îşi retrage toate echipele de club din competiţiile anului viitor. Uniunea Europeană de Fotbal Amator (U.E.F.A.) a anunţat o sancţiune şi mai drastică — suspendarea echipelor engleze de club, pentru o perioadă nedeterminată, din toate cupele europene. De asemenea, au fost anunţate o serie de „sancţiuni deosebite" prin intermediul comisiei de disciplină a U.E.F.A. împotriva clubului Liverpool. Şi aceste măsuri drastice ameninţă să dea o grea lovitură fotbalului profesionist din Marea Britanie, care îşi bazează existenţa pe numărul suporterilor lor. Totuşi, deşi dureroasă, măsura se impunea „Trebuie ca fotbalul britanic să fie pus în carantină", afirma ziarul „The Guardian", iar editorialistul de la „The Times" afirma : „La fel cum carnea depreciată este interzis să fie exportată, trebuie să ne păstrăm şi noi suporterii noştri de fotbal, care sînt şi ei bolnavi".

— „LA LIBRE BELGIQUE" : „Belgia s-a trezit într-o stare de şoc. Sociologii, psihologii, poliţiştii se întreabă asupra cauzelor decăderii ritualului fotbalistic care de obicei canalizează defularea pasiunilor. Dar nu este suficient să se explice că nu se putea prevedea de ce sînt capabili suporterii britanici. Nu este vorba de a găsi un ţap ispăşitor. Este vorba de a împiedica mîine orice tentaţie criminală, fie ea şi inconştientă".

— LE QUOTIDIEN DE PARIS" (Franţa) : „Imaginile pe care le-am văzut la televiziune erau imagini de război — pline de ură şi prostie. Sportul a devenit un drog absurd. Nu se mai luptă pentru o idee".

— „LA DERNIERE HEURE" (Belgia) : „Se poate face procesul poliţiei, dar trebuie să se înceapă prin procesul societăţii. Această societate unde se învaţă ura faţă de omul ordinii înainte de a învăţa respectul pentru altul şi pentru lege, această societate unde laxismul a fost ridicat la rang de instituţie".

— „GAZZETA DELLO SPORT" (Italia) : „Fotbalul a cunoscut miercuri una dintre cele mai mari tragedii absurde. Bruxellesul şi organizatorii U.E.F.A. nu au nici o scuză şi nu merită nici cea mai mică solidaritate. Tragedia de la Bruxelles este, dincolo de orice apreciere morală, un semn al neputinţei, al falimentului şi incapacităţii. La Roma au fost vîndute 3 000 de bilete mai puţin pentru a avea 3 000 de poliţişti mai mult să facă ordine".

— „THE MIRROR" (Marea Britanie) : „Nu există scuze prin care să mai poată fi spălat sîngele ce a curs miercuri seară... Cluburile britanice ar trebui să fie excluse din competiţiile europene. Dacă se va întîmpla acest lucru va trebui să îl salutăm şi nu să îl deplîngem".

— „THE SUN" (Marea Britanie) : „Din nou suporterii britanici ne-au murdărit numele cu mocirlă. S-ar putea ca aceasta să fie ultima apariţie a unei echipe britanice pe un teren de fotbal în Europa".

De la o dramă la alta

Catastrofa survenită miercurea trecută la Bruxelles are destule precedente în lumea fotbalului. Cel mai vechi pare să fie cel consemnat în 1902, cînd la un meci Scoţia — Anglia tribunele stadionului „Ibrox Park" au cedat, înregistrîndu-se 25 de morţi şi 517 răniţi. Imediat după război, tot în Anglia, o altă mare tragedie : 33 de morţi şi 500 de răniţi la Bolton, în timpul partidei de cupă dintre echipa locală şi Stoke City.

Cu adevărat, tristele evenimente s-au înmulţit în ultimele două decenii, la 23 mai 1964 violenţa înlocuind, pentru prima oară în istoria fotbalului, întîmplarea nefastă în producerea unei catastrofe. Vinovat a fost... arbitrul, care a refuzat jucătorilor peruani, la Lima, un penalty în întîlnirea cu Argentina, la scorul de 1—0 pentru oaspeţi, ceea ce, firește, i-a enervat peste măsură pe spectatori ! A fost invadat terenul de joc, s-a produs şi un incendiu, numărul victimelor fiind stupefiant : 320 de morţi, 1 000 de răniţi. Patru ani mai tîrziu, la 23 iunie 1968, la Buenos Aires, pe cînd River Plate se îndrepta spre victorie în faţa lui Boca Juniors, suporterii au aprins cîteva făclii. Publicul a crezut că e vorba despre un incendiu şi s-a prăvălit spre ieşirile stadionului. Una dintre acestea s-a blocat şi... 80 de morţi şi 150 de răniţi. 2 ianuarie 1971, Glasgow : derbyul Celtic — Rangers e pe sfîrşite cînd, în ultimul minut de joc, un gol determină cîteva sute de oameni să revină în tribune. Se petrece o învălmăşeală, o scară se rupe, 66 de spectatori cad sau sînt călcaţi în picioare. Numărul răniţilor e aproape dublu : 108.

Din ce în ce mai năbădăioşi în interiorul insulei, englezii par decişi să exporte violenţa şi, la 27 mai 1974, la Rotterdam, fanii lui Tottenham îi bruschează pe cei ai lui Feijenoord (se juca finala Cupei U.E.F.A.) şi aduc stricăciuni stadionului. Nu s-au semnalat victime, dar răul a început să cîştige teren. În anul imediat următor, la 29 mai 1975, Leeds a întîlnit la Paris, pe „Parc des Princes", pe Bayern München. Finala Cupei campionilor avea să fie serios perturbată de provocările şi actele de violenţă ale suporterilor englezi. Aceştia n-au produs mari daune, dar au băgat în sperieţi, după cum avea să scrie presa, un întreg oraş. Apoi, an de an, englezii s-au pornit să-şi însoţească în număr tot mai mare echipele favorite prin Europa, deplasările, botezate „sărbători ale berii", fiind în fond adevărate invazii huliganice, vestite prin bătăi şi beţii, dar rareori ducînd la catastrofe. Cîte un mort ici şi colo, din cauza „insolaţiei" ! Tragedia de pe „Heysel" a fost prefaţată de o alta, consemnată tot în Anglia, la Bradford. Au pierit 53 de oameni în urma unui incendiu care a mistuit o parte din tribune la meciul de liga a III-a dintre echipa gazdă şi Lincoln City. Răniţi : 200.

Doliul, din întîmplare sau din violenţă, nu e deci nou pe terenurile de fotbal. Abia acum însă, după nenorocirea de pe „Heysel", fotbalul pare să fi deschis ochii asupra primejdiei pe care o reprezintă fanatismul generator de violenţă. Dincolo de sancţiuni, care trebuie să fie cît mai drastice, cinismul şi huliganismul meritînd pedepsite exemplar, se anunţă pretutindeni măsuri deosebite de precauţie. Mai bine mai tîrziu decît niciodată !

EMIL NEGOIŢĂ

Imaginați-vă, numai culoare și parfum

Cuvintele unei limbi se nasc greu, rar, adunîndu-se la un loc în numărul știut, după mii și mii de ani. Și fiecare cuvînt este rostuit să dea nume unor ființe sau întîmplări care se repetă în timp și spațiu, de-a lungul anilor, de-a lungul generațiilor. Cum deci să găsesc un cuvînt pentru această **expoziție** de flori, cu care la asemenea dimensiuni ne întîlnim o dată pe an și numai aici, în Herăstrăul Bucureștilor ! Sînt sigur că în toată lumea asta mare nu-s multe altele la fel !...

Pentru asemenea întîmplări, bag totuși de seamă, limba română are o soluție care mă salvează și pe mine, condeier cu aproximație : **de nespus.** Frumoasă de nespus !... Da, nu pot spune cît de frumoasă este expoziția de flori din Herăstrău, frumusețea ei nu e de spus, ci de văzut. Și de mirosit ! Lăsîndu-te cotropit de culori și miresme, înecat în ele, scăldat și purificat de zgura ce-o aduni pe străzile orașului, în drum spre Herăstrău, unde s-a deschis deloc întîmplător, în preajma zilei mediului ambiant, expoziția anuală de flori !

Cînd m-am dus și-a doua, și-a treia oară s-o văd, mi-a venit să trec pe la florărie și să cumpăr un buchet de flori, să nu mă duc cu mîna goală acolo unde mi se vor umple sufletul și trupul de nectar și ambrozie. Flori pentru cine s-o nimeri să întîlnesc dintre cei ce au săvîrșit în Herăstrău această minune minunată...

Nu locuiesc la Șosea ! Iau și eu troleibuzul ca să ajung la Herăstrău. Duminică după amiaza lumea nu se mai îndura să plece acasă, veniți din toate colțurile Bucureștiului să privească și să nu se mai satură de flori. Veniți cu mic și mare, eram cu toții mai frumoși, mai surîzători, mai bucuroși de noi înșine și de orașul în care trăim.

ION COJA

Fotografii de **ELENA GHERA**

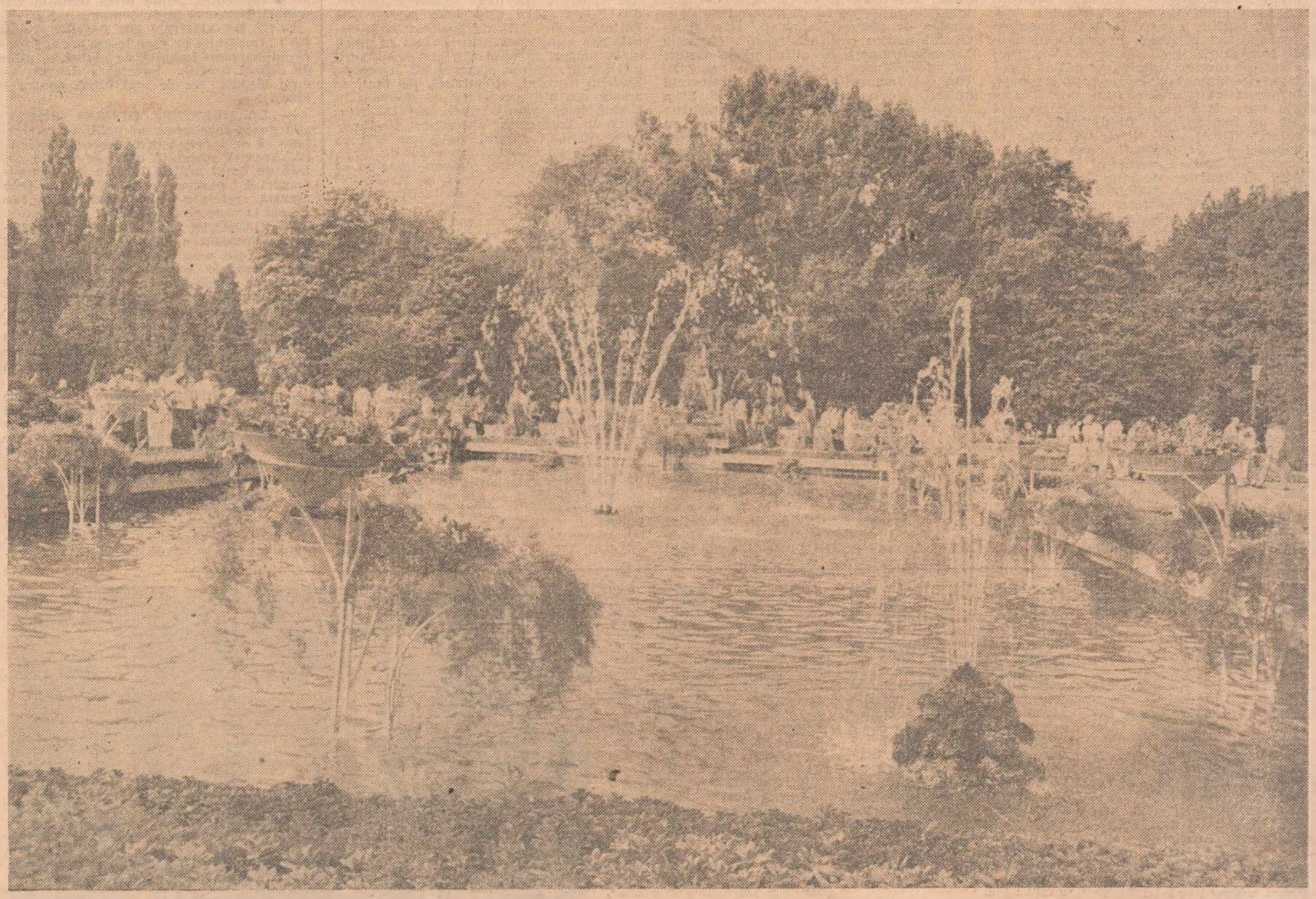

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : PROBLEMELE OMULUI (Scrisori–audiențe–anchete) – **Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Stefănescu – 25 42, 21 30, 25 58 ; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică–economie–știință) – **Cornel Nistorescu,** Ion D. Goia, Liviu Timbus – 25 66 ; PROBLEMELE CULTURII (Literatură–artă–învățămînt) – **George Arion,** Victor Niță – 14 57 ; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj-urgențe-sport) – **Ovidiu Ioanițoaia,** Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28 ; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) – **Dan Bărlădeanu,** Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache – 21 23, 25 69, 20 72, 14 53 ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor-șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 , redactor-șef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă F.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505